

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

PRESERVE Training Toolkit

Greek Version

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Εισαγωγή στην Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη PRESERVE

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Καλως ήλθατε στην Εκπαιδευτική Εργαλειοθήκη PRESERVERE

*Μια καινοτόμος εργαλειοθήκη μικτής μάθησης
για επαγγελματίες στον τομέα του δικαίου,
εργαζόμενους/ες πρώτης γραμμής
και ενδιαφερόμενους/ες που επιθυμούν να κατανοήσουν
και να εφαρμόσουν καλύτερα
το αντιρατσιστικό νομικό πλαίσιο της ΕΕ
καθώς και το πλαίσιο της προστασίας
των θυμάτων ποινικών ενεργειών*

Γενικός στόχος Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης

Η εκπαιδευτική εργαλειοθήκη PRESERVERE έχει ως στόχο να εφοδιάσει τους/τις επαγγελματίες στον τομέα του δικαίου, τους/τις εργαζόμενους/ες στην πρώτη γραμμή και τους/τις ενδιαφερόμενους/ες φορείς με γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με την επαγγελματική τους πρακτική όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας μέσω της αποτελεσματικότερης εφαρμογής του ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου που έχει ήδη μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη σφαίρα των Κρατών Μελών.

Επικεντρώνεται, ειδικότερα, στους/στις επαγγελματίες που αναμένεται να εφαρμόσουν αυτό το πλαίσιο, αλλά συχνά δεν το γνωρίζουν ή δεν είναι εξοικειωμένοι/ες με αυτό και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να το επικαλεστούν για να προστατεύσουν και να ενδυναμώσουν τις θυματοποιημένες ομάδες.

Ειδικοί στόχοι της Εκπαιδευτικής Εργαλειοθήκης PRESERVERE

Για επαγγελματίες στον τομέα του δικαίου και εργαζόμενους/ες πρώτης γραμμής:

- Να είναι σε θέση να εξηγούν, να ερμηνεύουν, να εφαρμόζουν και να χρησιμοποιούν τις αρχές, τους κανόνες, τις πρακτικές και τις τάσεις του δικαίου της ΕΕ, ασχέτως της εναρμόνισης μεταξύ του εθνικού δικαίου και του δικαίου της ΕΕ όσον αφορά τον ρατσισμό και την προστασία των θυμάτων
- Να είναι σε θέση να προστατεύουν καλύτερα τους/τις επωφελούμενους/ές τους από τα κενά της νομοθεσίας, της πρακτικής ή της νομολογίας στα διάφορα Κράτη Μέλη της ΕΕ

Για φορείς και το ευρύτερο οικοσύστημά τους:

- Να υποστηρίξουν καλύτερα την καλύτερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ και να αποκτήσουν την ικανότητα να διεξαγάγουν εκστρατείες ευαισθητοποίησης
- Να οικοδομήσουν συνέργειες και δίκτυα υποστήριξης υπέρ των επαγγελματιών στον τομέα του δικαίου και των εργαζομένων πρώτης γραμμής και να δημιουργήσουν δίκτυο με άλλους ενδιαφερόμενους φορείς για την καλύτερη εφαρμογή της αντιρατσιστικής και υπέρ των θυματοποιημένων ομάδων νομοθεσίας της ΕΕ..

Για τους/τις μελλοντικούς/ές εκπαιδευτές/τριες που θα χρησιμοποιήσουν την εργαλειοθήκη:

- Να είναι σε θέση να παρουσιάσουν και να εξηγήσουν την μεθοδολογική και θεωρητική προσέγγιση του έργου PRESERVERE
- Να κατανοήσουν σε βάθος την εργαλειοθήκη ώστε να μπορούν να υλοποιούν εργαστήρια αυτόνομα.

Μεθοδολογία σχεδιασμού της εργαλειοθήκης(I)

Η εργαλειοθήκη χρησιμοποιεί τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ερευνητική φάση του έργου. Κατά τη διάρκεια αυτής της ερευνητικής φάσης εντοπίστηκαν θεσμικά, νομικά και πρακτικά κενά, καθώς και ανάγκες κατάρτισης μεταξύ των ομάδων-στόχων μέσω βιβλιογραφικής και έρευνας πεδίου στις χώρες εταίρους του έργου και πέραν αυτών. Σκοπός ήταν να αναπτυχθεί εκπαιδευτικό υλικό που να ανταποκρίνεται τόσο στα τοπικά πλαίσια (δηλαδή η εργαλειοθήκη να είναι προσαρμοσμένη ώστε να ανταποκρίνεται στα κενά, τις ανάγκες και τις προσδοκίες του εθνικού πλαισίου στη χώρα κάθε εταίρου) όσο και μεταβιβάσιμο και προσαρμόσιμο σε διαφορετικά πλαίσια τόσο εντός όσο και εκτός των χωρών της κοινοπραξίας.

Η εργαλειοθήκη κατάρτισης PRESERVERE βασίζεται σε μια μεθοδολογία μικτής μάθησης. Χρησιμοποιεί τόσο μεμονωμένες δραστηριότητες ηλεκτρονικής ανάγνωσης και επεξεργασίας περιεχομένου όσο και διάφορες μελέτες περιπτώσεων που περιλαμβάνουν κύριες πτυχές της προαποκτηθείσας γνώσης.

Μεθοδολογία σχεδιασμού της εργαλειοθήκης(II)

Η εκπαιδευτική εργαλειοθήκη PRESERVERE βασίζεται σε μια μεθοδολογία μικτής μάθησης. Χρησιμοποιεί, μεταξύ άλλων, τόσο ατομικές δραστηριότητες ηλεκτρονικής ανάγνωσης και επεξεργασίας περιεχομένου όσο και διάφορες μελέτες περιπτώσεων που περιλαμβάνουν κύριες πτυχές της προαποκτηθείσας γνώσης.

Η διαδικτυακή εργαλειοθήκη βασίζεται σε μια εκτεταμένη έκδοση εκτός σύνδεσης. Η offline έκδοση μπορεί να μεταφορτωθεί σε μορφή pdf και περιλαμβάνει μια παρουσίαση PowerPoint που συνοδεύεται από ένα σενάριο με οδηγίες και συμβουλές προς τον εκπαιδευτή.

Η διαδικτυακή/online έκδοση είναι μια πιο περιεκτική και προσαρμοσμένη στο ψηφιακό περιβάλλον παραλλαγή της offline έκδοσης - που σημαίνει ότι καλύπτει όλο το offline υλικό, αλλά με τρόπο που το υλικό να είναι προσαρμοσμένο σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον μάθησης.

Εάν είστε εκπαιδευτής/τρια που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει την πλήρη έκδοση εργαλειοθήκη κατάρτισης για δια ζώσης εργαστήρια, τότε μπορείτε να κατεβάσετε την εκτεταμένη offline έκδοση εδώ:

Ωστόσο, ακόμη και στην περίπτωση των δια ζώσης εργαστηρίων, συνιστάται η αξιοποίηση της διαδικτυακής πλατφόρμας προκειμένου να ενισχυθεί η ενδεχόμενη ανεξαρτησία των ομάδων-στόχων όσον αφορά την επίλυση προβλημάτων πραγματικής εργασιακής ζωής.

Μεθοδολογία σχεδιασμού της εργαλειοθήκης(III)

Αυτή η δυνατότητα μεταφοράς και προσαρμογής επιτυγχάνεται με διττό τρόπο:

- πρώτον, μέσω της ηλεκτρονικής/online εργαλειοθήκης, η οποία αντί να εξαρτάται μόνο από το περιεχόμενο, προσφέρει επίσης μια κοινή προσέγγιση και μέθοδο για την παροχή του κατά τα άλλα ειδικού για το εκάστοτε πλαίσιο υλικού
- δεύτερον, μέσω της σύνθεσης της ίδιας της κοινοπραξίας που περιλαμβάνει διαφορετικά πλαίσια και δυναμικές όσον αφορά τη μεταφορά (εναρμόνιση) και την εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ. Αυτή η μεταβλητή, όχι μόνο επιτρέπει σε μεγάλο βαθμό την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στο πλαίσιο της κοινοπραξίας, αλλά και προωθεί την καινοτομία, δεδομένου ότι τα σχέδια κατάρτισης, οι τεχνικές και οι προσεγγίσεις που έχουν ήδη επιτύχει σε ορισμένα εθνικά πλαίσια μπορούν να προσαρμοστούν, μέσω της εργαλειοθήκης, σε διαφορετικά πλαίσια και να επαναχρησιμοποιηθούν για να καλύψουν άλλες αναδυόμενες ανάγκες και κενά.

Περιεχόμενο Εκπαιδευτικού Υλικού ΜΕΡΟΣ Ι

ΕΝΟΤΗΤΑ Ι

1. Πρόγραμμα για επαγγελματίες στο χώρο του δικαίου

Επίκληση του δικαίου της ΕΕ στα εθνικά δικαστήρια, τα θεσμικά όργανα και την καθημερινή πρακτική (2 ώρες)

- Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου: Θεωρία και πράξη
- Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με εστίαση στις πολιτικές κατά του ρατσισμού
- Πρακτική περιπτωσιολογική μελέτη

2. Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα (3 ώρες)

- Παρουσίαση των κυριότερων όρων και διατάξεων της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα
- Επισήμανση σημαντικής νομολογίας σε σχέση με την Οδηγία
- Εφαρμογή της γνώσης αυτής σε πρακτικά σενάρια, προκειμένου να εξετάσουμε πώς λειτουργεί ο νόμος στην πράξη

3. Διατάξεις οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων (3.5 ώρες)

- Επισκόπηση βασικών πτυχών και εννοιών οδηγίας 2012/29/ΕΕ: Τι αφορά η Οδηγία και ποιες είναι οι βασικές διατάξεις της;
- Εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ ανά την ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία)
- Μελέτη περίπτωσης: Ελλείψει εναρμόνισης/Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων

4. Σύνοψη υλικού ενότητας και πρακτικά σενάρια (1.5 ώρα)

- α. Πρακτικό Σενάριο 1
- β. Πρακτικό Σενάριο 2
- γ. Πρακτικό Σενάριο 3

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός δίπλα σε κάθε θέμα αντιπροσωπεύει την ενδεικτική διάρκεια του κάθε θέματος κατά τη διδασκαλία δια ζώσης.

Περιεχόμενο Εκπαιδευτικού Υλικού

ΜΕΡΟΣ Ι

ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΙ

2. Πρόγραμμα για **επαγγελματίες πρώτης γραμμής**

Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει τους ίδιους τίτλους θεμάτων με την Ενότητα "1. Προγράμματα σπουδών για επαγγελματίες στον τομέα του δικαίου", αλλά το περιλαμβανόμενο υλικό είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εργαζομένων πρώτης γραμμής

Επίκληση του δικαίου της ΕΕ στα εθνικά δικαστήρια, τα θεσμικά όργανα και την καθημερινή πρακτική (2 ώρες)

- Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου: Θεωρία και πράξη
- Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με εστίαση στις πολιτικές κατά του ρατσισμού
- Πρακτική περιπτώσιολογική μελέτη

2. Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα (3 ώρες)

- Παρουσίαση των κυριότερων όρων και διατάξεων της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα
- Επισήμανση σημαντικής νομολογίας σε σχέση με την Οδηγία
- Εφαρμογή της γνώσης αυτής σε πρακτικά σενάρια, προκειμένου να εξετάσουμε πώς λειτουργεί ο νόμος στην πράξη

3. Διατάξεις οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων (3.5 ώρες)

- Επισκόπηση βασικών πτυχών και εννοιών οδηγίας 2012/29/ΕΕ: Τι αφορά η Οδηγία και ποιες είναι οι βασικές διατάξεις της;
- Εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ ανά την ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία)
- Μελέτη περίπτωσης: Ελλείπει εναρμόνισης/Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων

4. Σύνθεση υλικού ενότητας και πρακτικά σενάρια (1.5 ώρα)

- Πρακτικό Σενάριο 1
- Πρακτικό Σενάριο 2
- Πρακτικό Σενάριο 3

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός δίπλα σε κάθε θέμα αντιπροσωπεύει την ενδεικτική διάρκεια του κάθε θέματος κατά τη διδασκαλία δια ζώσης.

Περιεχόμενο Εκπαιδευτικού Υλικού

ΜΕΡΟΣ II

Ειδικά θέματα για φορείς του ευρύτερου οικοσυστήματος

1. Υποστήριξη για την καλύτερη εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού (1.5 ώρα)
2. Αποτελεσματική ευαισθητοποίηση επαγγελματιών και του ευρύτερου κοινού (2.5 ώρες)
3. Υποστήριξη επαγγελματιών – Δημιουργία βιώσιμων συμμαχιών – εξέταση διλημμάτων σχετικών με την εργασία (2.5 ώρες)
4. Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων - Δίκτυα πόρων, πληροφόρηση και ευκαιρίες κατάρτισης (1.5 ώρα)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός δίπλα σε κάθε θέμα αντιπροσωπεύει την ενδεικτική διάρκεια του κάθε θέματος κατά τη διδασκαλία δια ζώσης.

Περιεχόμενο Εκπαιδευτικού Υλικού

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Train The Trainer (Εκπαιδεύοντας τον/την εκπαιδευτή/τρια)

1. Εισαγωγή στο έργο PRESERVERE (0.5 ώρες)
2. Εισαγωγή στην εκπαιδευτική προσέγγιση του PRESERVERE (0.5 ώρες)
3. Επισκόπηση των εκπαιδευτικών πακέτων και του υλικού (1 ώρες)
4. Πώς να οργανώσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση στο πλαίσιο του PRESERVERE (2.5 ώρες)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο αριθμός δίπλα σε κάθε θέμα αντιπροσωπεύει την ενδεικτική διάρκεια του κάθε θέματος κατά τη διδασκαλία δια ζώσης.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Επίκληση του δικαίου της ΕΕ στα εθνικά δικαστήρια, τα θεσμικά όργανα και την καθημερινή πρακτική

Μέρος I - 1^η Θεματική ενότητα

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση της θεματικής ενότητας

Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου: Θεωρία και πράξη

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με εστίαση στις πολιτικές κατά του ρατσισμού

Πρακτική περιπτωσιολογική μελέτη

Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου

Τι είναι η αρχή της
υπεροχής του
κοινοτικού δικαίου;

Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου

- Δεν είναι «ιεραρχική» υπεροχή υπό την έννοια ότι το κύρος του εθνικού δικαίου εξαρτάται από τη συμμόρφωσή του με το κοινοτικό δίκαιο

≠

- Υποχρέωση να μη θεσπίζονται νόμοι οι οποίοι δεν συνάδουν με το κοινοτικό δίκαιο
- Υποχρέωση τροποποίησης νόμων οι οποίοι δεν συνάδουν με αυτό
- Καταργούνται τα αντίθετα εθνικά μέτρα ► ανενεργά

Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου

- ***Costa κατά ENEL***

- Ένας Ιταλός πολίτης ισχυριζόταν ότι δεν έπρεπε να καταβάλλει υψηλότερο ποσό για το ηλεκτρικό ρεύμα εξαιτίας της κρατικοποίησης του ιταλικού τομέα του ηλεκτρισμού, διότι αυτό συνιστούσε παράβαση του δικαίου της ΕΟΚ.
- Η κρατικοποίηση του προμηθευτή ενέργειας ήταν συμβατή με το κοινοτικό δίκαιο;
- Ιταλική νομοθεσία που υιοθετήθηκε μετά από την προσχώρηση της Ιταλίας στην ΕΟΚ

- **Έχει προτεραιότητα το κοινοτικό ή το εθνικό δίκαιο;**

- **Καθοδήγηση προς το Ιταλικό Συνταγματικό Δικαστήριο**

Απόφαση της *Costa* κατά *ENEL*: Σκεπτικό;

- «Αντίθετα προς τις συνήθεις διεθνείς συνθήκες, η Συνθήκη της ΕΟΚ δημιούργησε **ιδιαίτερη έννομη τάξη, η οποία ενσωματώθηκε στα νομικά συστήματα των κρατών μελών [..] και δεσμεύει τα δικαστήριά τους. [...]** τα κράτη μέλη περιόρισαν, αν και σε ορισμένους μόνο τομείς, τα κυριαρχικά τους δικαιώματα και δημιούργησαν έτσι ένα σύστημα δικαίου εφαρμοζόμενο τόσο στους υπηκόους τους όσο και σ' αυτά τα ίδια.
- Αυτή η ενσωμάτωση διατάξεων που προέρχονται από κοινοτική πηγή στο δίκαιο κάθε κράτους μέλους και, γενικότερα, το γράμμα και το πνεύμα της Συνθήκης έχουν ως αναγκαία συνέπεια ότι **τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλούνται κατά διατάξεων της εννόμου τάξεως την οποία έχουν αποδεχθεί με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας μεταγενέστερο μονομερές μέτρο, το οποίο, ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να αντιτάσσεται στην έννομη αυτή τάξη».**

Απόφαση της *Costa* κατά *ENEL*: Σκεπτικό;

- «[Τ]ο δίκαιο που γεννήθηκε από τη Συνθήκη **απορρέει από αυτόνομη πηγή δικαίου**, δεν είναι δυνατόν, λόγω του ιδιόμορφου πρωτότυπου χαρακτήρα του, να του αντιτάσσεται οποιοδήποτε εσωτερικό νομοθετικό κείμενο, χωρίς να χάνει τον κοινοτικό του χαρακτήρα και χωρίς να διακυβεύεται η νομική βάση της ίδιας της Κοινότητας».

Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου

→ **Συνοχή, ενότητα και αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου**

- Διασφαλίζει την ομοιογένεια της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου – ο ρόλος του ΔΕΚ
- Εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν νομοθεσία για ίδιο συμφέρον
- Εξασφαλίζει την προστασία δικαιωμάτων που προβλέπονται στις Συνθήκες όπως, μεταξύ άλλων, της ελεύθερης διακίνησης όλων των πολιτών της ΕΕ

→ **Μετατροπή της ΕΕ από «διεθνή» σε «συνταγματική»**

Η υπεροχή στις Συνθήκες;

Άρθρο 4(3) ΣΕΕ

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ή προκύπτουν από πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της Ένωσης.

Δήλωση 17 της Συνθήκης της Λισσαβώνας σχετικά με την υπεροχή

Η Διάσκεψη υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι συνθήκες και το δίκαιο που θεσπίζεται από την Ένωση που θεσπίζεται από την Ένωση βάσει των Συνθηκών υπερισχύουν του δικαίου των κρατών μελών, υπό τους όρους που ορίζονται στην εν λόγω νομολογία.

Καταπολέμηση των διακρίσεων στην ΕΕ: Πρωτογενής νομοθεσία

ΣΛΕΕ

Άρθρο 10 της ΣΛΕΕ: διάταξη η οποία απαιτεί από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να καταβάλουν προσπάθειες για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Άρθρο 19 της ΣΛΕΕ: παραχώρηση εξουσίας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ για να μπορούν να αναλαμβάνουν « δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

Άρθρο 67(3): πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

ΣΕΕ

Άρθρο 2 της ΣΕΕ:
«σεβασμ[ός] της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες»

Άρθρο 3 της ΣΕΕ:
καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων

Χάρτης της ΕΕ

Άρθρο 21: ανεξάρτητο δικαίωμα προστασίας από τις διακρίσεις κατά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ

Ευρύτερο πεδίο εφαρμογής από τους λόγους για τους οποίους μπορεί να θεσπίσει νομοθεσία για την καταπολέμηση των διακρίσεων η ΕΕ δυνάμει του άρθρου 19 της ΣΛΕΕ

η ισχύς του δεν εξαρτάται από το κατά πόσο κάποιο πρόσωπο υφίσταται διάκριση κατά την απόλαυση άλλου δικαιώματος

Καταπολέμηση των διακρίσεων στην ΕΕ: Δευτερογενής νομοθεσία

Οδηγία του Συμβουλίου
2000/43/ΕΚ
«Οδηγία για τη Φυλετική
Ισότητα»

Οδηγία 2012/29/ΕΕ
«Οδηγία για την
Προστασία των
Δικαιωμάτων των
Θυμάτων»

Οδηγία του Συμβουλίου
2000/78/ΕΚ
«Οδηγία για την Ισότητα
στην Απασχόληση»

Απόφαση-πλαίσιο του
Συμβουλίου 2008/913/ΔΕΥ
«Απόφαση-πλαίσιο για την
καταπολέμηση του
ρατσισμού και της
ξενοφοβίας»

Σχέση μεταξύ πρωτογενούς και δευτερογενούς νομοθεσίας

- Στα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν εκχωρηθεί ρητά εξουσίες από τις Συνθήκες της ΕΕ → μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων + θέσπιση νομοθεσίας για διασφάλιση κοινού υψηλού επιπέδου προστασίας έναντι των διακρίσεων σε όλα τα κράτη μέλη

- Το σύνολο της νομοθεσίας και των πολιτικών της ΕΕ που υιοθετούνται πρέπει να συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Χάρτη, περιλαμβανομένων των Οδηγιών.
 - **Υπόθεση C-236/09 Test-Achats κ.λπ.**: Το κύρος της επίμαχης διάταξης πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα των σχετικών διατάξεων του Χάρτη, εφόσον οι αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας μνημονεύονται στον Χάρτη.

Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων Εφαρμογή και αποτελεσματικότητα;

Γιατί Οδηγίες και όχι Κανονισμοί;

Θα έκανε οποιαδήποτε διαφορά στα κράτη μέλη;

Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων Εφαρμογή και αποτελεσματικότητα;

- Τι γίνεται σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν εφαρμόσουν μια Οδηγία; Ή σε περίπτωση που εφαρμόσουν εσφαλμένα μια Οδηγία στην εθνική έννομη τάξη;

Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος ως επιλογή για τους ιδιώτες;

Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος

- Δυνατότητα θεμελίωσης δικαιωμάτων ιδιωτών, των οποίων την άσκηση μπορούν να διεκδικούν στα εθνικά τους δικαστήρια (*Van Gend en Loos*)
- Άμεσο αποτέλεσμα στην περίπτωση των Οδηγιών;
 - Στην *Van Duyn κατά Home Office* (Υπουργείου Εσωτερικών) επιβεβαιώθηκε ότι οι οδηγίες μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα
 - Για να έχουν άμεσο αποτέλεσμα, οι οδηγίες πρέπει να είναι **επαρκώς σαφείς, ακριβείς, ανεπιφύλακτες και η προθεσμία εφαρμογής τους να έχει εκπνεύσει.**
 - Οι οδηγίες μπορούν να αντιταχθούν μόνο **κάθετα έναντι του κράτους ή μιας δημόσιας αρχής** (*Marshall κατά Southampton Area Health Authority* [Υγειονομικής Αρχής της Περιφέρειας του Σαουθάμπτον])
 - **Τι γίνεται σε περίπτωση που ιδιώτης επιδιώκει να διεκδικήσει τα δικαιώματά του όπως περιλαμβάνονται σε μια Οδηγία κατά ενός ιδιωτικού φορέα, π.χ. ενός εργοδότη του ιδιωτικού τομέα;**

Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος

Περιπτωσιολογική μελέτη: Αξιολογήστε κατά πόσο οι ακόλουθες διατάξεις (1) μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα και (2) ποιος είναι ο αποδέκτης της αξίωσης, (3) γιατί ένας ιδιώτης να αξιώσει την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων μέσω της αρχής του άμεσου αποτελέσματος;

- Άρθρο 6 της Οδηγίας του Συμβουλίου 76/207/ΕΟΚ
«Τα Κράτη μέλη εισάγουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να καταστεί δυνατό σε κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από την μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, κατά την έννοια των άρθρων 3, 4 και 5, να διεκδικεί τα δικαιώματά του διά της δικαστικής οδού, αφού ενδεχομένως, προσφύγει σε άλλα αρμόδια όργανα».
- Άρθρο 255 της ΣΕΕ:
«κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα πρόσβασης ... με την επιφύλαξη των αρχών και των προϋποθέσεων που θα καθοριστούν»

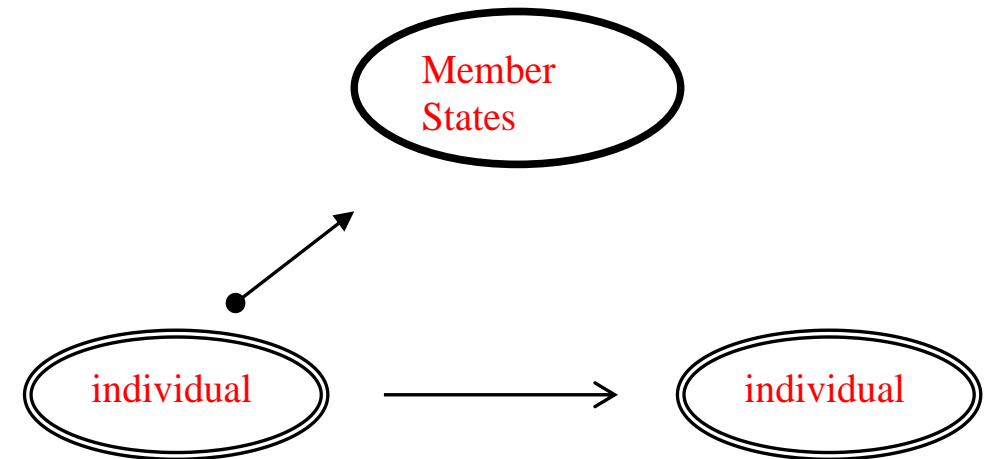

Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος

Σημαντικά σημεία απάντησης:

Προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άμεσου αποτελέσματος των Οδηγιών στα εθνικά δικαστήρια:

- Σαφής και ακριβής
- Ανεπιφύλακτη
- Η προθεσμία εφαρμογής της έχει εκπνεύσει
- Οι οδηγίες μπορούν να έχουν μόνο **κάθετο άμεσο αποτέλεσμα** (κρατικές και δημόσιες αρχές)

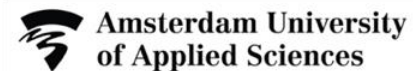

Vertical direct effect =

Horizontal direct effect =

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ ΣΤΟ

preservere-eu-project

ΜΕΡΟΣ Ι - 1^η Θεματική ενότητα - Επίκληση του δικαίου της ΕΕ στα εθνικά δικαστήρια, τα
θεσμικά όργανα και την καθημερινή πρακτική – ΣΕΝΑΡΙΟ

➔ **Διαφάνεια αριθ. 2: Επισκόπηση της θεματικής ενότητας**

Παρουσιάστε την επισκόπηση του θέματος στους επαγγελματίες του νομικού κλάδου σύμφωνα με τη διαφάνεια:

- Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου: Θεωρία και πράξη
- Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με εστίαση στις πολιτικές κατά του ρατσισμού
- Πρακτική περιπτωσιολογική μελέτη

➔ **Διαφάνεια αριθ. 3: Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου**

Ρωτήστε το ακροατήριο: Τι είναι η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου; Τι γνωρίζετε για αυτή;

Πιθανές απαντήσεις:

- Το κοινοτικό δίκαιο υπερισχύει σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ κοινοτικού και εθνικού δικαίου
- Αποτελεί υπέρτερο δίκαιο
- Όλα τα κράτη μέλη δεσμεύονται από την υποχρέωση να τηρούν το κοινοτικό δίκαιο
- Η υπεροχή σημαίνει ότι τα κράτη μέλη εκχωρούν τη νομοθετική εξουσία τους στην ΕΕ

Συμπληρωματική ερώτηση: Ποιος είναι αρμόδιος για την εφαρμογή της αρχής της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου στο εθνικό επίπεδο;

Πιθανές απαντήσεις:

- Οι εταιρείες
- Οι ιδιώτες
- Η κυβέρνηση

- Τα δικαστήρια: 1. Ερμηνεύοντας την εθνική νομοθεσία σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και 2. Αν αυτό δεν είναι εφικτό, μη εφαρμόζοντας την εθνική νομοθεσία εφόσον αντιτίθεται στο κοινοτικό δίκαιο.
- Το νομοθετικό σώμα της κυβέρνησης, το Κοινοβούλιο, όταν εκπονεί νέες νομοθεσίες και/ή τροποποιεί υφιστάμενες νομοθεσίες

Συμπληρωματική ερώτηση: Ποια είδη νομικών πράξεων της ΕΕ οφείλουν να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη;

Συνθήκες, Κανονισμοί, Οδηγίες (εξηγήστε τις διαφορές)

→ Διαφάνεια αριθ. 4: Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου

Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν στην προηγούμενη διαφάνεια, εξηγήστε τα εξής στη διαφάνεια 4:

-Δεν πρέπει να εκλαμβάνεται κατ' ανάγκη ως «ιεραρχική» υπεροχή υπό την έννοια ότι **το κύρος** του νόμου εξαρτάται από τη συμμόρφωσή του με το κοινοτικό δίκαιο.

-Για παράδειγμα, ενώ η αρχή της υπεροχής επιβάλλει υποχρέωση στον εθνικό νομοθέτη να μη θεσπίζει νόμους οι οποίοι δεν συνάδουν με το κοινοτικό δίκαιο και καθήκον τροποποίησης νόμων οι οποίοι δεν συνάδουν με αυτό, δεν καθιστά άκυρα ούτε καταργεί αυτομάτως τέτοια αντίθετα εθνικά μέτρα.

-Η υπεροχή επιβάλλει υποχρέωση σε όλες τις εθνικές αρχές «να καταργούν τα αντίθετα εθνικά μέτρα» και να τα καθιστούν ανεφάρμοστα.

-Η κοινοτική αρχή της υπεροχής επηρεάζει μόνο την εφαρμοσιμότητα της αντίθετης εθνικής διάταξης και όχι το κύρος της, επί του οποίου η ΕΕ δεν έχει λόγο άμεσα.

-ΣΥΝΕΠΩΣ, παρόλο που τα κράτη είναι ελεύθερα να αποφασίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόζουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διεθνείς συνθήκες στην εσωτερική έννομη τάξη τους και κατά πόσο θα αποδίδουν προτεραιότητα σε αυτές ή όχι, η Συνθήκη της ΕΕ, σύμφωνα με το Δικαστήριο, δεν παραχωρεί τέτοια ελευθερία στα κράτη μέλη της.

-Επηρεάζει μόνο την εφαρμοσιμότητα της αντίθετης εθνικής διάταξης και όχι το κύρος της, επί του οποίου η ΕΕ δεν έχει λόγο άμεσα.

→ **Διαφάνεια αριθ. 5: Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου**

Ρωτήστε την εξής ερώτηση: Πώς δημιουργήθηκε η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου; Αναφέρεται ρητά οπουδήποτε στις συνθήκες της ΕΕ;

Απάντηση: Αποτελεί αρχή η οποία προέκυψε από τη νομολογία, δεν αναφέρεται οπουδήποτε ρητά στις συνθήκες

Εξηγήστε τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης *Costa κατά ENEL*, στην οποία θεσπίστηκε η αρχή

→ **Διαφάνειες αριθ. 6 και 7: Απόφαση της *Costa κατά ENEL***

ΑΣΚΗΣΗ: Διαβάστε τις παραγράφους της απόφασης και συζητήστε σχετικά με το ποια είναι η λογική πίσω από την αρχή της υπεροχής σύμφωνα με το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

[Μπορείτε να σημειώσετε τα σημαντικότερα σημεία της συζήτησης σε έναν πίνακα, π.χ. τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ΕΕ, την εθελοντική προσχώρηση, τον ακρογωνιαίο λίθο της ΕΕ, τη λειτουργικότητα κτλ.]

→ **Διαφάνεια αριθ. 8: Η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου**

Η διαφάνεια αυτή συνοψίζει τη λογική πίσω από την αρχή της υπεροχής η οποία συζητήθηκε παραπάνω.

Μπορείτε να εξηγήσετε τα παρακάτω:

-Οι λόγοι για τους οποίους πρέπει να δίδεται προτεραιότητα στο κοινοτικό δίκαιο: η συνοχή, η ενότητα και η αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου.

-Παρόλο που το Δικαστήριο δεν φαίνεται να έχει μια συνολική θεωρητική στάση ως προς την υπεροχή, αυτό που έχει τη μέγιστη σημασία είναι να εφαρμόζεται αποτελεσματικά το κοινοτικό δίκαιο, να μην επιτρέπεται στα κράτη μέλη η μη συμμόρφωση με αυτό και οι πολίτες να μην

επηρεάζονται άνισα από την εν λόγω μη συμμόρφωση (όπως από την αρχή της μη διάκρισης του άρθρου 18 της ΣΛΕΕ).

→ **Διαφάνεια αριθ. 9: Η υπεροχή στις Συνθήκες;**

Η αρχή αναφέρεται ρητά στις Συνθήκες; Όχι, όμως σε αρκετές περιπτώσεις το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέφρασε την άποψη ότι η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου περιέχεται σιωπηρά στην υποχρέωση που επιβάλλεται στα κράτη μέλη από το άρθρο 4(3) της ΣΕΕ.

Επίσης: Μετά τη Λισσαβόνα: Η υπεροχή του δικαίου της ΕΕ έναντι του εθνικού δικαίου διατυπώνεται σε Δήλωση (αριθ. 17) η οποία είναι προσαρτημένη στη Συνθήκη της Λισσαβώνας. Σε αυτήν επαναλαμβάνεται το δόγμα όπως διαμορφώθηκε από το Δικαστήριο και συζητήθηκε παραπάνω.

→ **Διαφάνεια αριθ. 10: ΕΕ και καταπολέμηση των διακρίσεων: Πρωτογενής νομοθεσία**

Εξηγήστε τα ακόλουθα αναφορικά με τη ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΕ (ΣΛΕΕ):

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων πηγάζει από πολλαπλές πηγές, οι οποίες περιλαμβάνουν πρωτογενή και δευτερογενή νομοθεσία καθώς και τις γενικές αρχές της ΕΕ σχετικά με την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα και τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Οι αρχές της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων για λόγους εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής καλύπτονται εκτενώς σε διατάξεις Συνθηκών, οι οποίες ανήκουν στην πρωτογενή νομοθεσία της ΕΕ.

-Το άρθρο 10 της ΣΛΕΕ εισήγαγε μια νέα σημαντική διάταξη, η οποία απαιτεί από όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να εργάζονται για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Το άρθρο 19 της ΣΛΕΕ προβλέπει ρητά ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ «μπορεί να αναλάβ[ουν] δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

Το μέρος της Συνθήκης το οποίο αφορά το Χώρο της Ελευθερίας, της Ασφάλειας και της Δικαιοσύνης περιλαμβάνει επίσης μια σημαντική αναφορά στην πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος,

του ρατσισμού και της ξеноφοβίας, η οποία αποτελεί έναν από τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σχετίζεται ιδιαίτερα με τα μέτρα που λαμβάνονται σε θέματα ποινικών υποθέσεων και ασφάλειας.

Εξηγήστε τα ακόλουθα αναφορικά με τη ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΣΕΕ):

Η ΣΕΕ επίσης περιλαμβάνει ρητές αναφορές στην προστασία των φυσικών προσώπων έναντι διάφορων μορφών διακρίσεων και στο δικαίωμα στην ισότητα.

Το άρθρο 2 της ΣΕΕ θεσπίζει τις θεμέλιες αρχές της ΕΕ.

Το άρθρο 3 της ΣΕΕ διατυπώνει τους στόχους της Ένωσης, περιλαμβανομένης της καταπολέμησης τους κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων.

Εξηγήστε τα ακόλουθα αναφορικά με το ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ:

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες.

Το άρθρο 21 προβλέπει το ανεξάρτητο δικαίωμα της προστασίας από τις διακρίσεις κατά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ → Το δικαίωμα αυτό έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής από τους λόγους για τους οποίους μπορεί να θεσπίσει νομοθεσία η ΕΕ δυνάμει του άρθρου 19 της ΣΛΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων και, σε αντίθεση με το άρθρο 14 της ΕΣΔΑ, η ισχύς του δεν εξαρτάται από το κατά πόσο κάποιο πρόσωπο υφίσταται διάκριση κατά την απόλαυση άλλου δικαιώματος το οποίο προβλέπεται στη Σύμβαση.

→ Διαφάνεια αριθ. 11: ΕΕ και καταπολέμηση των διακρίσεων: Πρωτογενής νομοθεσία

Προχωρούμε στη δευτερογενή νομοθεσία. Εξηγήστε εν συντομία τα ακόλουθα δευτερογενή νομικά μέσα.

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Η Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα διατυπώνει το πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων ειδικά για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής οι οποίες προκύπτουν από άμεση ή έμμεση συμπεριφορά που δημιουργεί διακρίσεις, περιλαμβανομένων τόσο των πράξεων όσο και των παραλείψεων.

Η Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα προβλέπει την προστασία από τις εν λόγω μορφές διακρίσεων σε ένα ευρύ φάσμα τομέων, περιλαμβανομένου επίσης του τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων: Σκοπός της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων είναι να διασφαλιστεί ότι τα θύματα της εγκληματικότητας λαμβάνουν κατάλληλη πληροφόρηση, στήριξη και προστασία και ότι μπορούν να συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της ΕΕ υπέστησαν βλάβη. Η Οδηγία θεωρείται σημαντική εξέλιξη, καθώς τα θύματα αποτελούσαν το «παραμελημένο μέρος» του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης για πολλά χρόνια.

Οδηγία για την Ισότητα στην Απασχόληση: Η Οδηγία για την Ισότητα στην Απασχόληση αφορά την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία, χωρίς να περιλαμβάνει το φύλο και τη φυλετική καταγωγή στο πεδίο προστασίας του. Συνεπώς, σε αντίθεση με την Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα, το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας για την Ισότητα στην Απασχόληση περιορίζεται στην απασχόληση και την εργασία, αποσκοπώντας, ωστόσο, στη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης ενός ευρέως φάσματος ομάδων του πληθυσμού, περιλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

Απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας: Σκοπός της απόφασης-πλαίσιο είναι να διασφαλιστεί ότι ορισμένες σοβαρές εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας (περιλαμβανομένης της υποκίνησης, της συμβολής και της συνεργίας στη διάπραξη των προαναφερόμενων πράξεων) αποτελούν ποινικό αδίκημα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και συνεπάγονται αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

→ Διαφάνεια αριθ. 12: Σχέση μεταξύ πρωτογενούς και δευτερογενούς νομοθεσίας

Εξηγήστε τα ακόλουθα αναφορικά με τη σχέση:

- Στα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν εκχωρηθεί ρητά εξουσίες από τις Συνθήκες της ΕΕ (πρωτογενής) για να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων και/ή να θεσπίζουν νομοθεσία για να διασφαλίζεται ένα κοινό υψηλό επίπεδο προστασίας έναντι των διακρίσεων σε όλα τα κράτη μέλη (δευτερογενής).
- Το σύνολο της νομοθεσίας και των πολιτικών της ΕΕ που θεσπίζονται πρέπει να συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Χάρτη, περιλαμβανομένων των Οδηγιών.

Παράδειγμα: Υπόθεση C-236/09 *Test-Achats κ.λπ.* Το κύρος της επίμαχης διάταξης (άρθρο 5(2) της Οδηγίας 2014/113) πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα των σχετικών διατάξεων του Χάρτη, εφόσον οι αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας μνημονεύονται στον Χάρτη.

→ **Διαφάνεια αριθ. 13: Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Εφαρμογή και αποτελεσματικότητα;**

Γιατί Οδηγίες και όχι Κανονισμοί;

Θα έκανε οποιαδήποτε διαφορά στα κράτη μέλη;

Κανονισμοί: Γενικής εφαρμογής, δεσμευτικοί στο σύνολό τους και άμεσα εφαρμόσιμοι. Πρέπει να υπάρχει πλήρης συμμόρφωση με τους κανονισμούς από αυτούς για τους οποίους ισχύουν (ιδιώτες, κράτη μέλη, θεσμικά όργανα της ΕΕ). Οι κανονισμοί είναι άμεσα εφαρμόσιμοι σε όλα τα κράτη μέλη εφόσον τεθούν σε ισχύ και δεν χρήζουν μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Οδηγίες: Οι οδηγίες είναι δεσμευτικές για τα κράτη μέλη τα οποία αφορούν ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, ωστόσο αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Οι εθνικοί νομοθέτες οφείλουν να θεσπίζουν πράξεις μεταφοράς ή «εθνικά μέτρα εφαρμογής» για τη μεταφορά των οδηγιών και την εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με τους στόχους τους.

→ **Διαφάνεια αριθ. 14: Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Εφαρμογή και αποτελεσματικότητα;**

Τι γίνεται σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν εφαρμόσουν μια Οδηγία; Ή σε περίπτωση που εφαρμόσουν εσφαλμένα μια Οδηγία στην εθνική έννομη τάξη;

-Πιθανές απαντήσεις: Ευθύνη του κράτους (φυσικά πρόσωπα κατά του κράτους μέλους στο εθνικό επίπεδο), διαδικασία επί παραβάσει (Επιτροπή κατά κράτους μέλους στο επίπεδο της ΕΕ).

Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος ως επιλογή για τους ιδιώτες;

→ Διαφάνεια αριθ. 15: Άμεσο αποτέλεσμα

→ Δυνατότητα θεμελίωσης δικαιωμάτων ιδιωτών των οποίων την άσκηση μπορούν να διεκδικούν στα εθνικά τους δικαστήρια (καθιερώθηκε για πρώτη φορά στην υπόθεση **Van Gend en Loos**)

Σημαντική καθοδήγηση προς τον εκπαιδευτή:

Το δόγμα του άμεσου αποτελέσματος συμπληρώνει το δόγμα της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου.

Εξηγήστε τη σημασία της αρχής του άμεσου αποτελέσματος.

- Παρόλο που το ΔΕΚ είναι το ανώτατο δικαστήριο στο εν λόγω σύστημα, τα κατώτερα – τα εθνικά δικαστήρια – πρέπει επίσης να είναι σε θέση να εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο. Συγκεκριμένα, σε περιπτώσεις όπου το εθνικό δίκαιο παρέχει μειωμένα δικαιώματα σε σύγκριση με το κοινοτικό δίκαιο, είναι ζωτικής σημασίας οι προσφεύγοντες να έχουν τη δυνατότητα να διεκδικήσουν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τα δικαιώματά τους όπως απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο. Η ομοιογένεια στη διασφάλιση των δικαιωμάτων προϋποθέτει τη δυνατότητα των πολιτών σε διαφορετικά κράτη μέλη να αξιώνουν την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Το καταλληλότερο όργανο το οποίο μπορεί να βοηθήσει τους πολίτες είναι τα εθνικά δικαστήριά τους.

→ Άμεσο αποτέλεσμα στην περίπτωση των Οδηγιών;

Σημαντική καθοδήγηση προς τον εκπαιδευτή:

Το άμεσο αποτέλεσμα δεν θα έπρεπε να αποτελεί ζήτημα, εφόσον πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα επίκλησης του εθνικού μέτρου εφαρμογής ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. **Ωστόσο, το μέτρο εφαρμογής μπορεί να είναι εσφαλμένο ή ανύπαρκτο. Ως εκ τούτου, το ΔΕΚ αναγνώρισε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις μια Οδηγία μπορεί να έχει άμεσο αποτέλεσμα.** Αρχικά επικρατούσε η αντίληψη ότι οι οδηγίες δεν μπορούσαν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα, διότι «η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών». Εντούτοις, η υπόθεση **Van Duyn** επιβεβαίωσε ότι οι οδηγίες μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα.

Ιστορικό της υπόθεσης: *Van Duyn κατά Home Office (Υπουργείου Εσωτερικών)*: Η κυβέρνηση του ΗΒ επιχειρούσε να αποκλείσει την κ. van Duyn, Ολλανδή υπήκοο, από την ΕΕ εξαιτίας της ιδιότητάς της ως μέλους ενός «ανεπιθύμητου» οργανισμού. Το ερώτημα ήταν κατά πόσο η Οδηγία 64/221 μπορούσε να εκτελεστεί άμεσα από τη van Duyn.

→ Η van Duyn προσέβαλε την απόφαση του ΗΒ να απαγορεύσει την είσοδό της, επιδιώκοντας να στηριχθεί σε Οδηγία σύμφωνα με την οποία οποιοσδήποτε περιορισμός της ελεύθερης διακίνησης για λόγους δημόσιας τάξης πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του ατόμου που αφορά.

Το ΔΕΚ απεφάνθη ότι μπορούσε να επικαλεστεί την Οδηγία ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, θεσπίζοντας με τον τρόπο αυτό την αρχή ότι οι οδηγίες δύνανται να παράγουν άμεσα αποτελέσματα. Για να έχει μια οδηγία άμεσο αποτέλεσμα, πρέπει να είναι **επαρκώς σαφής, ακριβής, ανεπιφύλακτη και η προθεσμία εφαρμογής της να έχει εκπνεύσει.**

→ **Οι οδηγίες μπορούν να αντιταχθούν μόνο κάθετα έναντι του κράτους ή μιας δημόσιας αρχής** (Marshall κατά Southampton Area Health Authority [Υγειονομικής Αρχής της Περιφέρειας του Σαουθάμπτον]). «Συνάγεται ότι καμία Οδηγία από μόνη της δεν μπορεί να επιβάλει υποχρεώσεις σε οποιονδήποτε ιδιώτη και ότι καμία διάταξη Οδηγίας δεν είναι αντιτάξιμη έναντι κανενός τέτοιου προσώπου».

Σημαντική καθοδήγηση προς τον εκπαιδευτή:

Ο νόμος ως προς το άμεσο αποτέλεσμα των Οδηγιών κάνει σαφή διάκριση μεταξύ υποθέσεων στις οποίες ο προσφεύγων αξιώνει την εφαρμογή μιας Οδηγίας κατά ενός κράτους μέλους και αυτών στις οποίες η εφαρμογή αξιώνεται κατά ιδιώτη. Στην δεύτερη περίπτωση, η Οδηγία δεν μπορεί να παραγάγει άμεσο αποτέλεσμα, σε αντίθεση με τα άρθρα των Συνθηκών, τους Κανονισμούς και τις Αποφάσεις.

Τι γίνεται σε περίπτωση που ιδιώτης επιδιώκει να διεκδικήσει τα δικαιώματά του κατά ενός ιδιωτικού φορέα, π.χ. ενός εργοδότη του ιδιωτικού τομέα; Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Μπορεί να είναι διαθέσιμοι άλλοι τρόποι, π.χ. η διαδικασία που αφορά την ευθύνη του κράτους.

→ Διαφάνεια αριθ. 16: Η αρχή του άμεσου αποτελέσματος

Περιπτωσιολογική μελέτη: Αξιολογήστε κατά πόσο οι ακόλουθες διατάξεις (1) μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα και (2) ποιος είναι ο αποδέκτης της αξίωσης, (3) γιατί ένας ιδιώτης να αξιώσει την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων μέσω της αρχής του άμεσου αποτελέσματος;

Άρθρο 6 της Οδηγίας του Συμβουλίου 76/207/ΕΟΚ της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας → **Τα Κράτη μέλη εισάγουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να καταστεί δυνατό σε κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από την μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, κατά την έννοια των άρθρων 3, 4 και 5, να διεκδικεί τα δικαιώματά του διά της δικαστικής οδού, αφού ενδεχομένως, προσφύγει σε άλλα αρμόδια όργανα.**

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή: Η εν λόγω διάταξη συζητήθηκε στην υπόθεση: *Marshall κατά Southampton Area Health Authority* (Υγειονομικής Αρχής της Περιφέρειας του Σαουθάμπτον)

Η διάταξη κρίθηκε ότι ήταν: σαφής, ακριβής, ανεπιφύλακτη και η προθεσμία για την εφαρμογή της είχε εκπνεύσει: Μπορούσε να αντιταχθεί έναντι ενός δημόσιου φορέα όπως η Υγειονομική Αρχή. Ωστόσο, το οριζόντιο αποτέλεσμα της οδηγίας δεν έγινε δεκτό.

Άρθρο 255 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση: «κάθε πολίτης της Ένωσης έχει δικαίωμα πρόσβασης ... με την επιφύλαξη των αρχών και των προϋποθέσεων που θα καθοριστούν»

Οδηγίες προς τον εκπαιδευτή: Η εν λόγω διάταξη συζητήθηκε στην υπόθεση: *Petrie κατά Επιτροπής*

Η διάταξη κρίθηκε ότι ήταν: σαφής, ακριβής, ΟΧΙ ανεπιφύλακτη. ΔΕΝ μπορούσε να έχει άμεσο αποτέλεσμα. Ωστόσο, αν ίσχυε το άμεσο αποτέλεσμα, θα υπήρχε η δυνατότητα να αντιταχθεί τόσο έναντι ενός ιδιώτη όσο και ενός δημόσιου φορέα (κάθετο και οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα).

→ Διαφάνεια αριθ. 17: Σημαντικά σημεία απάντησης

Σαφής και ακριβής: το κείμενο (και το δικαίωμα το οποίο παραχωρεί) πρέπει να είναι σαφές και χωρίς αμφισημίες

Ανεπιφύλακτη: να μην απαιτεί δικαστική παρέμβαση: οι διατάξεις οι οποίες υπόκεινται σε επιφυλάξεις υπό την έννοια ότι παρέχουν διακριτική ευχέρεια σε τρίτο μέρος (σε κράτος μέλος ή στην Επιτροπή) δεν μπορούν να έχουν άμεση εφαρμογή – διότι το εθνικό δικαστήριο δεν δύναται να σφετεριστεί την εν λόγω διακριτική ευχέρεια

Η προθεσμία για την εφαρμογή έχει εκπνεύσει

Οι οδηγίες μπορούν να έχουν μόνο κάθετο άμεσο αποτέλεσμα (κρατικές και δημόσιες αρχές): π.χ. φορείς στους οποίους ανατέθηκε από το κράτος η ευθύνη για την παροχή μιας δημόσιας υπηρεσίας και η εν λόγω υπηρεσία παρασχέθηκε υπό τον έλεγχο του κράτους και διέθεταν ειδικές εξουσίες για την παροχή της υπηρεσίας, πέρα από αυτές που ισχύουν συνήθως στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα

Μέρος II - 2^η Θεματική ενότητα

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Στόχοι της θεματικής ενότητας

Η παρουσίαση των κυριότερων όρων και διατάξεων της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα

Η επισήμανση σημαντικής νομολογίας σε σχέση με την Οδηγία

Η εφαρμογή της γνώσης αυτής σε πρακτικά σενάρια, προκειμένου να εξετάσουμε πώς λειτουργεί ο νόμος στην πράξη

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα

- **Οδηγία 2000/43/ΕΚ της 29^{ης} Ιουνίου 2000 περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.**
 - Διαδικασίες επί παραβάσει λόγω μη εφαρμογής;
 - Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης

Παραδείγματα διακρίσεων για λόγους φυλετικής και/ή εθνοτικής καταγωγής;

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Ποιους προστατεύει;

- «απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής». (Άρθρο 2(1))
- Όλα τα φυσικά πρόσωπα και όλα τα νομικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων των υπηκόων τρίτων χωρών
- Η «φυλετική ή εθνοτική καταγωγή» δεν ορίζεται στην Οδηγία;
 - «φυλή» → τα εξωτερικά χαρακτηριστικά ενός ατόμου, όπως το χρώμα του δέρματος
 - «εθνότητα» → γλώσσα, θρησκεία, πολιτισμός, κοινωνικά ήθη, παραδόσεις

- Ασφάλεια του δικαίου;
- Περιεκτικοί ορισμοί και διευρυμένη εφαρμογή της Οδηγίας; (Υπόθεση C-83/14, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*)
- Η στάση της Επιτροπής;

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Ποιους δεν προστατεύει;

«Η παρούσα οδηγία δεν καλύπτει τη διαφορετική μεταχείριση λόγω υπηκοότητας και δεν θίγει τις διατάξεις και τις προϋποθέσεις που αφορούν την εισδοχή και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών και απατρίδων στην επικράτεια των κρατών μελών, ούτε τη μεταχείριση που απορρέει από τη νομική κατάσταση των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών ή απατρίδων». Άρθρο 3(2)

- **Υπόθεση C-668/15, Jyske Finans**
 - Άρνηση απόδοσης οποιαδήποτε σημασίας στην επικάλυψη μεταξύ εθνοτικής καταγωγής και υπηκοότητας.
- **Υπόθεση C-54/07, Feryn**
 - Δεν είναι απαραίτητο να εντοπισθεί συγκεκριμένο θύμα για να παραπεμφθεί μια υπόθεση στο Δικαστήριο
 - «Το γεγονός ότι ένας εργοδότης δηλώνει δημοσίως ότι δεν θα προσλαμβάνει μισθωτούς με ορισμένη εθνοτική ή φυλετική καταγωγή, πράγμα το οποίο είναι προδήλως ικανό να αποτρέψει σοβαρά ορισμένους υποψηφίους από την υποβολή της υποψηφιότητάς τους και επομένως, να εμποδίσει την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, συνιστά άμεση δυσμενή διάκριση»

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Ποιους δεν προστατεύει;

→ Θα μπορούσε ένας πρόσφυγας ή ένας αιτών άσυλο να επικαλεστεί την Οδηγία για να καταγγείλει την ύπαρξη διάκρισης εναντίον του;

Υπηκοότητα ≠ Συσχέτιση μεταξύ πρόσφυγα/αιτούντος άσυλο και της εθνότητάς του;

- *Επίτροπος Ισότητας κατά Skarets Fastigheter Aktiebolag* (υπόθεση του Σουηδικού Εφετείου)
 - στενή συσχέτιση μεταξύ της κατάστασης ενός ατόμου ως πρόσφυγα/αιτούντος άσυλο και της εθνότητας του καταγωγής

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Τομείς που καλύπτονται;

Όροι πρόσβασης στην απασχόληση και την αυτοαπασχόληση (πρόσληψη και προαγωγή του πιθανού θύματος)

Πρόσβαση σε όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής επαγγελματικής πείρας.

Εργασιακές συνθήκες και όροι απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών.

Ιδιότητα του μέλους και συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών.

Κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανόμενης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης.

Εκπαίδευση.

Πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα στο κοινό, και παροχή αυτών, συμπεριλαμβανόμενης της στέγασης.

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: **Απαγορεύσεις**

Άμεση διάκριση

Έμμεση διάκριση

Παρενόχληση

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: **Απαγορεύσεις** **Άμεση διάκριση**

«συντρέχει άμεση διάκριση όταν, για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, σε ένα πρόσωπο επιφυλάσσεται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε ένα άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση» (άρθρο 2(2)(α))

→ Από το πρόσωπο το οποίο προβαίνει στην ίδια την διακριτική μεταχείριση και από πρόσωπο το οποίο δίδει εντολή σε άλλο για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα άμεσων διακρίσεων τα οποία θα απαγορεύονταν από την Οδηγία;

PRESERVERE

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: **Απαγορεύσεις Έμμεση διάκριση**

«συντρέχει έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα, εκτός εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης αυτού του σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία» (άρθρο 2(2)(β))

→ Εκ πρώτης όψεως ουδετερότητα του κριτηρίου ή της πρακτικής

→ Από το πρόσωπο το οποίο προβαίνει στην ίδια την διακριτική μεταχείριση και από πρόσωπο το οποίο δίδει εντολή σε άλλο για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Απαγορεύσεις Έμμεση διάκριση

- Υπόθεση C-83/14, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*
 - Για να δύναται μέτρο να συνιστά έμμεση διάκριση βάσει της Οδηγίας, αρκεί αυτό να «θέτει σε μειονεκτική θέση ιδίως τα πρόσωπα τα οποία έχουν το εν λόγω χαρακτηριστικό, ακόμα κι αν χρησιμοποιεί κριτήρια ουδέτερα, τα οποία δεν βασίζονται στο προστατευόμενο χαρακτηριστικό»

Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα έμμεσων διακρίσεων τα οποία θα απαγορεύονταν από την Οδηγία;

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Απαγορεύσεις Παρενόχληση

«Η παρενόχληση νοείται ως διάκριση κατά την έννοια της παραγράφου 1, εφόσον σημειώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεδεμένη με φυλετική ή εθνοτική καταγωγή με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος». (Άρθρο 2(3))

→ η καθιέρωση ενός εχθρικού περιβάλλοντος του οποίου συνέπεια είναι η προσβολή της αξιοπρέπειας ενός ατόμου επαρκεί για να διαπιστωθεί η παρενόχληση

→ στοχοποιεί συγκεκριμένες φυλετικές ή εθνοτικές μειονοτικές ομάδες ή άτομα

Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα παρενόχλησης τα οποία θα απαγορεύονταν από την Οδηγία;

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Προστασία έναντι αντιποίνων

«Τα κράτη μέλη εισάγουν στην έννομη τάξη τους τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων κατά τυχόν δυσμενούς μεταχείρισης ή δυσμενούς επίπτωσης, ως αντίδρασης σε κάποια καταγγελία ή διαδικασία που στοχεύει στην πραγμάτωση της αρχής της ίσης μεταχείρισης». (Άρθρο 9)

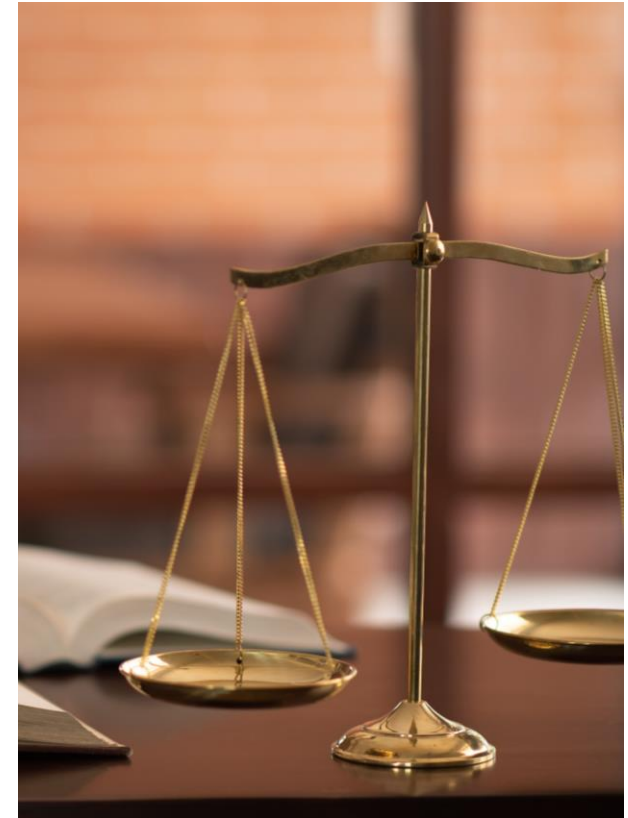
→ **Ως αντίποινα** ορίζονται οποιαδήποτε δυσμενή μέτρα λαμβάνονται από έναν οργανισμό (συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών και των δημόσιων αρχών) ή από έναν ιδιώτη σε απάντηση των προσπαθειών επιβολής του δικαιώματος στην ίση μεταχείριση.

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Μέσα υπεράσπισης;

Άρθρο 5: «**Προκειμένου να πραγματοποιεί η πλήρης ισότητα**, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν ειδικά μέτρα με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής».

→ οργανώσεις ατόμων συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, όταν ο κύριος σκοπός τους είναι η προαγωγή των ειδικών αναγκών των εν λόγω ατόμων

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Μέσα υπεράσπισης;

Άρθρο 4: «η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε ένα χαρακτηριστικό σχετικό με τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή δεν συνιστά διάκριση όταν, λόγω της φύσης των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή του πλαισίου εντός του οποίου διεξάγονται αυτές, ένα τέτοιο χαρακτηριστικό αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση, εφόσον ο στόχος είναι θεμιτός και η προϋπόθεση είναι ανάλογη».

→ Πώς αξιολογείται το κριτήριο της αναλογικότητας;

→ Το εν λόγω μέσο υπεράσπισης χρησιμοποιείται «σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις». (Αιτιολογική σκέψη 18 του Προοιμίου)

Προσφεύγοντας στο δικαστήριο

Όταν πιθανολογείται διάκριση (εκ πρώτης όψεως διάκριση), το βάρος της απόδειξης αντιστρέφεται στον εναγόμενο (άρθρο 8(1)) → ο εναγόμενος οφείλει να καταδείξει ότι δεν προέβη σε διακριτική μεταχείριση, αντί να απαιτείται από τον ενάγοντα να αποδείξει πλήρως τη διάκριση (όχι σε ποινικές διαδικασίες)

Μπορείτε να βασιστείτε σε στατιστικά στοιχεία για να αποδείξετε την ύπαρξη έμμεσης διάκρισης (αιτιολογική σκέψη 18 του Προοιμίου) → οι φορείς ισότητας έχουν καθήκον να διενεργούν ανεξάρτητες εθνικές έρευνες για τις διακρίσεις (άρθρο 13(2))

Είναι καθήκον των φορέων ισότητας δυνάμει του άρθρου 13(2) της Οδηγίας να «[παρέχουν ανεξάρτητη συνδρομή] προς τα θύματα διακρίσεων όταν καταγγέλλουν διακριτική μεταχείριση».

Προσφεύγοντας στο δικαστήριο II

Άρθρο 7(2) → ενώσεις, οργανώσεις ή άλλα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν έννομο συμφέρον να διασφαλίσουν ότι τηρούνται οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας, μπορούν να κινήσουν, είτε εξ ονόματος του ενάγοντος/αιτούντος είτε προς υπεράσπισή του κάθε δικαστική ή/και διοικητική διαδικασία.

Η Οδηγία καθορίζει τις ελάχιστες, όχι τις μέγιστες προϋποθέσεις (άρθρο 6(1)).

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Επανορθωτικά μέτρα;

- καταβολή αποζημίωσης → «αποτελεσματική, ανάλογη και αποτρεπτική»
- ποινικές υποθέσεις → καταβολή χρηματικής ποινής ή φυλάκιση
- οι κυρώσεις μπορούν να συνίστανται σε απαγορευτικά μέτρα σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού δικαίου
- Υπόθεση C-81/12, *Asociatia Accept κατά Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii*
 - Η Οδηγία απαγορεύει την εθνική νομοθεσία δυνάμει της οποίας οι κυρώσεις είναι αμιγώς συμβολικές και, υπό ορισμένες περιστάσεις, θα μπορούσε να συντρέχει παραβίαση της Οδηγίας, εάν σε περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης η προειδοποίηση αποτελεί τη μοναδική πιθανή κύρωση.

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα: Περιπτωσιολογική μελέτη

Ο Jean, υπήκοος του Καμερούν, εισήλθε παράτυπα στη Ρουμπινία, κράτος μέλος της ΕΕ, και υπέβαλε αίτηση για άσυλο. Ενώ περιμένει να εξεταστεί η αίτησή του για άσυλο, ενημερώνεται ότι οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν δικαίωμα να εργαστούν σε κανέναν τομέα και, ως εκ τούτου, λαμβάνουν μηνιαίο επίδομα. Το επίδομα καλύπτει τη διαμονή του, αλλά δεν απομένουν αρκετά χρήματα για τη διατροφή του μέχρι το τέλος του μήνα. Δια νόμου, ανέρχεται στο 60% του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος των υπηκόων της Ρουμπινίας. Δύο μήνες αργότερα, η αίτησή του για άσυλο εγκρίνεται και του αναγνωρίζεται το καθεστώς του πρόσφυγα. Ως πρόσφυγας, δικαιούται να εργάζεται μόνο στους τομείς της κτηνοτροφίας και της γεωργίας. Ενημερώνεται ότι ο εν λόγω περιορισμός αποτελεί απαραίτητη κυβερνητική πολιτική, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το σύστημα αιτήσεων για χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα δεν τυγχάνει εκμετάλλευσης ούτε κατακλύζεται από οικονομικούς μετανάστες. Αφότου εξασφαλίζει θέση εργασίας, συνειδητοποιεί ότι κερδίζει λιγότερο από το 50% του μισθού που λαμβάνουν οι συνάδελφοί του οι οποίοι είναι υπήκοοι της Ρουμπινίας. Όταν αποφασίζει να παραπονεθεί για το ζήτημα αυτό, ο διευθυντής τον ρωτά περιφρονητικά: «Και τι θα κάνεις; Τον σύμβουλο πληροφορικής;» Ο Jean υποβάλλει καταγγελία στις αρχές και απολύεται αμέσως από τη δουλειά του «για πρόκληση αχρείαστης αναταραχής ανάμεσα στους εργαζομένους». Λόγω έλλειψης προσωπικού και περικοπών του προϋπολογισμού, οι αρχές εξετάζουν τελικά την καταγγελία τρία χρόνια αργότερα, όπου όλοι οι μάρτυρες ισχυρίζονται ότι έχουν πλέον ξεχάσει το περιστατικό μεταξύ του Jean και του διευθυντή του.

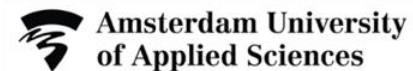
Ο Kuda είναι καλός φίλος του Jean. Είναι υπήκοος Ρουμπινίας και, παρόλο που δεν είναι αφρικανικής καταγωγής, έχει σκουρόχρωμο δέρμα. Ο διευθυντής εσφαλμένα θεωρεί ότι είναι και αυτός πρόσφυγας, ότι λαμβάνει μειωμένο μισθό και σχεδιάζει να υποβάλει καταγγελία στις αρχές. Μόνο και μόνο για σιγουριά, τον απολύει.

Τέλος, η γυναίκα του Jean, η Ayshe, είναι μουσουλμάνα και φορά μπούρκα. Θέλει να εργαστεί ως υπάλληλος υποδοχής, όμως ενημερώνεται ότι πρέπει να κατέχει τίτλο πανεπιστημιακών σπουδών και άριστη γνώση της ρουμπινιακής γλώσσας. Αυτές οι προϋποθέσεις δεν περιλαμβάνονταν στην αγγελία εργασίας βάσει της οποίας υπέβαλε αίτηση. Αναφέρθηκαν πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Στην προσπάθειά της να εγγραφεί σε πανεπιστήμιο και σε τμήμα εκμάθησης της γλώσσας, ενημερώνεται ότι δεν μπορεί να φοιτήσει σε κανένα από αυτά φορώντας την μπούρκα. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορεί να παρακολουθήσει μαθήματα στο πανεπιστήμιο. Φεύγοντας από τη Γραμματεία του πανεπιστημίου, βλέπει μια αφίσα στην οποία αναγράφεται η φράση «Το Πανεπιστήμιο αυτό υποστηρίζει το κίνημα 'Έξω οι εξτρεμιστές από τη Ρουμπινία'». Στην αφίσα απεικονίζεται εμφανώς μια γυναίκα με μπούρκα.

Συμβουλευστε τα μέρη κατά πόσο και με ποιο τρόπο μπορούν να βασιστούν στην Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα.

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ ΣΤΟ

preservere-eu-project

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του νομικού κλάδου –Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα**Διαφάνεια 1**

Διαφάνεια εξωφύλλου

Διαφάνεια 2

Στόχοι της θεματικής ενότητας:

- α) Η παρουσίαση των κυριότερων όρων και διατάξεων της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα
- β) Η επισήμανση σημαντικής νομολογίας σε σχέση με την Οδηγία
- γ) Η εφαρμογή της γνώσης αυτής σε πρακτικά σενάρια, προκειμένου να εξετάσουμε πώς λειτουργεί ο νόμος στην πράξη
- δ)

Διαφάνεια 3

- Παρουσιάστε μια σύντομη εισαγωγή σχετικά με την Οδηγία:
 - ο Ο πλήρης τίτλος της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα είναι Οδηγία 2000/43/ΕΚ της 29^{ης} Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.
 - ο Δεν υπάρχουν προς το παρόν διαδικασίες επί παραβάσει λόγω μη εφαρμογής της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα. Το σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ έχει μεταφέρει επιτυχώς την Οδηγία στο εθνικό δίκαιο.
 - ο Σκοπός της οδηγίας είναι να θέσει σε εφαρμογή την αρχή της ίσης μεταχείρισης.
- «Μπορείτε να δώσετε παραδείγματα διακρίσεων για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής»;
 - ο Αξιοποιήστε αυτή τη διαδικασία ανταλλαγής απόψεων για να εξηγήσετε το γεγονός ότι ορισμένες μορφές φυλετικών/εθνοτικών διακρίσεων μπορεί να επισύρουν ποινική δίωξη, ενώ άλλες μορφές μπορεί να οδηγήσουν στην κίνηση αστικής διαδικασίας.
 - ο Επίσης, αξιοποιήστε αυτή τη διαδικασία ανταλλαγής απόψεων για να εξηγήσετε ότι υπάρχουν διαφορετικές μορφές συμπεριφοράς που παράγει διακρίσεις: **η άμεση διάκριση, η έμμεση διάκριση και η παρενόχληση**, το σύνολο των οποίων απαγορεύεται από την Οδηγία.

Διαφάνεια 4

- Ποιους προστατεύει η Οδηγία;
 - ο Όλα τα φυσικά πρόσωπα και όλα τα νομικά πρόσωπα, κατά περίπτωση. (Αιτιολογική σκέψη 16 του Προοιμίου)

- Η απαγόρευση των διακρίσεων εφαρμόζεται επίσης σε υπηκόους τρίτων χωρών. Αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο της Οδηγίας, εφόσον υπογραμμίζει το γεγονός ότι η απαγόρευση των διακρίσεων προστατεύει το σύνολο των προσώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο τους πολίτες της ΕΕ.
- Δεν περιλαμβάνεται ερμηνεία των όρων της Οδηγίας. Η οδηγία αναφέρει ότι **«απαγορεύεται σε όλη την Κοινότητα κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής»**. (άρθρο2(1)). Ωστόσο, δεν ορίζεται η σημασία της «φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής». Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ παρέλειψαν εξολοκλήρου τη λέξη «φυλή» κατά την θέσπιση της εθνικής τους νομοθεσίας και βασίστηκαν αποκλειστικά στην έννοια της «εθνοτικής καταγωγής».
- Γενικότερα, για τον καθορισμό της **«φυλής»** λαμβάνονται υπόψη τα εξωτερικά χαρακτηριστικά ενός ατόμου όπως το χρώμα του δέρματός του. Η **«εθνότητα»** συνήθως περιλαμβάνει χαρακτηριστικά όπως η γλώσσα, η θρησκεία, ο πολιτισμός, τα κοινωνικά ήθη, οι παραδόσεις κ.λπ.
- Αφενός αυτό δημιουργεί προβλήματα ως προς την ασφάλεια του δικαίου. Αφετέρου επιτρέπει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τα εθνικά δικαστήρια να υιοθετούν πιο περιεκτικούς ορισμούς και να διευρύνουν το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας. Δείτε, για παράδειγμα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 16^{ης} Ιουλίου 2015, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14*, ECLI:EU:C:2015:480.¹
- **Σημειώστε ακόμη ότι η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης την ευρεία ερμηνεία της Οδηγίας:** Η Επιτροπή θεωρεί ότι η Οδηγία απαγορεύει κατάσταση στην οποία κάποιο άτομο υπόκειται σε άμεση διάκριση βάσει εσφαλμένης αντίληψης ή εικασίας περί προστατευόμενων χαρακτηριστικών. Για παράδειγμα, η μη επιλογή υποψηφίου σε μια θέση εργασίας διότι ο εργοδότης εσφαλμένα πιστεύει ότι ο/η υποψήφιος/α έχει συγκεκριμένη εθνοτική καταγωγή, θα συνιστούσε διάκριση.²

¹ Βασικές πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας: Η παραπονούμενη ήταν γυναίκα μη Ρομά καταγωγής η οποία διατηρούσε κατάσταση σε συνοικία στην οποία κατοικούσαν κυρίως Ρομά. Παραπονήθηκε ότι η πρακτική εγκατάστασης μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας σε πυλώνες από σκυρόδεμα σε ύψος έξι έως επτά μέτρων, μολονότι στις υπόλοιπες συνοικίες οι μετρητές τοποθετούνταν σε ύψος 1,70 μέτρου, οφειλόταν στο γεγονός ότι η πλειονότητα των κατοίκων της συνοικίας ήταν Ρομά. Υποστήριξε ότι η εν λόγω πρακτική την καθιστούσε θύμα άμεσης διάκρισης, εφόσον δεν μπορούσε να αναγνώσει τις ενδείξεις του μετρητή ηλεκτρικής ενέργειας προκειμένου να ελέγχει την κατανάλωσή της. ΤΟ ΔΕΚ απεφάνθη ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή της εθνοτικής τους καταγωγής εκτείνεται σε πρόσωπα που, παρόλο που τα ίδια δεν ανήκουν στην οικεία φυλή ή εθνότητα, εντούτοις υφίστανται άμεση ή έμμεση διάκριση ως αποτέλεσμα λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης ή περιέρχονται σε μειονεκτική θέση αντιστοίχως.

² ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής («οδηγία για τη φυλετική ισότητα») και της οδηγίας 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία («οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση»), (Βρυξέλλες, 19.3.2021) COM(2021) 139 final, σ. 10.

Διαφάνεια 5

Ποιους δεν προστατεύει η Οδηγία (I);

- Άρθρο 3(2): «Η παρούσα οδηγία δεν καλύπτει τη διαφορετική μεταχείριση λόγω υπηκοότητας και δεν θίγει τις διατάξεις και τις προϋποθέσεις που αφορούν την εισδοχή και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών και απατρίδων στην επικράτεια των κρατών μελών, ούτε τη μεταχείριση που απορρέει από τη νομική κατάσταση των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών ή απατρίδων».
- Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ερμήνευσε την εν λόγω διάταξη σε δύο σημαντικές υποθέσεις:
 1. Απόφαση της 6^{ης} Απριλίου 2017, *Jyske Finans, C-668/15*, ECLI:EU:C:2017:278:³ Το Δικαστήριο υιοθέτησε **περιοριστική ερμηνεία** σε περιπτώσεις οι οποίες θα μπορούσαν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, καθότι **αρνήθηκε να αποδώσει οποιαδήποτε σημασία στην επικάλυψη μεταξύ εθνοτικής καταγωγής και υπηκοότητας**.
 2. Απόφαση της 10^{ης} Ιουλίου 2008, *Feryn, C-54/07*, ECLI:EU:C:2008:397, παρ. 25:⁴ Το Δικαστήριο υιοθέτησε **ευρεία ερμηνεία** σε περιπτώσεις οι οποίες θα μπορούσαν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας, καθότι **δεν είναι απαραίτητο να εντοπισθεί συγκεκριμένο θύμα για να παραπεμφθεί μια υπόθεση στο Δικαστήριο**: «Το γεγονός ότι ένας εργοδότης δηλώνει δημοσίως ότι δεν θα προσλαμβάνει μισθωτούς με ορισμένη εθνοτική ή φυλετική καταγωγή, πράγμα το οποίο είναι προδήλως ικανό να αποτρέψει σοβαρά ορισμένους υποψηφίους από την υποβολή της υποψηφιότητάς τους και επομένως, να εμποδίσει την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, συνιστά άμεση δυσμενή διάκριση κατά την πρόσληψη, υπό την έννοια της οδηγίας 2000/43. Η ύπαρξη μιας τέτοιας άμεσης δυσμενούς διακρίσεως δεν προϋποθέτει ότι μπορεί να εντοπισθεί συγκεκριμένος ενάγων ο οποίος ισχυρίζεται ότι υπέστη τέτοια διάκριση».

³ Βασικές πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας: Από Δανό πολίτη Βοσνιακής καταγωγής ζητήθηκαν πρόσθετα στοιχεία της ταυτότητάς του όταν υπέβαλε αίτημα για λήψη δανείου, ενώ από τη σύζυγό του, η οποία ήταν δανικής εθνοτικής καταγωγής, όχι. Η αιτιολογία ήταν ότι η σύζυγος είχε δανική «ιθαγένεια», ενώ ο προσφεύγων όχι. Το Δικαστήριο αρνήθηκε την ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, εφόσον η Οδηγία «δεν καλύπτει τη διαφορετική μεταχείριση λόγω υπηκοότητας» και ότι η «διαφορετική μεταχείριση δεν βασίστηκε κατ' ανάγκη άμεσα στην εθνοτική του καταγωγή».

⁴ Βασικές πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας: Η υπόθεση αφορούσε δημόσια δήλωση της εταιρείας NV Firma Feryn στο πλαίσιο διαδικασίας προσλήψεων ότι δεν θα εξετάζει τις αιτήσεις ατόμων με ορισμένη εθνοτική καταγωγή. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ύπαρξη μιας τέτοιας άμεσης δυσμενούς διακρίσεως δεν προϋποθέτει ότι μπορεί να εντοπισθεί συγκεκριμένος ενάγων ο οποίος ισχυρίζεται ότι υπέστη τέτοια διάκριση.

Διαφάνεια 6

Ποιους δεν προστατεύει η Οδηγία (II);

- Θα μπορούσε ένας πρόσφυγας ή ένας αιτών άσυλο να επικαλεστεί την Οδηγία για να καταγγείλει την ύπαρξη διάκρισης εναντίον του;
- Αφενός όχι, διότι η υπηκοότητά τους (αντί η φυλετική ή εθνοτική τους καταγωγή) και οι υφιστάμενες συνθήκες στη χώρα καταγωγής τους είναι αυτές που τους καθιστούν δικαιούχους χορήγησης ασύλου. Αφετέρου, υπάρχει στενότατη συσχέτιση μεταξύ ενός ατόμου ο οποίος είναι πρόσφυγας/αιτών άσυλο και της εθνοτικής του καταγωγής (αυτό μπορεί να τεκμηριωθεί από στατιστικά δεδομένα).
- Αυτό ήταν το σκεπτικό του Σουηδικού Εφετείου, το οποίο υιοθέτησε μια ευρεία ερμηνεία της νομοθεσίας και απεφάνθη ότι το να ανήκει ένα άτομο στην κατηγορία των προσφύγων είναι έμμεσα συνδεδεμένο με την εθνοτική του ταυτότητα (Εφετείο της Göta, υπόθεση υπ' αριθ. T 1666-09 **Επίτροπος Ισότητας κατά Skarets Fastigheter Aktiebolag**, απόφαση 25^{ης} Φεβρουαρίου 2010).
- Αναφερθείτε σε παραδείγματα περιπτώσεων τα οποία δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας:
 - α) Το γεγονός ότι οι αλλοδαποί οικιακοί βοηθοί στην Κύπρο εισέρχονται στη χώρα με χορήγηση ειδικής θεώρησης και δεν έχουν δικαίωμα απασχόλησης σε άλλον τομέα.
 - β) Το γεγονός ότι οι αιτούντες άσυλο σε πολλές χώρες δεν έχουν δικαίωμα να απασχολούνται σε οποιοδήποτε επάγγελμα επιθυμούν.
 - γ) Το γεγονός ότι οι φοιτητές οι οποίοι είναι υπήκοοι τρίτων χωρών δεν έχουν δικαίωμα να εργάζονται ενόσω παραμένουν στη χώρα με φοιτητική θεώρηση.

Διαφάνεια 7

- Σε ποιους τομείς εφαρμόζεται η Οδηγία;
 - Η Οδηγία εφαρμόζεται ομοίως σε πράξεις και παραλείψεις.
 - Παράγει υποχρεώσεις για όλα τα πρόσωπα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (άρθρο 3(1)): «Εντός των ορίων των εξουσιών που απονέμονται στην Κοινότητα, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων»
 - Η Οδηγία παράγει υποχρεώσεις στους εξής τομείς, οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 3(1):
 - (α) Όροι πρόσβασης στην απασχόληση και την αυτοαπασχόληση. Αυτοί συμπεριλαμβάνουν τόσο την πρόσληψη όσο και την προαγωγή του πιθανού θύματος.
 - (β) Πρόσβαση σε όλα τα είδη και όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού και κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής επαγγελματικής πείρας.
 - (γ) Εργασιακές συνθήκες και όροι απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων και των αμοιβών

- (δ) Ιδιότητα του μέλους και συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών.
- (ε) Κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανόμενης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης.
- (στ) Εκπαίδευση.
- (ζ) Πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα στο κοινό, και παροχή αυτών, συμπεριλαμβανόμενης της στέγασης.
- ο Σημείωση σχετικά με την κοινωνική προστασία προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας – Τα κοινωνικά προνόμια ερμηνεύονται διασταλτικά, ώστε να περιλαμβάνουν παροχές τόσο οικονομικής όσο και πολιτιστικής φύσης, συμπεριλαμβανομένης της επιδότησης των εισιτηρίων στις δημόσιες μεταφορές, των μειωμένων τιμών πρόσβασης σε εκδηλώσεις και της επιδότησης γευμάτων σε σχολεία για οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα. (Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέα Sharpston της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2018, Maniero, C-457-17, ECLI:EU:C:2018:697, παρ. 47)
- ο Σημείωση σχετικά με την εκπαίδευση προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας – αυτό δεν διευκρινίζεται, όμως μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι περιλαμβάνει όλες τις βαθμίδες, από την προσχολική στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- ο **Διατυπώστε το συμπέρασμα ότι το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας είναι εξαιρετικά ευρύ.**

Διαφάνεια 8

- Η Οδηγία απαγορεύει τρία τινά: **την άμεση διάκριση, την έμμεση διάκριση και την παρενόχληση.** **Ποιες είναι οι διαφορές των τριών όρων;**
- Γενικώς, ίση μεταχείριση σημαίνει ότι οι όμοιοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με όμοιο τρόπο (π.χ. ένα παιδί που ανήκει σε εθνοτική μειονότητα πρέπει να έχει ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση) και οι ανόμοιοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με ανόμοιο τρόπο (π.χ. οι ομιλούντες γλώσσα που ανήκει σε εθνοτική μειονότητα πρέπει να λαμβάνουν ειδική στήριξη στο σχολείο).

Διαφάνεια 9

- Άμεση διάκριση (όπως ορίζεται στο άρθρο 2(2)(α)):
 - ο «συντρέχει άμεση διάκριση όταν, για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, σε ένα πρόσωπο επιφυλάσσεται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγχανε ένα άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση»
 - ο Άμεση διάκριση υφίσταται όταν ένα πρόσωπο τυγχάνει λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα τύγχανε άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής του.
 - ο Η άμεση διάκριση μπορεί να συντελεστεί από το πρόσωπο το οποίο προβαίνει στην ίδια την διακριτική μεταχείριση και από πρόσωπο το οποίο δίδει εντολή σε άλλο για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης. (Άρθρο 4 της Οδηγίας)

Ομαδική συζήτηση: **Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα άμεσων διακρίσεων τα οποία θα απαγορεύονταν από την Οδηγία;**

Οι διδάσκοντες της θεματικής ενότητας θα μπορούσαν να αναφέρουν τα ακόλουθα παραδείγματα:

1. απαγόρευση πρόσβασης προσώπου στην απασχόληση λόγω της εθνοτικής ή φυλετικής του καταγωγής
2. δυσκολίες εγγραφής προσώπου στο σχολείο λόγω της εθνοτικής ή φυλετικής του καταγωγής
3. διακριτικές αγγελίες εργασίας
4. αποτυχία/καθυστερήσεις της αστυνομίας ή άλλων κρατικών φορέων στην διερεύνηση ισχυρισμών περί κακών συνθηκών εργασίας προσώπου λόγω της εθνικής ή φυλετικής του καταγωγής
5. απαγόρευση εισόδου σε μπαρ, εστιατόρια και καταστήματα
6. κτηματομεσιτικά γραφεία ή ιδιοκτήτες οι οποίοι αρνούνται να ενοικιάσουν ακίνητα σε πρόσωπα που ανήκουν σε φυλετική ή εθνοτική μειονότητα
7. φυλετικά διαχωρισμένη κοινωνική στέγαση και εκπαίδευση
8. διαφορές στη μισθοδοσία: σε ορισμένα κράτη μέλη, τα στατιστικά στοιχεία καταδεικνύουν ότι οι άνδρες οι οποίοι ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες αμείβονται χαμηλότερα από την πλειοψηφία των ανδρών και τις γυναίκες που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες.

Διαφάνεια 10

- Έμμεση διάκριση (όπως ορίζεται στο άρθρο 2(2)(β)):
 - ο «συντρέχει έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα, εκτός εάν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης αυτού του σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία»
 - ο Το κλειδί για την κατανόηση της έμμεσης διάκρισης είναι η **εκ πρώτης όψεως ουδετερότητα του κριτηρίου ή της πρακτικής**. Για παράδειγμα, το χρώμα του δέρματος θεωρείται συνήθως ένα άμεσα ρατσιστικό κριτήριο, ενώ η γλώσσα και η καταγωγή μπορεί να φαίνονται πιο ουδέτερα.
 - ο Ως αποτέλεσμα, η έμμεση διάκριση είναι δυσκολότερο να εντοπιστεί, εφόσον αφορά συμπεριφορά η οποία μπορεί να «κρύβει» καλά τη διάκριση ή να στερείται προφανών συνδέσεων με τη φυλετική ή την εθνοτική καταγωγή.
 - ο Όπως και στην περίπτωση της άμεσης διάκρισης, η έμμεση διάκριση μπορεί να συντελεστεί από το πρόσωπο το οποίο προβαίνει στην ίδια την διακριτική μεταχείριση και από πρόσωπο το οποίο δίδει εντολή σε άλλο για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης. (Άρθρο 4 της Οδηγίας)

Διαφάνεια 11

→ Απόφαση του Δικαστηρίου της 16^{ης} Ιουλίου 2015, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, ECLI:EU:C:2015:480, παρ. 96: Σύμφωνα με το ΔΕΚ, για να δύναται μέτρο να συνιστά έμμεση διάκριση βάσει της Οδηγίας, αρκεί αυτό να **«θέτει σε μειονεκτική θέση ιδίως τα πρόσωπα τα οποία έχουν το εν λόγω χαρακτηριστικό, ακόμα κι αν χρησιμοποιεί κριτήρια ουδέτερα, τα οποία δεν βασίζονται στο προστατευόμενο χαρακτηριστικό»**.

Ομαδική συζήτηση: **Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα έμμεσων διακρίσεων τα οποία θα απαγορεύονταν από την Οδηγία;**

Οι διδάσκοντες της θεματικής ενότητας θα μπορούσαν να αναφέρουν τα ακόλουθα παραδείγματα:

1. Γλωσσικές απαιτήσεις οι οποίες στην πραγματικότητα είναι αχρείαστες
2. Δυσανάλογα υψηλές απαιτήσεις επαγγελματικών ή ακαδημαϊκών προσόντων
3. Γενική απαγόρευση ενός επαγγέλματος ή δραστηριότητας η οποία είναι χαρακτηριστική μιας συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής ομάδας (π.χ. δραστηριότητες μαντικής, συλλογή μεταλλικών απορριμμάτων).
4. Κώδικες ενδυμασίας (αναλογιστείτε, για παράδειγμα, κατά πόσο η απαγόρευση της μπούρκας συνιστά έμμεση διάκριση). Ως προς το θέμα αυτό, η νομολογία του ΕΔΑΔ είναι σχετική και χρήσιμη:
 - Δείτε *Leyla Sahin κατά Τουρκίας* (προσφυγή υπ' αριθ. 44774/98, απόφαση του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως της 10^{ης} Νοεμβρίου 2005), όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαγόρευση προσέλευσης στο Πανεπιστήμιο σε φοιτήτρια ιατρικής που φορούσε την ισλαμική μαντίλα στην Τουρκία δεν συνιστούσε παραβίαση του άρθρου 9 (ελευθερία της θρησκείας). Το Δικαστήριο έκρινε επίσης πως δεν παραβιάστηκε το άρθρο 14 (απαγόρευση των διακρίσεων), διότι οι κανονισμοί σχετικά με την ισλαμική μαντίλα δεν αφορούσαν τις θρησκευτικές πεποιθήσεις της προσφεύγουσας, αλλά προσανατολιζόνταν στην επίτευξη του θεμιτού σκοπού της προστασίας της τάξης και των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων και στόχευαν προδήλως στη διατήρηση του κοσμικού χαρακτήρα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
 - *Dogru κατά Γαλλίας* (προσφυγή υπ' αριθ. 27058/05, 4 Δεκεμβρίου 2008): Η προσφεύγουσα, μαθήτρια μέσης εκπαίδευσης, αποβλήθηκε από το σχολείο επειδή αρνούσαν να βγάλει τη μαντίλα της κατά τη διάρκεια των μαθημάτων φυσικής αγωγής. Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 9, εκτιμώντας ότι το συμπέρασμα των εθνικών αρχών, σύμφωνα με το οποίο η χρήση πέπλου όπως η ισλαμική μαντίλα ήταν ασύμβατη με το μάθημα της φυσικής αγωγής για λόγους υγιεινής και ασφάλειας, δεν ήταν παράλογο.
 - *SAS κατά Γαλλίας* (προσφυγή υπ' αριθ. 43835/11, απόφαση του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως της 26^{ης} Ιουνίου 2014): Η προσφεύγουσα, Γαλλίδα υπήκοος και εν ενεργεία μουσουλμάνα, δεν είχε πλέον το δικαίωμα να φορά δημοσίως το πέπλο της το οποίο κάλυπτε πλήρως το πρόσωπό της. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 8 (δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής), ούτε παραβίαση του άρθρου 9 (δικαίωμα στην ελευθερία της θρησκείας) της Σύμβασης. Υπογράμμισε συγκεκριμένα ότι η διαφύλαξη των

προϋποθέσεων του 'ζούμε μαζί' είναι ένας θεμιτός στόχος του εν λόγω μέτρου, ιδιαίτερα υπό το φως του ευρέος περιθωρίου αξιολόγησης που διαθέτουν οι κρατικές αρχές. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 14 (απαγόρευση των διακρίσεων): η απαγόρευση είχε ομολογουμένως συγκεκριμένες αρνητικές επιπτώσεις στην κατάσταση των μουσουλμάνων γυναικών οι οποίες για θρησκευτικούς λόγους επιθυμούσαν να φορούν δημοσίως το πέπλο πλήρους κάλυψης του προσώπου, ωστόσο, η επιβολή αυτού του μέτρου ήταν αντικειμενικά και εύλογα αιτιολογημένη.

Διαφάνεια 12

- Παρενόχληση (όπως ορίζεται στο άρθρο 2(3)):
 - «Η παρενόχληση νοείται ως διάκριση κατά την έννοια της παραγράφου 1, εφόσον σημειώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεδεμένη με φυλετική ή εθνοτική καταγωγή με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος».
 - Ακόμα και εάν η παρενόχληση δεν είναι ο σκοπός, **η καθιέρωση ενός εχθρικού περιβάλλοντος του οποίου συνέπεια είναι η προσβολή της αξιοπρέπειας ενός ατόμου επαρκεί για να διαπιστωθεί η παρενόχληση.**
 - Δεν είναι απαραίτητη η σύγκριση μεταξύ παρόμοιων ομάδων, εφόσον η παρενόχληση **απευθύνεται σε συγκεκριμένες φυλετικές ή εθνοτικές μειονοτικές ομάδες ή άτομα.**

Ομαδική συζήτηση: **Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα παρενόχλησης τα οποία θα απαγορεύονταν από την Οδηγία;**

Οι διδάσκοντες της θεματικής ενότητας θα μπορούσαν να αναφέρουν τα ακόλουθα παραδείγματα:

1. Ρατσιστικά ανέκδοτα ή ιστορίες στο χώρο εργασίας
2. Ταπεινωτική συμπεριφορά προς συναδέλφους οι οποίοι ανήκουν σε φυλετική ή εθνοτική μειονότητα
3. Ρητορική μίσους (μέσω ομιλιών, αφισών, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μηνυμάτων κ.λπ.)

Διαφάνεια 13

- Το άρθρο 9 φέρει τον τίτλο «Προστασία έναντι αντιποίνων»: διαλαμβάνει ότι τα άτομα πρέπει να προστατεύονται από την εν λόγω πρακτική. Τι είναι τα αντίποινα; **Ως αντίποινα ορίζονται οποιαδήποτε δυσμενή μέτρα λαμβάνονται από έναν οργανισμό (συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών και των δημόσιων αρχών) ή από έναν ιδιώτη σε απάντηση των προσπαθειών επιβολής του δικαιώματος στην ίση μεταχείριση.**
- Το πιο σύνηθες παράδειγμα είναι όταν ένας εργαζόμενος υποβάλλει παράπονο για άνιση μεταχείριση και ο εργοδότης αντιδρά απολύοντας ή μη προάγοντάς τον.

Διαφάνεια 14

- Γενικώς, η διάκριση για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής είναι η μορφή διάκρισης με το μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας αιτιολόγησης.
- Υπάρχουν δύο πιθανά μέσα υπεράσπισης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα τα οποία έχει αξιολογηθεί ότι εκ πρώτης όψεως ενήργησαν με τρόπο που παρήγαγε διάκριση (άμεσα ή έμμεσα). Δεν υπάρχει **κανένα μέσο υπεράσπισης το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει κάποιος εάν έχει στοιχειοθετηθεί ότι παρενοχλούσε άλλο άτομο λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής του καταγωγής**.
- Τα μέσα υπεράσπισης σε περιπτώσεις εκ πρώτης όψεως διακριτικής μεταχείρισης απαριθμούνται στα άρθρα 4 και 5 της Οδηγίας.
- Άρθρο 5:
 - «Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η πλήρης ισότητα, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν ειδικά μέτρα με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής».
 - Σχετικά παραδείγματα: Το πρώτο μπορεί να βρεθεί στο προοίμιο της Οδηγίας (αιτιολογική σκέψη 17 του προοιμίου): **οργανώσεις ατόμων συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, όταν ο κύριος σκοπός τους είναι η προαγωγή των ειδικών αναγκών των εν λόγω ατόμων**. Άλλο παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η εισαγωγή πρόσθετων γλωσσών για άτομα προερχόμενα από συγκεκριμένη εθνοτική ομάδα ή σε περιοχές της χώρας στις οποίες διαμένει μεγάλος πληθυσμός της εν λόγω ομάδας.
Έτσι, ένα μέτρο το οποίο δεν αποτελεί γνήσια θετική δράση δεν δύναται να προστατεύεται από την εξαίρεση (π.χ. καθορισμός ανώτατου ορίου αριθμού εργαζομένων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες).

Διαφάνεια 15

- Άρθρο 4:
 - «η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε ένα χαρακτηριστικό σχετικό με τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή δεν συνιστά διάκριση όταν, λόγω της φύσης των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή του πλαισίου εντός του οποίου διεξάγονται αυτές, ένα τέτοιο χαρακτηριστικό αποτελεί ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση, εφόσον ο στόχος είναι θεμιτός και η προϋπόθεση είναι ανάλογη».
 - Σύντομη συζήτηση σχετικά με το κριτήριο της αναλογικότητας:
 1. Γιατί κρίθηκε αναγκαία μια συγκεκριμένη διάταξη/κριτήριο/πρακτική; Ποιος ήταν ο στόχος της;
 2. Ήταν απαραίτητο και κατάλληλο το μέτρο που εφαρμόστηκε προς ικανοποίηση της εν λόγω ανάγκης; Ή θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί με οποιονδήποτε άλλον τρόπο ο στόχος;

Κατά την εφαρμογή του κριτηρίου της αναλογικότητας, λάβετε υπόψη τα εξής (πρόσθετη καθοδήγηση προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας):

1. Οι παράμετροι που αφορούν αμιγώς τον προϋπολογισμό (χρηματοοικονομικές) δεν μπορούν ποτέ να αποτελέσουν αντικειμενικές αιτιολογίες.
 2. Ο στόχος της πρακτικής δεν πρέπει να είναι συνδεδεμένος με τη διάκριση και οι απλές γενικότητες δεν επαρκούν.
 3. Η αναλογικότητα απαιτεί το συγκεκριμένο μέτρο που λήφθηκε για την επίτευξη ενός θεμιτού στόχου να είναι κατάλληλο για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.
 4. Η αναλογικότητα απαιτεί από τον εναγόμενο να καταδείξει ότι κάποιο εναλλακτικό μέτρο με λιγότερες ή καθόλου αρνητικές επιπτώσεις δεν θα ήταν αποτελεσματικό.
- ο Στο προοίμιο της Οδηγίας σημειώνεται ότι **το εν λόγω μέσο υπεράσπισης χρησιμοποιείται «σε πολύ περιορισμένες περιπτώσεις». (Αιτιολογική σκέψη 18 του Προοιμίου)**
- Παραθέστε παραδείγματα χρήσης του εν λόγω μέσου υπεράσπισης:
 1. Πρόσληψη μαύρου ηθοποιού για να υποδυθεί τον Οθέλλο.
 2. Απαίτηση ο διαχειριστής περιστατικών που απασχολείται σε ΜΚΟ η οποία λαμβάνει παράπονα μεταναστών από την Ανατολική Αφρική να είναι ο ίδιος από την Ανατολική Αφρική, προκειμένου οι παραπονούμενοι να αισθάνονται πιο άνετα να μοιράζονται την ιστορία τους.

Διαφάνειες 16 & 17

Πρακτικές συμβουλές σχετικά με την παραπομπή υποθέσεων στο δικαστήριο:

1. **Όταν πιθανολογείται διάκριση (εκ πρώτης όψεως διάκριση), το βάρος της απόδειξης αντιστρέφεται στον εναγόμενο.** Αυτό προβλέπεται στο **άρθρο 8(1)** της Οδηγίας, το οποίο διαλαμβάνει ότι «όταν ένα πρόσωπο που θεωρεί εαυτό ζημιωθέν από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσάγει, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά, από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, θα εναπόκειται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης».

Εν ολίγοις, **ο εναγόμενος οφείλει να καταδείξει ότι δεν προέβη σε διακριτική μεταχείριση, αντί να απαιτείται από τον ενάγοντα να αποδείξει πλήρως τη διάκριση.** Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε υποθέσεις διάκρισης όπου η απόδειξη βαρύνει συχνά τον εναγόμενο (π.χ. εσωτερικά έγγραφα εργοδότη που σχετίζονται με την πρακτική προσλήψεων ή μισθολογικά στατιστικά στοιχεία στην περίπτωση διάκρισης στην απασχόληση)

Σημειώστε, ωστόσο, ότι η αντιστροφή του βάρους της απόδειξης δεν ισχύει στις ποινικές διαδικασίες (π.χ. παρενόχληση) – ισχύει αποκλειστικά στις αστικές υποθέσεις: άρθρο 8(3) της Οδηγίας.

2. **Μπορείτε να βασιστείτε σε στατιστικά στοιχεία για να αποδείξετε την ύπαρξη έμμεσης διάκρισης.** Αυτό προβλέπεται ρητά στην **αιτιολογική σκέψη 15 του Προοιμίου**, το οποίο αναφέρει ότι « οι κανόνες αυτοί μπορούν να προβλέπουν παν αποδεικτικό μέσο για την έμμεση διάκριση, συμπεριλαμβανόμενων και των στατιστικών στοιχείων». Σημειώστε, ως προς αυτό, ότι **οι φορείς ισότητας έχουν καθήκον να διενεργούν ανεξάρτητες εθνικές έρευνες για τις διακρίσεις** δυνάμει του άρθρου 13(2) της Οδηγίας. Οι εν λόγω έρευνες θα μπορούσαν να παρέχουν πολύτιμα στατιστικά στοιχεία.
Οι στατιστικές συμβάλλουν στη μετατόπιση του επίκεντρου του ενδιαφέροντος από το συγκεκριμένο θύμα στις υποκείμενες δομικές ανισότητες. Είναι βοηθητικό για ένα θύμα να γνωρίζει ότι υπάρχουν πολλοί άλλοι που έχουν το ίδιο βίωμα με αυτό, αλλά δεν είναι πρόθυμοι να κινηθούν δικαστικά εναντίον του υπαίτιου της διάκρισης.
3. Στις περιπτώσεις παραπομπής υπόθεσης διάκρισης στο δικαστήριο, έχετε υπόψη ότι είναι καθήκον **των φορέων ισότητας δυνάμει του άρθρου 13(2) της οδηγίας να «[παρέχουν ανεξάρτητη συνδρομή] προς τα θύματα διακρίσεων όταν καταγγέλλουν διακριτική μεταχείριση».** Σε ορισμένες χώρες, αυτό σημαίνει ότι οι φορείς ισότητας δύνανται να παρεμβαίνουν ως ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη ή ακόμα και να εκπροσωπούν τα ίδια τα θύματα. Σε άλλες χώρες, αυτό μπορεί να μην ισχύει. Εν πάση περιπτώσει, ο φορέας ισότητας οφείλει να είναι σε θέση να παρέχει καθοδήγηση σε σχέση με το νόμο.
4. Δυνάμει του **άρθρου 7(2) της Οδηγίας, ενώσεις, οργανώσεις ή άλλα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν έννομο συμφέρον να διασφαλίσουν ότι τηρούνται οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας, μπορούν να κινήσουν, είτε εξ ονόματος του ενάγοντος/αιτούντος είτε προς υπεράσπισή του κάθε δικαστική ή/και διοικητική διαδικασία.** Η διάταξη αυτή μοιάζει ευρεία και χρήσιμη, ωστόσο πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ως προς το πώς ορίζεται το «έννομο συμφέρον» σε κάθε κράτος μέλος.
5. **Η Οδηγία καθορίζει τις ελάχιστες, όχι τις μέγιστες προϋποθέσεις (άρθρο 6(1)).** Είναι, συνεπώς, πιθανό οι εθνικοί νόμοι να περιλαμβάνουν μέτρα μεγαλύτερης προστασίας από αυτή που συζητείται στην προκειμένη.

Διαφάνεια 18 – Επανορθωτικά μέτρα

- Το πιθανότερο επανορθωτικό μέτρο είναι η **καταβολή αποζημίωσης**, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 15 της Οδηγίας, **«πρέπει να είναι αποτελεσματική, ανάλογη με την παράβαση και αποτρεπτική».** Είναι επίσης πιθανό τα εργατικά δικαστήρια να διατάζουν την επαναπρόσληψη ενός εργαζομένου.
- Σε μια ποινική υπόθεση, οι κυρώσεις μπορεί να συνίστανται στην **καταβολή χρηματικής ποινής ή σε φυλάκιση.**
- Σύμφωνα με το ΔΕΚ, πέραν των χρηματικών ποινών και της αποζημίωσης, **οι κυρώσεις μπορούν να συνίστανται σε απαγορευτικά μέτρα σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού δικαίου**, στο να υποχρεωθεί ο εργοδότης **να παύσει τη δυσμενή διάκριση, με**

ενδεχόμενη ταυτόχρονη επιβολή χρηματικής ποινής, ή σε συνδυασμό με την προσήκουσα δημοσιότητα όπως η απολογία, το κόστος της οποίας πρέπει να φέρει ο εναγόμενος. (Απόφαση της 10^{ης} Ιουλίου 2008, *Feryn*, C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397, παρ. 35-40)

- **Υπόθεση C-81/12 *Asociatia Accept κατά Consiliul National pentru Combaterea Discriminari***, απόφαση της 25^{ης} Μαρτίου 2013. Σύμφωνα με το ΔΕΚ, η **Οδηγία 2000/43/ΕΚ** απαγορεύει την εθνική νομοθεσία δυνάμει της οποίας οι κυρώσεις είναι αμιγώς συμβολικές και, υπό ορισμένες περιστάσεις, θα μπορούσε να συντρέχει παραβίαση της Οδηγίας, εάν σε περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης η προειδοποίηση αποτελεί τη μοναδική πιθανή κύρωση.

Διαφάνεια 19 – Περιπτωσιολογική μελέτη

Ο Jean, υπήκοος του Καμερούν, εισήλθε παράτυπα στη Ρουμπινία, κράτος μέλος της ΕΕ, και υπέβαλε αίτηση για άσυλο. Ενώ περιμένει να εξεταστεί η αίτησή του για άσυλο, ενημερώνεται ότι οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν δικαίωμα να εργαστούν σε κανέναν τομέα και, ως εκ τούτου, λαμβάνουν μηνιαίο επίδομα. Το επίδομα καλύπτει τη διαμονή του, αλλά δεν απομένουν αρκετά χρήματα για τη διατροφή του μέχρι το τέλος του μήνα. Δια νόμου, ανέρχεται στο 60% του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος των υπηκόων της Ρουμπινίας. Δύο μήνες αργότερα, η αίτησή του για άσυλο εγκρίνεται και του αναγνωρίζεται το καθεστώς του πρόσφυγα. Ως πρόσφυγας, δικαιούται να εργάζεται μόνο στους τομείς της κτηνοτροφίας και της γεωργίας. Ενημερώνεται ότι ο εν λόγω περιορισμός αποτελεί απαραίτητη κυβερνητική πολιτική, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το σύστημα αιτήσεων για χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα δεν τυγχάνει εκμετάλλευσης ούτε κατακλύζεται από οικονομικούς μετανάστες. Αφότου εξασφαλίζει θέση εργασίας, συνειδητοποιεί ότι κερδίζει λιγότερο από το 50% του μισθού που λαμβάνουν οι συνάδελφοί του οι οποίοι είναι υπήκοοι της Ρουμπινίας. Όταν αποφασίζει να παραπονεθεί για το ζήτημα αυτό, ο διευθυντής τον ρωτά περιφρονητικά: «Και τι θα κάνεις; Τον σύμβουλο πληροφορικής;» Ο Jean υποβάλλει καταγγελία στις αρχές και απολύεται αμέσως από τη δουλειά του «για πρόκληση αχρείαστης αναταραχής ανάμεσα στους εργαζομένους». Λόγω έλλειψης προσωπικού και περικοπών του προϋπολογισμού, οι αρχές εξετάζουν τελικά την καταγγελία τρία χρόνια αργότερα, όπου όλοι οι μάρτυρες ισχυρίζονται ότι έχουν πλέον ξεχάσει το περιστατικό μεταξύ του Jean και του διευθυντή του.

Ο Kuda είναι καλός φίλος του Jean. Είναι υπήκοος Ρουμπινίας και, παρόλο που δεν είναι αφρικανικής καταγωγής, έχει σκουρόχρωμο δέρμα. Ο διευθυντής εσφαλμένα θεωρεί ότι είναι και αυτός πρόσφυγας, ότι λαμβάνει μειωμένο μισθό και σχεδιάζει να υποβάλει καταγγελία στις αρχές. Μόνο και μόνο για σιγουριά, τον απολύει.

Τέλος, η γυναίκα του Jean, η Ayshe, είναι μουσουλμάνα και φορά μπούρκα. Θέλει να εργαστεί ως υπάλληλος υποδοχής, όμως ενημερώνεται ότι πρέπει να κατέχει τίτλο πανεπιστημιακών σπουδών

και άριστη γνώση της ρουμπινιακής γλώσσας. Αυτές οι προϋποθέσεις δεν περιλαμβάνονταν στην αγγελία εργασίας βάσει της οποίας υπέβαλε αίτηση. Αναφέρθηκαν πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Στην προσπάθειά της να εγγραφεί σε πανεπιστήμιο και σε τμήμα εκμάθησης της γλώσσας, ενημερώνεται ότι δεν μπορεί να φοιτήσει σε κανένα από αυτά φορώντας την μπούρκα. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορεί να παρακολουθήσει μαθήματα στο πανεπιστήμιο. Φεύγοντας από τη Γραμματεία του πανεπιστημίου, βλέπει μια αφίσα στην οποία αναγράφεται η φράση: «Το Πανεπιστήμιο αυτό υποστηρίζει το κίνημα “Έξω οι εξτρεμιστές από τη Ρουμπινιά’». Στην αφίσα απεικονίζεται εμφανώς μια γυναίκα με μπούρκα.

Συμβουλευστε τα μέρη κατά πόσο και με ποιο τρόπο μπορούν να βασιστούν στην Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα.

Σημειώσεις προς τους διδάσκοντες της θεματικής ενότητας:

Εκτυπώστε το σενάριο και δώστε από ένα αντίτυπο στα άτομα που παρακολουθούν το μάθημα.

Τα ακόλουθα στοιχεία του σεναρίου είναι αξιοσημείωτα:

1. Το γεγονός ότι οι αιτούντες άσυλο δεν δικαιούνται να εργαστούν καθόλου, και αντ’ αυτού λαμβάνουν μηνιαίο επίδομα. Σχετικό με αυτό είναι το γεγονός ότι το μηνιαίο επίδομα των αιτούντων άσυλο δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών διαβίωσης.
 - Το μηνιαίο επίδομα είναι αναγκαίο για λόγους κοινωνικής προστασίας, εφόσον οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν δικαίωμα να εργαστούν, και ως εκ τούτου πιθανότατα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας.
 - Το βασικό ερώτημα είναι κατά πόσο θα μπορούσε να ισχυριστεί ο Jean ότι ο νόμος ο οποίος απαγορεύει στους αιτούντες άσυλο να εργάζονται δημιουργεί διάκριση. Είναι απίθανο να επιτύχει, εφόσον (α) το Δικαστήριο στην υπόθεση *Jyske Finans* κατέστησε σαφές ότι η Οδηγία δεν καλύπτει τη διαφορετική μεταχείριση λόγω υπηκοότητας και (β) το άρθρο 3(2) της Οδηγίας αναφέρει ότι «δεν θίγει τις διατάξεις και τις προϋποθέσεις που αφορούν την εισδοχή και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών και απατρίδων στην επικράτεια των κρατών μελών, ούτε τη μεταχείριση που απορρέει από τη νομική κατάσταση των εν λόγω υπηκόων τρίτων χωρών ή απατρίδων». Από την άλλη πλευρά, ορισμένα εθνικά δικαστήρια εφαρμόζουν πιο ευρεία προσέγγιση λόγω της στενής στατιστικής συσχέτισης μεταξύ του καθεστώτος ενός ατόμου ως αιτούντος άσυλο και της φυλετικής/εθνοτικής του καταγωγής.
2. Το γεγονός ότι, ως αναγνωρισμένος πρόσφυγας, ο Jean δεν έχει δικαίωμα να εργαστεί σε οποιαδήποτε βιομηχανία επιθυμεί.
 - Ο Jean είναι πλέον αναγνωρισμένος πρόσφυγας και θα έπρεπε να τυγχάνει ίσης μεταχείρισης με οποιονδήποτε υπήκοο της Ρουμπινίας, και ως εκ τούτου υπάρχουν στοιχεία που μαρτυρούν άμεση διάκριση εις βάρος του.

- Σύμφωνα με την απόφαση της *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, σημασία έχει η συνέπεια του μέτρου: το παρόν μέτρο έχει ως συνέπεια οι πρόσφυγες (η πλειοψηφία των οποίων εμπίπτουν σε μία από τις προστατευόμενες ομάδες) να καθίστανται πιο ευάλωτοι, με αυξημένο τον κίνδυνο να υποστούν εκμετάλλευση κατά την αναζήτηση εργασίας.
 - Η αιτιολογία που παρέχεται είναι ανάλογη του μέτρου; Όχι, για διάφορους λόγους: (α) Είναι απίθανο οι οικονομικοί μετανάστες να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν το σύστημα, εφόσον για να αναγνωριστεί σε κάποιον το καθεστώς του πρόσφυγα, πρέπει να αποδείξει ότι αντιμετωπίζει κίνδυνο δίωξης στη χώρα καταγωγής του – το γεγονός ότι στη χώρα καταγωγής τους βρίσκονταν σε επισφαλή οικονομική κατάσταση δεν επαρκεί για τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα, και (β) οι οικονομικοί παράγοντες από μόνοι τους δεν επαρκούν για να αιτιολογήσουν πρακτικές οι οποίες εκ πρώτης όψεως συνιστούν διάκριση.
3. Το γεγονός ότι, ως αναγνωρισμένος πρόσφυγας, ο Jean λαμβάνει αρκετά χαμηλότερο μισθό από τους υπηκόους της Ρουμπινίας.
- Σαφή στοιχεία άμεσης διακριτικής μεταχείρισης για δύο λόγους: (α) σύγκριση μεταξύ του μισθών του Jean και ενός υπηκόου της Ρουμπινίας – στην προκειμένη θα ήταν χρήσιμη η χρήση στατιστικών στοιχείων, ούτως ώστε να καταδειχθεί ότι πρόκειται για γενικευμένη πρακτική, και όχι μια πρακτική η οποία επηρεάζει μόνο τον Jean, και (β) τα περιφρονητικά σχόλια του διευθυντή αποτελούν απόδειξη του γεγονότος ότι επρόκειτο για συνειδητή πρακτική η οποία υιοθετήθηκε με σκοπό την εκμετάλλευση της ευάλωτης κατάστασης των προσφύγων.
4. Το γεγονός ότι ο Jean απολύθηκε από τη δουλειά του όταν προσπάθησε να καταγγείλει την πρακτική διάκρισης στις αμοιβές.
- Αυτό αποτελεί απόδειξη αντιποίνων, τα οποία απαγορεύονται δυνάμει του άρθρου 9 της Οδηγίας.
5. Το γεγονός ότι οι αρχές επέδειξαν σημαντική καθυστέρηση στην διερεύνηση της καταγγελίας της πρακτικής διάκρισης στις αμοιβές.
- Αυτό αποτελεί αποτυχία αποτροπής των αντιποίνων, και πάλι δυνάμει του άρθρου 9 της Οδηγίας. Αποτυχία του κράτους αποτελεί επίσης το γεγονός ότι δεν διερεύνησε με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο την καταγγελία περί άμεσης διάκρισης.
 - Οι περιορισμοί του προϋπολογισμού υπό τους οποίους λειτουργεί η κυβέρνηση της Ρουμπινίας δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αιτιολογήσουν τις αποτυχίες αυτές.
6. Το γεγονός ότι ο Kuda, ο οποίος είναι υπήκοος της Ρουμπινίας και δεν ανήκει σε κάποια από τις προστατευόμενες ομάδες, απολύθηκε λόγω της εσφαλμένης αντίληψης ότι ανήκει σε προστατευόμενη ομάδα.
- Αυτό αποτελεί επίσης απόδειξη αντιποίνων, παρόλο που στην προκειμένη ο εργοδότης εσφαλμένα θεωρούσε ότι στοχοποιούσε μέλος προστατευόμενης ομάδας. Καθοριστική σημασία έχει το γεγονός ότι θεωρούσαν ότι ο Kuda πράγματι ανήκε σε προστατευόμενη ομάδα.

7. Το γεγονός ότι η Ayshe ενημερώθηκε, αφότου την είδαν, ότι έπρεπε να διαθέτει πρόσθετα προσόντα σε σχέση με εκείνα τα οποία αναφέρονταν στην αγγελία εργασίας.
 - Αυτό αποτελεί περίπτωση έμμεσης διάκρισης: κατάσταση όπου φαινομενικά εύλογες και ουδέτερες προϋποθέσεις χρησιμοποιούνται για να περιθωριοποιήσουν άτομο που ανήκει σε προστατευόμενη ομάδα. Αν ο εργοδότης είχε την απαίτηση από έναν πιθανό εργαζόμενο να είναι άριστος γνώστης της γλώσσας και κάτοχος πανεπιστημιακού πτυχίου, θα την είχε συμπεριλάβει στην προκήρυξη. Ο μόνος λόγος για τον οποίο πρόσθεσαν τις εν λόγω προϋποθέσεις αργότερα ήταν επειδή ήθελαν να καταστήσουν την Ayshe ακατάλληλη για τη θέση.
8. Το γεγονός ότι δεν επετράπη στην Ayshe να εγγραφεί στο πανεπιστήμιο εξαιτίας της μπούρκας.
 - Αυτό είναι απίθανο να οδηγήσει στο συμπέρασμα παραβίασης βάσει της νομολογίας του ΕΔΑΔ: *Leyla Sahin κατά Τουρκίας*, *Dogru κατά Γαλλίας* και *SAS κατά Γαλλίας*.
9. Το γεγονός ότι το πανεπιστήμιο εξισώνει τη μπούρκα με τους εξτρεμιστές.
 - Απόδειξη ρητορικής μίσους και παρενόχλησης.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Διατάξεις οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων

Μέρος 1 - Θεματική 3

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση ενότητας

Επισκόπηση βασικών πτυχών και εννοιών οδηγίας
2012/29/ΕΕ

Εφαρμογή οδηγίας 2012/29/ΕΕ ανά την ΕΕ (εναρμόνιση και
πρόσφατη εθνική νομολογία)

Μελέτη περίπτωσης: Ελλείψει εναρμόνισης / Οδηγία για τα
δικαιώματα των θυμάτων

Δικαιώματα θυμάτων στην ΕΕ

Κάθε χρόνο, εκτιμάται ότι ποσοστό 15% των Ευρωπαίων, δηλαδή 75 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πέφτουν θύματα εγκληματικότητας. Όλο και περισσότεροι άνθρωποι ταξιδεύουν, ζουν ή σπουδάζουν σε άλλη χώρα της ΕΕ και ενδέχεται να πέσουν θύματα εγκληματικότητας.

Ανταπόκριση στις ανάγκες των θυμάτων

- ☞ Σεβασμός και αναγνώριση
- ☞ Προστασία
- ☞ Υποστήριξη
- ☞ Πρόσβαση στη δικαιοσύνη
- ☞ Αποζημίωση και αποκατάσταση

Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων 2019/29/ΕΕ

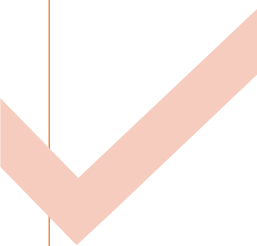
Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που έχουν πέσει θύματα εγκληματικότητας αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται με σεβασμό.

Οδηγία για τα θύματα - Επιτεύγματα

Διασφάλιση ελάχιστων δικαιωμάτων για όλα τα θύματα, όλων των εγκλημάτων

Αναγνώριση ειδικών αναγκών ευάλωτων θυμάτων

Διασφάλιση θέσπισης σαφών, συγκεκριμένων και εκτελεστών υποχρεώσεων

Οδηγία για τα θύματα - Πεδίο εφαρμογής

- ⚖ Ενημέρωση
- ⚖ Διερμηνεία και μετάφραση
- ⚖ Υποστήριξη
- ⚖ Προστασία
- ⚖ Συμμετοχή στην ποινική διαδικασία
- ⚖ Εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου
- ⚖ Συντονισμός

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός **χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης**.
- Το Συμβούλιο έχει εκδώσει την απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες.
- Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2009, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της νομοθεσίας και των μέτρων πρακτικής υποστήριξης για την προστασία των θυμάτων.
- Το 2011, το Συμβούλιο δήλωσε ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα σε επίπεδο Ένωσης προκειμένου να ενισχυθούν τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας [ψήφισμα του 2011 σχετικά με οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την προστασία των θυμάτων, ιδίως σε ποινικές διαδικασίες - («**Οδικός χάρτης της Βουδαπέστης**»)].
- **Νομική βάση:** Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται η θέσπιση ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας.

Άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)

1. Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών διατάξεων [..]

2. Κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες. Στους ελάχιστους αυτούς κανόνες συνεκτιμώνται οι διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών.

Οι ελάχιστοι αυτοί κανόνες αφορούν:

[..]

γ) τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας, [..]

Η θέσπιση των ελάχιστων κανόνων που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας των προσώπων.

Άρθρο 1 - Σκοποί

- ☞ Να εξασφαλίσει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας τυγχάνουν της δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας και είναι ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία.
- ☞ Τα θύματα να αναγνωρίζονται.
- ☞ Τα θύματα να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση, ασχέτως του καθεστώτος διαμονής τους.
- ☞ Από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης ή αρμόδια αρχή, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.
- ☞ Πρωταρχικό κριτήριο να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, το οποίο θα αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση. Υιοθετείται προσέγγιση με ευαισθησία προς το παιδί, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία, τον βαθμό ωριμότητας, τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες του παιδιού. Το παιδί και ο ασκών την γονική ευθύνη ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το παιδί.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Ως «θύμα» νοείται:

- ☞ το φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας, που προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη·
- ☞ τα μέλη της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου.

Ως **«μέλη της οικογένειας»** νοούνται ο σύζυγος ή η σύζυγος, το πρόσωπο που ζει με το θύμα σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δέσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέρφια και τα εξαρτώμενα από το θύμα πρόσωπα.

Ως **«παιδί»** νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών.

Ως **«αποκαταστατική δικαιοσύνη»** νοούνται οιοσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το θύμα και ο δράστης μπορούν, εφόσον δώσουν την ελεύθερη συναίνεσή τους, να συμμετάσχουν ενεργά στην επίλυση των ζητημάτων που απορρέουν από την αξιόποινη πράξη με τη βοήθεια αμερόληπτου τρίτου.

Άρθρο 3 - Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά

- ☞ Από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία τους με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. (άρθρο 3 παράγραφος 1)
- ☞ Σε γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. (άρθρο 3 παράγραφος 2)
- ☞ Δικαίωμα θυμάτων να συνοδεύονται από πρόσωπο της επιλογής τους κατά την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή, όταν, λόγω του αντικτύπου του εγκλήματος, χρειάζονται βοήθεια ή δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις διαδικασίες ή να γίνουν κατανοητά.
- ☞ Οι εγγυήσεις επικοινωνίας εφαρμόζονται στα παρακάτω άρθρα:

Άρθρο 4 - Δικαίωμα λήψης πληροφοριών

Άρθρο 5 - Δικαίωμα λήψης αποδεικτικού εγγράφου για κάθε επίσημη καταγγελία και δικαίωμα μετάφρασης του αποδεικτικού έγγραφου της καταγγελίας, δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε γλώσσα την οποία κατανοούν

Άρθρο 6 - Δικαίωμα λήψης πληροφοριών σχετικά με την υπόθεσή τους

Άρθρο 7 - Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης

Άρθρο 4 - Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή

Τα θύματα, από την πρώτη τους επαφή με αρμόδια αρχή, έχουν δικαίωμα να τους παρέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση:

- α) το είδος της **υποστήριξης** που μπορούν να λάβουν και από ποιον → σύνδεση με άρθρο 8 (δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων)
- β) οι **διαδικασίες** για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και ο ρόλος τους → σύνδεση με αιτιολογική σκέψη 20
- γ) ο τρόπος παροχής **προστασίας**, συμπεριλαμβανομένων των **μέτρων προστασίας** → σύνδεση με ευρωπαϊκή εντολή προστασίας και αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις
- δ) πρόσβαση σε **νομικές συμβουλές, νομική συνδρομή** και οποιοδήποτε άλλο είδος συμβουλών
- ε) πρόσβαση σε **αποζημίωση**
- στ) πρόσβαση σε **διερμηνεία και μετάφραση**
- ζ) πρόσβαση σε τυχόν **ειδικά μέτρα** που υπάρχουν στη διάθεσή τους, εάν **κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό** εκείνου της τέλεσης της αξιόποινης πράξης
- η) οι διαθέσιμες διαδικασίες **υποβολής καταγγελιών** σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά
- θ) τα **στοιχεία επαφής** για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους
- ι) οι διαθέσιμες **υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης**
- ια) διαθέσιμοι μηχανισμοί **επιστροφής των εξόδων** της συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία.

Περαιτέρω δικαιώματα ενημέρωσης και υποστήριξης θυμάτων

- ⚖️ Να υποβάλλουν επίσημη καταγγελία με γλωσσική βοήθεια, εάν είναι απαραίτητο, και να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό (άρθρο 5)
- ⚖️ Να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της υπόθεσης (άρθρο 6) → σύνδεση με άρθρο 11 (δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης)
- ⚖️ Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης (άρθρο 7) Όροι:
 - Για θύματα με επίσημο ρόλο στη διαδικασία.
 - Κατόπιν αιτήματος του θύματος και απόφασης που λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή.
 - Δωρεάν και για ευρύ φάσμα διαδικαστικών πράξεων: καλύπτει επαφές με ανακριτικές και δικαστικές αρχές από την πρώτη εξέταση/ακροαματική διαδικασία, καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας έως και τη δίκη. (αιτιολογική σκέψη 34)
- ⚖️ Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων (άρθρο 8) → σύνδεση με άρθρο 9 (υποστήριξη από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων). «Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να μην εξαρτάται από την επίσημη καταγγελία αξιόποινης πράξης σε αρμόδια αρχή από το θύμα.» (άρθρο 8 παράγραφος 5)

Συμμετοχή θυμάτων στην ποινική διαδικασία

- ⚖️ **Δικαίωμα ακρόασης** (άρθρο 10) → σύνδεση με άρθρο 25 (**εκπαίδευση** επαγγελματιών, δικαστών και εισαγγελέων που εξετάζουν τα θύματα)
- ⚖️ Δικαίωμα να ζητούν **επανεξέταση** της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη (άρθρο 11)
- ⚖️ **Προστασία από** δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη **θυματοποίηση**, εκφοβισμό και αντεκδίκηση στο πλαίσιο υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης (άρθρο 12)
- ⚖️ Δικαίωμα **νομικής συνδρομής** (άρθρο 13)
- ⚖️ Δικαίωμα **επιστροφής των εξόδων** (άρθρο 14)
- ⚖️ Δικαίωμα **επιστροφής περιουσιακών στοιχείων** (άρθρο 15)
- ⚖️ Δικαίωμα απόφασης για τη **χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη** στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (άρθρο 16)

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το Tribunale di Bari

Στην υπό κρίση υπόθεση, η σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού μεταβλήθηκε κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίω διαδικασίας και το θέμα κλήθηκε να εξετασθεί εκ νέου.

Άρθρο 16 (αποζημίωση εντός εύλογης προθεσμίας)

Το ΔΕΕ έκρινε ότι η επανάληψη της εξετάσεως του θύματος σε περίπτωση μεταβολής της συνθέσεως του δικαστικού σχηματισμού ενώπιον του οποίου είχε αρχικώς καταθέσει δεν συνεπάγεται, αυτή καθ' εαυτήν, ότι δεν μπορεί να υπάρξει απόφαση εντός εύλογης προθεσμίας επί της αποζημιώσεως του θύματος αυτού. (§ 48)

Άρθρο 17 - Δικαιώματα θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

- ☒ Οι αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν κατάθεση του θύματος αμέσως μετά την καταγγελία.
- ☒ Οι αρχές να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής διάσκεψης που προβλέπονται στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Μαΐου 2000 (17) για την ακρόαση θυμάτων που κατοικούν στο εξωτερικό.
- ☒ Τα θύματα να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελία στο κράτος κατοικίας τους:
 - α) εάν αδυνατούν να το πράξουν στο κράτος τέλεσης της αξιόποινης πράξης (για παράδειγμα, λόγω διοικητικών, νομικών ή προσωπικών περιορισμών)·
 - β) εάν απλά δεν επιθυμούν να το πράξουν, σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος.
- ☒ Η καταγγελία να διαβιβάζεται αμελλητί από το κράτος κατοικίας στο κράτος όπου τελέσθηκε η αξιόποινη πράξη (εφόσον δεν έχει ασκηθεί από τις αρμόδιες αρχές του κράτους κατοικίας η αρμοδιότητα να κινήσουν διαδικασίες).

Προστασία θυμάτων

☞ Δικαίωμα προστασίας (άρθρο 18)

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να προβλέπονται μέτρα για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση, καθώς και από τους κινδύνους ψυχικής, συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης, και για την προστασία της αξιοπρέπειας των θυμάτων κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους. Εφόσον απαιτείται, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν επίσης διαδικασίες καθιερωμένες από το εθνικό δίκαιο για τη σωματική προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

☞ Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη (άρθρο 19)

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς τους και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στον σχεδιασμό νέων δικαστικών κτηρίων περιλαμβάνονται χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα.

Άρθρο 18 (προστασία): Το ΔΕΕ έκρινε ότι από το γράμμα του άρθρου αυτού δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε, μεταξύ των μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία του θύματος αξιόποινης πράξεως, τον περιορισμό σε μία μόνον εξέτασή του κατά την ένδικη διαδικασία. (§ 51)

«Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 18 της οδηγίας 2012/29 δεν απαγορεύει, κατ' αρχήν, σε περίπτωση μεταβολής της συνθέσεως του δικαστικού σχηματισμού, την εκ νέου εξέταση του θύματος αξιόποινης πράξεως από τον σχηματισμό αυτόν κατόπιν αιτήματος ενός των διαδίκων.» (§ 54)

Άρθρο 18 (προστασία): «Εντούτοις, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει ότι τα κράτη μέλη, προκειμένου να κρίνουν αν είναι δυνατή η χρήση ως αποδεικτικού στοιχείου των πρακτικών της καταθέσεως του θύματος, πρέπει να ελέγχουν αν η εξέτασή του είναι πιθανό να έχει καθοριστική σημασία για την έκδοση αποφάσεως σχετικά με τον κατηγορούμενο και να διασφαλίζουν, μέσω αυστηρών δικονομικών εγγυήσεων, ότι η διεξαγωγή των αποδείξεων στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας δεν θίγει τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, ή τα δικαιώματα της υπερασπίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη.» (§ 55)

«Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει αν, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ειδικές συνθήκες όπως αυτές για τις οποίες γίνεται λόγος στην προηγούμενη σκέψη θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη μη εκ νέου εξέταση του θύματος της επίμαχης αξιόποινης πράξεως.» (§ 56)

☞ Δικαίωμα προστασίας κατά την ποινική έρευνα (άρθρο 20)

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας:

- α) η εξέταση των θυμάτων πραγματοποιείται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή·
- β) ο αριθμός των εξετάσεων των θυμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο και οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας·
- γ) τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με ένα ή και τα δύο αυτά πρόσωπα·
- δ) οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στο ελάχιστο και διενεργούνται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας.

☞ Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής (άρθρο 21)

Μπορούν να λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

Στην περίπτωση παιδιού θύματος, μπορεί να λαμβάνεται κάθε νόμιμο μέτρο για την αποφυγή της διάδοσης οιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναγνώριση του παιδιού.

Προκειμένου να προστατευθούν η ιδιωτική ζωή, η προσωπική ακεραιότητα και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων, τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του σεβασμού της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης και της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της πολυφωνίας τους, ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να λαμβάνουν μέτρα αυτορρύθμισης. → δεοντολογική συμπεριφορά έναντι θυμάτων

Άρθρο 22 - Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας

- ⚖️ έγκαιρη και ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας τους
- ⚖️ απόφαση αν και σε ποιο βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα (όπως προβλέπεται στα άρθρα 23 και 24), λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και λαμβανομένων υπόψη: α) των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος, β) του είδους ή της φύσης του εγκλήματος, και γ) των περιστάσεων του εγκλήματος.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα θύματα: → τρομοκρατίας → οργανωμένου εγκλήματος → εμπορίας ανθρώπων → βίας λόγω φύλου → βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης → σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης ή εγκλήματος μίσους → θύματα με αναπηρίες.

Τεκμαίρεται ότι **τα παιδιά θύματα** έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.

Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με τη στενή συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη ειδικών μέτρων. Αν οι περιστάσεις που αποτελούν την βάση μιας ατομικής αξιολόγησης έχουν μεταβληθεί σημαντικά, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 22 (ατομική αξιολόγηση): «Πρέπει να προστεθεί ότι, στην περίπτωση κατά την οποία αποφασισθεί η εξέταση του θύματος από τον δικαστικό σχηματισμό υπό τη νέα του σύνθεση, οι αρμόδιες εθνικές αρχές οφείλουν να προβούν, σύμφωνα με το άρθρο 22 της οδηγίας 2012/29, σε ατομική αξιολόγηση του θύματος αυτού προκειμένου να προσδιοριστούν οι ειδικές ανάγκες του προστασίας και, ενδεχομένως, να ληφθούν για την προστασία του τα μέτρα που προβλέπουν τα άρθρα 23 και 24 της οδηγίας αυτής.» (§ 57)

«Ως εκ τούτου, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν το θύμα παρουσιάζει, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, ειδικές ανάγκες προστασίας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.»

Άρθρο 23 – Δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

A. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας τα θύματα έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

- ☞ το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό·
- ☞ η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες εκπαιδευμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους·
- ☞ κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης·
- ☞ κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.

B. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου τα θύματα έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

- ☞ μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι το θύμα μπορεί να συμμετέχει στην ακροαματική διαδικασία στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών·
- ☞ μέτρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή του θύματος που δεν έχουν σχέση με την αξιόποινη πράξη·
- ☞ μέτρα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας κεκλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 24 - Δικαίωμα προστασίας των παιδιών θυμάτων κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 23, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί:

α) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, κάθε εξέταση του παιδιού θύματος να μπορεί να καταγράφεται οπτικοακουστικά και οι μαγνητοσκοπημένες αυτές εξετάσεις να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία κατά τη ποινική διαδικασία·

β) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας και της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τον ρόλο των θυμάτων στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, οι αρμόδιες αρχές να διορίζουν ειδικό εκπρόσωπο του παιδιού θύματος, όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας αποκλείονται από την εκπροσώπηση του παιδιού θύματος λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού θύματος ή στην περίπτωση που το παιδί θύμα είναι ασυνόδευτο ή ζει χωριστά από την οικογένειά του·

γ) όταν το παιδί θύμα δικαιούται συνήγορο, δικαιούται να έχει νομικές συμβουλές και νομικό εκπρόσωπο, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματός του, σε διαδικασίες όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του παιδιού θύματος και των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

Οι δικονομικοί κανόνες για τις μαγνητοσκοπήσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και τη χρήση τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν η ηλικία του θύματος είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι πρόκειται για παιδί, τεκμαίρεται ότι το θύμα είναι παιδί για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

PRESERVERE

Προβληματική πρόσβαση θυμάτων της εγκληματικότητας σε εξειδικευμένους επαγγελματίες

- ❑ Το ζήτημα αυτό αφορά τους επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης και τους επαγγελματίες μεταφραστές και διερμηνείς. Υπάρχει έλλειψη επαγγελματιών μεταφραστών και διερμηνέων (άρθρο 5).
- ❑ Η πρόσβαση σε συγκεκριμένα δικαιώματα - διερμηνεία και μετάφραση (άρθρο 7) και δικαιώματα των θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος (άρθρο 17) - παρεμποδίζεται λόγω αντικειμενικών δυσχερειών.
- ❑ Οικονομικά ζητήματα επηρεάζουν άμεσα την πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης (άρθρο 8) και στο δικαίωμα νομικής συνδρομής (άρθρο 13).
- ❑ Η εκπαίδευση των επαγγελματιών που εργάζονται με θύματα εγκλημάτων είναι απαραίτητη για την εφαρμογή των άρθρων 6 (λήψη πληροφοριών σχετικά με την υπόθεση), 10 (δικαίωμα ακρόασης) και 22 (ατομική αξιολόγηση) και για τον εντοπισμό και την προστασία των θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας.

Βασικές προκλήσεις σχετικά με την προστασία των θυμάτων στην ΕΕ

- ❑ **Θύματα ενδοοικογενειακής βίας:** η παροχή αποτελεσματικής βοήθειας παρακωλύεται από πλήθος πρακτικών και νομικών εμποδίων. Η **κατάσταση πανδημίας** ήταν ένας παράγοντας που επιδείνωσε τη θέση των θυμάτων με ειδικές ανάγκες.
- ❑ **Τρομοκρατία:** παραμένει μείζον ζήτημα σε πολλά κράτη της ΕΕ.
- ❑ **Μετανάστες και αιτούντες άσυλο:** οι υπήκοοι τρίτων χωρών παραμένουν εκτεθειμένοι στην εγκληματικότητα, αντιμετωπίζουν πρακτικά και νομικά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε υπηρεσίες υποστήριξης και τελούν σε ευάλωτη κατάσταση. Παράλληλα, παρατηρείται αύξηση των εγκλημάτων μίσους και της ξενοφοβίας.
- ❑ **Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία:** Ο πόλεμος κατέστρεψε τις ζωές των ανθρώπων, αφήνοντας πίσω του θάνατο και θύματα. Η νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων θα διασφαλίσει την ικανοποίηση των ειδικών αναγκών των θυμάτων που διαφεύγουν από τον πόλεμο, όπως το δικαίωμα σε συνδρομή, υποστήριξη και προστασία.

Καλύπτει η Οδηγία τα νομικά πρόσωπα;

- Στην έννοια του θύματος, για τους σκοπούς της απόφασης-πλαisiού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, δεν περιλαμβάνονται νομικά πρόσωπα που έχουν υποστεί άμεση ζημία από παραβιάσεις του ποινικού δικαίου σε κράτος μέλος (C-467/05, Dell'Orto, C-205/09, Eredics).
- Όσον αφορά την Οδηγία, το ΔΕΕ έκρινε ότι αυτή δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση των νομικών προσώπων ή στην περίπτωση του Δημοσίου, ακόμη και αν το εθνικό δίκαιο τους προσδίδει την ιδιότητα του ζημιωθέντος στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας (C-603/19 Ποινική διαδικασία κατά TG και UF § 46).
- Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να εφαρμόσουν τα πρότυπα που θεσπίζει η Οδηγία και στην περίπτωση των νομικών προσώπων.

Είναι υποχρεωτική η αποκαταστατική δικαιοσύνη;

- Το ΔΕΕ, κατά την ερμηνεία του άρθρου 10 της απόφασης-πλαisiού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου σχετικά με την ποινική μεσολάβηση, επιβεβαίωσε ότι τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να προβλέπουν υπηρεσίες μεσολάβησης/αποκαταστατικής δικαιοσύνης για όλες τις αξιόποινες πράξεις (αποφάσεις ΔΕΕ στις υποθέσεις C-205/09 Eredics και συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-483/09 και C-1/10 Gueye/Sanchez).

Άλλες πράξεις ενωσιακού δικαίου στον τομέα των δικαιωμάτων των θυμάτων

- ☞ Οδηγία για την αποζημίωση: Οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων
- ☞ Κανονισμός (ΕΕ) 606/2013 για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις
- ☞ Οδηγία 2011/99/ΕΕ περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

Άλλες πράξεις ενωσιακού δικαίου για θύματα συγκεκριμένων ειδών αξιόποινων πράξεων

- ☞ Άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ που συμπληρώνουν την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων και βασίζονται σ' αυτήν
- ☞ Θύματα τρομοκρατίας: Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου
- ☞ Θύματα εμπορίας ανθρώπων: Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου
- ☞ Ανήλικα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης: Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου
- ☞ Θύματα απάτης που αφορά τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών: Οδηγία (ΕΕ) 2019/713 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας μέσω πληρωμής πλην των μετρητών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ του Συμβουλίου, PE/89/2018/REV/3

Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025)

Το 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε για πρώτη φορά τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025). Βασικός στόχος της στρατηγικής είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα όλων των εγκλημάτων είναι σε θέση να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους, ανεξάρτητα από το πού στην ΕΕ ή υπό ποιες συνθήκες διαπράχθηκε το έγκλημα.

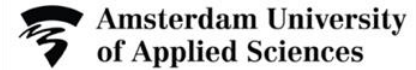
Στις βασικές προτεραιότητες περιλαμβάνονται: i) η αποτελεσματική επικοινωνία με τα θύματα και η παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος για την καταγγελία εγκλημάτων από αυτά· ii) η βελτίωση της παροχής υποστήριξης και προστασίας στα πλέον ευάλωτα θύματα· iii) η διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων σε αποζημίωση· iv) η ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων· και v) η ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Άλλες συναφείς στρατηγικές της ΕΕ: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025, Στρατηγική για τα δικαιώματα του παιδιού, Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση, Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ, Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025, Επικαιροποιημένο πλαίσιο ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά, Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030, Στρατηγική για την Ένωση Ασφάλειας, Στρατηγική για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων, Στρατηγική για αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών

Ανάληψη πρωτοβουλίας για τη θέσπιση νέας νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ

Την 8η Μαρτίου 2022, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας: Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, COM/2022/105 final

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Επεξηγηματικό κείμενο για εκπαιδευτές**ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 1**

Τίτλος: Διατάξεις οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων

Εκπαιδευτής: Παρουσίαση τίτλου και σκοπού σεμιναρίου.

Οφείλει να γίνει αναφορά:

- 1) Στο έργο PRESERVE: Preventing Racism and Discrimination –Enabling the Effective Implementation of the EU Anti-Racist Legal Framework (Πρόληψη του ρατσισμού και των διακρίσεων – Καθιστώντας δυνατή την αποτελεσματική εφαρμογή του ενωσιακού νομικού πλαισίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού).
- 2) Σε έναν από τους βασικούς σκοπούς της Οδηγίας: οι υπάλληλοι και οι επαγγελματίες που συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία και ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με θύματα θα πρέπει να έχουν πρόσβαση και να λαμβάνουν κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση, σε επίπεδο ανάλογο προς την επαφή τους με τα θύματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα θύματα και τις ανάγκες τους και να τα αντιμετωπίζουν με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις. (αιτιολογική σκέψη 61, άρθρο 25)

1

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 2

Τίτλος: Επισκόπηση ενότητας

Εκπαιδευτής: Παρουσίαση επισκόπησης ενότητας.

Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων είναι μια νομοθετική πράξη που θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην εκπαιδευτική ενότητα εξετάζεται μια σειρά θεματικών σχετικών με την Οδηγία, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- 1) Επισκόπηση βασικών πτυχών και εννοιών οδηγίας 2012/29/ΕΕ: Τι αφορά η Οδηγία και ποιες είναι οι βασικές διατάξεις της;
- 2) Εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ ανά την ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία): Η εφαρμογή της Οδηγίας επέφερε σημαντικές αλλαγές σε επίπεδο εθνικής

νομοθεσίας και πρακτικής σε ολόκληρη την ΕΕ. Για παράδειγμα, πολλά κράτη μέλη θέσπισαν νέους νόμους ή τροποποίησαν την υφιστάμενη νομοθεσία, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα θύματα ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους και την εξέλιξη της υπόθεσής τους και να τους παράσχουν ευρύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, όπως η συμβουλευτική και η νομική συνδρομή. Πέραν της εναρμόνισης, υπήρξαν πρόσφατες εξελίξεις στην εθνική νομολογία που άσκησαν επίδραση στην εφαρμογή της Οδηγίας ανά την ΕΕ. Για παράδειγμα, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έχει εκδώσει σειρά αποφάσεων σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της Οδηγίας, οι οποίες είναι δεσμευτικές για όλα τα κράτη μέλη.

- 3) Μελέτη περίπτωσης: Ελλείψει εναρμόνισης/Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων: Η μελέτη περίπτωσης καταδεικνύει την ανάγκη εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας, υποστήριξης και δικαιωμάτων για όλα τα θύματα, ανεξάρτητα από το κράτος της ΕΕ στο οποίο βρίσκονται.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 3

Τίτλος: Ανάγκες θυμάτων

2

Τα θύματα της εγκληματικότητας έχουν ένα φάσμα αναγκών που πρέπει να καλυφθούν, προκειμένου να υποστηριχθεί η αποκατάστασή τους και να βοηθηθούν να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες του εγκλήματος. Οι ανάγκες αυτές μπορούν να ομαδοποιηθούν σε μια σειρά ευρύτερων κατηγοριών:

- Σεβασμός και αναγνώριση: Τα θύματα εγκληματικότητας έχουν το δικαίωμα να αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.
- Προστασία: Τα θύματα εγκληματικότητας μπορεί να αντιμετωπίζουν κίνδυνο περαιτέρω βλάβης και να έχουν ανάγκη μέτρων προστασίας και ασφάλειας για να κατοχυρωθεί η ασφάλειά τους.
- Υποστήριξη: Τα θύματα εγκληματικότητας μπορεί να έχουν ανάγκη συναισθηματικής υποστήριξης, συμβουλευτικής και θεραπείας, που θα τα βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις συναισθηματικές επιπτώσεις του εγκλήματος.

- Πρόσβαση στη δικαιοσύνη: Τα θύματα εγκληματικότητας έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στη διαδικασία της ποινικής δικαιοσύνης και να ακούγονται οι απόψεις τους.
- Αποζημίωση και αποκατάσταση: Τα θύματα εγκληματικότητας μπορεί να υφίστανται οικονομική ζημία ή άλλη βλάβη ως αποτέλεσμα του εγκλήματος.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 4

Τίτλος: Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων 2019/29/ΕΕ

Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Η Οδηγία εντάσσεται στο ενωσιακό νομικό πλαίσιο για τα δικαιώματα των θυμάτων. Ενισχύει τα υφιστάμενα εθνικά μέτρα με τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων, που θα ισχύουν στο σύνολο της ΕΕ και σχετίζονται με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων σε κάθε χώρα της ΕΕ. Έχει ως στόχο:

→ **να ενισχυθούν τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας**, προκειμένου να επιτευχθεί

→ **το ίδιο βασικό επίπεδο δικαιωμάτων**

→ **ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του θύματος/των θυμάτων**

→ **και σε οποιαδήποτε χώρα της ΕΕ και αν έχει λάβει χώρα η αξιόποινη πράξη.**

Εκπαιδευτής: Στο τμήμα αυτό εξετάζονται ο τίτλος και ο βασικός στόχος της Οδηγίας. Πρέπει να γίνει ειδική μνεία στο γεγονός ότι η Οδηγία επέφερε σημαντικές αλλαγές στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν εξαρτώνται από το καθεστώς διαμονής των θυμάτων στο έδαφός τους ή από την ιθαγένεια ή την εθνικότητά τους (βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 10). Έτσι, οι υπήκοοι τρίτων χωρών και οι απάτριδες που έχουν υπάρξει θύματα εγκληματικότητας στο έδαφος της ΕΕ θα πρέπει να απολαύουν του δικαιώματος ενημέρωσης, υποστήριξης και προστασίας.

Αυτό μπορεί να έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο ρατσιστικών και ξενοφοβικών εγκλημάτων μίσους και έμφυλης βίας κατά μεταναστριών γυναικών και κοριτσιών χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα. Ωστόσο, η καταγγελία εγκλήματος και η συμμετοχή σε ποινική διαδικασία δεν δημιουργούν δικαιώματα όσον αφορά το καθεστώς διαμονής του θύματος (σύμφωνα με την Οδηγία).

Έτσι, σύμφωνα με την Οδηγία, ένα θύμα εγκλήματος δεν έχει δικαίωμα διαμονής αλλά δικαίωμα ενημέρωσης, υποστήριξης και προστασίας. Σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ, χορηγούνται άδειες διαμονής σε θύματα συγκεκριμένων κατηγοριών εγκλημάτων (για παράδειγμα, θύματα ενδοοικογενειακής βίας), σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Συναφώς, πρέπει να γίνει αναφορά στην αιτιολογική σκέψη 18 της Οδηγίας, σύμφωνα με την οποία: «Στις περιπτώσεις που η βία διαπράττεται στο πλαίσιο στενής σχέσης, δράστης είναι πρόσωπο το οποίο είναι ή υπήρξε σύζυγος ή σύντροφος του θύματος ή είναι άλλο μέλος της οικογενείας του, ασχέτως αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιρασθεί την ίδια στέγη με το θύμα. Η βία αυτή μπορεί να καλύπτει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία και να προξενεί σωματική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων αποτελεί σοβαρό και συχνά συγκαλυμμένο κοινωνικό πρόβλημα που μπορεί να προκαλεί συστηματικό ψυχολογικό και σωματικό τραυματισμό με σοβαρές συνέπειες, διότι ο δράστης είναι πρόσωπο το οποίο ευλόγως έχει την εμπιστοσύνη του θύματος. Τα θύματα βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ειδικά μέτρα προστασίας. Οι γυναίκες θίγονται δυσανάλογα από αυτήν τη μορφή βίας και η κατάσταση μπορεί να είναι χειρότερη αν η γυναίκα είναι εξαρτημένη από τον δράστη οικονομικά, κοινωνικά ή **όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής της**».

Στο τέλος αυτού του τμήματος μπορεί να γίνει αναφορά στο γεγονός ότι πολλοί επαγγελματίες που συμμετέχουν σε ποινικές διαδικασίες εξακολουθούν να θεωρούν ότι τα δικαιώματα των θυμάτων εγκληματικότητας απορρέουν από την αντίστοιχη εθνική νομοθεσία. Αυτό συνδέεται με τις επόμενες 2 ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ (3 και 4), στις οποίες αναλύεται η αρμοδιότητα της ΕΕ.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 5

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα - Επιτεύγματα

Με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων επήλθε σημαντική βελτίωση όσον αφορά την προστασία και την υποστήριξη που παρέχεται στα θύματα της εγκληματικότητας σε ολόκληρη την

ΕΕ. Περαιτέρω, συνέβαλε στη διασφάλιση της αντιμετώπισης των θυμάτων με αξιοπρέπεια, σεβασμό και ενσυναίσθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Τα βασικά επιτεύγματα της οδηγίας για τα θύματα σχετίζονται με:

- 1) Τη διασφάλιση ελάχιστων δικαιωμάτων για όλα τα θύματα, όλων των εγκλημάτων: Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων διασφαλίζει ότι όλα τα θύματα εγκληματικότητας απολαμβάνουν ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας και υποστήριξης καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, ανεξάρτητα από το είδος του εγκλήματος ή τις προσωπικές τους συνθήκες.
- 2) Την αναγνώριση των ειδικών αναγκών των ευάλωτων θυμάτων: Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων αναγνωρίζει ότι ορισμένες κατηγορίες θυμάτων εγκληματικότητας, όπως τα παιδιά, τα θύματα βίας λόγω φύλου, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και τα θύματα με αναπηρίες, μπορεί να έχουν ειδικές ανάγκες και ανάγκη ειδικής προστασίας και υποστήριξης. Η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ευάλωτων θυμάτων κατά την παροχή υποστήριξης και προστασίας και να διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω θύματα λαμβάνουν την αναγκαία συνδρομή για να συμμετάσχουν στην ποινική διαδικασία. Για παράδειγμα, η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι τα παιδιά-θύματα εξετάζονται με τρόπο φιλικό προς τα παιδιά, ότι τα θύματα βίας λόγω φύλου έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης, όπως κέντρα υποδοχής και ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές, και ότι τα θύματα με αναπηρίες έχουν πρόσβαση σε βοηθήματα επικοινωνίας και άλλες μορφές υποστήριξης που τα βοηθούν να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία. Επιπλέον, η Οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα θύματα της εγκληματικότητας αντιμετωπίζονται με ευαισθησία, σεβασμό και ενσυναίσθηση και ότι δεν υφίστανται περαιτέρω θυματοποίηση ή στιγματισμό λόγω της ιδιότητάς τους ως θυμάτων. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση των ευάλωτων θυμάτων, τα οποία ενδέχεται να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο εκ νέου θυματοποίησης ή περιθωριοποίησης, εν όψει των συνθηκών τους.
- 3) Τη διασφάλιση θέσπισης σαφών, συγκεκριμένων και εκτελεστών υποχρεώσεων: Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων διασφαλίζει τη θέσπιση σαφών, συγκεκριμένων και εκτελεστών υποχρεώσεων των κρατών μελών για την προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων της εγκληματικότητας. Η Οδηγία θεσπίζει συγκεκριμένες υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά την παροχή συγκεκριμένων τύπων υποστήριξης και προστασίας στα

θύματα, όπως πρόσβαση σε πληροφορίες, προστασία από εκφοβισμό και αντεκδίκηση και δικαίωμα συμμετοχής στην ποινική διαδικασία. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι συγκεκριμένες και μετρήσιμες, πράγμα που σημαίνει ότι τα κράτη μέλη υπέχουν ευθύνη σε περίπτωση που δεν τις εκπληρώνουν. Επίσης, η Οδηγία προβλέπει ένδικα μέσα σε περίπτωση που τα κράτη μέλη δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Τα θύματα που θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους έχουν παραβιαστεί μπορούν να υποβάλουν καταγγελίες και να αξιώνουν αποκατάσταση και υπάρχει η δυνατότητα να κινηθούν νομικές διαδικασίες εις βάρος των κρατών μελών που δεν συμμορφώνονται με την Οδηγία. Τέλος, η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να εποπτεύουν τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις της και να υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την πρόοδό τους. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη λογοδοτούν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους και ότι η Οδηγία εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε ολόκληρη την ΕΕ.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 6

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα - Πεδίο εφαρμογής

- 1) Ενημέρωση: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας έχουν πρόσβαση σε σαφή και ολοκληρωμένη ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά τους και την ποινική διαδικασία. Σε αυτήν περιλαμβάνεται η ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο της έρευνας, την έκβαση της υπόθεσης και τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης. Η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες εγκαίρως και με κατανοητό τρόπο, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών των ευάλωτων θυμάτων.
- 2) Διερμηνεία και μετάφραση: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι τα θύματα που δεν ομιλούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας είναι σε θέση να κατανοούν τη διαδικασία και να συμμετέχουν σε αυτήν. Η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση παροχής δωρεάν υπηρεσιών διερμηνείας και μετάφρασης στα θύματα που τις χρειάζονται και διασφάλισης ότι οι εν λόγω υπηρεσίες είναι υψηλής ποιότητας.
- 3) Υποστήριξη: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας έχουν πρόσβαση στις απαραίτητες υπηρεσίες υποστήριξης προκειμένου να ανακάμψουν από τις συνέπειες του εγκλήματος. Αυτό περιλαμβάνει την πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, συμβουλευτική, ιατρική περίθαλψη και άλλες μορφές υποστήριξης. Η Οδηγία επιβάλλει στα

κράτη μέλη την υποχρέωση να παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες δωρεάν στα θύματα, ανεξάρτητα από το είδος του εγκλήματος που έχουν υποστεί.

- 4) Προστασία: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας προστατεύονται από περαιτέρω βλάβη, όπως εκφοβισμό, αντεκδίκηση ή παρενόχληση. Η Οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία των θυμάτων από τέτοιου είδους βλάβη, συμπεριλαμβανομένων της παροχής αστυνομικής προστασίας και των περιοριστικών μέτρων, εφόσον απαιτείται.
- 5) Συμμετοχή στην ποινική διαδικασία: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στη διαδικασία και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανησυχίες τους. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα να καταθέσουν, το δικαίωμα να παρίστανται σε ακροαματικές διαδικασίες και το δικαίωμα να ζητούν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση. Η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι τα θύματα μπορούν να ασκούν τα εν λόγω δικαιώματα αποτελεσματικά.
- 6) Εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι οι επαγγελματίες που συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία, όπως οι αστυνομικοί, οι εισαγγελείς και οι δικαστές, εκπαιδεύονται ώστε να δουλεύουν αποτελεσματικά με τα θύματα της εγκληματικότητας, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης σχετικά με τον τρόπο επικοινωνίας με τα θύματα, τον τρόπο εντοπισμού και ανταπόκρισης στις ανάγκες των ευάλωτων θυμάτων και τον τρόπο διασφάλισης της δυνατότητας συμμετοχής των θυμάτων στη διαδικασία.
- 7) Συντονισμός: Η Οδηγία διασφαλίζει ότι οι επιμέρους υπηρεσίες και οι επαγγελματίες που συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία συνεργάζονται αποτελεσματικά για την υποστήριξη των θυμάτων της εγκληματικότητας. Η Οδηγία επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να θεσπίζουν μηχανισμούς συντονισμού για να διασφαλίσουν την πρόσβαση των θυμάτων στην αναγκαία υποστήριξη και προστασία με συντονισμένο τρόπο και έγκαιρα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 7

Τίτλος: Εισαγωγή

→ Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

→ Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει δέσμευση για την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας και τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με αυτά και το Συμβούλιο έχει εκδώσει την απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες.

→ Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2009, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της νομοθεσίας και των μέτρων πρακτικής υποστήριξης για την προστασία των θυμάτων.

→ Το 2011, το Συμβούλιο δήλωσε ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα σε επίπεδο Ένωσης προκειμένου να ενισχυθούν τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας [ψήφισμα του 2011 σχετικά με οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την προστασία των θυμάτων, ιδίως σε ποινικές διαδικασίες («**Οδικός χάρτης της Βουδαπέστης**»)].

→ **Νομική βάση:** Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται η θέσπιση ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας.

Εκπαιδευτές:

Στο τμήμα αυτό παρουσιάζονται οι πράξεις που οδήγησαν στην έκδοση της Οδηγίας.

Η επόμενη ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ σχετίζεται στενά με το ζήτημα αυτό και μπορεί να γίνει από κοινού σχολιασμός τους.

Οι εκπαιδευτές διευκρινίζουν ότι πριν από την έκδοση της Οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είχε τη δυνατότητα να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει βάσει της απόφασης-πλαισίου. Υπήρχε ανάγκη εφαρμογής δεσμευτικής νομοθεσίας ειδικά για τα θύματα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 8

Τίτλος: Άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)

(πρώην άρθρο 31 της ΣΕΕ)

1. Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και στο άρθρο 83.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν μέτρα που αφορούν:

- α) τον καθορισμό κανόνων και διαδικασιών για να εξασφαλίζεται η αναγνώριση, σε ολόκληρη την Ένωση, όλων των τύπων δικαστικών αποφάσεων και διαταγών,
- β) την πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων δικαιοδοσίας μεταξύ κρατών μελών,
- γ) την υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης,
- δ) τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών ή άλλων ισοδύναμων αρχών των κρατών μελών κατά την άσκηση ποινικών δίωξεων και την εκτέλεση των αποφάσεων.

2. Κατά τον βαθμό που είναι απαραίτητο για να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες. Στους ελάχιστους αυτούς κανόνες συνεκτιμώνται οι διαφορές μεταξύ των νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών.

Οι ελάχιστοι αυτοί κανόνες αφορούν:

- α) το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των κρατών μελών,
- β) τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία,
- γ) τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας,
- δ) άλλα ειδικότερα στοιχεία της ποινικής διαδικασίας, τα οποία θα έχουν προηγουμένως προσδιορισθεί από το Συμβούλιο με απόφαση. Για την έκδοση της απόφασης αυτής, το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η θέσπιση των ελάχιστων κανόνων που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας των προσώπων.

Εκπαιδευτές:

Η νομοθετική αρμοδιότητα της ΕΕ στον τομέα της ποινικής δικονομίας συχνά παραγνωρίζεται από τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η εθνική ποινική δικονομία πρέπει να συμμορφώνεται με το διεθνές και ενωσιακό δίκαιο. Διευκρινίζεται στους επαγγελματίες ότι τα ζητήματα αρμοδιότητας αναφέρονται ρητά στο προοίμιο των οδηγιών. Υπογραμμίζεται η σημασία της ανάγνωσης του κειμένου των νομοθετικών πράξεων της ΕΕ, σε συνδυασμό με τις νομοθετικές πράξεις που υιοθετούνται από τα κράτη μέλη της ΕΕ με σκοπό τη μεταφορά μιας οδηγίας.

Ειδικότερα στον τομέα των δικαιωμάτων και των δικονομικών εγγυήσεων των θυμάτων της εγκληματικότητας, η μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο είναι μια περίπλοκη διαδικασία, καθώς πολλές διατάξεις της Οδηγίας είτε προβλέπονταν ήδη στο εθνικό δίκαιο είτε μεταφέρθηκαν σε διαφορετικές νομοθετικές πράξεις εσωτερικού δικαίου (στον κώδικα ποινικής δικονομίας ή/και στον ποινικό κώδικα ή/και σε άλλους νόμους).

Το άρθρο 82 παράγραφοι 1-2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) παρατίθεται προκειμένου οι εκπαιδευόμενοι να κατανοήσουν πληρέστερα τη νομική βάση στην οποία εδράζεται το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ, όπως η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Σε αυτό το τμήμα, είναι σημαντικό να καταστεί σαφές στους συμμετέχοντες ότι τα δικαιώματα των θυμάτων αποτελούν ενωσιακό και όχι αποκλειστικά εθνικό ζήτημα. Μπορεί να είναι χρήσιμο να επαναληφθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 82 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ, η Οδηγία θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα και τα κράτη μέλη μπορούν «να διατηρούν ή να εισάγουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας των προσώπων». Αυτό αναφέρεται ρητά στον τίτλο της οδηγίας και στην αιτιολογική σκέψη 11, σύμφωνα με την οποία: «Η παρούσα οδηγία ορίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν τα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία προκειμένου να παράσχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας». Μόνο το ζήτημα του υψηλότερου επιπέδου προστασίας των θυμάτων της εγκληματικότητας παραμένει εθνικό.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 9

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 1

(αιτιολογικές σκέψεις 9-14)

1. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας τυγχάνουν της **δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας και είναι ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία.**

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα **να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση, σε κάθε επαφή με τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης ή μια αρμόδια αρχή, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.** Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ισχύουν για όλα τα θύματα χωρίς διακρίσεις, ασχέτως του καθεστώτος διαμονής τους.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί, **πρωταρχικό κριτήριο** κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας **να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού** το οποίο θα αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση. Υιοθετείται προσέγγιση με ευαισθησία προς το παιδί, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία, τον βαθμό ωριμότητας, τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες του παιδιού. Το παιδί και ο ασκών την γονική ευθύνη ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το παιδί.

Εκπαιδευτές:

Στο άρθρο 1 προβλέπονται οι γενικοί στόχοι της Οδηγίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι το εθνικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης αναγνωρίζει το θύμα ως πρόσωπο με ατομικές ανάγκες, που διαδραματίζει βασικό ρόλο στην ποινική διαδικασία, διασφαλίζοντας παράλληλα την αρχή της δίκαιης δίκης και μεριμνώντας ώστε τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην Οδηγία να μην θίγουν τα δικαιώματα του δράστη.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 10

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 2

Ως «θύμα» νοείται:

→ Το φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας, που προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη,

ασχέτως του εντοπισμού, της σύλληψης, της δίωξης ή της καταδίκης του δράστη και ασχέτως της οικογενειακής σχέσης μεταξύ τους (αιτιολογική σκέψη 19).

→ Τα μέλη της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου.

Ως «μέλη της οικογένειας» νοούνται ο σύζυγος ή η σύζυγος, το πρόσωπο που ζει με το θύμα σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δέσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέρφια και τα εξαρτώμενα από το θύμα πρόσωπα.

Ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών.

Ως «αποκαταστατική δικαιοσύνη» νοούνται οιοσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το θύμα και ο δράστης μπορούν, εφόσον δώσουν την ελεύθερη συναίνεσή τους, να συμμετάσχουν ενεργά στην επίλυση των ζητημάτων που απορρέουν από την αξιόποινη πράξη με τη βοήθεια αμερόληπτου τρίτου.

Εκπαιδευτές: Στο τμήμα αυτό διευκρινίζονται οι βασικές έννοιες της Οδηγίας.

Επισημαίνεται η σημασία της αναγνώρισης του θύματος, προκειμένου το πρόσωπο αυτό να έχει πρόσβαση στα δικαιώματά του που απορρέουν από την Οδηγία. Η Οδηγία παρείχε έναν εναρμονισμένο ορισμό του θύματος σε επίπεδο ΕΕ. Σε ορισμένα κράτη δεν προβλεπόταν νομοθετικά ο ορισμός του θύματος ή/και σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ προβλέπονταν διαφορετικοί ορισμοί.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες για τον περιορισμό του αριθμού των μελών της οικογένειας του θύματος που μπορούν να επωφελούνται από τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην Οδηγία ή/και να καθορίζουν ποια μέλη της οικογένειας έχουν προτεραιότητα όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων. Αυτό γίνεται στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο. Το κριτήριο «σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δέσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση» προϋποθέτει στενούς συναισθηματικούς δεσμούς και οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ δύο προσώπων (σαν να είχαν παντρευτεί επίσημα). Τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν περιεκτικούς ορισμούς των «μελών της οικογένειας», στην περίπτωση των συντρόφων των θυμάτων. Οι εν λόγω ορισμοί πρέπει να

περιλαμβάνουν τους συζύγους, καθώς και τους συντρόφους εκτός γάμου, ανεξάρτητα από το αν οι σύντροφοι έχουν συνάψει ληξιαρχικώς καταχωρημένο σύμφωνο συμβίωσης σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Έτσι, το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη, ανεξάρτητα από την εθνική νομοθεσία περί αναγνώρισης των άγαμων ζευγαριών, των ομόφυλων ζευγαριών και των γάμων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου (απαγόρευση διακρίσεων).

Διευκρινίζεται επίσης ότι στην Οδηγία δεν παρέχεται ορισμός της «καταγγελίας» (η έννοια αυτή ρυθμίζεται σε επίπεδο εθνικού δικαίου των κρατών μελών).

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 11

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρα 3-7

→ Από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία τους με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. (άρθρο 3 παράγραφος 1)

→ Σε γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. (άρθρο 3 παράγραφος 2)

→ Δικαίωμα θυμάτων να συνοδεύονται από πρόσωπο της επιλογής τους κατά την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή, όταν, λόγω του αντικτύπου του εγκλήματος, χρειάζονται βοήθεια ή δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις διαδικασίες ή να γίνουν κατανοητά.

Οι εγγυήσεις επικοινωνίας εφαρμόζονται στα παρακάτω άρθρα:

→ Άρθρο 4 Δικαίωμα λήψης πληροφοριών.

→ Άρθρο 5 Δικαίωμα λήψης αποδεικτικού εγγράφου για κάθε επίσημη καταγγελία και δικαίωμα μετάφρασης του αποδεικτικού έγγραφου της καταγγελίας, δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε γλώσσα την οποία κατανοούν.

→ Άρθρο 6 Δικαίωμα λήψης πληροφοριών σχετικά με την υπόθεσή τους.

→ Άρθρο 7 Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης.

Εκπαιδευτές: Το άρθρο 3 αποσαφηνίζει λεπτομερώς τις «εγγυήσεις επικοινωνίας» και συνδέεται με άλλα δικαιώματα της Οδηγίας. Σκοπός της Οδηγίας είναι να διασφαλίσει ότι τα θύματα κατανοούν και γίνονται κατανοητά στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας (γλωσσικά ή με άλλο τρόπο), με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους (όπως, για παράδειγμα, το φύλο, η αναπηρία, η ηλικία, η

ωριμότητα, η σχέση με τον δράστη ή η εξάρτηση από αυτόν), καθώς και ότι οι αρχές τα συνδράμουν ενεργά προς αυτή την κατεύθυνση καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Στο άρθρο 3 παράγραφος 3 προβλέπεται το δικαίωμα των θυμάτων να συνοδεύονται από πρόσωπο της επιλογής τους κατά την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή, όταν, λόγω του αντικτύπου του εγκλήματος, χρειάζονται βοήθεια ή δυσκολεύονται να κατανοήσουν τις διαδικασίες ή να γίνουν κατανοητά. Διασφαλίζεται η παροχή πρακτικής συνδρομής και ηθικής υποστήριξης στα θύματα κατά την καταγγελία ενός εγκλήματος. Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται επιπλέον του δικαιώματος συνοδείας, που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο γ) (κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας, τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο). Στο πλαίσιο του άρθρου 3, το θύμα μπορεί να συνοδεύεται από πρόσωπο που επιχειρεί οικειοθελώς να παράσχει συνδρομή (για παράδειγμα, αυτόπτης μάρτυρας ληστείας).

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 12

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 4

14

Τα θύματα, από την πρώτη τους επαφή με αρμόδια αρχή, έχουν δικαίωμα να τους παρέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση:

α) το είδος της υποστήριξης που μπορούν να λάβουν και από ποιον (πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, οποιαδήποτε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής βοήθειας, και εναλλακτική στέγαση)·

→ άμεση σύνδεση με το δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων (άρθρο 8)

β) οι διαδικασίες για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και ο ρόλος τους στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών· (σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 20)

Αιτιολογική σκέψη 20: «Ο ρόλος των θυμάτων στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και η δυνατότητά τους να συμμετέχουν ενεργά στην ποινική διαδικασία ποικίλλουν στα κράτη μέλη, αναλόγως του εθνικού συστήματος, και καθορίζονται βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα κριτήρια: εάν το εθνικό σύστημα προβλέπει νομικό καθεστώς διαδίκου σε ποινική διαδικασία, εάν το θύμα υπέχει νομική υποχρέωση ή καλείται να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία, επί παραδείγματι ως μάρτυρας, ή/και εάν το θύμα δικαιούται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να συμμετάσχει ενεργά στην

ποινική διαδικασία και επιδιώκει την άσκηση του δικαιώματός του, όταν το εθνικό σύστημα δεν προβλέπει ότι τα θύματα έχουν νομικό καθεστώς διαδίκου στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίζουν ποιες από τις καταστάσεις αυτές ισχύουν για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, όταν υπάρχουν αναφορές στον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης».

γ) ο τρόπος και οι όροι παροχής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας (σύνδεση με οδηγία 2011/99/ΕΕ περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας και κανονισμό 606/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις)·

δ) ο τρόπος και οι όροι παροχής νομικών συμβουλών, νομικής συνδρομής και οποιουδήποτε άλλου είδους συμβουλών·

ε) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους μπορούν να λάβουν αποζημίωση·

στ) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους δικαιούνται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης·

ζ) εάν κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, τυχόν ειδικά μέτρα, διαδικασίες ή ρυθμίσεις που υπάρχουν στη διάθεσή τους για την προστασία των συμφερόντων τους στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή·

η) οι διαθέσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά από την αρμόδια αρχή·

θ) τα στοιχεία επαφής για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους·

ι) οι διαθέσιμες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης·

ια) ο τρόπος και οι όροι επιστροφής των εξόδων της συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία.

Εκπαιδευτές: Σε αυτό το τμήμα είναι σημαντικό να εξεταστεί το σύνολο των δικαιωμάτων που αναφέρονται παραπάνω. Το σκεπτικό της διάταξης αυτής επιτάσσει την παροχή εκτενών πληροφοριών εκ μέρους των αρχών της ποινικής δικαιοσύνης προληπτικά και αυτεπαγγέλτως, αντί να επιβαρύνονται τα θύματα με την υποχρέωση να αναζητούν τα ίδια τις πληροφορίες αυτές. Στα θύματα πρέπει να παρέχεται «αποτελεσματική πρόσβαση σε πληροφορίες».

Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων δεν παρέχει ορισμό της αρμόδιας αρχής. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: «Ο όρος

«αρμόδια αρχή» είναι ευρύτερος από τον όρο «αρχή επιβολής του νόμου» (δηλαδή αστυνομία). Οι αρμόδιες αρχές, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, δυνάμει της παρούσας οδηγίας, καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο. Αυτό δεν αποκλείει, για παράδειγμα, τις τελωνειακές ή συνοριακές υπηρεσίες, εάν έχουν το καθεστώς αρχών επιβολής του νόμου, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων (για παράδειγμα, εμπειρία FRONTEX) ή τελωνειακών/λαθρεμπορικών παραβάσεων. **Τα νοσοκομεία, τα κέντρα απασχόλησης και παρόμοιες δομές δεν θα πρέπει να θεωρούνται αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών».**

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 13

Τίτλος: Περαιτέρω δικαιώματα ενημέρωσης και υποστήριξης θυμάτων

→ Να υποβάλλουν επίσημη καταγγελία με γλωσσική βοήθεια, εάν είναι απαραίτητο, και να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό (άρθρο 5)

→ Να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη της υπόθεσης (άρθρο 6) → σύνδεση με άρθρο 11 (δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης)

→ Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης (άρθρο 7)

- Για θύματα με επίσημο ρόλο στη διαδικασία.
- Κατόπιν αιτήματος του θύματος και απόφασης που λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή.
- Δωρεάν και για ευρύ φάσμα διαδικαστικών πράξεων: καλύπτει επαφές με ανακριτικές και δικαστικές αρχές από την πρώτη εξέταση/ακροαματική διαδικασία, καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας έως και τη δίκη. (αιτιολογική σκέψη 34)

«Δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης εκτός εάν τα θύματα μπορούν να εξηγήσουν προσηκόντως τις περιστάσεις του εγκλήματος και να καταθέσουν τη μαρτυρία τους κατά τρόπο κατανοητό για τις αρμόδιες αρχές. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι μπορούν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Συνεπώς θα πρέπει να προβλέπεται δωρεάν διερμηνεία κατά την εξέταση του θύματος και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενεργή συμμετοχή του στην ακροαματική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Όσον αφορά άλλες πτυχές της

ποινικής διαδικασίας, η ανάγκη διερμηνείας και μετάφρασης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με συγκεκριμένα θέματα, τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, τη συμμετοχή του στη διαδικασία και τυχόν ειδικά δικαιώματα των οποίων απολαύει. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι αναγκαίο να παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης μόνο στον βαθμό που απαιτείται προκειμένου τα θύματα να ασκούν τα δικαιώματά τους.»

→ Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων (άρθρο 8) → σύνδεση με άρθρο 9 (υποστήριξη από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων).

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να μην εξαρτάται από την επίσημη καταγγελία αξιόποινης πράξης σε αρμόδια αρχή από το θύμα.» (άρθρο 8 παράγραφος 5)

Εκπαιδευτές:

Σχετικά με το άρθρο 5: Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον το θύμα ομιλεί και κατανοεί τη γλώσσα κατά την υποβολή της καταγγελίας. Σε αυτό το τμήμα είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι στο άρθρο 5 δεν προβλέπεται ρητά διαδικασία ατομικής αξιολόγησης, όπως γίνεται στην περίπτωση των άρθρων 7 και 22. Στην πράξη, ωστόσο, προκειμένου να εφαρμοστεί το άρθρο 5, οι αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν σχετική δράση παράλληλα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 7 (δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης) και 22 (ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον εντοπισμό ειδικών αναγκών προστασίας).

Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η έννοια της «γλωσσικής βοήθειας» του άρθρου 5 είναι περισσότερο ευέλικτη σε σχέση με την αυστηρότερη απαίτηση για μετάφραση και διερμηνεία του άρθρου 7. Βάσει του άρθρου 5, το θύμα μπορεί να λαμβάνει βοήθεια από πρόσωπο που ομιλεί τη γλώσσα του/της αλλά δεν είναι επίσημος διερμηνέας, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο από τις αρμόδιες αρχές, με σεβασμό στην ορθή διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας και στην εμπιστευτικότητα (για παράδειγμα, χρησιμοποιείται μέλος της οικογένειας, φίλος ή μέλος της κοινότητας για να βοηθήσει στη διερμηνεία όταν το θύμα υποβάλλει καταγγελία). Ωστόσο, οι αρχές είναι υπεύθυνες να αξιολογήσουν τον κίνδυνο μη αντικειμενικής ή ανακριβούς διερμηνείας από ένα τέτοιο πρόσωπο πριν αποδεχθούν τέτοιου είδους βοήθεια.

Τα θύματα έχουν επίσης το δικαίωμα να ζητήσουν μετάφραση του έγγραφου αποδεικτικού, εάν δεν κατανοούν τη γλώσσα στην οποία έχει συνταχθεί (το ζήτημα αυτό έχει ήδη αναλυθεί στη ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

7, στην οποία παρουσιάζεται το άρθρο 3). Η ευκαιρία αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί για να επισημανθεί ότι το σύνολο των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην Οδηγία συνδέονται μεταξύ τους.

Η μετάφραση αυτή πρέπει να παρέχεται δωρεάν σε οποιαδήποτε γλώσσα κατανοεί το θύμα (αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι θα είναι απαραίτητα η μητρική γλώσσα του θύματος).

Σχετικά με το άρθρο 6: Στο άρθρο 6 παράγραφος 3 προβλέπεται η υποχρέωση παροχής των λόγων ή σύντομης περίληψης των λόγων της απόφασης περάτωσης της διαδικασίας (δηλαδή μη συνέχισης ή περάτωσης έρευνας ή μη άσκησης δίωξης κατά του δράστη) ή της οριστικής απόφασης. Αυτό είναι σημαντικό προκειμένου να παρασχεθεί στα θύματα η δυνατότητα να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη, να γίνονται σεβαστά και να αναγνωρίζονται. Είναι επίσης απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου τα θύματα να έχουν πρόσβαση στο δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης. Η διάταξη αυτή συνδέεται με το άρθρο 11 (δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης).

Σχετικά με το άρθρο 7: Δείτε επίσης το άρθρο 2 της οδηγίας του 2010 σχετικά με το δικαίωμα υπόπτων και κατηγορουμένων σε διερμηνεία και μετάφραση («οδηγία για τη διερμηνεία και τη μετάφραση»). Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΕ, οι ύποπτοι και τα θύματα έχουν παρεμφερή δικαιώματα σε διερμηνεία και μετάφραση.

Σχετικά με το άρθρο 8: Το δικαίωμα σε υποστήριξη είναι ένα από τα βασικά δικαιώματα της Οδηγίας. Συνδέεται στενά με το άρθρο 9 (υποστήριξη από υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων) και αποσκοπεί στη διασφάλιση της πρόσβασης των θυμάτων ή μελών της οικογένειάς τους σε δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες υποστήριξης. Στις υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνεται η παροχή πληροφοριών και συμβουλών, συναισθηματικής και ψυχολογικής υποστήριξης και πρακτικής βοήθειας.

Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη από τη στιγμή που το θύμα είναι γνωστό στις αρμόδιες αρχές, καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά από τις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με τις ανάγκες του θύματος και τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η υποστήριξη θα πρέπει να παρέχεται με διάφορα μέσα, χωρίς υπερβολικές διατυπώσεις και με επαρκή γεωγραφική κατανομή ανά το κράτος μέλος, ώστε να δίδεται η δυνατότητα σε όλα τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Τα θύματα που έχουν υποστεί σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος θα μπορούσαν να χρειάζονται υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης. (αιτιολογική σκέψη 37)

Θα πρέπει να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές. (αιτιολογικές σκέψεις 38, 62)

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να συνεργάζονται στενά με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συγκεκριμένα δε με τις αναγνωρισμένες και ενεργές μη κυβερνητικές οργανώσεις που βοηθούν τα θύματα εγκληματικών πράξεων [...] οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να εργάζονται με συντονισμένο τρόπο και να έχουν συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης - σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Θα πρέπει να παρέχεται βοήθεια στα θύματα ώστε να βρίσκουν και να απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν την ανάπτυξη «μοναδικών σημείων πρόσβασης» ή «μονοαπευθυντικών θυρίδων», για την αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων όταν εμπλέκονται στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης λήψης πληροφοριών, βοήθειας, υποστήριξης, προστασίας και αποζημίωσης. (αιτιολογική σκέψη 62)

Προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και να μπορέσουν τα θύματα να σπάσουν τον κύκλο της επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, είναι απαραίτητο τα θύματα να έχουν στη διάθεσή τους αξιόπιστες υπηρεσίες υποστήριξης και να είναι οι αρμόδιες αρχές διατεθειμένες να απαντήσουν στις καταγγελίες τους με σεβασμό, με ευαισθησία, με επαγγελματικό τρόπο και χωρίς διακρίσεις. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των θυμάτων στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών και να μειώσει τον αριθμό των μη καταγγελλόμενων εγκλημάτων. Οι επαγγελματίες του κλάδου οι οποίοι ως επί το πλείστον δέχονται καταγγελίες σχετικά με αξιόπινες πράξεις από μέρους των θυμάτων θα πρέπει να εκπαιδεύονται καταλλήλως για να διευκολύνουν την υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και θα πρέπει να απαιτούνται μέτρα για την υποβολή καταγγελιών από μέρους τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Θα πρέπει να είναι δυνατή η χρήση τεχνολογίας της επικοινωνίας, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι μαγνητοσκοπήσεις ή επιγραμμικά ηλεκτρονικά έντυπα για την υποβολή καταγγελιών. (αιτιολογική σκέψη 63)

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 14

Τίτλος: Συμμετοχή θυμάτων στην ποινική διαδικασία

→ Δικαίωμα ακρόασης (άρθρο 10) → σύνδεση με άρθρο 25 (εκπαίδευση επαγγελματιών, δικαστών και εισαγγελέων που εξετάζουν τα θύματα)

→ Δικαίωμα να ζητούν επανεξέταση της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη (άρθρο 11)

→ Προστασία από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση στο πλαίσιο υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης (άρθρο 12)

→ Δικαίωμα νομικής συνδρομής (άρθρο 13)

→ Δικαίωμα επιστροφής των εξόδων (άρθρο 14)

→ Δικαίωμα επιστροφής περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 15)

→ Δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (άρθρο 16)

Εκπαιδευτές:

Σχετικά με το άρθρο 10: Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τους ισχύοντες δικονομικούς κανόνες σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία. Οφείλουν να τηρούνται οι αρχές της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου και της ελεύθερης εκτίμησης των αποδείξεων.

Σχετικά με το άρθρο 11: Η Οδηγία σέβεται την εθνική διαδικαστική αυτονομία και οι διαδικασίες επανεξέτασης επαφίενται στο εθνικό δίκαιο. Έχει ήδη γίνει μνεία στο δικαίωμα επανεξέτασης στα πλαίσια της ανάλυσης του άρθρου 6 (σχετικά με την υποχρέωση γνωστοποίησης των λόγων της απόφασης περί μη άσκησης δίωξης, που αναφέρεται στην προηγούμενη ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ).

Σχετικά με το άρθρο 12: Στις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης περιλαμβάνεται η διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και δράστη, οι ευρύτερες οικογενειακές συναντήσεις και οι κύκλοι καθορισμού της ποινής. Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να παρέχονται στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, πριν, παράλληλα ή μετά από αυτήν (στο στάδιο πριν και μετά τη δίκη). Το εν λόγω άρθρο αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι, όταν παρέχονται τέτοιες υπηρεσίες, υπάρχουν διασφαλίσεις ότι το θύμα δεν θυματοποιείται περαιτέρω ως αποτέλεσμα της διαδικασίας. Η συμμετοχή του θύματος πρέπει να είναι εκούσια, κατόπιν εν επιγνώσει και ελεύθερης επιλογής του και εμπιστευτική. Κατά την παραπομπή υπόθεσης στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποκατάστασης της δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες, όπως η φύση και η σοβαρότητα του εγκλήματος, ο βαθμός του τραύματος που έχει προκληθεί, η κατ'επανάληψη παραβίαση της σωματικής, σεξουαλικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας του θύματος, οι ανισορροπίες συσχετισμού δυνάμεων και η ηλικία, η ωριμότητα ή η νοητική ικανότητα του θύματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να περιορίσουν ή να μειώσουν την ικανότητα του θύματος να κάνει

συνειδητή επιλογή ή να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για το θύμα. Οποιαδήποτε συμφωνία μεταξύ των μερών θα πρέπει να συνάπτεται εκουσίως.

Η Οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης εάν δεν διαθέτουν τέτοιο μηχανισμό στο εθνικό τους δίκαιο.

Σχετικά με το άρθρο 13: Η Οδηγία επιβάλλει συγκεκριμένη υποχρέωση παροχής νομικής συνδρομής «όταν τα θύματα έχουν την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας» και όχι «όταν ενδέχεται να έχουν την ιδιότητα διαδίκου». Στο εθνικό δίκαιο πρέπει να θεσπίζεται το κατάλληλο νομικό πλαίσιο προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα θύματα απολαύουν του δικαιώματος νομικής συνδρομής.

Σχετικά με το άρθρο 14: Το άρθρο καλύπτει μόνο τα αναγκαία έξοδα που πραγματοποιεί το θύμα στις περιπτώσεις που το τελευταίο υποχρεούται ή καλείται από τις αρμόδιες αρχές να παραστεί και να συμμετάσχει ενεργώς στην ποινική διαδικασία. Τα δικαστικά έξοδα θα πρέπει να καλύπτονται από τη νομική συνδρομή.

Σχετικά με το άρθρο 15: Τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία θα πρέπει να επιστρέφονται αμελλητί στα θύματα. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους επιστρέφονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στα θύματα καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Σχετικά με το άρθρο 16: Το άρθρο αναφέρεται αποκλειστικά στην αποζημίωση εκ μέρους του δράστη και όχι εκ μέρους του κράτους. Τα θύματα έχουν το δικαίωμα να ζητούν, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την έκδοση απόφασης για την αποζημίωσή τους από μέρους του δράστη, εντός εύλογης προθεσμίας, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η σχετική απόφαση λαμβάνεται στο πλαίσιο άλλης νομικής διαδικασίας. Τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να ενθαρρύνουν την παροχή αποζημίωσης στο θύμα από μέρους του δράστη.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 15

Τίτλος: Υπόθεση C-38/18 Ποινική διαδικασία κατά Massimo Gambino και Shpetim Hyka

Στην υπό κρίση υπόθεση, η σύνθεση του δικαστικού σχηματισμού μεταβλήθηκε κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίω διαδικασίας και το θέμα κλήθηκε να εξετασθεί εκ νέου.

Άρθρο 16 (αποζημίωση εντός εύλογης προθεσμίας): Το ΔΕΕ έκρινε ότι η επανάληψη της εξετάσεως του θύματος σε περίπτωση μεταβολής της συνθέσεως του δικαστικού σχηματισμού ενώπιον του οποίου είχε αρχικώς καταθέσει δεν συνεπάγεται, αυτή καθ' εαυτήν, ότι δεν μπορεί να υπάρξει απόφαση εντός εύλογης προθεσμίας επί της αποζημιώσεως του θύματος αυτού. (§ 48)

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 16

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 17

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

→ Οι αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν κατάθεση του θύματος αμέσως μετά την καταγγελία.

→ Οι αρχές να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής διάσκεψης που προβλέπονται στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Μαΐου 2000 (17) για την ακρόαση θυμάτων που κατοικούν στο εξωτερικό.

→ Τα θύματα να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελία στο κράτος κατοικίας τους:

- α) εάν αδυνατούν να το πράξουν στο κράτος τέλεσης της αξιόποινης πράξης (για παράδειγμα, λόγω διοικητικών, νομικών ή προσωπικών περιορισμών)
- β) εάν απλά δεν επιθυμούν να το πράξουν, σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος.

→ Η καταγγελία να διαβιβάζεται αμελλητί από το κράτος κατοικίας στο κράτος όπου τελέσθηκε η αξιόποινη πράξη (εφόσον δεν έχει ασκηθεί από τις αρμόδιες αρχές του κράτους κατοικίας η αρμοδιότητα να κινήσουν διαδικασίες).

Εκπαιδευτές: Όσον αφορά τις υπηρεσίες υποστήριξης, η συναφής υποχρέωση αποσαφηνίζεται στην αιτιολογική σκέψη 51: Εφόσον το θύμα έχει εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης, το εν λόγω κράτος μέλος δεν θα πρέπει να υποχρεούται πλέον να παρέχει συνδρομή, υποστήριξη και προστασία, εκτός αν αφορά άμεσα ποινική διαδικασία (όπως ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας). Το κράτος μέλος κατοικίας του θύματος θα πρέπει να παρέχει την αναγκαία βοήθεια, υποστήριξη και προστασία για την αποκατάσταση του θύματος. Συνεπώς, η υποχρέωση παροχής υποστήριξης σε θύμα που δεν είναι

κάτοικος του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης «καταμερίζεται» μεταξύ των δύο κρατών μελών.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 17

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρα 18-19

→ Δικαίωμα προστασίας (άρθρο 18)

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να προβλέπονται μέτρα για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση, καθώς και από τους κινδύνους ψυχικής, συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης, και για την προστασία της αξιοπρέπειας των θυμάτων κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους. Εφόσον απαιτείται, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν επίσης διαδικασίες καθιερωμένες από το εθνικό δίκαιο για τη σωματική προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

→ Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη (άρθρο 19)

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς τους και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στον σχεδιασμό νέων δικαστικών κτηρίων περιλαμβάνονται χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα.

Εκπαιδευτές:

Σχετικά με το άρθρο 18: Στα μέτρα προστασίας μπορεί να περιλαμβάνονται ασφαλιστικά μέτρα, εντολές προστασίας ή περιοριστικά μέτρα. Η υποχρέωση προστασίας έχει ευρύ περιεχόμενο και απαιτεί μια ολιστική προσέγγιση όσον αφορά τη δέσμη των μέτρων προστασίας που είναι αναγκαία για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους. Η προστασία της αξιοπρέπειας του θύματος συνεπάγεται τη λήψη μέτρων που θα διέπουν τη συμπεριφορά των επαγγελματιών που έρχονται σε επαφή με τα θύματα και θα διασφαλίζουν ότι τα τελευταία αντιμετωπίζονται με ευαισθησία και επαγγελματισμό, σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Περιλαμβάνει επίσης τη διασφάλιση

ότι στο πλαίσιο των διαδικασιών κοινοποίησης, γίνεται περιορισμένη κοινοποίηση αποκλειστικά σχετικών με την υπόθεση πληροφοριών.

Η προστασία από τη δευτερογενή θυματοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει τον περιορισμό των αδιάκριτων ερωτήσεων, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι στο πλαίσιο της εξέτασης και της κατ' αντιπαράσταση εξέτασης υποβάλλονται μόνο ερωτήσεις που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την υπό κρίση υπόθεση και έχουν σημασία γι' αυτήν. Άλλα μέτρα διασφάλισης της προστασίας της αξιοπρέπειας των θυμάτων στο πλαίσιο της εξέτασης μπορεί να περιλαμβάνουν περιορισμούς όσον αφορά τον αριθμό των διαδικασιών εξέτασης στις οποίες μπορεί να υποβληθεί ένα θύμα, τον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματίες της ποινικής δικαιοσύνης θέτουν ερωτήσεις και τη διασφάλιση ότι τα θύματα γίνονται σεβαστά και αναγνωρίζονται ως τέτοια καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Η προστασία από επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση αφορά όλα τα θύματα. Ωστόσο, έχει ιδιαίτερη σημασία σε περιπτώσεις βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης. Η σωματική προστασία από εκφοβισμό και αντεκδίκηση μπορεί να περιλαμβάνει μέτρα όπως αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 19.

Η Οδηγία δεν καλύπτει την προστασία μαρτύρων καθαυτή.

Περαιτέρω, με το άρθρο 18 δεν εναρμονίζονται οι τύποι των εθνικών εντολών προστασίας. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν καθοδηγητικά άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, όπως το άρθρο 5 της οδηγίας 2011/99/ΕΕ σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας και το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού 606/2013/ΕΕ για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις (δηλαδή: α) απαγόρευση εισόδου σε ορισμένους χώρους, μέρη ή καθορισμένες περιοχές όπου διαμένει ή εργάζεται ή που επισκέπτεται το προστατευόμενο πρόσωπο, β) απαγόρευση ή ρύθμιση της οποιασδήποτε επαφής με το προστατευόμενο πρόσωπο, γ) απαγόρευση ή ρύθμιση της προσέγγισης του προστατευόμενου προσώπου εγγύτερα από προκαθορισμένη απόσταση).

Για την εφαρμογή των μέτρων προστασίας του άρθρου 18 απαιτείται ατομική αξιολόγηση.

Ο όρος «με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης» θα πρέπει να ερμηνεύεται αυστηρά αναλογικά. Θα πρέπει να αναπτυχθούν κανόνες ερμηνείας ώστε να διασφαλιστεί η διαφάνεια και να αποφευχθούν οι αυθαίρετες αποφάσεις.

Σχετικά με το άρθρο 19: Η Οδηγία ορίζει ότι οφείλει να αποφεύγεται η επαφή σε όλους τους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών τμημάτων, των εισαγγελιών και των δικαστικών κτηρίων). Στα κτήρια των δικαστηρίων και τα αστυνομικά τμήματα θα πρέπει να προβλέπονται χωριστές εισοδοί και χώροι αναμονής για τα θύματα. Σε όλα τα νέα δικαστικά κτήρια θα πρέπει να προβλέπονται χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν, κατά το δυνατόν, τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ούτως ώστε να αποφεύγονται οι επαφές μεταξύ των δραστών και των θυμάτων και των μελών της οικογενείας τους, παραδείγματος χάριν κλητεύοντας τα θύματα και τους δράστες σε ακρόασεις σε διαφορετική ώρα.

Ο όρος «εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία» θα πρέπει να ερμηνεύεται αυστηρά αναλογικά και αφορά μόνο περιπτώσεις στις οποίες τα συμφέροντα του θύματος έχουν δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με τα συμφέροντα της διαδικασίας. Οι εν λόγω περιπτώσεις θα πρέπει να αξιολογούνται από το εθνικό δίκαιο προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια και να αποφεύγονται οι αυθαίρετες αποφάσεις.

Τα δικαιώματα προστασίας συνεχίζονται στην επόμενη ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 18

Τίτλος: Υπόθεση C-38/18 Ποινική διαδικασία κατά Massimo Gambino και Shpetim Hyka

Άρθρο 18 (προστασία): Το ΔΕΕ έκρινε ότι από το γράμμα του άρθρου αυτού δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε, μεταξύ των μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία του θύματος αξιόποινης πράξεως, τον περιορισμό σε μία μόνον εξέτασή του κατά την ένδικη διαδικασία.

(§ 51)

«Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 18 της οδηγίας 2012/29 δεν απαγορεύει, κατ' αρχήν, σε περίπτωση μεταβολής της συνθέσεως του δικαστικού σχηματισμού, την εκ νέου εξέταση του θύματος αξιόποινης πράξεως από τον σχηματισμό αυτόν κατόπιν αιτήματος ενός των διαδίκων.» (§ 54)

«Εντούτοις, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει ότι τα κράτη μέλη, προκειμένου να κρίνουν αν είναι δυνατή η χρήση ως αποδεικτικού

στοιχείου των πρακτικών της καταθέσεως του θύματος, πρέπει να ελέγχουν αν η εξέτασή του είναι πιθανό να έχει καθοριστική σημασία για την έκδοση αποφάσεως σχετικά με τον κατηγορούμενο και να διασφαλίζουν, μέσω αυστηρών δικονομικών εγγυήσεων, ότι η διεξαγωγή των αποδείξεων στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας δεν θίγει τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, ή τα δικαιώματα της υπερασπίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη.» (§ 55)

«Επομένως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει αν, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ειδικές συνθήκες όπως αυτές για τις οποίες γίνεται λόγος στην προηγούμενη σκέψη θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη μη εκ νέου εξέταση του θύματος της επίμαχης αξιόποινης πράξεως.» (§ 56)

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 19

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρα 20-21

→ Δικαίωμα προστασίας κατά την ποινική έρευνα (άρθρο 20)

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας:

- α) η εξέταση των θυμάτων πραγματοποιείται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή·
- β) ο αριθμός των εξετάσεων των θυμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο και οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας·
- γ) τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με ένα ή και τα δύο αυτά πρόσωπα·
- δ) οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στο ελάχιστο και διενεργούνται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας.

→ Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής (άρθρο 21)

Μπορούν να λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

Στην περίπτωση παιδιού-θύματος, μπορεί να λαμβάνεται κάθε νόμιμο μέτρο για την αποφυγή της διάδοσης οιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναγνώριση του παιδιού.

Προκειμένου να προστατευθούν η ιδιωτική ζωή, η προσωπική ακεραιότητα και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων, τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του σεβασμού της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης και της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της πολυφωνίας τους, ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να λαμβάνουν μέτρα αυτορρύθμισης. → δεοντολογική συμπεριφορά έναντι θυμάτων

Εκπαιδευτές:

Σχετικά με το άρθρο 20: Πρόκειται για νέο δικαίωμα. Τα μέτρα αυτά προβλέπονται στις οδηγίες για την εμπορία ανθρώπων και τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών.

Σκοπός του εν λόγω άρθρου είναι η αποτροπή της δευτερογενούς θυματοποίησης όλων – και όχι μόνο των ευάλωτων – θυμάτων.

Δικαίωμα να συνοδεύεται από πρόσωπο της επιλογής του, σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχείο γ): Ο δικηγόρος του θύματος πρέπει να είναι παρών στις συνεντεύξεις. Επιπλέον, το θύμα θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να φέρει μαζί του ένα πρόσωπο εμπιστοσύνης για ηθική υποστήριξη. Περιορισμοί ως προς τη δυνατότητα συνοδείας από πρόσωπο της επιλογής του θύματος θα πρέπει να τίθενται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο σε σχέση με συγκεκριμένο πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή, το θύμα θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να επιλέξει άλλο πρόσωπο. Μπορεί, για παράδειγμα, να τεθεί περιορισμός σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων (για παράδειγμα, το πρόσωπο της επιλογής του είναι ο δράστης, όπως σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ή κακοποίησης παιδιών, στις οποίες τα μέλη της οικογένειας μπορεί να είναι και οι δράστες) ή για λόγους εμπιστευτικότητας.

Σχετικά με το άρθρο 21: Αιτιολογική σκέψη 54: «Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την αποτροπή δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης και μπορεί να επιτυγχάνεται με σειρά μέτρων που συμπεριλαμβάνουν τη μη κοινοποίηση ή την περιορισμένη κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα του θύματος και τον τόπο στον οποίο βρίσκεται. Η εν λόγω προστασία είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τα παιδιά θύματα και περιλαμβάνει τη μη κοινοποίηση του ονόματος του παιδιού. Ενδέχεται, ωστόσο, σε ορισμένες έκτακτες περιπτώσεις να είναι προς όφελος του παιδιού η αποκάλυψη ή ακόμη και η ευρεία διάδοση πληροφοριών, παραδείγματος χάριν σε περίπτωση

απαγωγής παιδιού. Τα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους θα πρέπει πάντοτε να συνάδουν με το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης και στην ελευθερία έκφρασης, όπως αναγνωρίζονται στα άρθρα 6 και 10, αντίστοιχα, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.»

Το εν λόγω άρθρο βασίζεται κυρίως σε συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης (2006), σύμφωνα με τις οποίες: «τα κράτη πρέπει να ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να θεσπίζουν και να τηρούν μέτρα αυτορρύθμισης για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των θυμάτων».

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 20

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 22

→ έγκαιρη και ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας τους → απόφαση αν και σε ποιο βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα (όπως προβλέπεται στα άρθρα 23 και 24), λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση, λαμβανομένων υπόψη: α) των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος, β) του είδους ή της φύσης του εγκλήματος, και γ) των περιστάσεων του εγκλήματος.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα θύματα: → τρομοκρατίας → οργανωμένου εγκλήματος → εμπορίας ανθρώπων → βίας λόγω φύλου → βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης → σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης ή εγκλήματος μίσους → θύματα με αναπηρίες.

Τεκμαίρεται ότι τα παιδιά θύματα έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.

Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με τη στενή συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη ειδικών μέτρων. Αν οι περιστάσεις που αποτελούν την βάση μιας ατομικής αξιολόγησης έχουν μεταβληθεί σημαντικά, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Εκπαιδευτές: Σε αυτό το σημείο παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόζονται στην πράξη οι εγγυήσεις που θεσπίζει η Οδηγία, μέσω της ατομικής αξιολόγησης. Τα ειδικά δικαιώματα που παρέχονται στα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας παρουσιάζονται στην επόμενη ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 21

Τίτλος: Υπόθεση C-38/18 Ποινική διαδικασία κατά Massimo Gambino και Shpetim Hyka

Άρθρο 22 (ατομική αξιολόγηση): «Πρέπει να προστεθεί ότι, στην περίπτωση κατά την οποία αποφασισθεί η εξέταση του θύματος από τον δικαστικό σχηματισμό υπό τη νέα του σύνθεση, οι αρμόδιες εθνικές αρχές οφείλουν να προβούν, σύμφωνα με το άρθρο 22 της οδηγίας 2012/29, σε ατομική αξιολόγηση του θύματος αυτού προκειμένου να προσδιοριστούν οι ειδικές ανάγκες του προστασίας και, ενδεχομένως, να ληφθούν για την προστασία του τα μέτρα που προβλέπουν τα άρθρα 23 και 24 της οδηγίας αυτής.» (§ 57)

«Ως εκ τούτου, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν το θύμα παρουσιάζει, στο πλαίσιο της κύριας δίκης, ειδικές ανάγκες προστασίας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.»

Εκπαιδευτής: Η υπόθεση αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί για να καταδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να εγερθούν οι αξιώσεις που σχετίζονται με τις ανάγκες προστασίας των θυμάτων στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 22

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 23

Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας τα θύματα έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

- α) το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό·
- β) η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες εκπαιδευμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους·
- γ) κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης·

δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.

A. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου τα θύματα έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

α) μέτρα προκειμένου να αποφεύγεται κάθε οπτική επαφή μεταξύ θυμάτων και δραστών, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της κατάθεσης, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων όπως τεχνολογία των επικοινωνιών·

β) μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι το θύμα μπορεί να συμμετέχει στην ακροαματική διαδικασία στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών·

γ) μέτρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή του θύματος που δεν έχουν σχέση με την αξιόποινη πράξη·

δ) μέτρα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας κεκλεισμένων των θυρών.

Εκπαιδευτές: Κατόπιν ατομικής αξιολόγησης καθορίζεται εάν ένα θύμα με ειδικές ανάγκες θα πρέπει να επωφελείται από ορισμένα ή όλα τα παραπάνω μέτρα. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η επιθυμία του θύματος. Η εμβέλεια των μέτρων αυτών θα πρέπει να καθορίζεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου. Οι ανησυχίες και οι φόβοι των θυμάτων σε σχέση με τη διαδικασία θα πρέπει να αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα, προκειμένου να προσδιορισθεί κατά πόσο έχουν ανάγκη συγκεκριμένου ειδικού μέτρου.

Ο όρος «επιχειρησιακές ανάγκες και περιορισμοί» διασαφηνίζεται στην αιτιολογική σκέψη 59.

«Λόγω άμεσων επιχειρησιακών αναγκών και περιορισμών, ενδέχεται να είναι αδύνατον να εξασφαλισθεί, για παράδειγμα, ότι η εξέταση του θύματος θα διενεργείται πάντα από τον ίδιο αστυνομικό· η ασθένεια, η άδεια μητρότητας ή η γονική άδεια αποτελούν παραδείγματα τέτοιων περιορισμών. Εκτός αυτού, οι ειδικοί χώροι που προορίζονται για την εξέταση των θυμάτων μπορεί να μην είναι διαθέσιμοι λόγω, για παράδειγμα, ανακαίνισης. Σε περίπτωση τέτοιων επιχειρησιακών

ή πρακτικών περιορισμών, μπορεί να μην είναι δυνατό να προβλέπεται κατά περίπτωση ειδικό μέτρο που αποφασίστηκε μετά από ατομική αξιολόγηση.» Ωστόσο, οι καταστάσεις αυτές θα πρέπει να είναι μόνο προσωρινού χαρακτήρα, να συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις και να αφορούν μεμονωμένες περιπτώσεις.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 23

Τίτλος: Οδηγία για τα θύματα – Άρθρο 24

1. Εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 23, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί:

α) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, κάθε εξέταση του παιδιού θύματος να μπορεί να καταγράφεται οπτικοακουστικά και οι μαγνητοσκοπημένες αυτές εξετάσεις να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία κατά τη ποινική διαδικασία·

β) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας και της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τον ρόλο των θυμάτων στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, οι αρμόδιες αρχές να διορίζουν ειδικό εκπρόσωπο του παιδιού θύματος, όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας αποκλείονται από την εκπροσώπηση του παιδιού θύματος λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού θύματος ή στην περίπτωση που το παιδί θύμα είναι ασυνόδευτο ή ζει χωριστά από την οικογένειά του·

γ) όταν το παιδί θύμα δικαιούται συνήγορο, δικαιούται να έχει νομικές συμβουλές και νομικό εκπρόσωπο, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματός του, σε διαδικασίες όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του παιδιού θύματος και των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

Οι δικονομικοί κανόνες για τις μαγνητοσκοπήσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και τη χρήση τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν η ηλικία του θύματος είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι πρόκειται για παιδί, τεκμαίρεται ότι το θύμα είναι παιδί για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

Εκπαιδευτές: Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται στις οδηγίες για την εμπορία ανθρώπων και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και ως εκ τούτου θα έπρεπε να έχουν ήδη δημιουργηθεί

υποδομές σε συμμόρφωση με τις εν λόγω απαιτήσεις. (Δυστυχώς, αυτό δεν ισχύει για όλα τα κράτη μέλη).

Τα μέτρα για την προστασία των παιδιών-θυμάτων θεσπίζονται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον τους, λαμβανομένης υπόψη της αξιολόγησης των αναγκών τους.

Όταν, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πρόκειται να ορισθεί κηδεμόνας ή εκπρόσωπος παιδιού, οι ρόλοι αυτοί μπορούν να αναλαμβάνονται από το ίδιο πρόσωπο ή από νομικό πρόσωπο, ίδρυμα ή αρχή.

Σε περίπτωση που παιδί-θύμα απαιτείται να συμμετάσχει σε ποινική διαδικασία, αυτό δεν θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να προκαλεί περαιτέρω τραυματισμό συνεπεία της εξέτασης ή της οπτικής επαφής του με τον δράστη. Η καλή κατανόηση των παιδιών και του τρόπου με τον οποίο συμπεριφέρονται όταν έρχονται αντιμέτωπα με τραυματικές εμπειρίες θα συμβάλλει στην εξασφάλιση υψηλής ποιότητας λήψεως αποδεικτικών στοιχείων και στη μείωση επίσης της ψυχικής έντασης των παιδιών κατά την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 24

32

Τίτλος: Προβληματική πρόσβαση θυμάτων της εγκληματικότητας σε εξειδικευμένους επαγγελματίες

Το ζήτημα αυτό αφορά τους επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης και τους επαγγελματίες μεταφραστές και διερμηνείς. Υπάρχει έλλειψη επαγγελματιών μεταφραστών και διερμηνέων (άρθρο 5).

Η πρόσβαση σε συγκεκριμένα δικαιώματα - διερμηνεία και μετάφραση (άρθρο 7) και δικαιώματα των θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος (άρθρο 17) - παρεμποδίζεται λόγω αντικειμενικών δυσχερειών.

Οικονομικά ζητήματα επηρεάζουν άμεσα την πρόσβαση σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης (άρθρο 8) και στο δικαίωμα νομικής συνδρομής (άρθρο 13).

Η εκπαίδευση των επαγγελματιών που εργάζονται με θύματα εγκλημάτων είναι απαραίτητη για την εφαρμογή των άρθρων 6 (λήψη πληροφοριών σχετικά με την υπόθεση), 10 (δικαίωμα ακρόασης) και 22 (ατομική αξιολόγηση) και για τον εντοπισμό και την προστασία των θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 25

Τίτλος: Βασικές προκλήσεις σχετικά με την προστασία των θυμάτων στην ΕΕ

Θύματα ενδοοικογενειακής βίας: η παροχή αποτελεσματικής βοήθειας παρακωλύεται από πλήθος πρακτικών και νομικών εμποδίων. Η κατάσταση πανδημίας ήταν ένας παράγοντας που επιδείνωσε τη θέση των θυμάτων με ειδικές ανάγκες.

Τρομοκρατία: παραμένει μείζον ζήτημα σε πολλά κράτη της ΕΕ.

Μετανάστες και αιτούντες άσυλο: οι υπήκοοι τρίτων χωρών παραμένουν εκτεθειμένοι στην εγκληματικότητα, αντιμετωπίζουν πρακτικά και νομικά εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε υπηρεσίες υποστήριξης και τελούν σε ευάλωτη κατάσταση. Παράλληλα, παρατηρείται αύξηση των εγκλημάτων μίσους και της ξеноφοβίας.

Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία: Ο πόλεμος κατέστρεψε τις ζωές των ανθρώπων, αφήνοντας πίσω του θάνατο και θύματα. Η νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων θα διασφαλίσει την ικανοποίηση των ειδικών αναγκών των θυμάτων που διαφεύγουν από τον πόλεμο, όπως το δικαίωμα σε συνδρομή, υποστήριξη και προστασία.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 26

Τίτλος: Νομολογία ΔΕΕ

Καλύπτει η Οδηγία τα νομικά πρόσωπα;

Στην έννοια του θύματος, για τους σκοπούς της απόφασης-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, δεν περιλαμβάνονται νομικά πρόσωπα που έχουν υποστεί άμεση ζημία από παραβιάσεις του ποινικού δικαίου σε κράτος μέλος (C-467/05, Dell'Orto, C-205/09, Eredics).

Όσον αφορά την Οδηγία, το ΔΕΕ έκρινε ότι αυτή δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση των νομικών προσώπων ή στην περίπτωση του Δημοσίου, ακόμη και αν το εθνικό δίκαιο τους προσδίδει την ιδιότητα του ζημιωθέντος στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας (C-603/19 Ποινική διαδικασία κατά TG και UF § 46).

Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να εφαρμόσουν τα πρότυπα που θεσπίζει η Οδηγία και στην περίπτωση των νομικών προσώπων.

Νομολογία ΔΕΕ: Είναι υποχρεωτική η αποκαταστατική δικαιοσύνη;

Το ΔΕΕ, κατά την ερμηνεία του άρθρου 10 της απόφασης-πλασιού 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου σχετικά με την ποινική μεσολάβηση, επιβεβαίωσε ότι τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να προβλέπουν υπηρεσίες μεσολάβησης/αποκαταστατικής δικαιοσύνης για όλες τις αξιόποινες πράξεις (αποφάσεις ΔΕΕ στις υποθέσεις C-205/09 Eredics και συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-483/09 και C-1/10 Gueye/Sanchez).

Εκπαιδευτές: Σε αυτό το τμήμα είναι σημαντικό να τονιστεί η σημασία της εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων στο ΔΕΕ, προκειμένου να παρέχεται αυθεντική ερμηνεία του ενωσιακού δικαίου, που εφαρμόζεται στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ. Ανάλογα με το κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιείται η εκπαίδευση, μπορεί να συζητηθεί με τους συμμετέχοντες εάν τα αντίστοιχα εθνικά δικαστήρια αξιοποιούν αυτή τη διαδικασία και πώς οι δικηγόροι πρέπει να υποβάλλουν συναφείς αιτήσεις. Πρέπει να τονιστεί ότι η διαδικασία αυτή δεν αφορά περιπτώσεις πρόδηλων παραβάσεων του ενωσιακού δικαίου, αλλά περιπτώσεις στις οποίες είναι απαραίτητη η ερμηνεία του.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 27

Τίτλος: Άλλες πράξεις ενωσιακού δικαίου

Οδηγία για την αποζημίωση: Οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων

Κανονισμός (ΕΕ) 606/2013 για την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις

Οδηγία 2011/99/ΕΕ περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

Άλλες πράξεις ενωσιακού δικαίου για θύματα συγκεκριμένων ειδών αξιόποινων πράξεων

Άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ που συμπληρώνουν την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων και βασίζονται σ' αυτήν

Θύματα τρομοκρατίας: Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου

Θύματα εμπορίας ανθρώπων: Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου

Ανήλικα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης: Οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου

Θύματα απάτης που αφορά τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών: Οδηγία (ΕΕ) 2019/713 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας μέσω πληρωμής πλην των μετρητών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ του Συμβουλίου, PE/89/2018/REV/3

Εκπαιδευτές: Όπως έχει ήδη καταδειχθεί, ορισμένα δικαιώματα και εγγυήσεις που θεσπίζονται στην Οδηγία έχουν ως πρότυπο άλλες οδηγίες που αφορούν την προστασία συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων (για παράδειγμα, σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων) ή συγκεκριμένες διαδικασίες (για παράδειγμα, ευρωπαϊκή εντολή προστασίας). Περαιτέρω, βάσει μιας συνολικής θεώρησης των εξελίξεων σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων μπορεί να γίνει ορθότερη ερμηνεία ή/και επίκληση πλήθους όρων που χρησιμοποιούνται στην Οδηγία και του περιεχομένου των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από τις διατάξεις της. Σε επίπεδο ΕΕ, τα δικαιώματα των θυμάτων κατοχυρώνονται σε ένα σύνολο δεσμευτικών και μη δεσμευτικών νομικών εργαλείων, τα οποία παρουσιάζονται στο σημείο αυτό, προκειμένου οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν μια ολιστική κατανόηση του ζητήματος. Το διευρυμένο προσωπικό πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (θύματα όλων των ειδών εγκλημάτων) συνεπάγεται ότι οι διατάξεις της σχετίζονται με το σύνολο των εν λόγω κατηγοριών πράξεων ενωσιακού δικαίου.

Οι δικηγόροι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην επιβολή και ορθή εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, ιδίως στην περίπτωση των δικαιωμάτων φυσικών προσώπων.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 28

Τίτλος: Άλλες συναφείς στρατηγικές της ΕΕ

Το 2020, η Επιτροπή δημοσίευσε για πρώτη φορά τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025). Βασικός στόχος της στρατηγικής είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα όλων των εγκλημάτων είναι σε θέση να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους, ανεξάρτητα από το πού στην ΕΕ ή υπό ποιες συνθήκες διαπράχθηκε το έγκλημα.

Στις βασικές προτεραιότητες περιλαμβάνονται: i) η αποτελεσματική επικοινωνία με τα θύματα και η παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος για την καταγγελία εγκλημάτων από αυτά· ii) η βελτίωση της παροχής υποστήριξης και προστασίας στα πλέον ευάλωτα θύματα· iii) η διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων σε αποζημίωση· iv) η ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων· και v) η ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Τίτλος: Άλλες συναφείς στρατηγικές της ΕΕ

Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025

Στρατηγική για τα δικαιώματα του παιδιού

Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση

Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ

Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025

Επικαιροποιημένο πλαίσιο ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά

Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030

Στρατηγική για την Ένωση Ασφάλειας

Στρατηγική για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων

Στρατηγική για αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών

Ανάληψη πρωτοβουλίας για τη θέσπιση νέας νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ

Την 8^η Μαρτίου 2022, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας: Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας, COM/2022/105 final

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Συνδυασμός καλυφθείσας ύλης και πρακτικών σεναρίων

Μέρος 1 - Θεματική 4

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Η Α είναι ανήλικη, ηλικίας 12 ετών. Η μητέρα της καταγγέλλει στην αστυνομία ότι βρήκε στο κινητό της ανήλικης επικοινωνίες μέσω μηνυμάτων κειμένου (sms) και μέσω κοινωνικής δικτύωσης, από τις οποίες προκύπτει ότι η ανήλικη κακοποιείται σεξουαλικά από τον Γ, έναν άνδρα ηλικίας 45 ετών. Η μητέρα προβαίνει στην καταγγελία κατόπιν παρέμβασης της θείας της ανήλικης, η οποία είδε κάποιες από τις επικοινωνίες στο κινητό της ανήλικης. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας ο βασικός ύποπτος, Γ, συλλαμβάνεται και τίθεται υπό προσωρινή κράτηση. Η μητέρα κατηγορείται ως συνεργός του Γ και τίθεται επίσης υπό προσωρινή κράτηση. Η ανήλικη καταθέτει ενώπιον ειδικής ψυχολόγου της αστυνομίας, στη Διεύθυνση Προστασίας Ανηλίκων της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τις πρώτες ημέρες, η ανήλικη έρχεται σε επαφή με τη μητέρα της, που συνελήφθη και κρατείται στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση, μέχρι τη μεταγωγή της στη φυλακή. Η ανήλικη καταθέτει 10 φορές κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας. Η δικηγόρος που εκπροσώπησε την οικογένεια στο αρχικό στάδιο εξακολουθεί να εκπροσωπεί τόσο την ανήλικη (θύμα) όσο και τη μητέρα (ύποπτη). Στο ακροατήριο, η ανήλικη αιτείται να μην εξεταστεί ξανά. Ο βασικός κατηγορούμενος αντιτίθεται.

Με ποιον τρόπο θα έπρεπε να συμμετάσχει η ανήλικη στην ποινική διαδικασία και στη διαδικασία στο ακροατήριο; Προσδιορίστε τις ανάγκες προστασίας της ανήλικης. Οφείλουν οι αρχές να παράσχουν εκπροσώπηση στην ανήλικη;

Η Naya είναι αιτούσα άσυλο από το Αφγανιστάν, η οποία αιτείται άσυλο σε κράτος μέλος της ΕΕ. Είναι παντρεμένη με τον Β, ο οποίος είναι πολίτης του εν λόγω κράτους μέλους της ΕΕ. Η Naya καταγγέλλει τον Β στην αστυνομία για άσκηση ενδοοικογενειακής βίας εις βάρος της ίδιας και των 2 παιδιών τους, ηλικίας 6 και 8 ετών. Δεν έχει χρήματα για να προσλάβει δικηγόρο. Στην αστυνομία της παρέχεται διερμηνεία στα αγγλικά από αστυνομικό. Η Naya δεν είναι σε θέση να εκφραστεί στην αγγλική γλώσσα. Ο Β, ισχυρίζεται ότι είναι θύμα ψευδούς καταμήνυσης και ζητά την επιμέλεια των παιδιών.

Εντοπίστε τα βασικά ζητήματα όσον αφορά τα δικαιώματα που αναγνωρίστηκαν στη Naya από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας. Με ποιον τρόπο πρέπει να διενεργηθεί η αναγνώρισή της ως θύμα με ειδικές ανάγκες; Ποιες διαδικαστικές εγγυήσεις πρέπει να διασφαλιστούν;

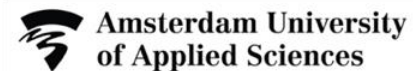

Η Anna είναι μια ανήλικη Ρομά που ζει σε πόλη κράτους μέλους της ΕΕ. Στην πόλη αυτή κατοικούν περίπου 1.000 Ρομά. Οι τοπικές αρχές υλοποιούν προγράμματα για την κατάλληλη ένταξη των Ρομά στην κοινότητα. Ωστόσο, η πλειοψηφία των ενηλίκων - κυρίως οι γυναίκες - δεν είναι σε θέση να διαβάσουν και να γράψουν. Τα παιδιά δεν εγγράφονται στο σχολείο ή/και δεν παρακολουθούν τα μαθήματα. Οι γονείς της Anna προσπαθούν να υποχρεώσουν τις αρχές να διαφυλάξουν τα δικαιώματα του παιδιού τους. Μετά από μαζικές διαδηλώσεις του τοπικού πληθυσμού, ο Δήμος προτείνει τη λύση των χωριστών σχολείων για τα παιδιά Ρομά. Οι ντόπιοι θεωρούν ότι τα παιδιά Ρομά δεν πρέπει να παρακολουθούν το σχολείο μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά. Παραπονούνται ότι δεν είναι εμβολιασμένα, ότι είναι βίαια, ότι δεν μιλούν σωστά τη γλώσσα.

Το ίδιο πρόβλημα προκύπτει και στην περίπτωση κέντρου υποδοχής αιτούντων άσυλο, που βρίσκεται στην ίδια πόλη. Τα παιδιά-αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εγγραφή τους στα σχολεία. Είναι κυρίως Κούρδοι από τη Συρία, Αφγανοί (διαφορετικών φυλών, όπως, για παράδειγμα, Χαζαρά, Τατζίκ κ.λπ.) και από διαφορετικές αφρικανικές χώρες. Ορισμένα παιδιά είναι ασυνόδευτα και παραμένουν στο κέντρο υποδοχής χωρίς τους γονείς τους ή άλλο πρόσωπο που να έχει αναλάβει την ευθύνη τους.

Μετά από μακροχρόνιες διαμάχες, οι τοπικές αρχές εγγράφουν τα παιδιά σε σχολεία. Ωστόσο, ο τοπικός πληθυσμός διαμαρτύρεται έξω από το σχολείο με ξενοφοβικά και ρατσιστικά συνθήματα και εμποδίζει τα παιδιά των Ρομά και των αιτούντων άσυλο να προσέλθουν στο σχολείο. Φωνάζουν ότι οι Ρομά είναι βρώμικοι και ότι οι «μαύροι» και οι «ξένοι» δεν πρέπει να συναναστρέφονται με τα παιδιά τους. Απειλούν επίσης τους εκπαιδευτικούς που θέλουν να βοηθήσουν. Προσπαθήστε να εφαρμόσετε την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων και την οδηγία για τη φυλετική ισότητα. Θεωρείτε ότι τυγχάνουν εφαρμογής και οι δύο; Εντοπίστε βασικά ζητήματα όσον αφορά την πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση, καθώς και την προστασία τους ως θυμάτων, σε όλα τα παραπάνω σενάρια.

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preserve-eu-project

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 1

Τίτλος.

Εκπαιδευτές: Θα αξιοποιηθούν 3 μελέτες περίπτωσης, προκειμένου οι συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις διατάξεις των Οδηγιών και να εντοπίσουν πιθανές παραβιάσεις.

Μπορείτε να αποφασίσετε ποια μέθοδο θα χρησιμοποιήσετε, αναλόγως του αριθμού των συμμετεχόντων και του τρόπου συμμετοχής τους στο σεμινάριο (διαδικτυακά ή δια ζώσης).

Απόψεις: Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα συζητά τα πρακτικά σενάρια εσωτερικά για 15-20'. Στο τέλος, τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν παρουσιάζονται από έναν ή δύο εκπροσώπους κάθε ομάδας. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες μπορούν να συνεισφέρουν στα συμπεράσματα ή να τα θέσουν υπό αμφισβήτηση. Στόχος των πρακτικών σεναρίων είναι να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τις διατάξεις και τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις που κατοχυρώνει η Οδηγία.

1

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 2

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ 1

Η Α είναι ανήλικη, ηλικίας 12 ετών. Η μητέρα της καταγγέλλει στην αστυνομία ότι βρήκε στο κινητό της ανήλικης επικοινωνίες μέσω μηνυμάτων κειμένου (sms) και μέσω κοινωνικής δικτύωσης, από τις οποίες προκύπτει ότι η ανήλικη κακοποιείται σεξουαλικά από τον Γ, έναν άνδρα ηλικίας 45 ετών. Η μητέρα προβαίνει στην καταγγελία κατόπιν παρέμβασης της θείας της ανήλικης, η οποία είδε κάποιες από τις επικοινωνίες στο κινητό της ανήλικης. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας ο βασικός ύποπτος, Γ, συλλαμβάνεται και τίθεται υπό προσωρινή κράτηση. Η μητέρα κατηγορείται ως συνεργός του Γ και τίθεται επίσης υπό προσωρινή κράτηση. Η ανήλικη καταθέτει ενώπιον ειδικής ψυχολόγου της αστυνομίας, στη Διεύθυνση Προστασίας Ανηλίκων της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τις πρώτες ημέρες, η ανήλικη έρχεται σε επαφή με τη μητέρα της, που συνελήφθη και κρατείται στη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση, μέχρι τη μεταγωγή της στη φυλακή. Η ανήλικη καταθέτει 10 φορές κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας. Η δικηγόρος που εκπροσώπησε την οικογένεια στο αρχικό στάδιο εξακολουθεί να εκπροσωπεί τόσο την ανήλικη

(θύμα) όσο και τη μητέρα (ύποπτη). Στο ακροατήριο, η ανήλικη αιτείται να μην εξεταστεί ξανά. Ο βασικός κατηγορούμενος αντιτίθεται.

Εφαρμόστε την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων. Με ποιον τρόπο θα έπρεπε να συμμετάσχει η ανήλικη στην ποινική διαδικασία και στη διαδικασία στο ακροατήριο; Προσδιορίστε τις ανάγκες προστασίας της ανήλικης. Οφείλουν οι αρχές να παράσχουν εκπροσώπηση στην ανήλικη;

Εκπαιδευτές: Η διερεύνηση των διαδικαστικών πλημμελειών στο στάδιο της ποινικής έρευνας, καθώς και της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών του παιδιού, είναι καίριας σημασίας. Πρέπει να ληφθούν ιδίως υπόψη τα άρθρα 1 παράγραφος 2, 22 και 24. Συναφής είναι και η υπόθεση C-38/18. Οφείλει να επισημανθεί ότι είναι απαραίτητη η διεξαγωγή των διαδικασιών με φιλικό προς τα παιδιά τρόπο σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 3

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ 2

Η Naya είναι αιτούσα άσυλο από το Αφγανιστάν, η οποία αιτείται άσυλο σε κράτος μέλος της ΕΕ. Είναι παντρεμένη με τον B, ο οποίος είναι πολίτης του εν λόγω κράτους μέλους της ΕΕ. Η Naya καταγγέλλει τον B στην αστυνομία για άσκηση ενδοοικογενειακής βίας εις βάρος της ίδιας και των 2 παιδιών τους, ηλικίας 6 και 8 ετών. Δεν έχει χρήματα για να προσλάβει δικηγόρο. Στην αστυνομία της παρέχεται διερμηνεία στα αγγλικά από αστυνομικό. Η Naya δεν είναι σε θέση να εκφραστεί στην αγγλική γλώσσα. Ο B, ισχυρίζεται ότι είναι θύμα ψευδούς καταμήνυσης και ζητά την επιμέλεια των παιδιών.

Εφαρμόστε την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων. Εντοπίστε τα βασικά ζητήματα όσον αφορά τα δικαιώματα που αναγνωρίστηκαν στη Naya από τα πρώτα στάδια της διαδικασίας. Με ποιον τρόπο πρέπει να διενεργηθεί η αναγνώρισή της ως θύμα με ειδικές ανάγκες; Ποιες διαδικαστικές εγγυήσεις πρέπει να διασφαλιστούν;

Εκπαιδευτές: Στην υπόθεση αυτή είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στη σημασία των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την ενημέρωση και υποστήριξη των θυμάτων (άρθρα 3-8). Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που τα εν λόγω δικαιώματα δεν εφαρμοστούν ορθά, τα θύματα παραμένουν απροστάτευτα και ο δράστης μπορεί να στραφεί εναντίον τους. Συναφή είναι ζητήματα που άπτονται της νομικής συνδρομής (άρθρο 13), της προστασίας των θυμάτων (άρθρα 18 -19), της αναγκαιότητας

ατομικής αξιολόγησης (άρθρο 22) και της προστασίας θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας (άρθρο 23).

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 4

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ 3

Η Anna είναι μια ανήλικη Ρομά που ζει σε πόλη κράτους μέλους της ΕΕ. Στην πόλη αυτή κατοικούν περίπου 1.000 Ρομά. Οι τοπικές αρχές υλοποιούν προγράμματα για την κατάλληλη ένταξη των Ρομά στην κοινότητα. Ωστόσο, η πλειοψηφία των ενηλίκων - κυρίως οι γυναίκες - δεν είναι σε θέση να διαβάσουν και να γράψουν. Τα παιδιά δεν εγγράφονται στο σχολείο ή/και δεν παρακολουθούν τα μαθήματα. Οι γονείς της Anna προσπαθούν να υποχρεώσουν τις αρχές να διαφυλάξουν τα δικαιώματα του παιδιού τους. Μετά από μαζικές διαδηλώσεις του τοπικού πληθυσμού, ο Δήμος προτείνει τη λύση των χωριστών σχολείων για τα παιδιά Ρομά. Οι ντόπιοι θεωρούν ότι τα παιδιά Ρομά δεν πρέπει να παρακολουθούν το σχολείο μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά. Παραπονούνται ότι δεν είναι εμβολιασμένα, ότι είναι βίαια, ότι δεν μιλούν σωστά τη γλώσσα.

Το ίδιο πρόβλημα προκύπτει και στην περίπτωση κέντρου υποδοχής αιτούντων άσυλο, που βρίσκεται στην ίδια πόλη. Τα παιδιά-αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εγγραφή τους στα σχολεία. Είναι κυρίως Κούρδοι από τη Συρία, Αφγανοί (διαφορετικών φυλών, όπως, για παράδειγμα, Χαζαρά, Τατζίκ κ.λπ.) και από διαφορετικές αφρικανικές χώρες. Ορισμένα παιδιά είναι ασυνόδευτα και παραμένουν στο κέντρο υποδοχής χωρίς τους γονείς τους ή άλλο πρόσωπο που να έχει αναλάβει την ευθύνη τους.

Μετά από μακροχρόνιες διαμάχες, οι τοπικές αρχές εγγράφουν τα παιδιά σε σχολεία. Ωστόσο, ο τοπικός πληθυσμός διαμαρτύρεται έξω από το σχολείο με ξενοφοβικά και ρατσιστικά συνθήματα και εμποδίζει τα παιδιά των Ρομά και των αιτούντων άσυλο να προσέλθουν στο σχολείο. Φωνάζουν ότι οι Ρομά είναι βρώμικοι και ότι οι «μαύροι» και οι «ξένοι» δεν πρέπει να συναναστρέφονται με τα παιδιά τους. Απειλούν επίσης τους εκπαιδευτικούς που θέλουν να βοηθήσουν.

Προσπαθήστε να εφαρμόσετε την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων και την οδηγία για τη φυλετική ισότητα. Θεωρείτε ότι τυγχάνουν εφαρμογής και οι δύο; Εντοπίστε βασικά ζητήματα όσον αφορά την πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση, καθώς και την προστασία τους ως θυμάτων, σε όλα τα παραπάνω σενάρια.

Εκπαιδευτές: Όσον αφορά την οδηγία για τη φυλετική ισότητα: Πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσον η Οδηγία τυγχάνει εφαρμογής (άρθρο 1). Οι Ρομά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα. Στην περίπτωση των αιτούντων άσυλο της υπό κρίση υπόθεσης, υπάρχει στενή συσχέτιση μεταξύ της ιδιότητάς τους ως αιτούντων άσυλο και της εθνικότητάς τους, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Πρέπει να αποσαφηνιστούν οι έννοιες των διακρίσεων (άμεση διάκριση και παρενόχληση) (άρθρο 2). Το άρθρο 3 τυγχάνει επίσης εφαρμογής, όσον αφορά την εκπαίδευση και τις κοινωνικές παροχές.

Όσον αφορά την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων: Στην υπό κρίση υπόθεση, τα θύματα υπέστησαν έγκλημα που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις που σχετίζονται με τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους (άρθρο 22) και πολλά εξ αυτών είναι παιδιά (άρθρο 24). Ως εκ τούτου, έχουν δικαίωμα ενημέρωσης, υποστήριξης και ειδικές ανάγκες προστασίας. Ιδιαίτερη μνεία οφείλει να γίνει στους ασυνόδευτους ανήλικους αιτούντες άσυλο, που έχουν ανάγκη εκπροσώπησης (άρθρο 24).

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Δίκαιο της ΕΕ και Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση θεματικής

 Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

 Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών

 Επισκόπηση βασικού νομικού πλαισίου της ΕΕ (συνθήκες και νομοθεσία) σχετικά με τον ρατσισμό και την προστασία των θυμάτων

- Κατανόηση σημασίας ευρωπαϊκής νομοθεσίας
- Κατανόηση ρόλου που διαδραματίζει η ΕΕ στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της πρακτικής των επαγγελματιών πρώτης γραμμής
- Κατανόηση περιεχομένου συναφών πράξεων της ΕΕ (οδηγίες, συνθήκες, κανονισμοί, κατευθυντήριες γραμμές) και σχέσης τους με το εθνικό δίκαιο.

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Ο θεμελιώδης χαρακτήρας των ανθρωπίνων αναγκών και δικαιωμάτων επιβάλλει την ικανοποίησή τους, ως βασική επιταγή της δικαιοσύνης.

Συνεπώς, καταδεικνύεται η σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ως της πιο καθοριστικής αρχής στο πλαίσιο της επαγγελματικής πρακτικής των επαγγελματιών πρώτης γραμμής.

Η εργασία στην πρώτη γραμμή σχετίζεται με την προστασία της διαφορετικότητας προσώπων και ομάδων. Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής αναγκάζονται συχνά να διαμεσολαβούν μεταξύ προσώπων και θεσμικών οργάνων και αρχών ή άλλων προσώπων και φορέων (υπηρεσίες, επιχειρήσεις κ.λπ.).

Ως επαγγελματίες που επιτελούν ρόλο γεφύρωσης, οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής πρέπει να έχουν επίγνωση των αξιών τους και μια στέρεη βάση γνώσεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να παρέχουν καθοδήγηση σε άλλα πρόσωπα στο πλαίσιο πλήθους συγκρουσιακών καταστάσεων.

Πρέπει να γνωρίζουν ότι η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξαρτάται από την ύπαρξη αποτελεσματικών εθνικών και διεθνών πολιτικών και ενός σαφούς και καθορισμένου νομοθετικού πλαισίου.

Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής οφείλουν να είναι εξοικειωμένοι με τα νομοθετικά μέτρα που μπορούν να αξιοποιούν στο πλαίσιο της εργασίας τους και να είναι σε θέση να εντοπίζουν τα κενά.

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής οφείλουν να έχουν σαφή κατανόηση των ευρωπαϊκών οδηγιών για την καταπολέμηση των διακρίσεων. Είναι συχνά οι πρώτοι που έρχονται σε επαφή με πρόσωπα που υφίστανται διακρίσεις και, συνεπώς, πρέπει να είναι σε θέση να ενημερώνουν προσηκόντως τα θύματα σχετικά με τα δικαιώματά τους και τον τρόπο δράσης που πρέπει να υιοθετήσουν ή τα μέτρα που πρέπει να λάβουν. Περαιτέρω, οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής πρέπει να είναι σε θέση να συνδράμουν αποτελεσματικά τα θύματα διακρίσεων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών, διαδικασιών διαμεσολάβησης ή οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας.

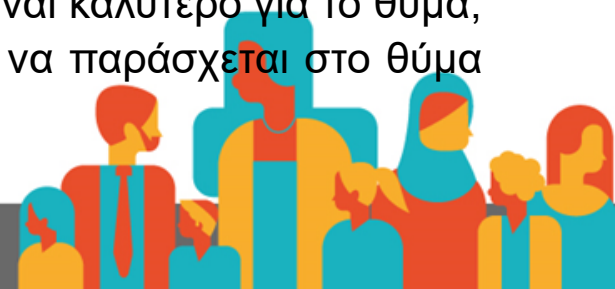
Ένα βασικό έλλειμμα των ευρωπαϊκών οδηγιών συνίσταται στην εφαρμογή τους σε ατομικές περιπτώσεις.

Τα θύματα αγνοούν τα εργαλεία προστασίας τους και τις διαδικασίες πρόσβασης σε προστασία, με αποτέλεσμα τα δικαιώματά τους συχνά να καταπατώνται.

Από την άλλη πλευρά, τα θύματα συχνά αισθάνονται μόνα τους ενώ αντιμετωπίζουν ένα ή περισσότερα περιστατικά διακριτικής μεταχείρισης και, ακόμη και αν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, επιλέγουν να μην κινηθούν εναντίον του δράστη επειδή αισθάνονται ότι δεν έχουν υποστήριξη, τόσο επαγγελματική όσο και ψυχολογική.

Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής που έχουν αυξημένη γνώση του ευρωπαϊκού πλαισίου και της εφαρμογής του στο εθνικό πλαίσιο είναι οι βασικοί παράγοντες αλλαγής της νοοτροπίας σχετικά με τις διακρίσεις.

Οι καλά εκπαιδευμένοι επαγγελματίες πρώτης γραμμής θα έχουν την ικανότητα να κατανοούν τι είναι καλύτερο για το θύμα, όταν χειρίζονται περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης βάσει συγκεκριμένων λόγων, ούτως ώστε να παράσχεται στο θύμα μια ουσιαστική δυνατότητα να αντιμετωπίσει τη διακριτική μεταχείριση.

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Δύο παραδείγματα:

Παράδειγμα 1: Διακριτική μεταχείριση στην αγορά εργασίας.

Ο κ. Milosk είναι ένα νεαρό αγόρι με ιδιαίτερη εξειδίκευση στους υπολογιστές και την τεχνολογία. Αναζητά εργασία και στέλνει το βιογραφικό του σε διάφορες εταιρείες. Κάθε φορά, η αίτησή του απορρίπτεται.

Κατά τη διάρκεια ενός τηλεφωνήματος με τη γραμματεία της εταιρείας ABC, που απέρριψε την αίτησή του, ο Milosk καταλαβαίνει ότι αυτό οφείλεται στο επίθετό του, που υποδηλώνει τη Ρομά καταγωγή του.

Ο κ. Milosk γνωρίζει τα δικαιώματά του και επιθυμεί να προσφύγει δικαστικά κατά της εταιρείας ABC.

Ο κ. Milosk επικοινωνεί με συνδικαλιστική οργάνωση που βρίσκεται δίπλα στο σπίτι του για να ζητήσει υποστήριξη. Επικοινωνεί με τον κ. Albanese, έναν επαγγελματία πρώτης γραμμής στην εν λόγω οργάνωση.

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

- A. ΣΕΝΑΡΙΟ: Ο κ. Albanese δεν γνωρίζει τις οδηγίες της ΕΕ.
Ο κ. Albanese υποστηρίζει τη βούληση του κ. Milosk και επικροτεί την απόφασή του να κινηθεί δικαστικά.
- B. ΣΕΝΑΡΙΟ: Ο κ. Albanese γνωρίζει τις οδηγίες της ΕΕ.
Ο κ. Albanese θα αξιολογήσει την κατάσταση, ενημερώνοντας τον κ. Milosk σχετικά με τους κινδύνους που ενέχει μια δικαστική διαδικασία, ιδίως όσον αφορά το βάρος απόδειξης.
Ο κ. Albanese μπορεί να ενημερώσει τον κ. Milosk ότι σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας η εταιρεία ABC μπορεί να καταδικασθεί σε αποζημίωση αλλά ο κ. Milosk ενδέχεται να μην προσληφθεί.
Αντ' αυτού, ο κ. Albanese μπορεί να παρέμβει ως διαμεσολαβητής ανάμεσα στον κ. Milosk και στην εταιρεία ABC, προκειμένου να πείσει τον διευθύνοντα σύμβουλο να δώσει μια ευκαιρία στον κ. Milosk, εν όψει του ιδιαίτερου ελκυστικού βιογραφικού και της εμπειρίας του στον εν λόγω τομέα.

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Παράδειγμα 2: Διακριτική μεταχείριση όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα

Ο κ. Milosk είναι ένα 23χρονο αγόρι καταγωγής Ρομά. Το βράδυ της Παρασκευής αποφασίζει να πάει σε μια διάσημη ντίσκο με τους Ιταλούς φίλους του. Ωστόσο, η είσοδος στη ντίσκο του απαγορεύεται (μόνο σε αυτόν). Ο πορτιέρης δηλώνει ρητά και μεγαλόφωνα ενώπιον όλων των άλλων παρισταμένων ότι οι Ρομά δεν είναι ευπρόσδεκτοι, με εντολή του ιδιοκτήτη της ντίσκο, κ. Dante, γιατί, σύμφωνα με τον τελευταίο «προκαλούν πάντα προβλήματα λόγω της στάσης τους και μπορεί να κλέψουν χρήματα».

Ο κ. Milosk ντρέπεται πολύ: αναγκάστηκε να φύγει χωρίς να μπει στη ντίσκο και όλοι όσοι βρίσκονταν έξω από τη ντίσκο τον είδαν να απομακρύνεται ντροπιασμένος.

Την επόμενη μέρα, ο κ. Milosk πηγαίνει στην υπηρεσία πρώτης γραμμής για αλλοδαπούς και αναζητά συμβουλές σχετικά με το εν λόγω περιστατικό. Την υπόθεσή του χειρίζεται ο κ. Albanese.

Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

A. ΣΕΝΑΡΙΟ: Ο κ. Albanese δεν γνωρίζει τις οδηγίες της ΕΕ

Ο κ. Albanese προτείνει μια διαμεσολάβηση, προσφερόμενος να μιλήσει στον ιδιοκτήτη της ντίσκο προκειμένου να τον πείσει να επιτρέψει την είσοδο στον κ. Milosk την επόμενη φορά.

B. ΣΕΝΑΡΙΟ: Ο κ. Albanese γνωρίζει τις οδηγίες της ΕΕ

Ο κ. Albanese αντιλαμβάνεται ότι ο κ. Milosk έχει πέσει θύμα φυλετικής διάκρισης, καθώς έχει υποστεί μια εμφανώς βαρύτερη προσβολή του δικαιώματος της προσωπικότητάς του, που προστατεύεται από το Σύνταγμα, τον Ποινικό Κώδικα και τις οδηγίες της ΕΕ.

Ο κ. Albanese αντιλαμβάνεται ότι ο πορτιέρης διέπραξε διάκριση επειδή έλαβε εντολή διακριτικής μεταχείρισης από τον εργοδότη του, κ. Dante.

Ο κ. Albanese αμφιβάλλει αν μια διαδικασία διαμεσολάβησης μπορεί να αλλάξει τη γνώμη του κ. Dante, ενώ ταυτόχρονα κατανοεί ότι ο κ. Milosk υπέστη διακριτική μεταχείριση ενώπιον τρίτων προσώπων, η οποία οφείλει να καταγγεληθεί ενώπιον των αρχών. Μέσω της υπόθεσης αυτής εγείρεται επίσης ένα ευρύτερο κοινωνικό ζήτημα, πράγμα που θα μπορούσε να συμβάλει ώστε άλλα πρόσωπα να μην υποστούν την ίδια μεταχείριση.

Ο κ. Albanese βοηθά τον κ. Milosk να υποβάλει καταγγελία στην αστυνομία, εκθέτοντας τα πραγματικά περιστατικά.

Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών

Υπάρχουν δύο βασικοί άξονες πολιτικής και δράσης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο ένας είναι η **προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ** και ο άλλος η **προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο**.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται σε μια ισχυρή δέσμευση για την προαγωγή και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου παγκοσμίως.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στο επίκεντρο των σχέσεων της ΕΕ με άλλες χώρες και περιοχές.

Η πολιτική της ΕΕ:

- ❖ προάγει τα δικαιώματα των γυναικών, των παιδιών, των μειονοτήτων και των εκτοπισθέντων ατόμων
- ❖ αντιτίθεται στη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια, την εμπορία ανθρώπων και τη διακριτική μεταχείριση
- ❖ προασπίζει τα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα
- ❖ υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αναπτύσσοντας ενεργό συνεργασία με χώρες-εταίρους, διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, καθώς και με ομάδες και ενώσεις σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας
- ❖ εισάγει ρήτρες για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλες τις εμπορικές συμφωνίες ή συμφωνίες συνεργασίας με χώρες εκτός ΕΕ

https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/human-rights-and-democracy_el

Οι αποφάσεις της **Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)**, ως υπερεθνικής πολιτικής και οικονομικής ένωσης (*), εδράζονται στον νόμο και συγκεκριμένα σε **συνθήκες**, τις οποίες τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εγκρίνει από κοινού, οικειοθελώς και δημοκρατικά.

Η συνθήκη είναι μια δεσμευτική συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Με τις συνθήκες η ΕΕ ορίζει τους στόχους, τους κανόνες που διέπουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τη σχέση της ΕΕ με τα κράτη μέλη της.

Οι συνθήκες θεωρούνται «πρωτογενές δίκαιο». Αναπτύσσουν άμεσο έννομο αποτέλεσμα στα κράτη μέλη. Μετά την υπογραφή και επικύρωση μιας συνθήκης αναπτύσσει άμεσα έννομο αποτέλεσμα και δεν απαιτείται πράξη ενσωμάτωσης ή εφαρμογής της. Περαιτέρω, οι συνθήκες αναπτύσσουν έννομο αποτέλεσμα τόσο έναντι κρατών μελών (κάθετο άμεσο αποτέλεσμα), όσο και έναντι τρίτων ιδιωτών (οριζόντιο άμεσο αποτέλεσμα).

(*) Η **υπερεθνική ένωση** είναι ένας τύπος διεθνούς οργανισμού που έχει την εξουσία να ασκεί άμεσα ορισμένες εξουσίες και λειτουργίες που κατά τα άλλα επιφυλάσσονται στα [κράτη](#).

Οι στόχοι που καθορίζονται στις συνθήκες της ΕΕ πραγματοποιούνται με διαφορετικά είδη νομικών πράξεων: κανονισμοί, οδηγίες, συστάσεις (παράγωγο δίκαιο). Ορισμένες από αυτές είναι δεσμευτικές, ενώ άλλες όχι.

Οι **οδηγίες** είναι νομοθετικές πράξεις που θέτουν έναν στόχο, τον οποίο όλες οι χώρες της ΕΕ οφείλουν να εκπληρώσουν. Οι οδηγίες επιτρέπουν στις επιμέρους χώρες να επιλέξουν τον τρόπο που θα εκπληρώσουν τους εν λόγω στόχους, θεσπίζοντας τους δικούς τους νόμους.

Οι οδηγίες δεν είναι άμεσα εφαρμοστέες, καθώς δεν μπορούν να αξιοποιηθούν ενώπιον των δικαστηρίων εάν δεν έχουν ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία. Σε περίπτωση που ένα κράτος δεν εφαρμόσει μια οδηγία εντός της προθεσμίας που έχει τεθεί από την ΕΕ, οι ιδιώτες μπορούν να προσφύγουν δικαστικά εναντίον του κράτους σχετικά με τη μη εφαρμογή της.

Κανονισμοί. Οι κανονισμοί είναι δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις που είναι άμεσα εφαρμοστέες στα κράτη μέλη, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση προθεσμίας προειδοποίησης για την άρνηση/διατύπωση επιφυλάξεων σχετικά με την εφαρμογή τους.

Απόφαση: πρόκειται για **πράξη που είναι δεσμευτική** στο σύνολό της. Εκδίδεται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, σύμφωνα με τις **συνθήκες**.

Μια απόφαση μπορεί να απευθύνεται σε όλα τα κράτη μέλη ή μόνο σε ορισμένα από αυτά και είναι άμεσα εφαρμοστέα.

Οι αποφάσεις θεωρούνται **νομοθετικές πράξεις** όταν εκδίδονται από το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** και το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, το Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου ή το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Κοινοβουλίου. Οι αποφάσεις είναι **μη νομοθετικές πράξεις** όταν δεν εκδίδονται σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία, όπως, για παράδειγμα, από το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**, το Συμβούλιο ή την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**.

Η διατύπωση της οδηγίας πρέπει να είναι σαφής, ανεπιφύλακτη και ακριβής.

Συστάσεις: η **σύσταση** είναι μη **νομικά δεσμευτική** πράξη. Παρά το ότι δεν διαθέτει νομική ισχύ, έχει πολιτική βαρύτητα - στην πραγματικότητα, πρόκειται για μέσο έμμεσης δράσης που έχει ως στόχο την προετοιμασία της νομοθέτησης στα κράτη μέλη.

Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών

Η **συνθήκη** είναι μια **δεσμευτική συμφωνία** μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Ορίζει τους στόχους της ΕΕ, τους κανόνες που διέπουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τη σχέση της ΕΕ με τα κράτη μέλη της.

Οι **οδηγίες** είναι κείμενα που θέτουν **στόχους**, τους οποίους τα κράτη μέλη οφείλουν να εκπληρώσουν.

Οι **κανονισμοί** είναι **νόμοι** που τυγχάνουν εφαρμογής σε όλα τα κράτη μέλη. Καθίστανται τμήμα του εθνικού δικαίου και μπορούν να εκτελεστούν μέσω των εθνικών δικαστηρίων κάθε κράτους μέλους από τη στιγμή που τίθενται σε ισχύ.

Οι **συστάσεις** είναι **μη δεσμευτικά** κείμενα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της εφαρμογής των ευρωπαϊκών οδηγιών.

Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών

Το ευρωπαϊκό δίκαιο υπερισχύει του εθνικού δικαίου των κρατών μελών.

Αυτή η αρχή της υπεροχής (ή αλλιώς προτεραιότητας ή υπερίσχυσης) βασίζεται στη λογική ότι σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του δικαίου της ΕΕ και του εθνικού δικαίου σε ένα κράτος μέλος, υπερισχύει το δίκαιο της ΕΕ.

Αιτιολογείται από την ανάγκη δημιουργίας ενός κοινού τόπου μεταξύ όλων των κρατών μελών: σε αντίθετη περίπτωση, η νομοθεσία και οι πολιτικές της ΕΕ θα καθίσταντο ατελέσφορες.

Καθώς τα κράτη μέλη μεταβίβασαν ορισμένες εξουσίες στην ΕΕ, περιόρισαν τα κυριαρχικά τους δικαιώματα. Επομένως, οι κανόνες της ΕΕ πρέπει να υπερισχύουν οποιασδήποτε διάταξης του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος, προκειμένου να είναι αποτελεσματικοί.

Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών

Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της ΕΕ αναπτύχθηκε με την πάροδο του χρόνου μέσω της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γίνεται μνεία στην υπόθεση *Costa κατά ENEL* ([υπόθεση 6/64](#)).

Η υπεροχή του δικαίου της ΕΕ πρέπει να εφαρμόζεται για το σύνολο των εθνικών πράξεων, είτε αυτές εκδόθηκαν πριν είτε μετά την υπό κρίση πράξη της ΕΕ. Σε περίπτωση σύγκρουσης, το εθνικό δίκαιο δεν καταργείται ούτε ακυρώνεται αυτόματα, ωστόσο, οι εθνικές αρχές και τα δικαστήρια δεν μπορούν να εφαρμόσουν τις υπό κρίση διατάξεις εφόσον υπάρχει σύγκρουση με το δίκαιο της ΕΕ.

Η αρχή της υπεροχής εγγυάται την ομοιομορφία της προστασίας σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ.

**Επισκόπηση βασικού ενωσιακού νομικού πλαισίου (συνθήκες και νομοθεσία)
σχετικά με τον ρατσισμό/τις διακρίσεις και την προστασία των θυμάτων**

Επισκόπηση βασικού ενωσιακού νομικού πλαισίου σχετικά με τον ρατσισμό, τις διακρίσεις και την προστασία των θυμάτων

Το ενωσιακό δίκαιο αποτελείται από το πρωτογενές και το παράγωγο δίκαιο.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Περιλαμβάνει τη ΣΕΕ – Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

(<https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html?locale=el>), στο άρθρο 13 της οποίας προβλέπεται ότι «το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, μετά από πρόταση της Επιτροπής και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορεί να αναλάβει κατάλληλη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού»

και τη ΣΛΕΕ – Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(https://www.citizensinformation.ie/en/government_in_ireland/european_government/eu_law/charter_of_fundamental_rights.html), η οποία διακηρύχθηκε στη Νίκαια τον Δεκέμβριο 2000 και με βάση του άρθρο 21 της οποίας απαγορεύεται «κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού», καθώς και κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας, «εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών τους».

Επισκόπηση βασικού ενωσιακού νομικού πλαισίου σχετικά με τον ρατσισμό, τις διακρίσεις και την προστασία των θυμάτων

Στο πλαίσιο του **ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**, οι περισσότερο συναφείς με τους σκοπούς της καταπολέμησης του ρατσισμού και των διακρίσεων οδηγίες είναι οι εξής:

ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΛΕΤΙΚΗ ΙΣΟΤΗΤΑ

- Πλήρης ονομασία: Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνικής τους καταγωγής.
- Προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση παραβιάσεων. Οι κυρώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την καταβολή αποζημίωσης στο θύμα και πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες με την παράβαση και αποτρεπτικές.

ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

- Πλήρης ονομασία: Οδηγία 2012/29/ΕΥ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012.
- Θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Αξιολόγηση θεματικής

Αξιολόγηση θεματικής

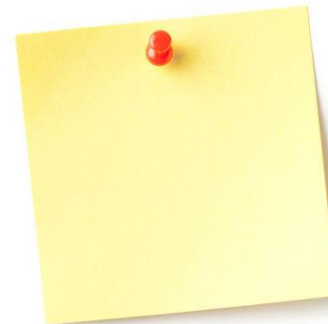
Από το 1 ως το 4, πώς θα αξιολογούσατε αυτή τη θεματική;

1	2	3	4
Ανεπαρκής	Επαρκής	Καλή	Εξαιρετική

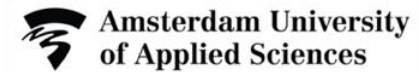
Πιστεύετε ότι μάθατε κάτι νέο; /_ / Ναι /_ / Όχι

Ποιο είναι το πιο σημαντικό ζήτημα που διδαχθήκατε από αυτήν την ενότητα; Γράψτε τις σκέψεις σας σε ένα χαρτί, το οποίο στη συνέχεια θα διαβάσετε ενώπιον όλων.

Θα θέλατε να κάνετε μερικές υποδείξεις για τη βελτίωση του περιεχομένου; Παρακαλώ γράψτε τις σκέψεις σας σε ένα χαρτί, το οποίο στη συνέχεια θα διαβάσετε ενώπιον όλων.

Εταίροι PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

ΠΕ3 – Ανάπτυξη εκπαιδευτικού πακέτου και διαδικτυακής εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης PRESERVERE

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Δίκαιο της ΕΕ και προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Διαφάνεια 1: Εισαγωγική διαφάνεια

Διαφάνεια 2: Επισκόπηση θεματικής

Παρουσίαση προς εξέταση περιεχομένου

- ✓ Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής
- ✓ Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών
- ✓ Επισκόπηση βασικού νομικού πλαισίου της ΕΕ (συνθήκες και νομοθεσία) σχετικά με τον ρατσισμό και την προστασία των θυμάτων

Διαφάνεια 3: Μαθησιακοί στόχοι

Παρουσίαση επιδιωκόμενων στόχων

- Κατανόηση σημασίας ευρωπαϊκής νομοθεσίας
- Κατανόηση ρόλου που διαδραματίζει η ΕΕ στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο της πρακτικής των επαγγελματιών πρώτης γραμμής
- Κατανόηση περιεχομένου συναφών πράξεων της ΕΕ (οδηγίες, συνθήκες, κανονισμοί, κατευθυντήριες γραμμές) και σχέσης τους με το εθνικό δίκαιο.

Διαφάνεια 4: Εισαγωγική διαφάνεια. Επίδραση του δικαίου της ΕΕ στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής

Διαφάνειες 5-10: Διατυπώνονται ορισμένες σκέψεις σχετικά με τη σημασία που έχει το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο στην πρακτική των επαγγελματιών πρώτης γραμμής, με τη βοήθεια δύο παραδειγμάτων.

Διαφάνεια 5: Σκέψεις σχετικά με τον θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζουν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής στην εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών σε συγκεκριμένες περιπτώσεις: οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής, που επιτελούν ρόλο γεφύρωσης ανάμεσα στα θεσμικά όργανα και τα θύματα, είναι συχνά οι πρώτοι που έρχονται αντιμέτωποι με ζητήματα διακρίσεων.

Διαφάνεια 6: Σκέψεις σχετικά με τη σχέση μεταξύ των επαγγελματιών πρώτης γραμμής και των θυμάτων, καθώς και σχετικά με τις δύο βασικότερες δραστηριότητες των επαγγελματιών πρώτης γραμμής: προσέκουσα ενημέρωση των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματά τους, που σημαίνει ότι οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής πρέπει να προσδιορίζουν με σαφήνεια τις συνθήκες της εκάστοτε περίπτωσης, παρατηρώντας τα πραγματικά περιστατικά από τη σκοπιά του εξωτερικού παρατηρητή, προσπαθώντας να μην εμπλέκονται συναισθηματικά αλλά να αναπτύσσουν με το θύμα μια σχέση κατανόησης, παρέχοντας

παράλληλα τις σωστές συμβουλές. Κάτι τέτοιο δεν προϋποθέτει μόνο γνώση των νόμων και των οδηγιών, αλλά και ικανότητα διαπροσωπικής επικοινωνίας με άλλους ανθρώπους. Η παρουσίαση αυτή πρέπει να γίνει με συμμετοχικό τρόπο, προτρέποντας τους συμμετέχοντες να αφηγηθούν τις εμπειρίες τους.

Διαφάνεια 7: Παρατίθεται ένα πρώτο παράδειγμα διακριτικής μεταχείρισης στον τομέα της εργασίας, έναν από τους τομείς στους οποίους εκδηλώνονται συνηθέστερα διακρίσεις. Στην περίπτωση αυτή, ένα αγόρι υφίσταται διακριτική μεταχείριση λόγω της καταγωγής του και δεν προσλαμβάνεται.

Διαφάνεια 8: Εξετάζονται δύο σενάρια σχετικά με το παράδειγμα διακριτικής μεταχείρισης στην αγορά εργασίας:

Στο πρώτο σενάριο, ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής, παρόλο που κατανοεί το θύμα, δεν γνωρίζει τις ευρωπαϊκές οδηγίες και έχει περιορισμένη αντίληψη των κινδύνων και εμποδίων που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη περίπτωση. Έτσι, ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής στηρίζει τη βούληση του θύματος να κινηθεί δικαστικά. Ωστόσο, αυτή ίσως να μην είναι η καλύτερη λύση στην υπό εξέταση περίπτωση. Στην πραγματικότητα, θα ήταν καλύτερο να γίνει πρώτα κατανοητό το σκεπτικό με βάση το οποίο ο εργοδότης αρνήθηκε να προσλάβει ένα αγόρι Ρομά (μπορεί να μην εδράζεται σε διακρίσεις). Η καλύτερη λύση θα ήταν πιθανώς να επιτευχθεί διάλογος με τον εργοδότη, να γίνει προσπάθεια διαμεσολάβησης, διευκρινίζοντας τα επιχειρήματα του εργαζομένου και επισημαίνοντας τον κίνδυνο διακριτικής μεταχείρισης.

Στο δεύτερο σενάριο, ο εργαζόμενος πρώτης γραμμής γνωρίζει τις ευρωπαϊκές οδηγίες, κατανοεί με σαφήνεια τα πραγματικά περιστατικά και, ενώ κατανοεί το θύμα (το οποίο επιθυμεί έντονα να κινηθεί δικαστικά), προτείνει μια ήπια οδό, που μπορεί να είναι η καλύτερη λύση στη συγκεκριμένη περίπτωση. Μπορεί η απόφαση του εργοδότη να είναι ορθή και οι λόγοι μη πρόσληψης να μην εδράζονται σε διακριτική μεταχείριση. Η διαμεσολάβηση του επαγγελματία πρώτης γραμμής μπορεί να είναι η καλύτερη λύση για τον εργοδότη και τον εργαζόμενο.

Διαφάνεια 9: Παρατίθεται ένα ακόμη παράδειγμα διακριτικής μεταχείρισης, που αφορά εν προκειμένω την πρόσβαση σε υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα. Πρόκειται για την περίπτωση ενός αγοριού Ρομά, που του απαγορεύθηκε η είσοδος σε μια διάσημη ντίσκο λόγω της καταγωγής του και το προσέβαλαν δημόσια.

Διαφάνεια 10: Εξετάζονται δύο σενάρια σχετικά με το παράδειγμα των διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα:

Στο πρώτο σενάριο, ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής και πάλι δεν έχει επαρκείς γνώσεις σχετικά με τις ευρωπαϊκές οδηγίες ούτε επαρκή εμπειρία. Προτείνει ως λύση τη διαμεσολάβηση με τον ιδιοκτήτη της ντίσκο. Σε αυτή την περίπτωση, ωστόσο, η διαμεσολάβηση μπορεί να μην είναι η καλύτερη λύση: ο ιδιοκτήτης μπορεί να αρνηθεί να έρθει σε επαφή μαζί του. Από την άλλη πλευρά, ο πορτιέρης προσέβαλε το αγόρι ενώπιον όλων: πρέπει, επομένως, να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το αγόρι έχει υποστεί προσβολή της προσωπικότητας και ηθική βλάβη. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να προσφύγει δικαστικά τόσο εναντίον του πορτιέρη (που μπορεί να έχει λάβει εντολή διακριτικής μεταχείρισης) όσο και εναντίον του ιδιοκτήτη της ντίσκο.

Στο δεύτερο σενάριο, ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής γνωρίζει τις ευρωπαϊκές οδηγίες και είναι σε θέση να διαπιστώσει ότι ο ιδιοκτήτης της ντίσκο προέβη σε διακριτική μεταχείριση, ακόμη και δίνοντας στους εργαζομένους του (πορτιέρης) την εντολή να προβαίνουν σε διακριτική μεταχείριση. Σε αυτή την περίπτωση, ίσως είναι καλύτερο να κινηθεί δικαστικά προκειμένου να λάβει αποζημίωση για την ηθική βλάβη που υπέστη το αγόρι. Επιπλέον, δεδομένου ότι η ντίσκο είναι διάσημη, το συγκεκριμένο συμβάν

μπορεί να απασχολήσει και την κοινή γνώμη, γεγονός που μπορεί να εγείρει συζητήσεις σχετικά με ζητήματα διακριτικής μεταχείρισης.

Διαφάνεια 11. Εισαγωγική διαφάνεια: Κατηγορίες δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές κ.λπ.) & υπεροχή δικαίου της ΕΕ έναντι εσωτερικού δικαίου κρατών μελών

Διαφάνεια 12: Εισαγωγή στους δύο βασικούς άξονες πολιτικής και δράσης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαφάνεια 13: Κατάλογος βασικών σκοπών της ΕΕ

Διαφάνεια 14: Εισαγωγή στις συνθήκες ως πρωτογενές δίκαιο, δηλαδή τον θεμελιώδη νόμο που τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποδέχθηκαν και ενέκριναν από κοινού, οικειοθελώς και δημοκρατικά. Ο νόμος αυτός αποτελεί το θεμέλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πρωτογενές δίκαιο βασίζονται οι πράξεις του «παράγωγου δικαίου» (οδηγίες, αποφάσεις, κανονισμοί, συστάσεις).

Ανάλυση αποτελέσματος συνθηκών: κάθετο (οι συνθήκες παράγουν έννομο αποτέλεσμα μεταξύ των κρατών μελών) και οριζόντιο αποτέλεσμα (οι συνθήκες παράγουν έννομο αποτέλεσμα έναντι ιδιωτών).

Μπορεί να γίνει μνεία στη Διαφάνεια 21, στην οποία γίνεται εισαγωγή στις δύο βασικές συνθήκες της ΕΕ.

Διαφάνεια 15: Ανάλυση οδηγιών, κανονισμών και διαφορών μεταξύ τους. Μπορεί να γίνει μνεία στη Διαφάνεια 22, στην οποία παρατίθεται συνοπτικός πίνακας των δύο συναφών ευρωπαϊκών οδηγιών.

Διαφάνεια 16: Ανάλυση αποφάσεων, συστάσεων και διαφορών μεταξύ τους.

Διαφάνεια 17: Συνοπτικός πίνακας πρωτογενούς δικαίου (συνθήκες) και παράγωγου δικαίου (οδηγίες, κανονισμοί, αποφάσεις και συστάσεις)

Διαφάνεια 18: Εισαγωγή στην αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης έναντι του εθνικού δικαίου.

Διαφάνεια 19: Περαιτέρω ανάλυση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.

Ρωτήστε τους συμμετέχοντες εάν γνωρίζουν/είναι ενήμεροι σχετικά με την εν λόγω αρχή και τι πιστεύουν γι' αυτήν

Διαφάνεια 20. Εισαγωγική διαφάνεια. Επισκόπηση βασικού ενωσιακού νομικού πλαισίου (συνθήκες και νομοθεσία) σχετικά με τον ρατσισμό και την προστασία των θυμάτων

Διαφάνεια 21. Το ενωσιακό δίκαιο αποτελείται από το πρωτογενές και το παράγωγο δίκαιο. Στη διαφάνεια αυτή παρουσιάζεται η πρώτη κατηγορία.

Διαφάνεια 22. Επισκόπηση παράγωγου δικαίου – Οι δύο οδηγίες και εισαγωγικός συνοπτικός πίνακας.

Διαφάνεια 23: Εισαγωγική διαφάνεια αξιολόγησης θεματικής

Διαφάνεια 24: Αξιολόγηση θεματικής

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Διατάξεις οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Εκπαιδευτικό πακέτο για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

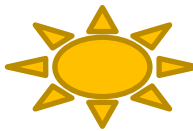
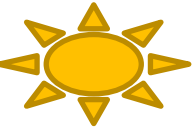
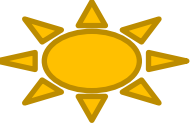

Co-funded by the
European Union

Περιεχόμενο

- Συνήθεις ορισμοί ρατσισμού VS ορισμός ρατσισμού/διακρίσεων σύμφωνα με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα. Ορισμοί διακρίσεων. Διατομεακές διακρίσεις
- Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία: *Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;*

Κατανόηση έννοιας «ρατσισμού» και «διακρίσεων»

Κατανόηση διαφορετικών μορφών διακρίσεων

Κατανόηση συναφούς περιεχομένου οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Δυνατότητα αξιοποίησης περιεχομένου Οδηγίας στο πλαίσιο της επαγγελματικής ενασχόλησης

**Συνήθης ορισμός ρατσισμού
VS**

ορισμός ρατσισμού/διακρίσεων στην οδηγία για τη φυλετική ισότητα

Ρατσισμός

Ορισμός/-οί:

προκατάληψη, διάκριση ή ανταγωνισμός προσώπου, κοινότητας ή θεσμού εναντίον προσώπου ή προσώπων με βάση τη συμμετοχή τους σε μια συγκεκριμένη φυλετική ή εθνοτική ομάδα, συνήθως μειονοτική ή περιθωριοποιημένη (<https://languages.oup.com/google-dictionary-en>).

«Πεποίθηση ότι οι άνθρωποι κατατάσσονται σε διακριτές ομάδες, που διαφέρουν ως προς την κοινωνική τους συμπεριφορά και τις έμφυτες ικανότητές τους και ιεραρχούνται ως ανώτερες ή κατώτερες» (Newman, David M. (2012). *Sociology: Exploring the Architecture of Everyday Life* (9th ed.). Thousand Oaks, Calif.: SAGE Publications. σελ. 405. [ISBN 978-1-4129-8729-5](https://doi.org/10.1016/B978-1-4129-8729-5))

«απόψεις ή θεωρίες περί ανωτερότητας μιας φυλής ή ομάδας προσώπων συγκεκριμένου χρώματος ή εθνοτικής καταγωγής» (https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/racism_en)

Σύμφωνα με το λεξικό Cambridge: ο ρατσισμός εκδηλώνεται μέσω πολιτικών, συμπεριφορών, κανόνων κ.λπ. που συνεπάγονται τη διατήρηση αθέμιτου οφέλους υπέρ συγκεκριμένων προσώπων και την άδικη ή επιβλαβή μεταχείριση άλλων με βάση τη φυλή· ή επίσης επιβλαβή ή άδικα λεγόμενα, πράξεις ή απόψεις που εδράζονται στην πεποίθηση ότι τα μέλη συγκεκριμένης φυλής είναι περισσότερο έξυπνα, καλά, ηθικά κ.λπ. από τα μέλη άλλων φυλών.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 της Σύμβασης για την κατάργηση όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων: **Φυλετικές διακρίσεις** είναι «κάθε διάκριση, αποκλεισμός, περιορισμός ή προτίμηση που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή ή την εθνική ή εθνοτική προέλευση και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την εκμηδένιση ή διακινδύνευση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης, επί ίσοις όροις, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό ή σε οποιοδήποτε άλλο τομέα της δημόσιας ζωής».

Συνήθης ορισμός διακρίσεων

Διακρίσεις: η αντιμετώπιση προσώπου ή συγκεκριμένης ομάδας προσώπων με διαφορετικό τρόπο, ιδίως δυσμενέστερο σε σχέση με τον τρόπο αντιμετώπισης άλλων προσώπων, λόγω της φυλής, του φύλου, της σεξουαλικότητάς τους κ.λπ. [ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ](#)
[| Έννοια – Λεξικό Cambridge](#)

Ο όρος διακρίσεις είναι γενικός όρος, στον οποίο εμπεριέχεται τρόπον τινά η έννοια του ρατσισμού, διότι η άσχημη ή δυσμενής μεταχείριση που εκδηλώνεται στα πλαίσια ενός ρατσιστικού περιστατικού (κατά συγκεκριμένης φυλής ή εθνοτικής ομάδας) συνιστά διάκριση. Οι διακρίσεις με βάση τη φυλή συνιστούν ρατσισμό.

Στην Οδηγία δεν γίνεται αναφορά στον όρο ρατσισμός. Αντ' αυτού, στην Οδηγία παρέχεται ορισμός των διακρίσεων (άμεσων και έμμεσων), της παρενόχλησης, των αντιποίνων και της εντολής για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Σύμφωνα με τη [Σύμβαση για την κατάργηση όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων](#) των [Ηνωμένων Εθνών](#), δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ των όρων «φυλετικές» και «εθνοτικές» διακρίσεις.

Ο όρος διακρίσεις είναι γενικός όρος, στον οποίο μπορεί να εμπεριέχονται διαφορετικές **μορφές** επίρριψης ευθυνών και εξευτελισμού, καθώς και διαφορετικοί **λόγοι** διάκρισης: σεξουαλικοί, φυλετικοί, θρησκευτικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί κ.λπ.

Διακρίσεις: ορισμός και μορφές

Σε επίπεδο ΕΕ αναγνωρίζονται παραδοσιακά τρεις **μορφές** διακρίσεων: ατομικές, συστημικές και θεσμικές.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ: οι διακρίσεις εκδηλώνονται από μεμονωμένα μέλη μιας φυλετικής/εθνοτικής ομάδας/ομάδας προσώπων του ίδιου φύλου και έχει επιβλαβή αποτελέσματα για τα μέλη μιας διαφορετικής φυλετικής/εθνοτικής ομάδας/ομάδας προσώπων του ίδιου φύλου.

ΘΕΣΜΙΚΕΣ: οι διακρίσεις πηγάζουν από θεσμούς και νόμους. Εστιάζουν σε πράξεις, συμπεριφορές, αποφάσεις προσώπων που κατέχουν θέση ισχύος εντός των θεσμών.

ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ: οι διακρίσεις εκδηλώνονται στο πλαίσιο κοινωνικών ιεραρχικών συστημάτων, που αντικατοπτρίζονται σε όλους τους κοινωνικούς θεσμούς, όπως το σχολικό σύστημα, η αγορά εργασίας, το σύστημα υγείας, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η πολιτική κ.λπ.

PRESERVERE

Διακρίσεις: Λόγοι

Επιπλέον, οι διακρίσεις μπορεί να μην εδράζονται σε έναν μόνο λόγο (φυλετικό, σεξουαλικό, κοινωνικό, οικονομικό κ.λπ.) αλλά σε περισσότερους, διαφορετικούς λόγους. Σε αυτές τις περιπτώσεις γίνεται λόγος για **πολλαπλές διακρίσεις**, που συνεπάγονται σωρευτικό μειονέκτημα. Είναι επομένως σημαντικό να γίνεται διάκριση μεταξύ των παρακάτω μορφών διακρίσεων:

Διαδοχικές πολλαπλές διακρίσεις – ένα πρόσωπο υφίσταται διακρίσεις για διαφορετικούς λόγους και σε διαφορετικές περιπτώσεις. Παράδειγμα, μια γυναίκα με αναπηρία υφίσταται διάκριση λόγω του φύλου της σε μία περίπτωση και λόγω της αναπηρίας της σε άλλη περίπτωση. Στην περίπτωση αυτού του είδους διακρίσεων κάθε περιστατικό μπορεί να αξιολογηθεί και να κριθεί ξεχωριστά.

Πρόσθετες πολλαπλές διακρίσεις – ένα πρόσωπο υφίσταται διακρίσεις για δύο λόγους, αλλά στην ίδια περίπτωση.

Για παράδειγμα, μια ομοφυλόφιλη γυναίκα υφίσταται παρενόχληση επειδή είναι γυναίκα και επειδή είναι ομοφυλόφιλη. Καθένας από τους λόγους συντρέχει χωριστά.

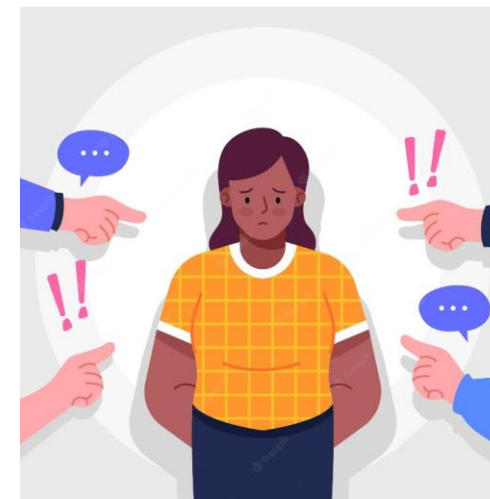
Διατομεακές διακρίσεις: Ορισμός και προέλευση

PRESERVERE

Περί το έτος 1989 η Kimberlé Crenshaw, Αμερικανίδα υπέρμαχος των πολιτικών δικαιωμάτων και κορυφαία μελετήτρια της κριτικής φυλετικής θεωρίας, εισήγαγε έναν νέο τύπο διακρίσεων, καθώς έκανε για πρώτη φορά λόγο για τους όρους διατομεακότητα και διατομεακές διακρίσεις, στο πλαίσιο της ανάλυσής της σχετικά με την καταπίεση των αφροαμερικανίδων γυναικών.

Ο όρος **διατομεακές διακρίσεις** περιγράφει μια κατάσταση στην οποία συντρέχουν δύο ή πολλοί λόγοι, οι οποίοι αλληλεπιδρούν μεταξύ τους ταυτόχρονα και είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι. Οι διακρίσεις που εκδηλώνονται ως αποτέλεσμα των εν λόγω άρρηκτα συνδεδεμένων συμπεριφορών διαφέρουν από τις προαναφερθείσες πολλαπλές μορφές διακρίσεων. Το κρίσιμο στοιχείο δεν είναι στην ουσία η σύρευση διαφορετικών λόγων διάκρισης αλλά η αρνητική συνέργειά τους. Οι διακρίσεις δεν νοούνται στην ολότητά τους απλώς και μόνο ως σύρευση διαφορετικών συμπεριφορών, αλλά αντιθέτως η ιδιαιτερότητα της εκάστοτε περίπτωσης απορρέει από την ιδιάζουσα τομή μεταξύ του συνόλου των εκάστοτε παραγόντων.

Οι διατομεακές διακρίσεις δεν έχουν αναγνωριστεί άμεσα σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Ακόμη και σήμερα, τα νομικά και πολιτικά πλαίσια βασίζονται παραδοσιακά σε μια μονοδιάστατη αντιμετώπιση των διακρίσεων, ενώ δεν έχουν θεσπιστεί ρητά πρότυπα για περιπτώσεις διατομεακών διακρίσεων. Αυτή η αποσπασματική προσέγγιση αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι οι ευρωπαϊκοί νομικοί φορείς δεν διαθέτουν επί του παρόντος τα κατάλληλα εφόδια για την αντιμετώπιση περιπτώσεων διατομεακών διακρίσεων.

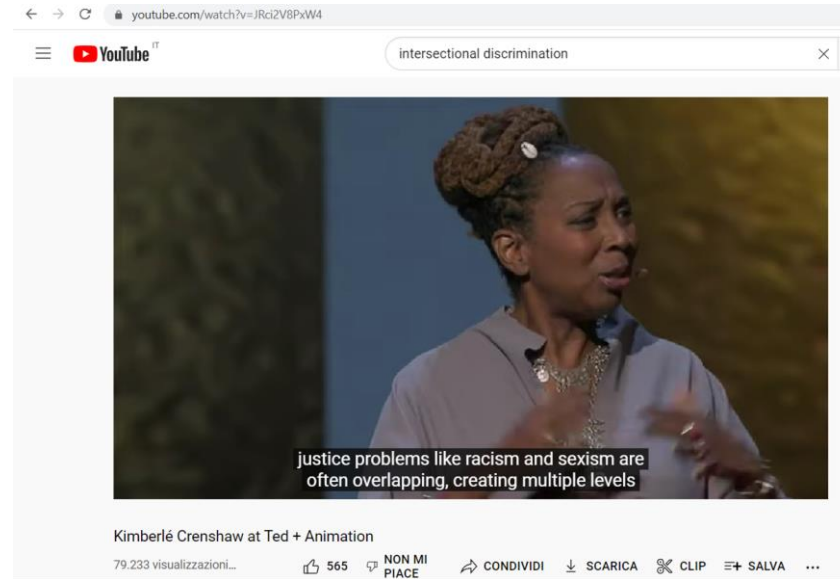
Προσπαθούμε να προσεγγίσουμε πληρέστερα το ζήτημα των διατομεακών διακρίσεων μέσω μιας σημαντικής ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:

Μια νεαρή γυναίκα Ρομά υφίσταται διακρίσεις στην αγορά εργασίας επειδή είναι Ρομά και ως εκ τούτου θεωρείται «επικίνδυνη», επειδή είναι γυναίκα και ως εκ τούτου θεωρείται λιγότερο ικανή από έναν άνδρα και επειδή είναι νέα και ως εκ τούτου θεωρείται άπειρη. Καθ' ο μέρος θεωρείται άπειρη, η γυναίκα έχει ορισμένες κοινές εμπειρίες διακρίσεων με τους νέους, καθ' ο μέρος θεωρείται ότι εμπίπτει σε έναν παραδοσιακό ρόλο, έχει κοινές εμπειρίες με άλλες γυναίκες και καθ' ο μέρος θεωρείται επικίνδυνη, έχει κοινές εμπειρίες με όλους τους Ρομά, συμπεριλαμβανομένων των ανδρών. Ωστόσο, και οι τρεις λόγοι διάκρισης αλληλεπιδρούν και καθιστούν την περίπτωση της μοναδική.

Δραστηριότητα 1: Παρακολουθήστε ένα βίντεο και συζητήστε το περιεχόμενο

<https://www.youtube.com/watch?v=JRci2V8PxW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=O1isIM0ytkE>

<https://www.youtube.com/watch?v=w6dnj2IyYjE>

<https://www.youtube.com/watch?v=vtkYiyITG14> (ιταλικά)

Δραστηριότητα 2

Τύπος: Δραστηριότητα κύκλου

Ερωτήσεις:

Πώς λειτουργούν οι διακρίσεις;

Πώς επηρεάζει το κοινωνικό πλαίσιο τις αντιλήψεις μας σχετικά με τη φυλή, την τάξη, το φύλο;

Πώς συμβάλλει η διατομεακότητα στην ανισότητα;

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΛΕΤΙΚΗ ΙΣΟΤΗΤΑ

- Πλήρης ονομασία: Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.
- Προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση παραβιάσεων. Οι κυρώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την καταβολή αποζημίωσης στο θύμα και πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες με την παράβαση και αποτρεπτικές.

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Οι ιδιώτες μπορούν να επικαλούνται την οδηγία για τη φυλετική ισότητα ενώπιον δικαστηρίων, διοικητικών αρχών ή φορέων εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (ΕΕΔ) μέσω διαμεσολάβησης ή συμφιλίωσης.

Συνεπώς, επιβάλλεται στα κράτη μέλη η υποχρέωση να διασφαλίζουν την πρόσβαση των θυμάτων διακρίσεων σε δικαστικές ή/και διοικητικές διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο.

Οι δικαστικές διαδικασίες σε κάθε κράτος μέλος μπορεί να αφορούν διαφορετικές νομικές οδούς: αστική, ποινική, εργατική ή διοικητική.

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προ πολλού καθιερώσει τη γενική αρχή της μη διάκρισης ως εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για την προσχώρηση των κρατών στην ίδια την Ένωση.

Υπενθυμίζουμε ότι η ΣΕΕ και η ΣΛΕΕ, στις οποίες έχει ήδη γίνει αναφορά, θεωρούνται ως πρωτογενείς πηγές της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Πριν από το 2000, η νομοθεσία της ΕΕ απαγόρευε μόνο τις διακρίσεις με βάση το φύλο (οδηγία 76/207/ΕΟΚ), στους τομείς της απασχόλησης και της κοινωνικής ασφάλισης (οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση).

Η οδηγία για τη φυλετική ισότητα, που υιοθετήθηκε το 2000, καλύπτει ευρύτερο πεδίο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής πρόνοιας, της ασφάλειας και της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών. Κάνει αναφορά σε άμεσες και έμμεσες διακρίσεις, καθώς και στις έννοιες της παρενόχλησης και της εντολής για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

άρθρο 1: Σκοπός της Οδηγίας είναι «να θεσπισθεί πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, με στόχο να πραγματοποιηθεί στα κράτη μέλη η αρχή της ίσης μεταχείρισης».

άρθρο 3: Η Οδηγία **εφαρμόζεται** σε «όλα τα πρόσωπα, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανόμενων των δημόσιων φορέων».

άρθρο 4: Η οδηγία για τη φυλετική ισότητα (οδηγία 2000/43/EK) απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φυλετικής και εθνοτικής καταγωγής. Η Οδηγία δεν καλύπτει τη διαφορετική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας και ανιθαγένειας και δεν ρυθμίζει ζητήματα μεταναστευτικού δικαίου.

Με βάση την Οδηγία, τα κράτη μέλη υποχρεούνται:

- 1) να προβλέπουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας κατά των διακρίσεων στην εθνική νομοθεσία τους·
- 2) να διαθέτουν ή να δημιουργήσουν εξειδικευμένο φορέα για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής και εθνοτικής καταγωγής.

Η Οδηγία καλύπτει διαφορετικούς τομείς και ειδικότερα τους εξής:

- απασχόληση & εργασία
- επαγγελματικός προσανατολισμός
- ιδιότητα μέλους σε οργανώσεις εργοδοτών ή εργαζομένων
- κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανόμενης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης
- εκπαίδευση
- πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα στο κοινό, συμπεριλαμβανόμενης της στέγασης

Η Οδηγία καλύπτει **πέντε βασικούς τομείς**:

- Άμεση διάκριση
- Έμμεση διάκριση
- Παρενόχληση
- Αντίποινα
- Εντολή για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Συντρέχει **άμεση διάκριση** όταν, για προστατευόμενους λόγους, σε ένα πρόσωπο επιφυλάσσεται μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα ετύγγανε ένα άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση (άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α).

Παράδειγμα άμεσης διάκρισης είναι η άρνηση εταιρείας να προσλάβει Ρομά ή μουσουλμάνους, απορρίπτοντας το βιογραφικό τους σημείωμα ή η πρόσληψή τους με εξαιρετικά χαμηλές αποδοχές σε σύγκριση με τις αποδοχές άλλων εργαζομένων στην ίδια θέση.

Τυπικά σενάρια άμεσων διακρίσεων:

- Άρνηση πρόσβασης στην απασχόληση
- Αγγελίες θέσεων εργασίας που εισάγουν διακρίσεις
- Δυσκολίες εγγραφής σε σχολεία
- Άρνηση εισόδου σε μπαρ, εστιατόρια ή καταστήματα
- Άρνηση ενοικίασης ακινήτων σε μέλη φυλετικών ή εθνοτικών μειονοτήτων εκ μέρους μεσιτικών γραφείων ή ιδιοκτητών
- Φυλετικός διαχωρισμός στην κοινωνική στέγαση και εκπαίδευση
- Διαφορές στις αποδοχές: σε ορισμένα κράτη μέλη οι στατιστικές καταδεικνύουν ότι οι άνδρες που ανήκουν σε μειονότητες έχουν χαμηλότερες απολαβές από τους άνδρες που ανήκουν στην πλειοψηφία και τις γυναίκες που ανήκουν σε μειονότητες.

Όπως αντιλαμβανόμαστε, οι άμεσες διακρίσεις είναι εύκολο να εντοπιστούν.

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Συντρέχει **έμμεση διάκριση** όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική μπορεί να θέσει πρόσωπα συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα (άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Παράδειγμα έμμεσης διάκρισης: ένα εργοστάσιο τροφίμων που δεν προσλαμβάνει άνδρες εργάτες με γενειάδα. Αυτός ο κανόνας εισάγει διάκριση έναντι των Σιχ ανδρών. Το σκεπτικό του εργοστασίου τροφίμων μπορεί να είναι θεμιτό - να αποφύγει την ύπαρξη τριχών στο φαγητό. Το ερώτημα που πρέπει να τεθεί όμως είναι: μπορεί αυτός ο στόχος να επιτευχθεί χωρίς διακρίσεις; Ναι, μπορούν να προσλαμβάνονται άνδρες με γενειάδα, με την προϋπόθεση να φορούν ένα είδος διχτυού για τα μαλλιά, εάν ή όταν εργάζονται με τρόφιμα.

Τυπικά σενάρια έμμεσων διακρίσεων:

- Γλωσσικές απαιτήσεις που στην πραγματικότητα δεν είναι απαραίτητες
- Ανάρμοστα υψηλές απαιτήσεις σχετικά με επαγγελματικά ή ακαδημαϊκά προσόντα
- Γενική απαγόρευση επαγγέλματος ή δραστηριότητας που είναι χαρακτηριστικά συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής ομάδας (νομαδικός τρόπος ζωής, μαντεία, συλλογή απορριμμάτων μετάλλων, πλανόδιο εμπόριο)
- Κώδικες ένδυσης

Όπως αντιλαμβανόμαστε, οι έμμεσες διακρίσεις είναι πιο ανεπαίσθητες από τις άμεσες και συχνά είναι δύσκολο να εντοπιστούν.

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Η **παρενόχληση** εκδηλώνεται μέσω ανεπιθύμητης συμπεριφοράς, συνδεδεμένης με προστατευόμενο λόγο, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Ακόμα και αν ο σκοπός δεν είναι η παρενόχληση, μια συμπεριφορά ικανή να δημιουργήσει εχθρικό περιβάλλον που προσβάλλει την αξιοπρέπεια ενός προσώπου αρκεί για να στοιχειοθετηθεί παρενόχληση. Παράδειγμα παρενόχλησης: εργαζόμενος Ρομά που προσλαμβάνεται σε εταιρεία μόδας στοχοποιείται από τους συναδέλφους του, που του κάνουν ρατσιστικά αστεία στο χώρο εργασίας, τον υποβάλλουν σε ρητορική μίσους ή συμπεριφέρονται εν γένει με παρόμοιο τρόπο.

Τυπικά σενάρια: ρατσιστικά αστεία ή ιστορίες στον χώρο εργασίας.

Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Τα **αντίποινα** συνιστούν τυχόν δυσμενή μέτρα (μεταχείριση ή επιπτώσεις), ως αντίδραση σε καταγγελία ή διαδικασία που στοχεύει στην πραγμάτωση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Παράδειγμα αντιποίνων: περίπτωση στην οποία εργαζόμενος διαμαρτύρεται για άνιση μεταχείριση λόγω φυλετικής διάκρισης και, ως αποτέλεσμα, ο εργοδότης τον απολύει ή δεν τον προάγει.

Τυπικά σενάρια: περίπτωση στην οποία ένας εργαζόμενος διαμαρτύρεται για άνιση μεταχείριση και ο εργοδότης (πρόσωπο ή οργανισμός) αντιδρά απολύοντας ή μη προάγοντάς τον εν λόγω εργαζόμενο

Πρόκειται για **εντολή για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης** όταν ένα πρόσωπο δίνει διαταγή (εντολή) σε κάποιο άλλο, το οποίο τελεί σε σχέση εξάρτησης μαζί του κατά κάποιον τρόπο, να υποβάλει τρίτο πρόσωπο σε διακριτική μεταχείριση. Παράδειγμα εντολής για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης: περίπτωση στην οποία διευθυντής προσωπικού καλείται να μην προσλάβει πρόσωπα καταγωγής Ρομά.

Τυπικά σενάρια: εργοδότες που δίνουν εντολή στους εργαζομένους τους να αποκλείουν συγκεκριμένη φυλετική ομάδα

Στην Οδηγία προβλέπεται επίσης ο τρόπος απόδειξης της διακριτικής μεταχείρισης με την πρόβλεψη περί **αντιστροφής του βάρους απόδειξης**.

Αυτό σημαίνει ότι όταν ένα θύμα προσάγει, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά σχετικά με περιστατικό διακριτικής μεταχείρισης, εναπόκειται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία:

Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;

Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;

Επαγγελματίες πρώτης γραμμής, οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί σχετικά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα και στους οποίους υποβάλλεται καταγγελία σχετικά με έγκλημα ή περιστατικό βίας ή αδικίας, είναι σε θέση:

- 1) να αντιλαμβάνονται με σαφήνεια αν στοιχειοθετείται περίπτωση διάκρισης με βάση τα πραγματικά περιστατικά (άμεση, έμμεση ή διατομεακή διάκριση, αντίποινα, παρενόχληση ή εντολή για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης)·
- 2) να παρεμβαίνουν ως διαμεσολαβητές για την επίλυση καταστάσεων μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων, αποφεύγοντας την παρέμβαση του δικαστή·
- 3) να ενημερώνουν τα θύματα σχετικά με τα δικαιώματά τους·
- 4) να υποβάλλουν καταγγελία ή αγωγή ή να παραπέμπουν τον ωφελούμενο σε επαγγελματία του νομικού κλάδου που μπορεί να χειριστεί την κατάσταση·
- 5) να ενημερώνουν τα θύματα σχετικά με τις συνέπειες των πράξεων τους·

Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;

- 6) να ενημερώνουν τους ωφελούμενους σχετικά με το κόστος ή τον χρόνο για την απονομή δικαιοσύνης, βοηθώντας τους να επιλέξουν τον περισσότερο ενδεδειγμένο τρόπο δράσης για την περίπτωση τους·
- 7) να δημιουργούν ένα θετικό περιβάλλον, που επιτρέπει στα πρόσωπα που έχουν υποστεί ρατσισμό να εμπιστεύονται τις αρχές επιβολής του νόμου αντί να φοβούνται ότι θα τα παρεξηγήσουν ή θα τα βλάψουν ακόμη περισσότερο·
- 8) να μην αντιμετωπίζουν μετανάστες, άστεγους ή φτωχούς ανθρώπους σαν εγκληματίες, αλλά αντ' αυτού να τους βοηθούν να διατυπώσουν τις διαμαρτυρίες τους·
- 9) να συμβάλλουν στην εξάλειψη των θεσμικών διακρίσεων, δηλαδή της μορφής διακρίσεων που υφίσταται μόνο μεταξύ προσώπων που κατέχουν θέση ισχύος·
- 10) να κατανοούν εάν προκρίνεται η εφαρμογή της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα ή άλλων εσωτερικών νόμων ή ένδικων μέσων, σε περίπτωση που έχει λάβει χώρα διακριτική μεταχείριση, ακόμη και αν οι εφαρμοστέοι κανόνες μπορεί συχνά να αλληλοεπικαλύπτονται, εν όψει των αμφιβολιών που ανακύπτουν σε τέτοιου είδους καταστάσεις.

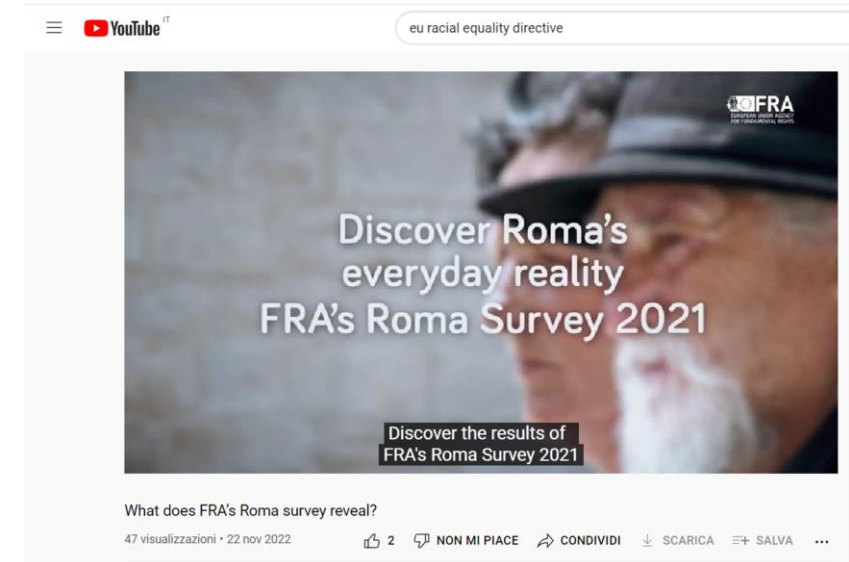
Δραστηριότητα 3

Παρακολουθήστε τα βίντεο και συζητήστε

<https://www.youtube.com/watch?v=HjGR-9o4EMg>

<https://www.youtube.com/watch?v=5N4BUYQJV2Y>

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)
Έκθεση σχετικά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα

Πού βρισκόμαστε τώρα;

Αξιολόγηση θεματικής

Αξιολόγηση θεματικής

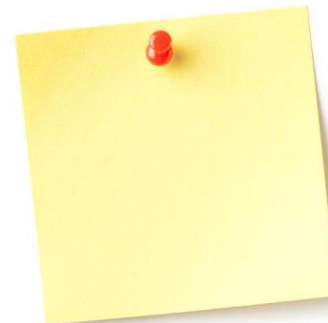
Από το 1 ως το 4, πώς θα αξιολογούσατε αυτή τη θεματική;

1	2	3	4
Ανεπαρκής	Επαρκής	Καλή	Εξαιρετική

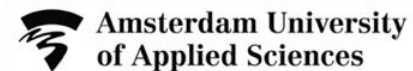
Πιστεύετε ότι μάθατε κάτι νέο; /_ / Ναι /_ / Όχι

Ποιο είναι το πιο σημαντικό ζήτημα που διδαχθήκατε από αυτήν την ενότητα; Γράψτε τις σκέψεις σας σε ένα χαρτί, το οποίο στη συνέχεια θα διαβάσετε ενώπιον όλων.

Θα θέλατε να κάνετε μερικές υποδείξεις για τη βελτίωση του περιεχομένου; Παρακαλώ γράψτε τις σκέψεις σας σε ένα χαρτί, το οποίο στη συνέχεια θα διαβάσετε ενώπιον όλων.

Εταίροι PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

ΠΕ3 – Ανάπτυξη εκπαιδευτικού πακέτου και διαδικτυακής εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης PRESERVERE

Εκπαιδευτικό πακέτο για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Διατάξεις οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Διαφάνεια 1: Εισαγωγική διαφάνεια

Διαφάνεια 2: Επισκόπηση θεματικής

Παρουσίαση προς εξέταση περιεχομένου:

- ✓ Συνήθεις ορισμοί ρατσισμού VS ορισμός ρατσισμού/διακρίσεων σύμφωνα με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα. Ορισμοί διακρίσεων. Διατομεακές διακρίσεις
- ✓ Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα
- ✓ Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία: *Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;*

Διαφάνεια 3: Μαθησιακοί στόχοι

Παρουσίαση επιδιωκόμενων στόχων

- ✓ Κατανόηση έννοιας «ρατσισμού» και «διακρίσεων»
- ✓ Κατανόηση διαφορετικών μορφών διακρίσεων
- ✓ Κατανόηση συναφούς περιεχομένου οδηγίας για τη φυλετική ισότητα
- ✓ Δυνατότητα αξιοποίησης περιεχομένου Οδηγίας στο πλαίσιο της επαγγελματικής ενασχόλησης

Διαφάνεια 4: Εισαγωγική διαφάνεια. Συνήθεις ορισμός ρατσισμού VS ορισμός ρατσισμού/διακρίσεων σύμφωνα με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα

Πριν δείξετε την επόμενη διαφάνεια, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να δώσουν τον δικό τους ορισμό του ρατσισμού.

Οι απαντήσεις μπορούν να γραφούν στον πίνακα.

Διαφάνειες 5 και 6. Ορισμένοι ορισμοί του ρατσισμού

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συγκρίνουν τους διαφορετικούς ορισμούς και να πουν την άποψή τους

Διαφάνεια 7: Ορισμός διακρίσεων

Διαφάνεια 8: Διακρίσεις/ρατσισμός με βάση την Οδηγία

Στην Οδηγία δεν γίνεται αναφορά στον ρατσισμό. Στην Οδηγία γίνεται αναφορά μόνο στις διακρίσεις (στις οποίες φυσικά περιλαμβάνεται ο ρατσισμός, ο οποίος αποτελεί μορφή διάκρισης με βάση τη φυλή). Στην Οδηγία παρέχεται ορισμός των άμεσων διακρίσεων, των έμμεσων διακρίσεων, της παρενόχλησης, των αντιποίνων και της εντολής για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Διαφάνεια 9: Διακρίσεις: ορισμός και μορφές

Οι ατομικές διακρίσεις είναι η πιο απλή μορφή διακρίσεων. Συνίστανται στην εκ μέρους προσώπου ή ομάδας προσώπων προσβολή άλλου προσώπου ή ομάδας προσώπων λόγω της καταγωγής τους.

Όταν μια πράξη ή ρητορική που εισάγει διακρίσεις προέρχεται από πρόσωπα που κατέχουν θέση ισχύος σε συγκεκριμένο θεσμό (διευθυντής σχολείου, διευθυντής εταιρείας κ.λπ.) πρόκειται για περίπτωση θεσμικής διάκρισης. Φυσικά, αυτή η μορφή διακρίσεων είναι πιο επιβλαβής επειδή σε αυτήν εμπειρεύεται σύγκρουση με πρόσωπα σε θέση ισχύος. Η δράση (ή η αντίδραση) στις διακρίσεις όμως απαιτείται να είναι ομαδική ή να εμπλέκει την κοινή γνώμη.

Οι συστημικές διακρίσεις είναι μια μορφή διακρίσεων, η οποία σχετίζεται με συστήματα ή τομείς στο σύνολό τους: σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, σχολείο, αγορά εργασίας. Είναι δυνητικά πιο επιβλαβείς από τις θεσμικές διακρίσεις, επειδή η διακριτική συμπεριφορά δεν προέρχεται αποκλειστικά από ένα πρόσωπο σε θέση ισχύος, αλλά από το ίδιο το σύστημα. Αυτή η μορφή διακρίσεων είναι πολύ δύσκολο να αντιμετωπιστεί επειδή εδράζεται σε πολιτιστική κληρονομιά πολλών ετών, που είναι δύσκολο να ανατραπεί.

Καταλαβαίνετε τις διαφορές ανάμεσα στις διαφορετικές μορφές διακρίσεων;

Κατά τη γνώμη σας, ποια μορφή διακρίσεων είναι περισσότερο συνηθισμένη στη χώρα σας; Και γιατί;

Υπάρχουν εθνοτικές ομάδες που επηρεάζονται περισσότερο από μία ή όλες τις παραπάνω μορφές διακρίσεων;

Ποια μορφή διακρίσεων είναι κατά τη γνώμη σας η περισσότερο επικίνδυνη και γιατί;

Διαφάνεια 10: Διακρίσεις: λόγοι**Διαφάνεια 11: Διατομεακές διακρίσεις: Ορισμός και προέλευση.**

Οι διατομεακές διακρίσεις περιγράφονται συχνά σαν ένα σταυροδρόμι, στο οποίο συναντώνται τέσσερις δρόμοι με κατεύθυνση από τον βορρά, τον νότο, την ανατολή και τη δύση. Τα πρόσωπα που υφίστανται διακρίσεις βρίσκονται στη μέση του σταυροδρομίου, με αποτέλεσμα να υφίστανται ταυτόχρονα διακρίσεις από όλες τις κατευθύνσεις.

Οι διατομεακές διακρίσεις θεωρούνται σοβαρότερες από τις **σωρευτικές** διακρίσεις (όταν τα περιστατικά διακριτικής μεταχείρισης λαμβάνουν χώρα το ένα μετά το άλλο).

Ρωτήστε τους συμμετέχοντες εάν είναι εξοικειωμένοι με αυτή τη μορφή διακρίσεων.

Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι οι διατομεακές διακρίσεις είναι περισσότερο επιβλαβείς από τις **σωρευτικές** διακρίσεις;

Είναι αυτή η μορφή διακρίσεων συνηθισμένη στη χώρα σας;

Διαφάνεια 12. Διατομεακές διακρίσεις στο ενωσιακό και εθνικό νομικό πλαίσιο

Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι οι διατομεακές διακρίσεις δεν έχουν αναγνωριστεί σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο;

Διαφάνεια 13. Διατομεακές διακρίσεις: Μελέτη περίπτωσης

Στη μελέτη περίπτωσης παρατίθεται ένα παράδειγμα διατομεακών διακρίσεων, στο οποίο το θύμα υφίσταται ταυτόχρονα διακρίσεις από τρεις σκοπίες: επειδή είναι μουσουλμάνο, επειδή είναι γυναίκα και επειδή είναι νέα. Οι τρεις μορφές διακρίσεων εκδηλώνονται ταυτόχρονα. Η βλάβη που προκαλείται δεν είναι απλώς το άθροισμα των τριών μορφών διακρίσεων, διότι κάθε πτυχή επηρεάζει την άλλη και επιτείνει τη βλάβη.

Διαφάνεια 14. Δραστηριότητα 1 – Παρακολουθήστε ένα βίντεο* και συζητήστε

[*Βίντεο Kimberlé Crenshaw σε ομιλία εμπύχωσης TED:

<https://www.youtube.com/watch?v=JRci2V8PxW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=O1isIM0ytkE>

<https://www.youtube.com/watch?v=w6dnj2IyYjE>

<https://www.youtube.com/watch?v=vtkYiyITG14> (ιταλικά)

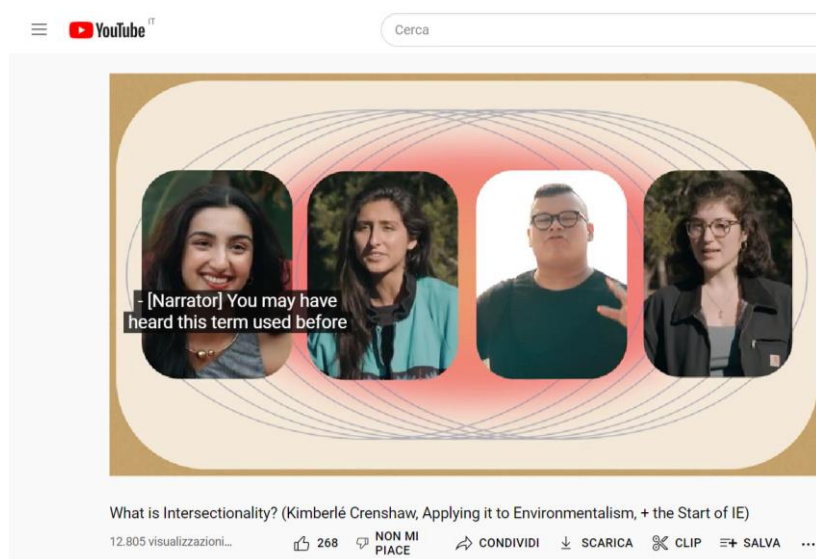
(Κάθε εταίρος θα μπορούσε να αναζητήσει ένα βίντεο στη γλώσσα της χώρας του, εάν είναι απαραίτητο)

Άλλα βίντεο σχετικά με τη διατομεακότητα:

https://www.youtube.com/watch?v=tJcPnC_Jcg4

<https://www.youtube.com/watch?v=-885E7gqVB4>

https://www.youtube.com/watch?v=cNEDS5BP_C8

Διαφάνεια 15: Δραστηριότητα 2 – Δραστηριότητα κύκλου

Η δραστηριότητα κύκλου είναι μια δομημένη μορφή υποστήριξης συναδέλφων, μέσω της οποίας οι ενήλικες κινητοποιούνται να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με μια προβληματική και καταλήγουν σε συμφωνία σχετικά με συναφείς στρατηγικές. Οι συμμετέχοντες μπορούν να ενθαρρυνθούν μέσω στοχευμένων ερωτήσεων. Για παράδειγμα:

Πώς λειτουργούν οι διακρίσεις; Πώς επηρεάζει το κοινωνικό πλαίσιο τις αντιλήψεις μας σχετικά με τη φυλή, την τάξη, το φύλο; Πώς συμβάλλει η διατομεακότητα στην ανισότητα;

Για να εμβαθύνετε περαιτέρω στη θεματική αυτή, προτείνεται να παρακολουθήσετε το παρακάτω βίντεο με τίτλο «Σtereότυπα vs. Προκαταλήψεις vs. Διακρίσεις»

https://www.youtube.com/watch?v=6Hr2XpBc_B4

Μπορεί να αξιοποιηθεί από τον εκπαιδευτή ως ένα ιδιαίτερος χρήσιμο περίγραμμα για τη διεξαγωγή του μαθήματος.

Θα μπορούσε επίσης να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο μιας δραστηριότητας με τους συμμετέχοντες, από τους οποίους θα μπορούσε να ζητηθεί να δώσουν ορισμούς πριν από την παρακολούθηση του βίντεο.

Με βάση αυτό το βίντεο, θα εξετάσουμε τις διαφορές ανάμεσα στα στερεότυπα, τις προκαταλήψεις και τις διακρίσεις και θα συζητήσουμε σχετικά με ορισμένους βασικούς κοινωνικοψυχολογικούς όρους και υποθέσεις που σχετίζονται με την καθεμιά από τις παραπάνω έννοιες, συμπεριλαμβανομένων των αιτίων που οδηγούν στην εκδήλωσή τους.

Σtereότυπο: Μια πεποίθηση, θετική ή αρνητική, σχετικά με τα χαρακτηριστικά των μελών μιας ομάδας, η οποία αφορά γενικευμένα την πλειοψηφία των μελών της εν λόγω ομάδας· μπορεί να οδηγήσει σε προκατάληψη.

Προκατάληψη: Εξαγωγή αρνητικών συμπερασμάτων σχετικά με ένα πρόσωπο, μια ομάδα προσώπων ή μια κατάσταση, πριν από την αξιολόγηση των δεδομένων· μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις.

Διάκριση: Αρνητική συμπεριφορά έναντι μελών εξω-ομάδων.

Ενδο-ομάδα: Μια ομάδα με την οποία ταυτιζόμαστε ή στην οποία θεωρούμε ότι ανήκουμε.

Εξω-ομάδα: Μια ομάδα στην οποία δεν ανήκουμε ή/και την οποία θεωρούμε ριζικά διαφορετική από εμάς.

Σιωπηρά στερεότυπα και προκαταλήψεις: Σtereότυπα και προκαταλήψεις που δεν γνωρίζουμε.

Κεκαλυμμένα στερεότυπα και προκαταλήψεις: Σtereότυπα και προκαταλήψεις, των οποίων δεν έχουμε επίγνωση.

Έκδηλα στερεότυπα και προκαταλήψεις: Σtereότυπα και προκαταλήψεις, των οποίων έχουμε συνειδητά επίγνωση.

Προκατάληψη επιβεβαίωσης: Η τάση να αναζητούμε δεδομένα που υποστηρίζουν τις πεποιθήσεις μας και να αρνούμαστε, να απορρίπτουμε ή να διαστρεβλώνουμε δεδομένα που τις αντικρούουν.

Γνωστική οικονομία: Όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει πώς, ως άνθρωποι, προσπαθούμε να χρησιμοποιούμε μόνο τους ελάχιστους απαιτούμενους γνωστικούς πόρους όταν ερμηνεύουμε τον κόσμο γύρω μας.

Ενδο-ομαδική μεροληψία: Η τάση να ευνοούμε πρόσωπα εντός της ομάδας μας έναντι προσώπων εκτός της ομάδας μας.

Απόλυτο σφάλμα απόδοσης: Η υπόθεση ότι οι συμπεριφορές μεταξύ μεμονωμένων μελών μιας ομάδας οφείλονται στις εσωτερικές διαθέσεις τους.

Εξω-ομαδική ομοιογένεια: Η τάση να θεωρούμε ότι όλα τα πρόσωπα εκτός της ομάδας μας έχουν εξαιρετική ομοιότητα μεταξύ τους.

Αναζήτηση αποδιοπομπαίου τράγου: Η πρακτική της επίρριψης ευθυνών σε μια εξω-ομάδα, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η ενδο-ομάδα βιώνει ματαιώση ή εμποδίζεται να επιτύχει έναν στόχο.

Διαφάνεια 16. Εισαγωγική διαφάνεια: Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Διαφάνεια 17: Σύντομος πίνακας σχετικά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα: πλήρης ονομασία και κυρώσεις

Διαφάνεια 18: Επισκόπηση οδηγίας για τη φυλετική ισότητα

Διαφάνεια 19: Επισκόπηση κατάστασης προ της Οδηγίας.

Διαφάνεια 20: Σκοπός, εφαρμογή, λόγοι Οδηγίας – Υποχρεώσεις κρατών μελών βάσει της Οδηγίας

Διαφάνεια 21: Τομείς που καλύπτονται από την Οδηγία

Διαφάνεια 22: Αναλυτική επεξήγηση πέντε βασικών τομέων της Οδηγίας στις διαφάνειες που ακολουθούν, 23, 24, 25, 26 και 27

Διαφάνεια 23: Ορισμός άμεσης διάκρισης και τυπικά σενάρια

Διαφάνεια 24: Ορισμός έμμεσης διάκρισης και τυπικά σενάρια

Διαφάνεια 25: Ορισμός παρενόχλησης και τυπικά σενάρια

Διαφάνεια 26: Ορισμός διακρίσεων και εντολής για την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης και τυπικά σενάρια

Διαφάνεια 27: Αντιστροφή βάρους απόδειξης. Ο λόγος για τον οποίο το βάρος απόδειξης αντιστρέφεται σχετίζεται προφανώς με το γεγονός ότι η απόδειξη μπορεί να είναι ιδιαιτέρως δύσκολη, αν όχι αδύνατη, για τα θύματα. Σκοπός της διάταξης είναι η διευκόλυνση της ανάληψης νομικών ενεργειών κατά του δράστη διακριτικής μεταχείρισης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της Οδηγίας:

Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής. Μπορείτε να βρείτε το πλήρες κείμενο – συμπεριλαμβανομένων των διαφορετικών γλωσσικών εκδοχών του – στον σύνδεσμο <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32000L0043>

Η οδηγία **2000/43/ΕΚ** – ή αλλιώς οδηγία για τη φυλετική ισότητα – απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Καλύπτει τους παρακάτω τομείς:

- απασχόληση & εργασία
- επαγγελματικός προσανατολισμός
- ιδιότητα μέλους σε οργανώσεις εργοδοτών ή εργαζομένων
- κοινωνική προστασία, συμπεριλαμβανόμενης της κοινωνικής ασφάλισης και της υγειονομικής περίθαλψης
- εκπαίδευση
- πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα στο κοινό, συμπεριλαμβανόμενης της στέγασης

Σύμφωνα με την Οδηγία, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν ή να δημιουργήσουν εξειδικευμένο φορέα για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής και εθνοτικής καταγωγής.

Η νομοθεσία καθορίζει **ελάχιστες** απαιτήσεις. Συνεπώς, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας κατά των διακρίσεων στην εθνική νομοθεσία τους.

[https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_07_257]

Διαφάνεια 28. Εισαγωγική διαφάνεια: Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία: *Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;*

Διαφάνειες 29 και 30:

Διαφάνεια 29: Απαρίθμηση λόγων για τους οποίους το να γνωρίζει κανείς την Οδηγία είναι χρήσιμο για τους ωφελούμενους.

Το να γνωρίζει κανείς την Οδηγία δεν είναι απλώς θέμα προσωπικής κουλτούρας, αλλά επιτρέπει στους ωφελούμενους να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά ζητήματα διακρίσεων. Η αξιολόγηση, η συζήτηση και ο διάλογος σχετικά με θεματικές που άπτονται της Οδηγίας θα συμβάλει σε αυξημένη ευαισθητοποίηση και εξειδίκευση των ωφελουμένων και θα τους επιτρέψει να αντιμετωπίζουν δεόντως διαφορετικές περιπτώσεις διακρίσεων, επιλέγοντας τον τρόπο δράσης που θα υιοθετήσουν και παρατηρώντας τα πραγματικά περιστατικά από μια αμερόληπτη οπτική γωνία.

Διαφάνεια 30: Άλλοι λόγοι για τους οποίους το να γνωρίζει κανείς την Οδηγία είναι χρήσιμο για τους ωφελούμενους.

Ένας επαγγελματίας πρώτης γραμμής, ο οποίος δεν έχει εκπαιδευτεί σχετικά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα και στον οποίο υποβάλλεται καταγγελία σχετικά με έγκλημα ή περιστατικό βίας ή αδικίας ενδέχεται:

- 1) να μην αντιλαμβάνεται αν μπορεί να στοιχειοθετηθεί διάκριση σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, γεγονός που οφείλεται επίσης στην απροθυμία των αρχών επιβολής του νόμου να δεχθούν την ύπαρξη προκατάληψης εάν δεν έχουν επίγνωση της σημασίας του ρόλου τους·
- 2) να μην είναι σε θέση να ενημερώνουν τα θύματα σχετικά με τον τρόπο δράσης που πρέπει να υιοθετήσουν ή τα μέτρα που πρέπει να λάβουν και να προτιμούν να αποφύγουν να ασχοληθούν με την ίδια τη διάκριση·
- 3) να μην έχουν επίγνωση των συνεπειών των πράξεων των θυμάτων και να μην είναι σε θέση να τα συνδράμουν κατά την υποβολή καταγγελίας ή να τα παραπέμπουν σε επαγγελματία του νομικού κλάδου για να λαμβάνουν συνδρομή·
- 4) να διαμορφώνουν ένα αρνητικό περιβάλλον, που αποτρέπει τα πρόσωπα που έχουν υποστεί ρατσισμό να απευθύνονται στις αρχές επιβολής του νόμου, καθώς φοβούνται ότι θα τα παρεξηγήσουν και νιώθουν ότι δεν υπάρχει ελπίδα να λάβουν οποιαδήποτε βοήθεια·
- 5) να αντιμετωπίζουν μετανάστες, άστεγους ή φτωχούς ανθρώπους, που δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τις ανάγκες τους ή ρατσιστικά περιστατικά εις βάρος τους, σαν εγκληματίες·
- 6) να συμβάλλουν στην επίταση των θεσμικών διακρίσεων εις βάρος ομάδων που ήδη υφίστανται ρατσισμό ή των αδύναμων.

Διαφάνεια 31. Δραστηριότητα 3

Παρακολουθήστε τα βίντεο και συζητήστε

Δύο βίντεο του [Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιώματων της Ευρωπαϊκής Ένωσης \(FRA\)](#) – Έκθεση σχετικά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα: <https://www.youtube.com/watch?v=HjGR-9o4EMg>

και <https://www.youtube.com/watch?v=5N4BUYQJV2Y>

Διαφάνεια 32: Εισαγωγική διαφάνεια αξιολόγησης θεματικής

Διαφάνεια 33: Αξιολόγηση θεματικής

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Διατάξεις οδηγίας για τα θύματα

Εκπαιδευτικό πακέτο για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

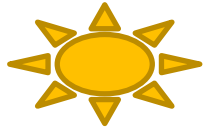
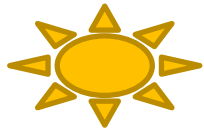

Co-funded by the
European Union

Περιεχόμενο

- Συνήθεις ορισμοί θύματος VS ορισμός θύματος σύμφωνα με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων
- Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων Οδηγίας. Η εξέλιξη της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων: Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία: *Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;*

Κατανόηση έννοιας θύματος

Κατανόηση βασικού περιεχομένου οδηγίας της ΕΕ για την προστασία των θυμάτων

Δυνατότητα αξιοποίησης περιεχομένου Οδηγίας στο πλαίσιο της επαγγελματικής ενασχόλησης

Συνήθεις ορισμοί θύματος VS ορισμός θύματος σύμφωνα με την Οδηγία

Συνήθης ορισμός θύματος στον νόμο:

«Θύματα» είναι τα πρόσωπα τα οποία, ατομικά ή συλλογικά, έχουν υποστεί βλάβη, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης, οικονομικής ζημίας ή ουσιώδους προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, από πράξεις ή παραλείψεις που παραβιάζουν τους ισχύοντες ποινικούς νόμους των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των νόμων βάσει των οποίων η κατάχρηση εξουσίας διώκεται ποινικά.

Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τις βασικές αρχές δικαιοσύνης για τα θύματα της εγκληματικότητας και της κατάχρησης εξουσίας | OHCHR

Στην οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων παρέχεται ένας σαφής και ευρύς ορισμός του όρου «θύμα». Σε αυτόν εμπεριέχονται οι ακόλουθες έννοιες:

α) Κάθε πρόσωπο που υπέστη ζημία από έγκλημα είναι θύμα (επομένως, όχι μόνο τα άμεσα θύματα εγκλήματος αλλά και τα μέλη της οικογένειας θύματος που αποβίωσε ως αποτέλεσμα του εγκλήματος).

β) Η ζημία είναι αντικειμενικά μετρήσιμη (οικονομική ζημία ή σωματική βλάβη, καθώς και ψυχική ή συναισθηματική βλάβη).

γ) Η ζημία προκαλείται απευθείας από έγκλημα.

δ) Το έγκλημα προβλέπεται στο εθνικό ποινικό δίκαιο.

[Οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων: Συχνές ερωτήσεις \(europa.eu\)](#)

[Δικαιώματα των θυμάτων στην ΕΕ \(europa.eu\)](#)

**Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων
Η εξέλιξη της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων: Νέα στρατηγική για τα
δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025**

ΟΔΗΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

- Πλήρης ονομασία: Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012
- Θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου

Η οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη μέσα της ΕΕ για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Υιοθετήθηκε το 2012. Οι χώρες της ΕΕ όφειλαν να την έχουν θέσει σε εφαρμογή έως τις 16 Νοεμβρίου 2015. Το 2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριο έγγραφο προκειμένου να συνδράμει τις χώρες της ΕΕ σε αυτή τη διαδικασία.

Σκοπός της Οδηγίας είναι η παροχή υποστήριξης και προστασίας σε όλα τα θύματα της εγκληματικότητας, καθώς και η δέουσα πληροφόρηση, προκειμένου να καταστούν ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία. Τα θύματα πρέπει να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ευαισθησία από όλους τους φορείς/λειτουργούς που έρχονται σε επαφή μαζί τους.

Τα θύματα με ειδικές ανάγκες πρέπει να αντιμετωπίζονται με ακόμη μεγαλύτερη προσοχή, προκειμένου να προστατεύονται από δευτερογενή θυματοποίηση και εκφοβισμό. Τα θύματα αυτά μπορούν επίσης να έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης. Επίσης, ειδική μέριμνα λαμβάνεται στην περίπτωση που το θύμα είναι παιδί.

Ειδικότερα, θεσπίζονται ειδικοί κανόνες για τις ακόλουθες κατηγορίες θυμάτων:

- θύματα εμπορίας ανθρώπων,
- παιδιά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης,
- θύματα τρομοκρατίας.

Η οδηγία **δεν ενσωματώθηκε αμέσως ή δεν ενσωματώθηκε επαρκώς** στις έννομες τάξεις των χωρών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ελλείμματα όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Στις 11 Μαΐου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε **Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων**, στην οποία καταδείχθηκε το γεγονός ότι οι ενωσιακοί κανόνες είχαν μεταφερθεί ανεπαρκώς ή/και εφαρμόζονταν εσφαλμένα στις εθνικές έννομες τάξεις.

Η ΕΕ δημιούργησε ένα **Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τα δικαιώματα των θυμάτων** προκειμένου να υποστηρίξει τις εθνικές αρχές στην εφαρμογή της Οδηγίας. Το Δίκτυο παρέχει ένα φόρουμ εθνικών εμπειρογνομόνων, οι οποίοι ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και συζητούν σχετικά με την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας που μεταφέρεται στο εσωτερικό δίκαιο.

Στις 28 Ιουνίου 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ένα **σχέδιο αξιολόγησης** της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Το σχέδιο αξιολόγησης κατέδειξε ότι η **σημαντική πρόοδος** που σημειώθηκε με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων είχε ως αποτέλεσμα να βελτιωθούν σε σημαντικό βαθμό οι συνθήκες ασφάλειας των θυμάτων. Η Οδηγία συνέβαλε επίσης στον περιορισμό του κινδύνου αρνητικών επιπτώσεων που συνδέονται με τη συμμετοχή σε ποινικές διαδικασίες και με τις επαφές με τον δράστη.

Από την άλλη πλευρά, το σχέδιο αξιολόγησης αναδεικνύει επίσης περιπτώσεις στις οποίες εντοπίζονται **ελλείμματα**, καθώς τα θύματα δεν μπορούν να βασιστούν πλήρως στα δικαιώματά τους, λόγω της ασαφούς και αόριστης διατύπωσης της οδηγίας σχετικά με ορισμένα δικαιώματα. Ειδικότερα, τα θύματα πρέπει να είναι σε θέση να αναλαμβάνουν πιο ενεργό ρόλο στην ποινική διαδικασία και να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε αποζημίωση.

Σκοπός της Οδηγίας είναι η παροχή υποστήριξης και προστασίας στα θύματα της εγκληματικότητας, μέσω της διασφάλισης ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματά τους, καθώς και της αντιμετώπισης των θυμάτων με σεβασμό, της προσήκουσας προστασίας τους και της πρόσβασής τους στη δικαιοσύνη.

Εφαρμόζεται στα θύματα της εγκληματικότητας και στα μέλη των οικογενειών τους. Ειδικές διατάξεις προβλέπονται για τα θύματα με ειδικές ανάγκες ή τους ανηλίκους.

Βασικοί τομείς της Οδηγίας: Η Οδηγία παρέχει στα θύματα δικαίωμα **ενημέρωσης**, δικαίωμα **να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά**, δικαίωμα **πρόσβασης στην ποινική διαδικασία**. Παρέχει **υποστήριξη και προστασία** σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες των θυμάτων.

- ***Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά***

Η επικοινωνία με τα θύματα πρέπει να είναι απλή και κατανοητή. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να προσαρμόζεται στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων (γλωσσική ικανότητα, ηλικία, γλώσσα, αναπηρία κ.λπ.).

- ***Δικαίωμα των θυμάτων να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους***

Τα θύματα πρέπει να ενημερώνονται από τις αρχές για τα δικαιώματά τους (είδος υποστήριξης, προστασίας, νομικές συμβουλές ή αποζημίωση που μπορούν να λάβουν, διαδικασία υποβολής καταγγελίας κ.λπ.). Όλες οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται από την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή.

- ***Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους / να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία***

Σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, τα θύματα πρέπει να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους: τον χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης, τα στάδια της υπόθεσης, την οριστική απόφαση. Έχουν επίσης δικαίωμα ακρόασης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Τα θύματα πρέπει επίσης - εφόσον το επιθυμούν - να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την αποφυλάκιση ή την απόδραση του δράστη. Πρέπει επίσης να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τη μη άσκηση δίωξης εις βάρος του δράστη και έχουν το δικαίωμα να ζητούν να επανεξετασθεί η εν λόγω απόφαση, εάν δεν συμφωνούν με αυτήν.

- ***Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης***

Στα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας πρέπει να παρέχεται, εφόσον το ζητήσουν, διερμηνεία και μετάφραση, δωρεάν.

- ***Δικαίωμα υποστήριξης***

Τα θύματα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν υπηρεσίες υποστήριξης, όπως κέντρα υποδοχής, μετατραυματική υποστήριξη και συμβουλευτική, προσαρμοσμένες σε διαφορετικές κατηγορίες θυμάτων.

- ***Δικαίωμα διασφαλίσεων στο πλαίσιο υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης***

Εάν, βάσει του εθνικού συστήματος, χρησιμοποιούνται διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, αυτές χρησιμοποιούνται προς το συμφέρον του θύματος και τα θύματα προστατεύονται από τους κινδύνους περαιτέρω ζημίας, που σχετίζονται με τις επαφές με τον δράστη.

- ***Δικαίωμα προστασίας***

Τα θύματα πρέπει να προστατεύονται από τον δράστη καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

- ***Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής***

Τα θύματα έχουν δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής τους κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες για την προστασία των δεδομένων. Ειδικότερα, πρέπει να αποφεύγεται η διάδοση οποιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναγνώριση ανηλίκου.

- ***Δικαίωμα ατομικής αξιολόγησης αναγκών προστασίας θυμάτων***

Τα θύματα έχουν δικαίωμα ατομικής αξιολόγησης των ατομικών αναγκών προστασίας τους. Οι αρμόδιες αρχές (αστυνομία, εισαγγελέας) ή/και ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό θα αξιολογούν τις ατομικές ανάγκες κάθε θύματος και θα εντοπίζουν τα θύματα που είναι τα πλέον ευάλωτα. Τα θύματα αυτά θα προστατεύονται με ειδικά μέτρα.

- ***Δικαιώματα παιδιών***

Τα παιδιά, ως ευάλωτα θύματα, πρέπει πάντα να τυγχάνουν ειδικής προστασίας.

Στην Οδηγία θεσπίζεται γενική αρχή, σύμφωνα με την οποία το συμφέρον του παιδιού πρέπει πάντα να υπερισχύει κατά την εφαρμογή της Οδηγίας.

Η εξέλιξη της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων: Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025

Η νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων είναι η πρώτη στρατηγική σχετικά με το ζήτημα αυτό.

Οι δύο σκοποί της είναι: **1) ενδυνάμωση των θυμάτων της εγκληματικότητας** και **2) συνεργασία για τα δικαιώματα των θυμάτων**.

Κατά την επόμενη πενταετία, πρέπει να αναληφθούν συγκεκριμένες δράσεις σε επίπεδο ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε εθνικό επίπεδο από τα κράτη μέλη και σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών από εθνικούς φορείς.

Έχει πέντε βασικές προτεραιότητες: 1) αποτελεσματική επικοινωνία με τα θύματα και παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος για την καταγγελία εγκλημάτων από αυτά· 2) βελτίωση της παροχής υποστήριξης και προστασίας στα πλέον ευάλωτα θύματα· 3) διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων σε αποζημίωση· 4) ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων· 5) ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Η υλοποίηση της στρατηγικής θα παρακολουθείται τακτικά, μεταξύ άλλων μέσω τακτικών συνεδριάσεων της πλατφόρμας για τα δικαιώματα των θυμάτων, με σκοπό την επικαιροποίηση των δράσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα διαφορετικών φορέων.

Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία:

Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;

PRESERVERE

Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία

Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;

Σε περίπτωση που έχει λάβει χώρα διακριτική μεταχείριση και το θύμα εμπλέκεται σε ποινική διαδικασία (διαμεσολάβηση ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία), ένας επαγγελματίας πρώτης γραμμής που έχει εκπαιδευτεί σχετικά με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων μπορεί να συνδράμει το θύμα ενώπιον του δικαστηρίου διασφαλίζοντας:

- ❖ Την παροχή προσήκουσας ενημέρωσης στο θύμα σχετικά με τα δικαιώματά του (συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε ψυχολογική συνδρομή).
- ❖ Την αναγνώριση των συνθηκών του θύματος.
- ❖ Την προστασία του θύματος από εκφοβισμό ή τη συνδρομή του σε περίπτωση εκφοβισμού.
- ❖ Ότι το θύμα είναι ενήμερο σχετικά με τις νομικές διαδικασίες, τις κατανοεί και είναι σε θέση να συμμετέχει ενεργά σε αυτές.
- ❖ Ότι το θύμα κατανοεί το ακριβές ποσό χρηματικής ικανοποίησης/αποζημίωσης που δικαιούται από το κράτος ή τον θύτη βάσει νομικών αποφάσεων, διαμεσολάβησης ή άλλης μορφής αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία

Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;

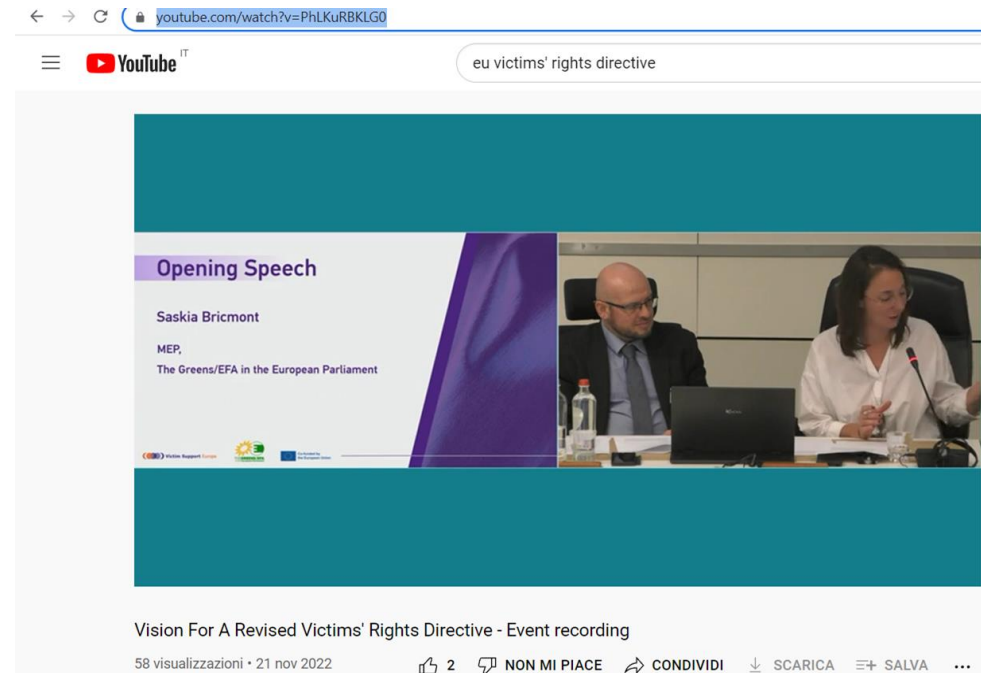
Σε περίπτωση που έχει λάβει χώρα διακριτική μεταχείριση και το θύμα εμπλέκεται σε ποινική διαδικασία (διαμεσολάβηση ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία), ένας επαγγελματίας πρώτης γραμμής που δεν έχει εκπαιδευτεί σχετικά με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων μπορεί να μην είναι σε θέση να:

- 1) αντιμετωπίζει το θύμα με σεβασμό, διότι μπορεί να μην είναι σε θέση να αντιληφθεί επαρκώς τις συνθήκες του θύματος (από ψυχολογική, ανθρώπινη αλλά και νομική σκοπιά).
- 2) προστατεύει το θύμα από εκφοβισμό εκ μέρους του δράστη ή θεσμικών οργάνων· ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής μπορεί να μην γνωρίζει ότι τα θύματα συχνά νιώθουν φόβο όχι μόνο απέναντι στον δράστη που τα υπέβαλε σε διακριτική μεταχείριση, αλλά και απέναντι σε θεσμικά όργανα και μη φιλικά περιβάλλοντα.
- 3) υποστηρίζει το θέμα με ψυχολογική συνδρομή.
- 4) ενημερώνει το θύμα σχετικά με τις νομικές διαδικασίες, προκειμένου να τις κατανοεί και να είναι σε θέση να συμμετέχει ενεργά σε αυτές.
- 5) διασφαλίζει ότι το θύμα κατανοεί το ακριβές ποσό χρηματικής ικανοποίησης/αποζημίωσης που δικαιούται από το κράτος ή τον θύτη βάσει νομικών αποφάσεων, διαμεσολάβησης ή άλλης μορφής αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Δραστηριότητα

Παρακολουθήστε τα βίντεο και συζητήστε

<https://www.youtube.com/watch?v=PhLKuRBKLG0>

Ποια είναι η άποψή σας;

Αξιολόγηση θεματικής

Αξιολόγηση θεματικής

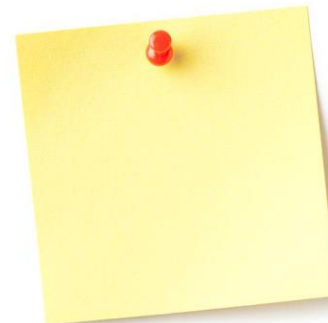
Από το 1 ως το 4, πώς θα αξιολογούσατε αυτή τη θεματική;

1	2	3	4
Ανεπαρκής	Επαρκής	Καλή	Εξαιρετική

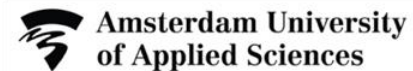
Πιστεύετε ότι μάθατε κάτι νέο; /_ / Ναι /_ / Όχι

Ποιο είναι το πιο σημαντικό ζήτημα που διδαχθήκατε από αυτήν την ενότητα; Γράψτε τις σκέψεις σας σε ένα χαρτί, το οποίο στη συνέχεια θα διαβάσετε ενώπιον όλων.

Θα θέλατε να κάνετε μερικές υποδείξεις για τη βελτίωση του περιεχομένου; Παρακαλώ γράψτε τις σκέψεις σας σε ένα χαρτί, το οποίο στη συνέχεια θα διαβάσετε ενώπιον όλων.

Εταίροι PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

ΠΕ3 – Ανάπτυξη εκπαιδευτικού πακέτου και διαδικτυακής εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης PRESERVERE

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Διατάξεις οδηγίας για τα θύματα

Διαφάνεια 1: Εισαγωγική διαφάνεια

Διαφάνεια 2: Επισκόπηση περιεχομένου

Παρουσίαση προς εξέταση περιεχομένου:

- Συνήθεις ορισμοί θύματος VS ορισμός θύματος σύμφωνα με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων
- Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων Οδηγίας. Η εξέλιξη της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων: Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025
- Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία: *Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;*

Διαφάνεια 3: Μαθησιακοί στόχοι

Παρουσίαση επιδιωκόμενων στόχων

- Κατανόηση έννοιας θύματος
- Κατανόηση βασικού περιεχομένου οδηγίας της ΕΕ για την προστασία των θυμάτων
- Δυνατότητα αξιοποίησης περιεχομένου Οδηγίας στο πλαίσιο της επαγγελματικής ενασχόλησης

Διαφάνεια 4: Εισαγωγική διαφάνεια. Συνήθεις ορισμοί θύματος VS ορισμός θύματος σύμφωνα με την Οδηγία

Διαφάνεια 5: Συνήθης ορισμός θύματος

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να δώσουν τον δικό τους ορισμό του θύματος

Διαφάνεια 6: Ορισμός θύματος στην Οδηγία

Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να συγκρίνουν τους διαφορετικούς ορισμούς και να πουν την άποψή τους

Διαφάνεια 7: Εισαγωγική διαφάνεια. Επισκόπηση βασικών πτυχών και όρων οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων. Η εξέλιξη της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων: Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025

Η [οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων](#) θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που έχουν πέσει θύματα εγκλήματος αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται με σεβασμό. Πρέπει επίσης να λαμβάνουν κατάλληλη προστασία, υποστήριξη και πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Η Οδηγία ενισχύει σημαντικά τα δικαιώματα των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους σε ενημέρωση, υποστήριξη και προστασία. Ενισχύει περαιτέρω τα δικονομικά δικαιώματα των θυμάτων στην ποινική διαδικασία. Η

Οδηγία επιβάλλει επίσης στις χώρες της ΕΕ να εξασφαλίζουν κατάλληλη εκπαίδευση σχετικά με τις ανάγκες των θυμάτων στους υπαλλήλους που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με θύματα.

Μπορεί να είναι χρήσιμο για τον εκπαιδευτή να μελετήσει την εν λόγω θεματική στον παρακάτω σύνδεσμο https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights/victims-rights-eu_en

Διαφάνεια 8: Συνοπτικό πλαίσιο οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων

Διαφάνεια 9: Γενική επισκόπηση οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων και σκοπών της

Διαφάνεια 10: Συγκεκριμένες ομάδες προσώπων που προστατεύονται από την Οδηγία

Διαφάνεια 11: Εφαρμογή Οδηγίας: Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων και Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τα δικαιώματα των θυμάτων

Διαφάνεια 12: Σχέδιο αξιολόγησης Οδηγίας

Διαφάνεια 13: Συγκεκριμένες πτυχές της Οδηγίας: σκοποί, εφαρμογή, τομείς

Διαφάνεια 14: Κατάλογος δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Οδηγία

Διαφάνεια 15: Κατάλογος δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Οδηγία

Διαφάνεια 16: Κατάλογος δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Οδηγία

Διαφάνεια 17: Κατάλογος δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Οδηγία

Διαφάνεια 18: Κατάλογος δικαιωμάτων που προστατεύονται από την Οδηγία – ιδίως δικαιώματα παιδιών

Διαφάνεια 19: Η εξέλιξη της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων: Νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων 2020-2025: σκοποί, δράσεις και βασικές προτεραιότητες

Διαφάνεια 20: Εισαγωγική διαφάνεια. Με ποιον τρόπο μπορούν οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να αξιοποιήσουν την Οδηγία: *Πώς να βοηθήσω τους ωφελούμενούς μου να επωφεληθούν από την Οδηγία;*

Διαφάνεια 21: Το να γνωρίζει κανείς την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων δεν είναι απλώς θέμα προσωπικής κουλτούρας, αλλά θεμελιώδους σημασίας για τη γνώση και την κατανόηση όλων των δικαιωμάτων των θυμάτων. Τα δικαιώματα είναι συχνά τόσο «προφανή», που είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς πόσο εύκολα μπορούν να καταπατηθούν. Ο κατάλογος των συγκεκριμένων δικαιωμάτων της Οδηγίας επιτρέπει στους ωφελούμενους να τα κατανοούν καλύτερα και να δρουν αποτελεσματικά σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων των θυμάτων.

Σε περίπτωση που έχει λάβει χώρα διακριτική μεταχείριση και το θύμα εμπλέκεται σε **ποινική** διαδικασία (διαμεσολάβηση ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία), ένας επαγγελματίας πρώτης γραμμής που δεν έχει εκπαιδευτεί σχετικά με την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων μπορεί να μην είναι σε θέση να:

- αντιμετωπίζει το θύμα με σεβασμό, διότι μπορεί να μην είναι σε θέση να αντιληφθεί επαρκώς τις συνθήκες του θύματος (από ψυχολογική, ανθρώπινη αλλά και νομική σκοπιά)·
- προστατεύει το θύμα από εκφοβισμό εκ μέρους του δράστη ή θεσμικών οργάνων· ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής μπορεί να μην γνωρίζει ότι τα θύματα συχνά νιώθουν φόβο όχι μόνο απέναντι

στον δράστη που τα υπέβαλε σε διακριτική μεταχείριση, αλλά και απέναντι σε θεσμικά όργανα και μη φιλικά περιβάλλοντα·

- υποστηρίζει το θέμα με ψυχολογική συνδρομή·
- ενημερώνει το θύμα σχετικά με τις νομικές διαδικασίες, προκειμένου να τις κατανοεί και να είναι σε θέση να συμμετέχει ενεργά σε αυτές·
- διασφαλίζει ότι το θύμα κατανοεί το ακριβές ποσό χρηματικής ικανοποίησης/αποζημίωσης που δικαιούται από το κράτος ή τον θύτη βάσει νομικών αποφάσεων, διαμεσολάβησης ή άλλης μορφής αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Διαφάνεια 23. Δραστηριότητα: Παρακολουθήστε το βίντεο και συζητήστε

<https://www.youtube.com/watch?v=PhLKuRBKLG0>

Στις 11 Μαΐου 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε [έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων](#). Στην έκθεση αξιολογείται ο βαθμός στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα συμμόρφωσης με τις διατάξεις της.

Το τρίτο βίντεο (<https://www.youtube.com/watch?v=PhLKuRBKLG0>) έχει τον τίτλο «Όραμα για μια αναθεωρημένη οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων». Στις 16 Νοεμβρίου, η Victim Support Europe και η Saskia Bricepont διοργάνωσαν από κοινού εκδήλωση με θέμα «Όραμα για μια αναθεωρημένη οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων» για να παρουσιάσουν επίσημα το νέο έγγραφο πολιτικής με τίτλο «Εθνικό πλαίσιο για την ολοκληρωμένη υποστήριξη των θυμάτων», μια μαρτυρία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα υποστήριξης των θυμάτων στην Ευρώπη μπορεί να βελτιωθεί μέσω της τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων, με βάση την πρακτική.

Καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ανακοινώσει μια πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων έως τον Μάρτιο του 2023, θεωρούμε ότι είναι ζωτικής σημασίας να εκμεταλλευτούμε την εν λόγω δυναμική προκειμένου να εγείρουμε ευαισθητοποίηση και να προάγουμε τη συζήτηση σχετικά με το ζήτημα αυτό. Η αναθεώρηση αυτή είναι πράγματι απαραίτητη, διότι μέσω αυτής παρέχεται η δυνατότητα να ενισχυθούν τα υφιστάμενα δικαιώματα, να θεσπιστούν σαφέστερες υποχρεώσεις των κρατών μελών και νέα δικαιώματα των θυμάτων.

Στόχος της εκδήλωσης είναι η ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις μελλοντικές κατευθύνσεις της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων και τον τρόπο με τον οποίο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να ενισχύσει το εν λόγω κείμενο στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας. Έχει επίσης ως στόχο να συζητηθούν οι προκλήσεις και οι δυνατότητες που σχετίζονται με την ύπαρξη μιας ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Εν αναμονή της σχετικής δράσης της ΕΕ, η Victim Support Europe (VSE) απευθύνει έκκληση να αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα δικαιώματα των θυμάτων. Απαιτείται μια μακροπρόθεσμη, στρατηγική και συστημική προσέγγιση του συνόλου των δικαιωμάτων που έχουν θεσπιστεί για τα θύματα. Ειδικότερα, αυτό σημαίνει ότι προκειμένου να ανταποκριθούμε στην ανάγκη των θυμάτων για υποστήριξη, δεν αρκεί η λειτουργία μεμονωμένων και ανομοιογενών οργανισμών υποστήριξης. Αντίθετα, κάθε χώρα πρέπει να προσεγγίσει το ζήτημα αυτό από τη σκοπιά του εθνικού πλαισίου υποστήριξης.

Προς τον σκοπό αυτό, η Victim Support Europe (VSE) θα παρουσιάσει το νέο της έγγραφο πολιτικής με τίτλο «Εθνικό πλαίσιο για την ολοκληρωμένη υποστήριξη των θυμάτων», το οποίο αποσκοπεί στην αλλαγή του τρόπου με τον οποίο γίνονται αντιληπτές η δραστηριοποίηση στον εν λόγω τομέα και οι δράσεις για τα

θύματα και ειδικότερα στην αντικατάσταση της αποσπασματικής προσέγγισης, η οποία υιοθετείται εν προκειμένω και στο πλαίσιο της οποίας κάθε οργανισμός αναπτύσσει δράση αποκλειστικά σε έναν τομέα και υιοθετεί αποκλειστικά μια οπτική γωνία, σε μια προσέγγιση, στο πλαίσιο της οποίας κάθε φορέας που έρχεται σε επαφή με τα θύματα επικεντρώνεται στο θύμα και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Η εν λόγω έρευνα δεν παρουσιάζεται ως κριτική της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά με σκοπό να καταδειχθούν οι δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης του συστήματος υποστήριξης σε επίπεδο ΕΕ.

Διαβάστε το έγγραφο πολιτικής με τίτλο «Εθνικό πλαίσιο για την ολοκληρωμένη υποστήριξη των θυμάτων» εδώ: <https://victim-support.eu/publication...> Ιστότοπος Victim Support Europe: <https://victim-support.eu/> Ιστότοπος The Greens/EFA (Πράσινοι/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία): <https://www.greens-efa.eu/en/>

Διαφάνεια 24: Εισαγωγική διαφάνεια αξιολόγησης θεματικής

Διαφάνεια 25: Αξιολόγηση θεματικής

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Πρακτικά σενάκια

Εκπαιδευτικό πακέτο για επαγγελματίες πρώτης γραμμής

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Directorate-General for Justice and Consumers of the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by the
European Union

Θα παρουσιάσουμε τρία σενάρια, στα οποία περιγράφονται περιστατικά διακριτικής μεταχείρισης που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι ωφελούμενοί σας.

Καλείστε να συνεργαστείτε για να επιλύσετε τα εν λόγω περιστατικά, λαμβάνοντας υπόψη το ρυθμιστικό πλαίσιο που αναλύθηκε.

Ο κ. G, που κατάγεται από τη Γκάνα, υπέβαλε αίτηση για θέση μηχανικού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ο εργοδότης εντυπωσιάστηκε από τη γραπτή εξέτασή του, επειδή οι απαντήσεις του στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής συγκέντρωσαν την υψηλότερη βαθμολογία, ενώ απάντησε στις ανοιχτού τύπου ερωτήσεις με δημιουργικό και ευρηματικό τρόπο.

Έτσι, ο κ. G κλήθηκε σε προφορική συνέντευξη. Όταν ο εργοδότης τον είδε και διαπίστωσε ότι είχε μαύρο χρώμα δέρματος, είπε στον κ. G ότι η θέση είχε καλυφθεί. Στη θέση του κ. G προσλήφθηκε Γάλλος εργαζόμενος με λιγότερες δεξιότητες. Ο άλλος εργοδότης, κ. Υ (ή το προσωπικό επιλογής ανθρώπινου δυναμικού) δεν ήταν ευχαριστημένος(/-οι) με την απόφαση αυτή, αλλά δεν ήθελε(/-αν) να διαφωνήσει(/-ουν) με τον διευθυντή και ως εκ τούτου δεν διαμαρτυρήθηκε(/-αν).

Σενάριο 1 – Ερώτηση 1

Κατά την άποψή σας, πρόκειται για περίπτωση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης;

Γιατί;

Σενάριο 1 – Ερώτηση 2

Σε ποιες ενέργειες πιστεύετε ότι θα έπρεπε να είχε προβεί ο κ. G, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία και τη σχετική νομολογία, με βάση όσα διδαχθήκατε στις ενότητες 2 και 3;

Σενάριο 1 – Ερώτηση 3

Τι θα μπορούσατε να κάνετε στο πλαίσιο του επαγγελματικού σας ρόλου εάν ο κ. Γ σας απευθυνόταν για βοήθεια;

Η κ. Α είναι Ρομά, που δεν μπορεί να διαβάσει ή να γράψει αγγλικά, αλλά μπορεί να διαβάσει και να γράψει ιταλικά και μιλάει με ευφράδεια ιταλικά και αγγλικά.

Υπέβαλε αίτηση για θέση προσωπικής γυμνάστριας Ιταλών.

Κατά τη διάρκεια της προσωπικής της συνέντευξης, ο εργοδότης, αντιλαμβανόμενος ότι η κ. Α ήταν Ρομά, της ζήτησε να δώσει γραπτή εξέταση στα αγγλικά, στην οποία και απέτυχε. Έτσι, δεν πήρε τη θέση.

Η κ. Α μίλησε σε μια φίλη της για το περιστατικό και εκείνη της πρότεινε να απευθυνθεί σε δικηγόρο ή σε συνδικαλιστική οργάνωση Ρομά εργαζομένων.

Σενάριο 2 – Ερώτηση 1

Κατά την άποψή σας, πρόκειται για περίπτωση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης;
Γιατί;

Σενάριο 2 – Ερώτηση 2

Σε ποιες ενέργειες πιστεύετε ότι θα έπρεπε να είχε προβεί η κ. Α, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία και τη σχετική νομολογία, με βάση όσα διδαχθήκατε στις ενότητες 2 και 3;

Σενάριο 2 – Ερώτηση 3

Αν εργαζόσασταν ως συμβουλευτικό προσωπικό σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων, τι θα κάνατε εάν σας προσέγγιζε η κ. Α για να καταγγείλει το εν λόγω περιστατικό;

Μια εταιρεία προσφέρει στους υφιστάμενους εργαζομένους της την ευκαιρία να υποβάλουν αίτηση για μια θέση εργασίας που προκηρύσσεται εσωτερικά, για το ήδη υπάρχον προσωπικό της εταιρείας. Μόνο εργαζόμενοι με πτυχία από πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου μπορούν να υποβάλουν αίτηση. Έτσι, πρόσωπα που απέκτησαν το πτυχίο τους σε άλλη χώρα αποκλείονται από τη δυνατότητα υποβολής αίτησης για τη συγκεκριμένη θέση. Ο κ. J είναι ένας εργαζόμενος με ιδιαίτερη εξειδίκευση, ο οποίος απέκτησε το πτυχίο του σε ελληνικό πανεπιστήμιο. Συνεπώς, ο κ. J δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση για την επιθυμητή θέση εργασίας, που απευθύνεται σε εσωτερικά εργαζόμενους στην εταιρεία. Η συνδικαλιστική οργάνωση εσωτερικά εργαζομένων εφιστά την προσοχή του εργοδότη σχετικά με τον κίνδυνο έμμεσης διάκρισης.

Σενάριο 3 – Ερώτηση 1

Κατά την άποψή σας, πρόκειται πράγματι για περίπτωση διάκρισης;
Εάν ναι, πρόκειται για άμεση ή έμμεση διάκριση;
Γιατί;

Σενάριο 3 – Ερώτηση 2

Τι θα κάνατε αν ήσασταν μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης εσωτερικά εργαζομένων;

Σενάριο 3 – Ερώτηση 3

Τι θα κάνατε αν ήσασταν ο εργαζόμενος κ. J;

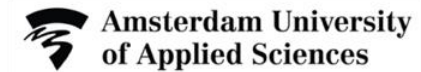
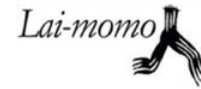
Τύπος: Απολογισμός και αναστοχασμός

Ερωτήσεις: Παρακαλώ σκεφτείτε ξανά τις υποθέσεις που συζητήσαμε.

Ποια διδάγματα αντλήσαμε από τις εμπειρίες μας όσον αφορά τη μεταχείριση προσώπων που υφίστανται διακρίσεις;

Εταίροι PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

ΠΕ3 – Ανάπτυξη εκπαιδευτικού πακέτου και διαδικτυακής εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης PRESERVERE**Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες πρώτης γραμμής****Πρακτικά σενάρια****Εφαρμογή:**

Τα σενάρια που παρουσιάζονται σε αυτές τις διαφάνειες είναι συμπληρωματικά των σεναρίων που έχουν ήδη παρουσιαστεί σε προηγούμενες θεματικές. Θα μπορούσαν ωστόσο να είναι χρήσιμα για ομαδικό προβληματισμό με τους συμμετέχοντες.

Εξηγήστε τη σημασία των πρακτικών σεναρίων. Σκοπός είναι η αξιοποίηση της σύνθεσης των γνώσεων που επιχειρήθηκε να μεταδοθούν στις προηγούμενες θεματικές με έναν πρακτικό, βασισμένο στην εξάσκηση τρόπο.

Εν προκειμένω, τα τρία σενάρια είναι χρήσιμα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι συμμετέχοντες είναι σε θέση να κατανοήσουν πότε στοιχειοθετείται διακριτική μεταχείριση σε μια συγκεκριμένη περίπτωση και πότε όχι, και, σε θετική περίπτωση, αν πρόκειται για περίπτωση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης.

Για κάθε σενάριο, τίθενται τρεις ερωτήσεις στους συμμετέχοντες – Στις σημειώσεις των διαφανειών παρέχονται προτεινόμενες απαντήσεις

Διαφάνεια 1: Εισαγωγική διαφάνεια

Διαφάνεια 2: **Παρουσίαση 1^{ου} σεναρίου**

Ο κ. G, που κατάγεται από τη Γκάνα, υπέβαλε αίτηση για θέση μηχανικού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ο εργοδότης εντυπωσιάστηκε από τη γραπτή εξέτασή του, επειδή οι απαντήσεις του στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής συγκέντρωσαν την υψηλότερη βαθμολογία, ενώ απάντησε στις ανοιχτού τύπου ερωτήσεις με δημιουργικό και ευρηματικό τρόπο. Έτσι, ο κ. G κλήθηκε σε προφορική συνέντευξη. Όταν ο εργοδότης τον είδε και διαπίστωσε ότι είχε μαύρο χρώμα δέρματος, είπε στον κ. G ότι η θέση είχε καλυφθεί. Στη θέση του κ. G προσλήφθηκε Γάλλος εργαζόμενος με λιγότερες δεξιότητες. Ο άλλος εργοδότης, κ. Υ (ή το προσωπικό επιλογής ανθρώπινου δυναμικού) δεν ήταν ευχαριστημένος(/-οι) με την απόφαση αυτή, αλλά δεν ήθελε(/-αν) να διαφωνήσει(/-ουν) με τον διευθυντή και ως εκ τούτου δεν διαμαρτυρήθηκε(/-αν).

Διαφάνεια 3: **Ερώτηση 1:** Κατά την άποψή σας, πρόκειται για περίπτωση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης; Γιατί;

Προτεινόμενη απάντηση: Πρόκειται για περίπτωση άμεσης διάκρισης, επειδή ο κ. G έτυχε δυσμενέστερης μεταχείρισης σε σχέση με άλλον εργαζόμενο, λόγω της εθνικότητάς του.

Διαφάνεια 4: **Ερώτηση 2:** Σε ποιες ενέργειες πιστεύετε ότι θα έπρεπε να είχε προβεί ο κ. G, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία και τη σχετική νομολογία, με βάση όσα διδαχθήκατε στις ενότητες 1, 2 και 3;

Προτεινόμενη απάντηση: Ο κ. G πρέπει να διαμαρτυρηθεί στον εργοδότη, αναφέροντας τις διακρίσεις που υπέστη και εν τέλει να απευθυνθεί σε δικηγόρο ή σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων.

Ο κ. G θα μπορούσε επίσης να απευθυνθεί σε τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για ζητήματα διακρίσεων προκειμένου να λάβει έγκυρες συμβουλές.

Διαφάνεια 5: **Ερώτηση 3:** Τι θα μπορούσατε να κάνετε στο πλαίσιο του επαγγελματικού σας ρόλου εάν ο κ. G σας απευθυνόταν για βοήθεια;

Προτεινόμενη απάντηση: Θα είχα διερευνήσει περαιτέρω την υπόθεση με τον κ. G και, αφού διαπίστωνα ότι είχε υποβληθεί σε διακριτική μεταχείριση, θα του πρότεινα να επικοινωνήσει με συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων για διαμεσολάβηση ή να βρει δικηγόρο και να κινηθεί δικαστικά.

Διαφάνεια 6: **Παρουσίαση 2^{ου} σεναρίου**

Η κ. Α είναι Ρομά, που δεν μπορεί να διαβάσει ή να γράψει αγγλικά, αλλά μπορεί να διαβάσει και να γράψει ιταλικά και μιλάει με ευφράδεια ιταλικά και αγγλικά. Υπέβαλε αίτηση για θέση προσωπικής γυμνάστριας Ιταλών. Κατά τη διάρκεια της προσωπικής της συνέντευξης, ο εργοδότης, αντιλαμβανόμενος ότι η κ. Α ήταν Ρομά, της ζήτησε να δώσει γραπτή εξέταση στα αγγλικά, στην οποία και απέτυχε. Έτσι, δεν πήρε τη θέση. Η κ. Α μίλησε σε μια φίλη της για το περιστατικό και εκείνη της πρότεινε να απευθυνθεί σε δικηγόρο ή σε συνδικαλιστική οργάνωση Ρομά εργαζομένων.

Διαφάνεια 7: **Ερώτηση 1:** Κατά την άποψή σας, πρόκειται για περίπτωση άμεσης ή έμμεσης διάκρισης; Γιατί;

Προτεινόμενη απάντηση: Εν προκειμένω, θα μπορούσε να υποκρύπτεται περίπτωση έμμεσης διάκρισης, επειδή απαιτήθηκε από τον εργοδότη μια δεξιότητα, η οποία δεν είναι απολύτως απαραίτητη για την υπό κρίση θέση, εκτός εάν ο εργοδότης είναι σε θέση να αποδείξει ότι η επάρκεια ανάγνωσης και γραφής της αγγλικής γλώσσας αποτελεί «ουσιαστική επαγγελματική προϋπόθεση» για την προσφερόμενη θέση, καθώς και ότι η κ. Α δεν θα μπορούσε να εκτελέσει αποτελεσματικά τα καθήκοντά της χωρίς την εν λόγω δεξιότητα.

Διαφάνεια 8: **Ερώτηση 2:** Σε ποιες ενέργειες πιστεύετε ότι θα έπρεπε να είχε προβεί η κ. Α, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθεσία και τη σχετική νομολογία, με βάση όσα διδαχθήκατε στις ενότητες 1, 2 και 3;

Προτεινόμενη απάντηση: Η κ. Α θα έπρεπε να είχε διαμαρτυρηθεί για τη γραπτή εξέταση με το επιχείρημα ότι δεν ήταν απαραίτητη, λαμβάνοντας υπόψη τη θέση εργασίας για την οποία υπέβαλε αίτηση (γυμνάστρια Ιταλών).

Σε δεύτερο στάδιο, θα έπρεπε να απευθυνθεί σε δικηγόρο ή σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων.

Διαφάνεια 9: **Ερώτηση 3:** Αν εργαζόσασταν ως συμβουλευτικό προσωπικό σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων, τι θα κάνατε εάν σας προσέγγιζε η κ. Α για να καταγγείλει το εν λόγω περιστατικό;

Προτεινόμενη απάντηση: Θα προσπαθούσα να επικοινωνήσω με τον εργοδότη και να καταστήσω σαφές ότι η συμπεριφορά της εταιρείας συνιστά διάκριση εις βάρος της κ. Α και θα προσπαθούσα να κατανοήσω τους λόγους για τους οποίους αποκλείστηκε.

Θα προσπαθούσα να επιδιώξω διάλογο με τον εργοδότη για να διευκρινίσω τους λόγους αποκλεισμού της και να καταστήσω σαφές ότι η εν λόγω συμπεριφορά ενδέχεται να συνιστά έμμεση διάκριση.

Στη έσχατη περίπτωση, θα απηύθυνα επίσημη επιστολή στον εργοδότη, στην οποία θα εξέθετα τα πραγματικά περιστατικά και θα του εφιστούσα την προσοχή σχετικά με τις συνέπειες της διάκρισης.

Διαφάνεια 10: **Παρουσίαση 3^{ου} σεναρίου**

Μια εταιρεία προσφέρει στους υφιστάμενους εργαζομένους της την ευκαιρία να υποβάλουν αίτηση για μια θέση εργασίας που προκηρύσσεται εσωτερικά, για το ήδη υπάρχον προσωπικό της εταιρείας. Μόνο εργαζόμενοι με πτυχία από πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου μπορούν να υποβάλουν αίτηση. Έτσι,

πρόσωπα που απέκτησαν το πτυχίο τους σε άλλη χώρα αποκλείονται από τη δυνατότητα υποβολής αίτησης για τη συγκεκριμένη θέση. Ο κ. J είναι ένας εργαζόμενος με ιδιαίτερη εξειδίκευση, ο οποίος απέκτησε το πτυχίο του σε ελληνικό πανεπιστήμιο. Συνεπώς, ο κ. J δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση για την επιθυμητή θέση εργασίας, που απευθύνεται σε εσωτερικά εργαζόμενους στην εταιρεία. Η συνδικαλιστική οργάνωση εσωτερικά εργαζομένων εφιστά την προσοχή του εργοδότη σχετικά με τον κίνδυνο έμμεσης διάκρισης.

Διαφάνεια 11: Ερώτηση 1: Κατά την άποψή σας, πρόκειται πράγματι για περίπτωση διάκρισης; Εάν ναι, πρόκειται για άμεση ή έμμεση διάκριση; Γιατί;

Προτεινόμενη απάντηση: Μπορεί να πρόκειται για περίπτωση έμμεσης διάκρισης, αν και το σκεπτικό βάσει του οποίου ο εργοδότης υιοθέτησε τη συγκεκριμένη πολιτική μπορεί να είναι αιτιολογημένο στην προκειμένη περίπτωση. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι δύσκολο ή ανέφικτο για την εταιρεία να ελέγξει την ποιότητα και τη συνάφεια των τίτλων που έχουν αποκτηθεί εκτός Ηνωμένου Βασιλείου.

Διαφάνεια 12: Ερώτηση 2: Τι θα κάνατε αν ήσασταν μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης εσωτερικά εργαζομένων;

Προτεινόμενη απάντηση: Θα πρότεινα στην εταιρεία να υιοθετήσει μια προορατική προσέγγιση, διευκρινίζοντας τους λόγους αποκλεισμού συγκεκριμένης κατηγορίας εργαζομένων, προκειμένου να περιοριστεί ο κίνδυνος παράνομης διάκρισης.

Διαφάνεια 13: Ερώτηση 3: Τι θα κάνατε αν ήσασταν ο εργαζόμενος κ. J;

Προτεινόμενη απάντηση: Θα μιλούσα με τον διευθυντή, θα τον ρωτούσα σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού συγκεκριμένης κατηγορίας εργαζομένων και, αν θεωρούσα ότι το θέμα δεν είχε επιλυθεί, ενδεχομένως θα προσέφευγα στο δικαστήριο για παράνομη διάκριση.

Διαφάνεια 14: Απολογισμός

Ερωτήσεις: Παρακαλώ σκεφτείτε ξανά τις υποθέσεις που συζητήσαμε. Ποια διδάγματα αντλήσαμε από τις εμπειρίες μας όσον αφορά τη μεταχείριση προσώπων που υφίστανται διακρίσεις;

Προφανώς, είναι επίσης πολύ σημαντικό να δώσετε βαρύτητα στις απαντήσεις που δεν απαντούν άμεσα στις προτεινόμενες ερωτήσεις, αλλά θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τον διάλογο σχετικά με άλλα σενάρια, εφόσον αυτά σχετίζονται με τις υπό εξέταση θεματικές.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

Υποστήριξη για την καλύτερη εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Ρατσισμός και διακρίσεις στην Ευρώπη

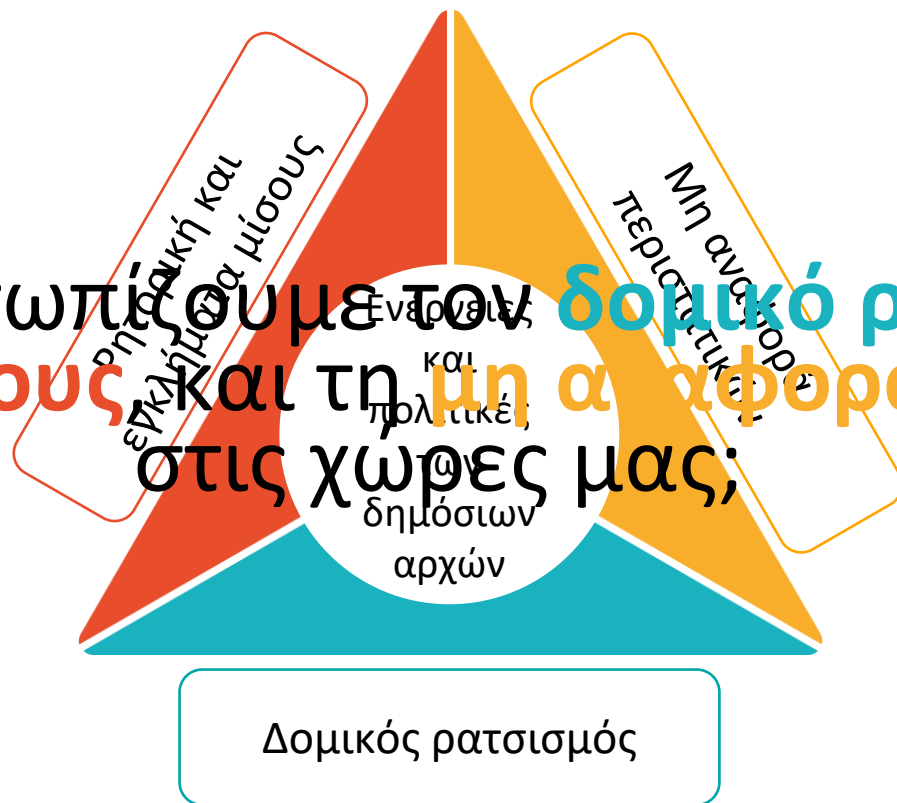
Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού, με εστίαση στην Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα και την Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

Τι συνεπάγεται η καλύτερη εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού;

Πώς αντιμετωπίζουμε τον **δομικό ρατσισμό**, τα **εγκλήματα μίσους** και τη **μη αλληλεγγύη** στις χώρες μας;

Δομικός ρατσισμός

Η «δέσμη εργαλείων για τον δομικό ρατσισμό στην αγορά εργασίας» του ENAR

Μη αναφορά περιστατικών

Το SPAD (Γραφείο για την Καταπολέμηση των Φυλετικών Διακρίσεων)

Ρητορική και εγκλήματα μίσους

Χαρτογράφηση εθνικών μέτρων κατά της ρητορικής μίσους στην Ισπανία

Πώς επηρεάζουν την καθημερινότητα των θυμάτων **ο δομικός ρατσισμός** και **τα εγκλήματα μίσους**;
Ποιες είναι οι συνέπειες της **ελλιπούς αναφοράς περιστατικών**;

των μαύρων υφίστανται φυλετική παρενόχληση

4 στους 10

λένε ότι δεν θα άλλαζε κάτι αν την είχαν καταγγείλει

Εβραίοι σκέφτονται να μεταναστεύσουν επειδή δεν νιώθουν ασφαλείς ως Εβραίοι

- Η ρητορική μίσους στην πολιτική και η στοχοποίηση από την ακροδεξιά **Μουσουλμάνων και προσφύγων** είναι συνήθεις πρακτικές σε όλη την ΕΕ

Ο ρατσισμός στην Ευρώπη

- Η φυλετική παρενόχληση και βία αποτελούν συχνό φαινόμενο στην ΕΕ, αλλά παραμένουν αόρατες στις επίσημες στατιστικές

....

- Ο φυλετικός χαρακτηρισμός με τρόπο που συνιστά διάκριση εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας

Μαύροι τους οποίους σταμάτησε η αστυνομία λένε ότι ήταν λόγω του χρώματος του δέρματός τους

Η θέσπιση ενός **κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου** για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων

Ο ρόλος της Οδηγίας αφορά την **εναρμόνιση** των εθνικών νομοθεσιών του συνόλου των κρατών της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων.

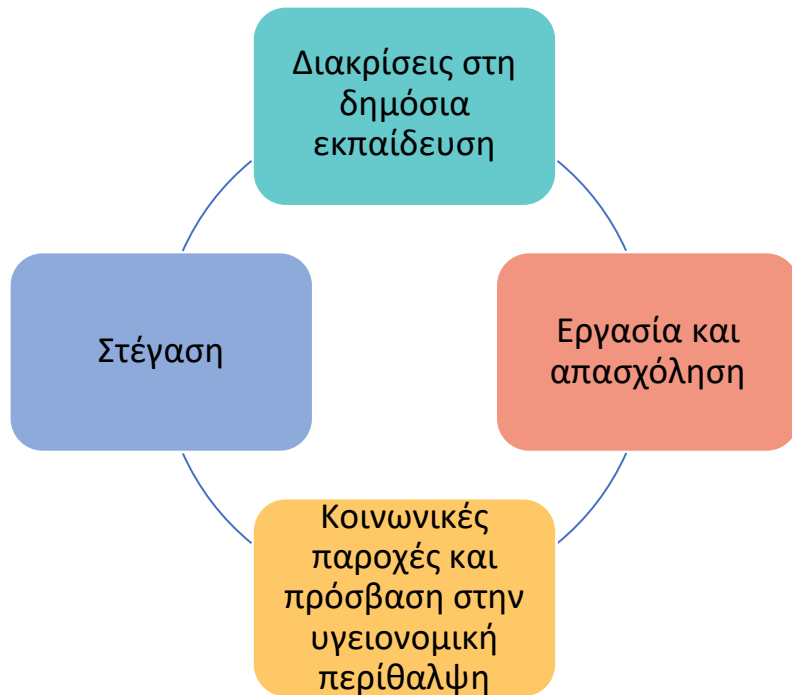
Οι διατάξεις για **θετική δράση** υπέρ ατόμων προερχομένων από περιθωριοποιημένες φυλετικές και εθνοτικές ομάδες προωθούν την ισότητα των ευκαιριών.

Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα

Ο αντίκτυπος της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα στους πολίτες της ΕΕ:

Σενάρια τα οποία καλύπτονται από την Οδηγία:

Καθορισμός **ελάχιστων προτύπων** για την προστασία των ατόμων έναντι των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής

Προστασία «όλων των ατόμων» τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα

Αντιμετώπιση **παραβιάσεων** των εθνικών διατάξεων δυνάμει της Οδηγίας

Δημιουργία **φορέων ισότητας** για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης σε όλους τους τομείς

Η διαφορετική μεταχείριση βάσει της εθνικότητας υπηκόων 3ων χωρών και απάτριδων ατόμων παραμένει

Απαγόρευση άμεσης και έμμεσης διάκρισης και παρενόχλησης

Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

Εστίαση στις ανάγκες των θυμάτων με **ειδικά προσαρμοσμένο τρόπο απαλλαγμένο από διακρίσεις**

Αυτό αφορά όλα τα άτομα τα οποία πέφτουν θύματα εγκληματικών πράξεων στην Ευρώπη **ανεξαρτήτως εθνικότητας**.

Η Οδηγία αποτελεί μια δέσμη δεσμευτικών δικαιωμάτων των θυμάτων και σαφώς διατυπωμένων **υποχρεώσεων των κρατών μελών της ΕΕ** για τη διασφάλιση των εν λόγω δικαιωμάτων στην πράξη.

Γνωρίζατε ότι κάθε χρόνο, εκτιμάται ότι το 15% των Ευρωπαίων πολιτών ή 75 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ πέφτουν θύματα εγκληματικών πράξεων;

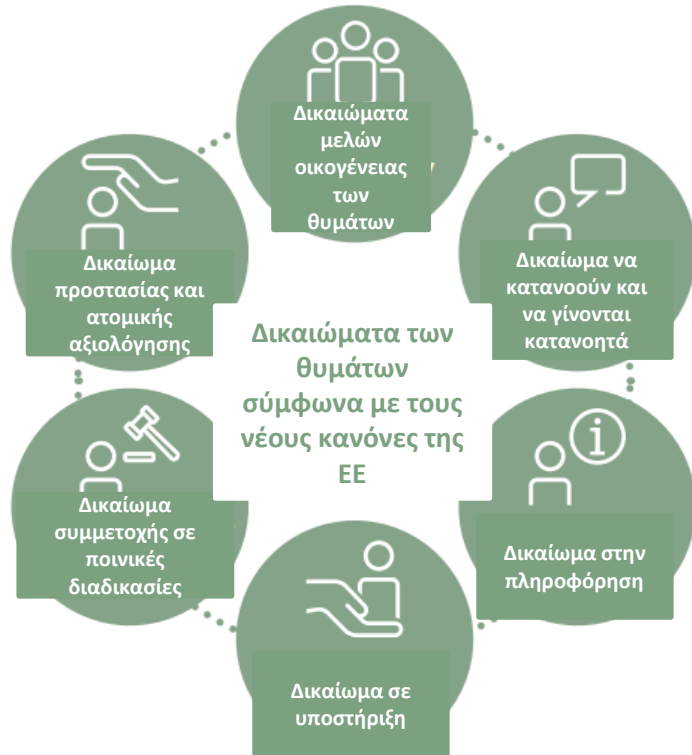

PRESERVERE

Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

Ο αντίκτυπος της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων στους πολίτες της ΕΕ:

Τα μέλη της οικογένειας απολαύουν τα ίδια δικαιώματα και από νομική άποψη θεωρούνται θύματα και τα ίδια

Το σύνολο της **επικοινωνίας** με τα θύματα πρέπει να είναι σε απλή και προσβάσιμη γλώσσα

Πληροφόρηση αναφορικά με τα δικαιώματά τους & την υποστήριξη που μπορούν να λάβουν

Πρόσβαση και παροχή συμβουλών σε σχέση με τις διάφορες **υποστηρικτικές υπηρεσίες**

Δικαίωμα σε πιο **ενεργό ρόλο** στις ποινικές διαδικασίες – να ακούγονται στα διαφορετικά στάδια και να ενημερώνονται σε σχέση με αυτά

Προστασία τόσο από τον δράστη όσο και από τον κίνδυνο πρόκλησης μεγαλύτερης βλάβης από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης

Προκλήσεις κατά την εφαρμογή των Οδηγιών

Κοινωνικές αντιλήψεις και νομική κουλτούρα -

διαφέρουν σε κάθε χώρα και διαμορφώνουν το βαθμό στον οποίο ο νόμος εφαρμόζεται επιτυχώς στην πράξη

Δομικά προβλήματα - όπως η υποχρηματοδότηση των εθνικών φορέων και των ΜΚΟ του τομέα

Το κυπριακό νομικό σύστημα επικεντρώνεται κατά παράδοση στην ανταποδοτική δικαιοσύνη αντί στην πρόληψη και την προστασία

Η εκπαίδευση μπορεί να προσφέρει γνώση στους σχετικούς φορείς, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας των δημοσιεύσεων και των αποφάσεών τους. Μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στις αποφάσεις των δικαστηρίων.

Με ποιους φορείς **θα συνεργαζόσασταν;**
Δεδομένου του συνόλου των κανονισμών που καλύπτονται από το νομικό πλαίσιο, **ποιες θα ήταν οι προτεραιότητές σας;**

Εκπαίδευση

- Η προώθηση της ευαισθητοποίησης σε θέματα διακρίσεων τα οποία απαντώνται σε όλους τους τομείς που αφορούν τους ενδιαφερόμενους φορείς
- Η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων για την προώθηση της εκπαίδευσης σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ευρωπαϊκού δικαίου

Πολυδιάστατη προσέγγιση των Οδηγιών

- Η προώθηση των βέλτιστων πρακτικών για την εφαρμογή των Οδηγιών
- Η διευκόλυνση του διατομεακού διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων

Παρακολούθηση

- Η θεμελίωση συγκεκριμένων σημείων παρακολούθησης εντός του πεδίου δράσης του κάθε ενδιαφερόμενου φορέα
- Η θέση σε προτεραιότητα της προστασίας των ευάλωτων ομάδων από όλους τους τομείς

Ποιες **ατομικές δράσεις** είμαι διατεθειμένος/-
νη να αναλάβω προκειμένου να συμβάλω στην
εφαρμογή των Οδηγιών;

Εταίροι του PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ:

preservere-eu-project

Ειδικά θέματα για ενδιαφερόμενους & άλλους συναφείς φορείς

Μέρος Ι - Υποστήριξη για την καλύτερη εφαρμογή της Οδηγίας

Αριθμός διαφάνειας	Οδηγίες	Χρονοδιάγραμμα
1	<p>Ξεκινήστε καλωσορίζοντας την ομάδα και συστηθείτε.</p> <p>Εξηγήστε με συντομία τι είναι το PRESERVE (Πρόληψη του Ρατσισμού και των Διακρίσεων - Αποτελεσματική Εφαρμογή του Νομικού Πλαισίου της ΕΕ κατά του Ρατσισμού), περιλαμβανομένων των στόχων του έργου και το ερευνητικό του πλαίσιο. Κεντρικής σημασίας για το ερευνητικό έργο είναι το ερώτημα γιατί το νομικό πλαίσιο της ΕΕ κατά του ρατσισμού δεν αποφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, καθώς και το τι πρέπει να γίνει για να επιτευχθούν τα εν λόγω αποτελέσματα.</p> <p>Προσελκύστε το ενδιαφέρον του ακροατηρίου σας στο συγκεκριμένο θέμα και διαβεβαιώστε τους ότι η περιορισμένη γνώση του ζητήματος δεν αποτελεί πρόβλημα. Ενθαρρύνετε την υποβολή ερωτήσεων καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Ενημερώστε τους ότι η εκπαίδευση βασίζεται στην έρευνα και την ανάλυση του ηλεκτρονικού βιβλίου.</p>	<p>Έναρξη</p> <p>0:01':00</p>
2	<p>Παρουσιάστε τα βασικά στοιχεία της εκπαίδευσης. Χρησιμοποιήστε φράσεις όπως «Πρώτα απ' όλα», «Στη συνέχεια θα προχωρήσουμε στο...», «Μαζί θα προσπαθήσουμε να...». Αναφερθείτε συνοπτικά στο περιεχόμενο των τριών θεματικών ενοτήτων. Συμπεριλάβετε το χρονοδιάγραμμα και επισημάνετε ορισμένα σημαντικά σημεία.</p>	<p>0:01':00</p> <p>0:02':00</p>

3	<p>Ξεκινήστε με την επεξήγηση του τριγώνου. Παρουσιάστε τα τρία προβλήματα στην ομάδα και αναφέρετε με ποιο τρόπο συνδέονται μεταξύ τους. Εξηγήστε ότι τα ζητήματα αυτά υπογραμμίζονται στο ερευνητικό έργο, χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό βιβλίο του PRESERVE. (4 λεπτά) Ένα τμήμα του ηλεκτρονικού βιβλίου (<i>Κοινά θέματα που απαντώνται στις εθνικές εκθέσεις</i>, σ.35-39) περιέχει σύγκριση μεταξύ των εθνικών εκθέσεων και απορρέοντα συμπεράσματα και πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση του παρόντος μέρους της εκπαίδευσης. Θα μπορούσε να δομηθεί ως εξής:</p> <p>Ξεκινήστε εξηγώντας τον Δομικό ρατσισμό: Ο συστημικός ρατσισμός εμπεριέχεται στους νόμους και τους κανονισμούς μιας κοινωνίας. Εκδηλώνεται ως διάκριση σε τομείς όπως η ποινική δικαιοσύνη, η εργασία, η στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και η πολιτική. Παραδείγματα από το ηλεκτρονικό βιβλίο περιλαμβάνουν την απουσία πολιτικής βούλησης και την υποχρηματοδότηση των ΜΚΟ και άλλων σχετικών φορέων. Ορισμένες σημαντικές πτυχές της καταπολέμησης του δομικού ρατσισμού στην Ευρώπη είναι οι κοινωνικές αντιλήψεις και η νομική κουλτούρα κάθε χώρας, οι οποίες καθορίζουν το βαθμό στον οποίο εφαρμόζεται ένας νόμος στην πράξη.</p> <p>→ Περιγράψτε τον δομικό ρατσισμό ως κάτι το οποίο συχνά έχει ως αποτέλεσμα τη ρητορική και τα εγκλήματα μίσους.</p> <p>Ρητορική και εγκλήματα μίσους: η ρητορική και τα εγκλήματα μίσους αφορούν τις προσβλητικές πράξεις ή διαλόγους που χρησιμοποιούνται για τη στοχοποίηση ενός ατόμου ή μιας ομάδας λόγω προσωπικών απόψεων ή χαρακτηριστικών (όπως η φυλή, η θρησκεία ή το φύλο). Αυτού του είδους το μίσος πηγάζει από τον δομικό ρατσισμό και γίνεται ολόένα και πιο αισθητό στις διαδικτυακές πλατφόρμες. Πληροφορίες από το ηλεκτρονικό βιβλίο καταδεικνύουν ότι η καταπολέμηση</p>	0:02':00 0:14':00
---	--	----------------------

	<p>της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους αποτελούν σημαντική πτυχή των στρατηγικών για την εξάλειψη των διακρίσεων.</p> <p>→ επισημάνετε ότι η ρητορική/τα εγκλήματα μίσους αποτελούν σχετικό πρόβλημα και η καταπολέμησή τους είναι δύσκολη, επειδή τα περιστατικά συνήθως δεν καταγγέλλονται, και εξηγήστε πιο συγκεκριμένα στο επόμενο τμήμα.</p> <p>Μη αναφορά περιστατικών: Πολλά θύματα τα οποία αποτελούν τους σκοπούμενους δικαιούχους του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού προέρχονται από τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Έχει παρατηρηθεί ότι οι παράτυποι μετανάστες αποτελούν παράδειγμα της ελλιπούς αναφοράς περιστατικών λόγω της ευάλωτης κατάστασής τους και της έλλειψης εμπιστοσύνης τους προς τις αρχές. Το γεγονός αυτό δημιουργεί προβλήματα στην αποτελεσματική εφαρμογή των οδηγιών.</p> <p>Κάντε κλικ στο επόμενο στην ίδια διαφάνεια. Ρωτήστε την ομάδα: «<i>Πώς αντιμετωπίζουμε τα ζητήματα αυτά στις χώρες μας;</i>» Χωρίστε τους εκπαιδευόμενους σε τυχαίες και ισάριθμες ομάδες στο Zoom. Ζητήστε τους να συζητήσουν την κατάσταση που επικρατεί στις χώρες τους. (6 λεπτά)</p> <p>Επαναφέρετε όλους τους συμμετέχοντες στην κύρια αίθουσα και ζητήστε από ορισμένους να εξηγήσουν τι αποκόμισαν από τις συζητήσεις τους. (2 λεπτά)</p>	
4	<p>Διαλέξτε παραδείγματα από τους εκπαιδευόμενους και αναφερθείτε στη συνέχεια στις βέλτιστες πρακτικές. Εξηγήστε μία πρακτική που χρησιμοποιείται σε κάποια χώρα της ΕΕ για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που περιλαμβάνονται στην πρώτη διαφάνεια. Η διαφάνεια περιλαμβάνει τρία παραδείγματα, όμως μπορείτε να επιλέξετε αυτό το οποίο θεωρείτε το καταλληλότερο βάσει των σχολίων και των ενδιαφερόντων των εκπαιδευομένων.</p> <p>(Παρακαλούμε σημειώστε ότι το δεύτερο παράδειγμα «Το SPAD - Γραφείο για την Καταπολέμηση των Φυλετικών Διακρίσεων του Δήμου της Μπολόνια»</p>	0:14':00 0:18':00

περιλαμβάνεται στο ηλεκτρονικό βιβλίο του PRESERVE, και ως εκ τούτου συνιστάται να χρησιμοποιήσετε αυτό).

- 1. Η «δέσμη εργαλείων για τον δομικό ρατσισμό στην αγορά εργασίας» του ENAR (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού):**
Η εν λόγω δέσμη εργαλείων δημιουργήθηκε με σκοπό τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο μπορεί να ενσωματωθεί η αντιρατσιστική προσέγγιση στα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των δυσχερειών των φυλετικοποιημένων ατόμων σε σχέση με την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Προέκυψε μέσα από συλλογική δουλειά μετά το 12^ο σεμινάριο Equal@Work, το οποίο διοργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού. Επικεντρώνεται κυρίως στην εξάλειψη των δομικών διακρίσεων στην αγορά εργασίας. Η δέσμη εργαλείων αποτελεί μέρος του έργου της ENAR που αφορά τη διερεύνηση του ρατσισμού, των διακρίσεων και του αποκλεισμού φυλετικοποιημένων ατόμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ένας από τους κύριους στόχους της πρακτικής αυτής είναι η αμφισβήτηση των καθιερωμένων δράσεων διαχείρισης της πολυμορφίας εστιάζοντας στον δομικό ρατσισμό, ο οποίος είναι βαθιά ριζωμένος στην αγορά εργασίας. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε συνίσταται στην ανάλυση επαναλαμβανόμενων πρακτικών στον χώρο εργασίας, προκειμένου να δημιουργηθούν νέες μορφές οργανωτικής διαχείρισης. Η δέσμη εργαλείων απευθύνεται στους διαχειριστές της Πολυμορφίας, της Ισότητας και της Ενσωμάτωσης, καθώς και σε οργανισμούς οι οποίοι επιδιώκουν να εφαρμόσουν τις αρχές της ισότητας, **να καταργήσουν τους φραγμούς που θέτει ο δομικός ρατσισμός στον χώρο εργασίας** και να ανατρέψουν τις κυρίαρχες δομές εξουσίας. (3 λεπτά)

- 2. Ελλιπής αναφορά περιστατικών: Το SPAD - Γραφείο για την Καταπολέμηση των Φυλετικών Διακρίσεων του Δήμου της Μπολόνια**
Σχεδιασμένο από τον Δήμο της Μπολόνια σε

συνεργασία με 28 οργανισμούς της κοινωνίας των πολιτών, το SPAD έχει ως σκοπό να καθοδηγεί και να υποστηρίζει άτομα τα οποία είναι θύματα ή μάρτυρες πρακτικών διάκρισης. Το Γραφείο λαμβάνει καταγγελίες διακρίσεων και παρέχει την καταλληλότερη λύση, όπως η διαπολιτισμική διαμεσολάβηση, η διαμεσολάβηση για την επίλυση διαφορών ή νομική, ψυχολογική και συναισθηματική υποστήριξη. Το Κέντρο Βοήθειας εξειδικεύεται στον χειρισμό των διακρίσεων βάσει φυλής, εθνότητας, θρησκείας και καταγωγής, είτε αυτές είναι «άμεσες» είτε «έμμεσες». Το SPAD οργανώνει επίσης ενημερωτικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Οι εν λόγω δραστηριότητες αποσκοπούν στη διάδοση πληροφοριών στο ευρύτερο κοινό, καθώς και σε ένα Παρατηρητήριο. Ο ρόλος του τελευταίου είναι η ανάλυση και η **σύνταξη εκθέσεων για τη δημοσίευση συστάσεων και την ανταπόκριση στις διαπιστωθείσες ανάγκες**. Παράδειγμα του ανωτέρω αποτελεί η αντιμετώπιση επαναλαμβανόμενων ενεργειών που συνιστούν διάκριση, σε σχέση με τις οποίες είναι απαραίτητη η παρέμβαση με δομικό τρόπο. Τα 35 μέλη του προσωπικού είναι ειδικά καταρτισμένα σε θέματα διακρίσεων και υποστήριξης θυμάτων. (3 λεπτά)

3. **«Χαρτογράφηση των εθνικών μέτρων κατά της ρητορικής μίσους στην Ισπανία»:** σκοπός του έργου αυτού, το οποίο αναπτύχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2019, ήταν η βελτίωση της εθνικής στρατηγικής ικανότητας για την αντιμετώπιση των αυξανόμενης συχνότητας των περιστατικών ρητορικής μίσους. Το Γραφείο για τη Ρητορική Μίσους του ισπανικού Υπουργείου Εσωτερικών συμφώνησε να το εφαρμόσει δοκιμαστικά στην Ισπανία. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε αποσκοπούσε στη δημιουργία συνδέσεων μεταξύ έμμεσων και ρητών δεσμών ποιοτικών δεδομένων. Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν μέσω εργαστηρίων, συνεντεύξεων και ερευνών που διεξήχθησαν σε ένα φάσμα ενδιαφερόμενων μερών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, ΜΚΟ και

	<p>άλλων φορέων. Οι γενικές επιδιώξεις το έργου ήταν η ανάδειξη του πώς αλληλεπιδρούν τα προαναφερθέντα ενδιαφερόμενα μέρη στη διαδικασία της αντιμετώπισης της ρητορικής μίσους, η απαρίθμηση των διαπιστωθέντων κενών και των προκλήσεων σε σχέση με τη βελτίωση της εθνικής προσέγγισης απέναντι στην καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και η παροχή συστάσεων για επακόλουθες δράσεις για την περαιτέρω βελτίωση της προσέγγισης απέναντι στην καταπολέμηση της ρητορικής μίσους. (3 λεπτά)</p> <p>Μπορείτε να ολοκληρώσετε καταλήγοντας σε ένα συμπέρασμα αναφορικά με το τι μπορούμε να μάθουμε από τα παραπάνω. (1 λεπτό)</p>	
5	<p>Νέα ερώτηση για τους εκπαιδευόμενους. «<i>Πώς επηρεάζουν την καθημερινότητα των θυμάτων διάκρισης ο δομικός ρατσισμός, τα εγκλήματα μίσους και η μη αναφορά περιστατικών;</i>» και «<i>Ποιες είναι οι συνέπειες της ελλιπούς αναφοράς περιστατικών;</i>» Παρουσιάστε τις ερωτήσεις και χωρίστε τους συμμετέχοντες σε νέες, χωριστές ομάδες στο Zoom. (8 λεπτά)</p> <p>Επισκεφθείτε τις διάφορες ομάδες στο Zoom για να ελέγξετε αν υπάρχουν απορίες και λάβετε μέρος στη συζήτηση αν σας δοθεί η κατάλληλη ευκαιρία.</p> <p>Όταν επιστρέψετε στην κύρια αίθουσα, ακούστε ορισμένες απαντήσεις και παραδείγματα από τις συζητήσεις τους. Δώστε χώρο για συζήτηση και ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους. (4 λεπτά)</p> <p>Προτού προχωρήσετε στην επόμενη διαφάνεια, εξηγήστε στους εκπαιδευόμενους ότι θέλετε να εξετάσετε την πραγματικότητα του ρατσισμού στην Ευρώπη και ότι έχετε φέρει μαζί σας κάποια στατιστικά στοιχεία για την καλύτερη κατανόηση του προβλήματος. Αυτό θα προσφέρει στους εκπαιδευόμενους μια ξεκάθαρη δομή, την οποία θα μπορούν να ακολουθήσουν όλοι με ευκολία.</p>	0:18':00 0:30':00

6	<p>Εξηγήστε ότι οι ακόλουθες πληροφορίες συλλέχθηκαν από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA). Εφόσον οι εκπαιδευόμενοι προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα, διαβεβαιώστε ότι όλοι μπορούν να παρακολουθήσουν με ευκολία. Δώστε βασικές πληροφορίες σχετικά με τον FRA (Με τι ασχολούνται; Πώς δουλεύουν; Ποιος είναι ο τομέας εστίασής τους; Πώς σχετίζονται με τη θεματική μας;). (2 λεπτά)</p> <p>Ξεκινήστε ως εξής: «Γνωρίζετε ότι...» ή «Στην Ευρώπη...» κατά την παρουσίαση της κάθε πληροφορίας.</p> <p>Δημιουργήστε συνδέσεις μεταξύ των διαφορετικών στατιστικών στοιχείων και τονίστε το γεγονός ότι επηρεάζονται αρκετές κοινωνικές ομάδες. Χρησιμοποιήστε αυτές τις πληροφορίες προκειμένου να επανέλθετε στο ζήτημα της ελλιπούς καταγγελίας αδικημάτων των προηγούμενων διαφανειών. Αυτό θα δείξει στους εκπαιδευόμενους ότι η παρουσίαση βασίζεται πάνω σε ξεκάθαρες γραμμές. (3 λεπτά)</p> <p>Ρωτήστε τους εκπαιδευόμενους κατά πόσο έχουν εκπλαγεί από οποιαδήποτε στατιστικά στοιχεία. «Ποιοι είναι οι λόγοι;» Ακούστε τις απαντήσεις και συγκρίνετε μεταξύ τους. (5 λεπτά)</p> <p>Η επόμενη διαφάνεια αφορά τα νομικά μέσα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι ενδιαφερόμενοι για σκοπούς αντιμετώπισης του ρατσισμού και των διακρίσεων.</p>	0:30':00 0:40':00
7	<p>Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε φράσεις όπως: «Τώρα θα ασχοληθούμε λεπτομερέστερα με την Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα».</p> <p>Αναφέρετε κάποια εισαγωγικά στοιχεία σχετικά με την Οδηγία, περιλαμβανομένων της ημερομηνίας θέσπισής της, του σκοπού και του στόχου της. Παρουσιάστε στους εκπαιδευόμενους τις σημαντικότερες πτυχές της, έχοντας υπόψη ότι μπορεί να μην είναι εξοικειωμένοι με τη νομική ορολογία. Προσπαθήστε να εξηγήσετε όσο πιο απλά μπορείτε και με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια. (3 λεπτά)</p>	0:40':00 0:43':00

	<p>Εξηγήστε τη διαφορά μεταξύ της άμεσης και της έμμεσης διάκρισης βάσει του ηλεκτρονικού βιβλίου:</p> <p>Η έμμεση διάκριση ορίζεται ως ένα εκ πρώτης όψεως ουδέτερο μέτρο το οποίο μπορεί να θέσει «πρόσωπα συγκεκριμένης φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλα πρόσωπα, εκτός εάν ο κανόνας, το κριτήριο ή η πρακτική αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης αυτού του σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία» (σελ. 72). Ως εκ τούτου, <u>η έμμεση διάκριση είναι δυσκολότερο να εντοπιστεί</u>, εφόσον αφορά συμπεριφορά η οποία μπορεί να «κρύβει» καλά τη διάκριση ή να στερείται εμφανών συνδέσεων με την φυλετική ή εθνοτική καταγωγή.</p>	
8	<p>Ξεκινήστε ρωτώντας: «Τι σημαίνει αυτό στην πράξη;» Εστιάστε στο γεγονός ότι η παρούσα διαφάνεια αποσκοπεί στον να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν καλύτερα την Οδηγία και τους στόχους της.</p> <p>Ακολουθήστε την πορεία της γραφικής παράστασης και εξηγήστε με συντομία το περιεχόμενο κάθε κύκλου.</p> <p>Εξηγήστε ότι, ενώ η Οδηγία προστατεύει «όλα τα πρόσωπα», υπάρχουν εξαιρέσεις. Ειδικά όταν μια υπόθεση έρχεται σε σύγκρουση με τη μεταναστευτική πολιτική μιας χώρας, οι πρόσφυγες και οι απάτριδες δεν καλύπτονται πάντα από την Οδηγία.</p> <p>Παραβιάσεις μπορεί να προκύψουν:</p> <ul style="list-style-type: none">• από τη νομοθεσία• από κυβερνητικές/περιφερειακές διατάξεις• από δικαστικές αποφάσεις εάν έχουν ισχύ «προηγούμενου»• από <i>de facto</i> καταστάσεις οι οποίες δημιουργούνται ακόμα και από ανεξάρτητους φορείς <p>Ολοκληρώστε χρησιμοποιώντας τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται στους κύκλους:</p>	<p>0:43':00</p> <p>0:49':00</p>

	<p>Θετικά: Εργασία και απασχόληση: σε περίπτωση που κάποιο άτομο δεν προσλαμβάνεται σε θέση εργασίας λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής του καταγωγής, μπορεί να επικαλεστεί επιτυχώς ότι υπέστη διάκριση βάσει της οδηγίας / Εκπαίδευση: η περιλήψη των παιδιών στη δημόσια εκπαίδευση έχει καθοριστικό ρόλο στην πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας</p> <p>Αρνητικά: Στέγαση: η Οδηγία δεν εφαρμόζεται στην ενοικίαση ιδιωτικών κατοικιών, και, κατ' επέκταση, σε περίπτωση που υπήκοος τρίτης χώρας δεν εξασφαλίσει σύμβαση μίσθωσης λόγω της εθνοτικής του καταγωγής, ενδέχεται να μην μπορέσει να επικαλεστεί τη διάκριση βάσει της οδηγίας.</p> <p>Με ποιον τρόπο διαφέρει η παρενόχληση από τη διάκριση; Η Οδηγία απαγορεύει την παρενόχληση για λόγους φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής βάσει του άρθρου 2(3) εφόσον «σημειώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεδεμένη με φυλετική ή εθνοτική καταγωγή με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος».</p>	
9	<p>Αναφέρετε κάποια εισαγωγικά στοιχεία σχετικά με την Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων καταδεικνύοντας τη σημασία της Οδηγίας. Συνεχίστε λέγοντας ότι «η Οδηγία θεσπίστηκε με σκοπό την καλύτερη προστασία των ατόμων που πέφτουν θύματα εγκληματικών πράξεων». Αυτό θα βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να καταλάβουν γιατί συζητάτε το θέμα και εσάς να κερδίσετε την προσοχή τους.</p> <p>Συνεχίστε μιλώντας για τον σκοπό και παρουσιάστε τους τις σημαντικότερες πτυχές και τους στόχους της Οδηγίας. Να είστε σύντομοι και ακριβείς.</p>	<p>0:49':00</p> <p>0:52':00</p>
10	<p>Η διαφάνεια αυτή θα βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν την Οδηγία με μεγαλύτερη λεπτομέρεια.</p> <p>Ρωτήστε: «Τι σημαίνει αυτό στην πράξη;» και συνεχίστε με μια φράση η οποία να προσκαλεί τους</p>	<p>0:52':00</p> <p>0:58':00</p>

	<p>εκπαιδευόμενους να συμμετάσχουν. Όπως: «Ας δούμε έναν προς έναν τους στόχους».</p> <p>Ακολουθήστε την πορεία της γραφικής παράστασης και εξηγήστε με συντομία το περιεχόμενο κάθε κύκλου. Τα παραδείγματα μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να αντιληφθούν τους στόχους και να κατανοήσουν τη σημασία της Οδηγίας.</p>	
11	<p>Έρευνες δείχνουν ότι η εφαρμογή των Οδηγιών παρουσιάζει προκλήσεις. Για σκοπούς μετάδοσης του μηνύματος της παρουσίασης αυτής, οι προκλήσεις που πάρθηκαν από το ηλεκτρονικό βιβλίο χωρίστηκαν σε δύο κύριες κατηγορίες: Κοινωνικές αντιλήψεις και νομική κουλτούρα και δομικά προβλήματα</p> <p>Στην κατηγορία των κοινωνικών αντιλήψεων και της νομικής κουλτούρας: <u>Το νομικό σύστημα της Κύπρου επικεντρώνεται κατά παράδοση στην ανταποδοτική δικαιοσύνη αντί στην πρόληψη και την προστασία - δηλαδή: Η έμφαση της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων στα τελευταία συχνά συγκρούεται με την επικρατούσα νομική κουλτούρα και, εν τέλει, παρακάμπτεται (αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει μια εξήγηση, για παράδειγμα, του γεγονότος ότι οι διατάξεις της Οδηγίας που αφορούν την αποκαταστατική δικαιοσύνη δεν έχουν μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία). Παρομοίως, το κυπριακό νομικό σύστημα θέτει σε προτεραιότητα το διεθνές δίκαιο έναντι του ενωσιακού – αυτό αντανακλάται τόσο στο γεγονός ότι το διεθνές δίκαιο υπερισχύει του εθνικού και ότι το Μέρος 2 του Συντάγματος («Περί των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών») υιοθετεί το λεκτικό της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ως εκ τούτου, το ενωσιακό δίκαιο τείνει να χρησιμοποιείται σε πολύ μικρότερο βαθμό στα δικαστήρια σε σχέση με το αντίστοιχο διεθνές.</u></p> <p>Στην κατηγορία των δομικών προβλημάτων: Κράτη όπως οι Κάτω Χώρες έχουν καταγγείλει το γεγονός ότι οι εθνικοί φορείς και οι ΜΚΟ που ασχολούνται άμεσα με</p>	<p>0:58':00</p> <p>1:02 ':00</p>

	<p>την υπεράσπιση των ζητημάτων που καλύπτονται από την Οδηγία είναι σε μεγάλο βαθμό υποχρηματοδοτούμενοι. Τα θέματα αυτά πρέπει να τεθούν σε προτεραιότητα, δεδομένου του ρόλου που έχουν στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ενωσιακού δικαίου. Οι <u>επιπτώσεις</u> της υποχρηματοδότησης των φορέων που ασχολούνται με την καταπολέμηση των διακρίσεων είναι <u>διττές</u>: αφενός, μπορεί να οδηγήσει σε αποφάσεις απόρριψης θυμάτων τα οποία θα έπρεπε να βοηθηθούν, λόγω της έλλειψης πόρων. Αφετέρου, οι ανάγκες εκπαίδευσης του προσωπικού των εν λόγω φορέων τίθενται σε χαμηλότερη προτεραιότητα, εφόσον η παρακολούθηση εκπαίδευσης είναι δαπανηρή, τόσο από οικονομική άποψη (πρόσληψη εκπαιδευτών, ανάπτυξη των σχετικών προγραμμάτων κτλ.) όσο και σε σχέση με τις ώρες που απαιτούνται για την εκμάθηση καινούργιων γνώσεων και δεξιοτήτων.</p>	
12	<p>Σε αυτό το σημείο της εκπαίδευσης, μπορείτε να αφιερώσετε λίγο χρόνο για να ανακεφαλαιώσετε τα θέματα τα οποία έχουν συζητηθεί και να εκφράσετε ορισμένες σκέψεις σε σχέση με αυτά. Είναι σημαντικό να περιλάβετε τα σχόλια, τις σκέψεις και τους προβληματισμούς των εκπαιδευομένων, προκειμένου να διατηρήσετε το ενδιαφέρον τους και να εξασφαλίσετε το καλύτερο δυνατό μαθησιακό αποτέλεσμα.</p> <p>Θέστε πρώτα την ερώτηση: «Λαμβανομένων υπόψη των κανονισμών που περιλαμβάνονται στο νομικό πλαίσιο, τι θα βάζατε σε προτεραιότητα στον τομέα/χώρα σας;» και στη συνέχεια στείλτε τους εκπαιδευόμενους σε (τυχαίες) χωριστές ομάδες στο Zoom. (5 λεπτά) Επισκεφθείτε κάθε ομάδα και ενθαρρύνετε τη συζήτηση θέτοντας υποερωτήματα. Παραδείγματα: «Θα λέγατε ότι αυτό το πρόβλημα αφορά μόνο τη δουλειά σας ή είναι γενικευμένο;» «Οι υπόλοιποι συμφωνούν με αυτό που μόλις είπε ο ΧΧ;»</p> <p>Επιστρέψτε στην κύρια αίθουσα και ενθαρρύνετε κάθε ομάδα να μοιραστεί τα βασικά σημεία της συζήτησής της.</p>	<p>1:02 ':00</p> <p>1:17 ':00</p>

	<p>Θέστε τη δεύτερη ερώτηση: «Με ποιους μπορούμε να ενεργήσουμε από κοινού;» Για τους σκοπούς του μέρους αυτού, οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να έχουν πιο ενεργό συμμετοχή και να σχεδιάσουν ένα κοινωνιόγραμμα σε μικρότερες ομάδες. Εξηγήστε τι είναι το κοινωνιόγραμμα. Συζητήστε με ποιο τρόπο μπορούν να προσεγγίσουν το αντικείμενο της εργασίας, με ιδέες όπως: «Σκεφτείτε αρχικά με ποιους φορείς βρίσκεστε σε άμεση επικοινωνία». Σιγουρευτείτε ότι όλοι έχουν κατανοήσει το αντικείμενο της εργασίας και χωρίστε την ομάδα σε χωριστές αίθουσες. Επισκεφθείτε την κάθε ομάδα και ενθαρρύνετε τη συζήτηση θέτοντας συμπληρωματικά ερωτήματα. Αναθέστε σε κάθε ομάδα να παρουσιάσει το κοινωνιόγραμμά της στις υπόλοιπες ομάδες. Συγκρίνετε τα αποτελέσματα (χωρίς να κρίνετε) και ενθαρρύνετε τη συζήτηση σε σχέση με τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ όλων των συμμετεχόντων. Καταλήξτε επισημαίνοντας ποιοι φορείς φαίνεται να είναι οι σημαντικότεροι. (10 λεπτά)</p>	
13	<p>Χρησιμοποιήστε τα σημεία της συζήτησης τα οποία αναφέρθηκαν στην προηγούμενη διαφάνεια για να παρουσιάσετε την πορεία προς το μέλλον. «Τώρα που συζητήσαμε...», «Μετά τη συζήτησή μας, μπορούμε τώρα να προχωρήσουμε στο...» ή «Πώς μπορούμε να προχωρήσουμε από το σημείο αυτό;». Υπενθυμίστε στους εκπαιδευόμενους ότι παρουσιάζετε μόνο μία από πολλές προσεγγίσεις του εν λόγω ζητήματος.</p> <p>Αναφέρετε την <i>Εκπαίδευση</i> ως ένα σημαντικό εργαλείο εξέλιξης. Και τα δύο επιχειρήματα που βρίσκονται στον πίνακα είναι χρήσιμα για τους εκπαιδευόμενους λόγω της ιδιότητάς τους ως ενδιαφερόμενων φορέων.</p> <p>Χρησιμοποιήστε φράσεις όπως: «Επιπρόσθετα σε αυτό...», «Εξίσου σημαντικό είναι...» όταν προχωρήσετε σε μια <i>Πολυδιάστατη προσέγγιση των Οδηγιών</i>. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες ποια είναι η πρώτη τους σκέψη στο άκουσμα της «πολυδιάστατης προσέγγισης» και στη συνέχεια, αφού λάβετε ορισμένες απαντήσεις, προσθέστε τα δύο σημεία του πίνακα.</p> <p>Συνεχίστε λέγοντας «Τέλος, εντοπίσαμε...» ή «Το τρίτο σημείο της πορείας προς το μέλλον είναι...».</p>	<p>1:17 ':00</p> <p>1:20 ':00</p>

	<p>Παρουσιάστε τη σημασία και τη χρήση της <i>Παρακολούθησης</i>. Να υπογραμμίζετε πάντοτε το ρόλο των ενδιαφερόμενων φορέων, δηλαδή των εκπαιδευομένων, στην προσέγγιση. Επισημάνετε τι μπορούν να κάνουν από τη θέση στην οποία βρίσκονται.</p> <p>Βεβαιωθείτε ότι παρουσιάζετε τον πίνακα ως αποτελούμενο από διαφορετικά στάδια τα οποία σχετίζονται μεταξύ τους και συνδυάζονται για να παρουσιάσουν μια σφαιρική πορεία προς το μέλλον.</p>	
14	<p>Θέστε το τελευταίο ερώτημα: «<i>Ποιες ατομικές δράσεις είμαι διατεθειμένος/-νη να αναλάβω προκειμένου να συμβάλω στην εφαρμογή των Οδηγιών;</i>»</p> <p>Αυτή είναι η τελευταία διαφάνεια και αποτελεί σημαντική πτυχή της εκπαίδευσης. Σκοπός της είναι να διευκολύνει τους εκπαιδευόμενους να σκεφτούν ποιες ατομικές δράσεις μπορούν να αναλάβουν για να συμβάλουν στην εφαρμογή του πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού. Η εκπαίδευση θα έχει επιτύχει τον σκοπό της εάν ο καθένας επιτύχει να διατυπώσει μια μικρή δράση για τον εαυτό του.</p> <p>Χρησιμοποιείστε την τεχνική ιδεοκαταιγισμού «ποπκόρν», η οποία αξιοποιεί την ενέργεια της συλλογικής παραγωγής ιδεών από την ομάδα, παροτρύνοντας όλους τους παρευρισκόμενους να συμβάλουν ταυτόχρονα. Ο εκπαιδευτής θέτει την ερώτηση και οι εκπαιδευόμενοι απαντούν παίρνοντας το λόγο και δίνοντας την απάντησή τους. Οι εκπαιδευόμενοι εκφράζουν τις απαντήσεις και τις ιδέες τους σε μορφή «ποπκόρν», όπως τους έρχονται.</p> <p>Βήμα 1ο</p> <p>Διατυπώστε την ερώτηση η οποία θα αποτελέσει το αντικείμενο του ιδεοκαταιγισμού. Δώστε σε όλους από ένα λεπτό για να σκεφτούν προτού προχωρήσετε στο επόμενο βήμα.</p>	<p>1:20 ':00</p> <p>1:30 ':00</p>

	<p>Βήμα 2ο</p> <p>Ξεκινήστε τον ιδεοκαταιγισμό! Προσκαλέστε τους όλους να συμβάλουν φωναχτά με τις ιδέες τους. Προχωρήστε γρήγορα διατηρώντας τη ροή των ιδεών και αναθέστε σε κάποιον να κρατά σημειώσεις</p> <p>Βήμα 3ο</p> <p>Σταματήστε όταν δεν εκφράζονται πια άλλες ιδέες ή όταν η ομάδα δεν έχει κάτι άλλο να προσθέσει. Ως ομάδα, εξετάστε τις ιδέες που συγκεντρώθηκαν, συζητήστε τις με συντομία και κάνετε έναν απολογισμό.</p>	
15	<p>Ολοκληρώστε την εκπαιδευτική συνάντηση. Ρωτήστε εάν υπάρχουν οποιεσδήποτε απορίες. Ευχαριστήστε τους εκπαιδευόμενους για τη συμμετοχή τους και ενθαρρύνετε τους να χρησιμοποιούν τα διάφορα διαθέσιμα εργαλεία στη μελλοντική δουλειά τους.</p> <p>Κλείστε τη συνάντηση με ένα θετικό και ελπιδοφόρο σχόλιο.</p>	1:30 ':00

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

2^η ειδική θεματική ενότητα

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση θεματικής ενότητας:

Αποτελεσματική ευαισθητοποίηση επαγγελματιών και του ευρύτερου κοινού

Περιεχόμενο:

- Παρουσίαση εκπαιδευτών & συμμετεχόντων
- Προκαταλήψεις και συσχέτιση
- Ερωτήσεις
- Κλείσιμο

Ποιος/α είμαι;

1. Ηλικία;
2. Τόπος γέννησης;
3. Καταγωγή γονέων;
4. Σε σχέση; Α/Θ/Χ;
5. Παιδιά;
6. Χόμπι;
7. Μόρφωση;

Συστηθείτε

1. Παρακαλούμε πείτε μας το όνομά σας και ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό σας... *Μοιραστείτε μόνο ό,τι αισθάνεστε άνετα να μοιραστείτε*
2. Ομάδα: Το αναγνωρίζετε αυτό/ το συμμερίζεστε; Σηκώστε το χέρι αν η απάντησή σας είναι θετική!
3. Δώστε τη σκυτάλη στον επόμενο! 😊

<https://youtu.be/KCgIRGKAafc>

ΣΥΣΤΗΜΑ 1

Διαίσθηση & ένστικτο

Μη συνειδητή
Γρήγορη
Συνειρμική
Αυτόματος πιλότος

ΣΥΣΤΗΜΑ 2

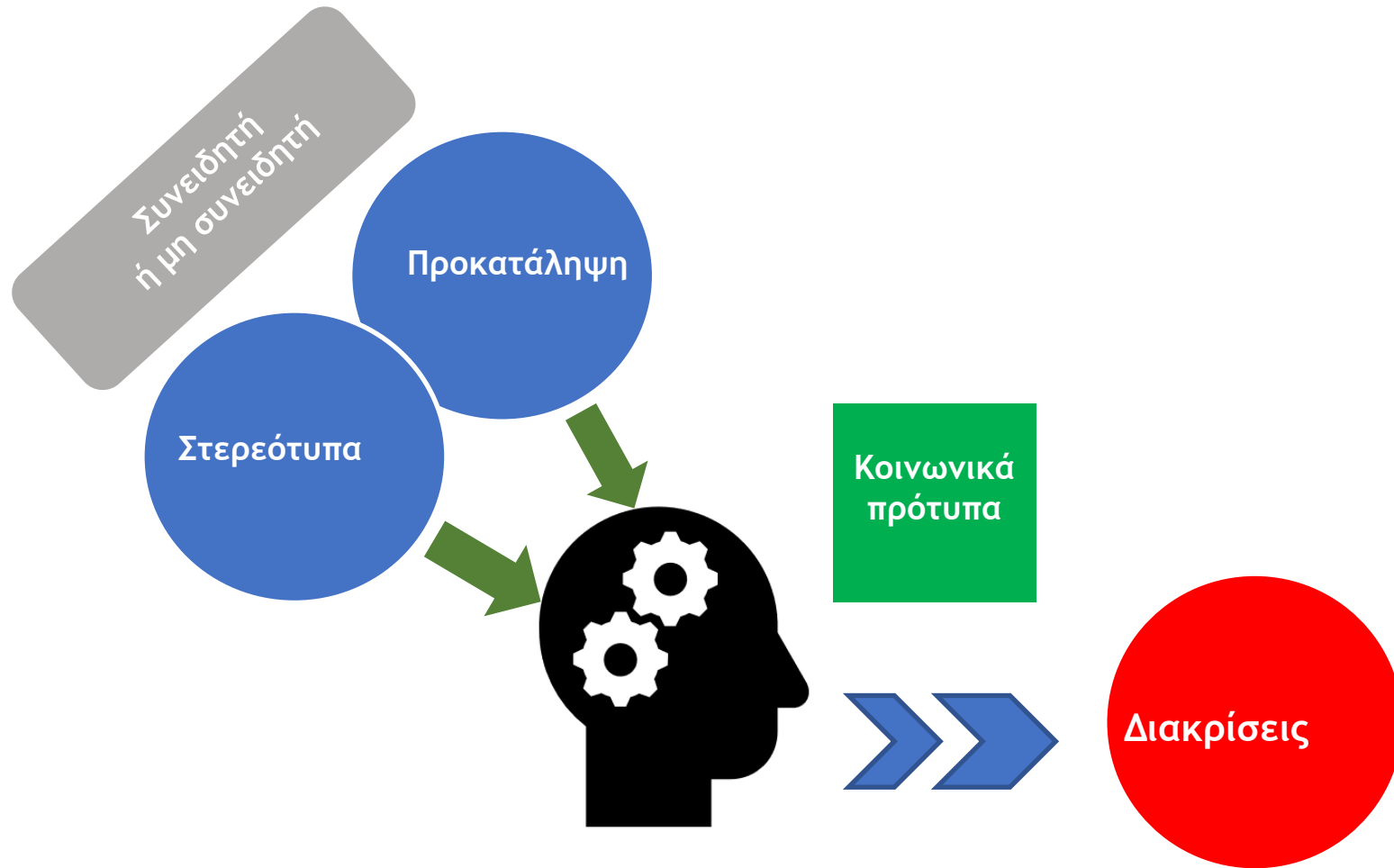
Λογική σκέψη

Απαιτεί προσπάθεια
Αργή
Λογική
Τεμπέλικη
Αναποφάσιστη

Πηγή: *Daniel Kahneman*

Ο κύκλος της εμπιστοσύνης

	Αρχικά	Φύλο	Γενετήσιος προσανατολισμός	Εθνοτική καταγωγή	Χρώμα δέρματος	Ηλικία	Μορφωτικό επίπεδο	Υπηκοότητα	Ικανότητες*	Μητρική γλώσσα
1										
2										
3										
4										
5										

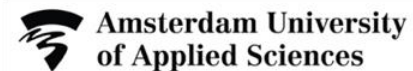
Ερωτήσεις και κλείσιμο

Πώς αισθάνεστε
φεύγοντας από το
εργαστήρι;

Με μία λέξη 😊

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Εργαστήριο – PRESERVE ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΚΟΙΝΟΥ (1,5 ώρες)

Μέρος		Ωρα	Διάρκεια
1. Καλωσόρισμα		13.00 – 13.05	5 λεπτά
2. Παρουσίαση εκπαιδευτών	Διάδραση	13.05 – 13.20	15 λεπτά
3. Παρουσίαση συμμετεχόντων	Παρουσίαση	13.20 – 13.40	20 λεπτά
4. Προκαταλήψεις και συσχέτιση	Διάδραση	13.40 – 14.10	30 λεπτά
5. Ερωτήσεις		14:10 – 14:25	15 λεπτά
6. Κλείσιμο		14.25 – 14:30	5 λεπτά

1.

Καλωσόρισμα από τους εκπαιδευτές:

- Τι θα κάνουμε;
- Σκοπός του εργαστηρίου
- Τι να περιμένετε;

2.

Παρουσίαση των εκπαιδευτών από τους συμμετέχοντες (Διαδραστική άσκηση) | Ποιος είμαι;

Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν τους εκπαιδευτές βάσει των παρακάτω σημείων. Οι συμμετέχοντες δεν πρέπει να το σκεφτούν για πολλή ώρα. Δίνουν την πρώτη απάντηση που τους έρχεται στο μυαλό.

1. Ηλικία	5. Παιδιά
2. Τόπος γέννησης	6. Χόμπι
3. Καταγωγή (γονείς)	7. Σπουδές
4. Σχέση α/θ/χ	

Ο εκπαιδευτής γράφει τις απαντήσεις σε έναν πίνακα. Εφόσον παρουσιαστούν και οι δύο εκπαιδευτές, αποκαλύπτονται οι ορθές απαντήσεις. Ο εκπαιδευτής δίνει επίσης προσοχή στις απαντήσεις οι οποίες εμπεριέχουν προκατάληψη και μεροληψία. Δεν υπάρχει σωστό και λάθος, αλλά βοηθά επίσης τους συμμετέχοντες να αντιληφθούν ότι όλοι μας ανεξαιρέτως έχουμε προκαταλήψεις και μεροληψία. Αναπτύσσουμε αυτές τις προκαταλήψεις και τις μεροληψίες μέσω των όσων βιώνουμε, μαθαίνουμε και ακούμε. Αυτό δεν είναι κακό, όμως είναι σημαντικό να έχουμε επίγνωση, προκειμένου να προσαρμοζόμαστε όταν είναι απαραίτητο.

Παρουσίαση συμμετεχόντων (διαδραστική άσκηση) | 30 δευτερόλεπτα μπλα μπλα μπλα

Ο εκπαιδευτής εξηγεί: Σε λίγο όλοι θα έχετε από 30 δευτερόλεπτα να μοιραστείτε:

- Το όνομα και την ιδιότητά σας
- Την πρώτη σας συσχέτιση αναφορικά με τις διακρίσεις / τη διαφορετικότητα / την ενσωμάτωση (ο εκπαιδευτής επιλέγει την ερώτηση)

Ή:

- Το όνομα και την ιδιότητά σας
- Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό σας το οποίο δεν μπορεί κάποιος να διακρίνει από έξω

Ισχύει μόνο ΕΝΑΣ κανόνας: Δεν μπορείτε να σταματήσετε να μιλάτε κατά τη διάρκεια των 30 δευτερολέπτων. Συμμετέχοντες: Αν αναγνωρίσετε κάτι, απλώς σηκώστε το χέρι

Ο εκπαιδευτής δίνει στους συμμετέχοντες 1 λεπτό για να προετοιμάσουν την ομιλία τους.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αυτή την άσκηση είτε για να εισαγάγετε το αντικείμενο της εκπαίδευσης στους συμμετέχοντες είτε για να δημιουργήσετε έναν ασφαλή χώρο μέσω της αλληλογνωριμίας με έναν ασφαλή τρόπο. Οι συμμετέχοντες μοιράζονται αυτά που επιλέγουν να μοιραστούν. Ένας εκπαιδευτής ποτέ δεν υποχρεώνει κάποιον συμμετέχοντα να μοιραστεί οτιδήποτε, ωστόσο μπορείτε να τους ζητήσετε να δεχθούν την πρόκληση.

3.

Στόχος: επίγνωση των προκαταλήψεων, των μεροληψιών, και των ιδιών μας των πράξεων που πηγάζουν από αυτές.

Επεξήγηση των μηχανισμών των (μη) συνειδητών προκαταλήψεων και συσχετίσεων (μεροληψία) και επίγνωση της θέσης του καθενός και της επιρροής του σε σχέση με αυτό.

Ο εκπαιδευτής ξεκινά με ένα βίντεο κινουμένων σχεδίων του YouTube σχετικά με την προκατάληψη:
<https://youtu.be/KCqJRGKAbfc>

Στη συνέχεια, εξηγήστε τη θεωρία του Daniel Kahneman, για να διασφαλίσετε ότι οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται πώς λειτουργεί το μυαλό και πώς θα μπορούσαν να αλλάξουν/επηρεάσουν νοοτροπίες, εφόσον το επιθυμούν. Χρειάζεται δουλειά, αλλά είναι εφικτό.

Ο Daniel Kahneman είναι Ισραηλινός ψυχολόγος. Είναι από τους σημαντικότερους πρωτοπόρους στον τομέα της σύνδεσης μεταξύ οικονομικών και ψυχολογίας. Στις δημοσιεύσεις του ανέπτυξε την ιδέα του λογικού μεθοδικού ανθρώπου ο οποίος ενεργεί προς ίδιον όφελος, ενώ εισήγαγε τον ανθρώπινο ψυχισμό στα οικονομικά.

Αναφέρει ότι οι εγκέφαλοί μας διαθέτουν δύο γνωστικά συστήματα.

Σύστημα 1^ο: Σύστημα το οποίο ενεργεί με ταχύτητα, είναι αυτόματο, συναισθηματικό, σκέφτεται βάσει στερεοτύπων & είναι μη συνειδητό

Σύστημα 2^ο: Σύστημα το οποίο είναι αργό, απαιτεί προσπάθεια, είναι μεθοδικό και λογικό.

**Το βιβλίο του: Daniel Kahneman, Σκέψη, αργή και γρήγορη*

Αν υπάρχει χρόνος: **Μικρή διαδραστική άσκηση: Ο κύκλος της εμπιστοσύνης (δείτε τα συνημμένα)**

Η άσκηση αυτή μπορεί να λειτουργήσει ως κινητήριοι μοχλός για τους συμμετέχοντες.

Ξεκαθαρίστε ότι δεν υπάρχει σωστό και λάθος και ότι η άσκηση αυτή αποσκοπεί στο να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε πώς στρεφόμαστε, χωρίς να το συνειδητοποιούμε, σε άτομα τα οποία μοιάζουν με εμάς. Αυτό δεν είναι κακό κατ' ανάγκη, όμως πρέπει να είμαστε σε θέση να το αντιλαμβανόμαστε, εφόσον οι προκαταλήψεις μας αντικατοπτρίζονται σε όλες τις πτυχές της ζωής μας, τόσο της ιδιωτικής, όσο και της επαγγελματικής.

4.

Ο εκπαιδευτής ρωτά αν υπάρχουν οποιεσδήποτε ερωτήσεις ή εάν κάποιος θέλει να κάνει κάποιο σχόλιο ή παρατήρηση.

5.

Ο εκπαιδευτής ζητά από τους συμμετέχοντες να περιγράψουν με μία λέξη πώς αισθάνονται κατά το κλείσιμο του εργαστηρίου . Κάντε έναν γρήγορο γύρο (όχι ανοικτό για συζήτηση) Ο εκπαιδευτής μπορεί να σημειώσει τις λέξεις ως αξιολόγηση της συνάντησης.

Ευχαριστήστε τους συμμετέχοντες και κλείστε τη συνάντηση.

Ο κύκλος της εμπιστοσύνης

Πρόκειται για μια μη αντιπαραθετική άσκηση μέσω της οποίας οι συμμετέχοντες μπορούν να εξερευνήσουν τις μη συνειδητές προκαταλήψεις τους καθώς και τις συμπεριφορές και τις στερεότυπες πεποιθήσεις των υπολοίπων. Σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι η καλλιέργεια της ευαισθητοποίησης. Το παρόν εργαλείο βοηθά στην αποκάλυψη της μη συνειδητής προκατάληψης της συγγένειας

Μη συνειδητή προκατάληψη

Οι μη συνειδητές προκαταλήψεις, γνωστές επίσης ως έμμεσες προκαταλήψεις, είναι οι υποκείμενες συμπεριφορές και τα στερεότυπα που οι άνθρωποι αποδίδουν σε κάποιο άλλο άτομο ή ομάδα ατόμων, τα οποία επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο κατανοούν και σχετίζονται με τον εν λόγω άτομο ή ομάδα.

Προκατάληψη συγγένειας

Η προκατάληψη συγγένειας, γνωστή επίσης ως προκατάληψη ομοιότητας, είναι η τάση των ανθρώπων να συνδέονται με άλλους οι οποίοι έχουν παρόμοια ενδιαφέροντα, εμπειρίες και υπόβαθρα με αυτούς.

Στάδια:

1. Μοιράστε τα φύλλα εργασίας. Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να γράψει τα ονόματα ή τα αρχικά πέντε έως δέκα ατόμων τα οποία εμπιστεύεται, αλλά τα οποία δεν προέρχονται από τον στενό οικογενειακό του κύκλο. (Άτομα τα οποία θεωρεί κάποιος άξια εμπιστοσύνης και των οποίων τη συμβουλή αποζητά κατά τη λήψη αποφάσεων.)

2. Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να συμπληρώσει ένα [X] δίπλα από κάθε άτομο σε κάθε στήλη το οποίο αυτοπροσδιορίζεται με τον ίδιο τρόπο όπως ο συμμετέχοντας. Π.χ. «Εάν είστε ετεροφυλόφιλος και τα άτομα τα οποία εμπιστεύεστε είναι επίσης ετεροφυλόφιλα, τότε πρέπει να σημειώσετε [X] σε ολόκληρη τη στήλη».

3. Προβληματισμός

Αφού ολοκληρώσουν την άσκηση, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σε σχέση με τον κύκλο τους. Κανένας δεν είναι υποχρεωμένος να μοιραστεί λεπτομέρειες - το επίκεντρο στην προκειμένη βρίσκεται στις σκέψεις που προέκυψαν από τα αποτελέσματά τους.

- Εάν είστε άνδρας, τα περισσότερα άτομα εμπιστοσύνης σας είναι επίσης άνδρες;
- Εάν είστε γυναίκα, τα περισσότερα άτομα εμπιστοσύνης σας είναι επίσης γυναίκες;
- Τα άτομα εμπιστοσύνης σας είναι παρόμοιας ηλικίας ή φυλετικής καταγωγής ή μορφωτικού επιπέδου;
- Τα περισσότερα από αυτά τα άτομα έχουν την ίδια υπηκοότητα με εσάς;
- Τα αποτελέσματα της άσκησης μπορούν να οδηγήσουν σε προβληματισμό ή ανοικτή συζήτηση.

Παραδείγματα ερωτήσεων προβληματισμού:

- Πόσο ποικιλόμορφος είναι ο κύκλος εμπιστοσύνης σας;
- Πώς θα μπορούσατε να διαφοροποιήσετε τον στενότερο κύκλο ατόμων εμπιστοσύνης σας;

- Αναφορικά με την επιχειρηματική στρατηγική, πώς θα μπορούσε να επηρεάσει η συμπερίληψη ποικίλων οπτικών γωνιών: την ενσυναίσθηση απέναντι στους πελάτες; την αντίληψη του κόσμου από τις αγορές; τους δυνητικούς πελάτες; τις ευκαιρίες; τις δυνατότητες....; Τι άλλο;

	Αρχικά	Φύλο	Γενετήσιος προσανατολισμός	Εθνοτική καταγωγή	Χρώμα δέρματος	Ηλικία	Μορφωτικό επίπεδο	Υπηκοότητα	Ικανότητες*	Μητρική γλώσσα
1										
2										
3										
4										
5										

*Ικανότητα: Είναι η ιδιότητα ή η κατάσταση των ικανοτήτων τους ίδια με τη δική σας / έχουν τη δυνατότητα να δρουν/να ενεργούν όπως εσείς;

1. Στην πρώτη στήλη συμπληρώστε τα πέντε ονόματα των ατόμων εμπιστοσύνης σας. (όχι από την οικογένεια, αλλά από άτομα τα οποία βρίσκονται στον περίγυρό σας)
2. Παράδειγμα: Φύλο: Σημειώστε Χ δίπλα από όλους όσους αυτοπροσδιορίζονται ως ανήκοντες στο ίδιο φύλο με εσάς.
3. Συνεχίστε να κάνετε το ίδιο σε όλες τις στήλες: π.χ. εάν είστε ετεροφυλόφιλος και τα άτομα τα οποία εμπιστεύεστε είναι επίσης ετεροφυλόφιλα, πρέπει να σημειώσετε Χ σε ολόκληρη την αντίστοιχη στήλη.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΣΥΜΜΑΧΙΩΝ- ΕΞΕΤΑΣΗ ΔΙΔΗΜΜΑΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ειδικό θέμα 3^ο

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση του θέματος:

Υποστήριξη επαγγελματιών – δημιουργία βιώσιμων συμμαχιών

Περιεχόμενο:

- Ανακεφαλαίωση του εργαστηρίου της Ευαισθητοποίησης
- Συζήτηση συγκεκριμένων περιπτώσεων
- Εξέταση διλημμάτων σχετικών με την εργασία
- Αναστοχασμός
- Ερωτήσεις & κλείσιμο

Ανακεφαλαίωση προηγούμενης εκπαιδευτικής συνάντησης

- Τι θυμάστε από την προηγούμενη εκπαίδευση;
- Τι σας άγγιξε περισσότερο;
- Άλλαξε καθόλου η νοοτροπία σας;

Περιπτωσιολογική μελέτη

Μια γυναίκα εργάζεται σε ένα δικηγορικό γραφείο με ετήσια σύμβαση. Η επίδοσή της αξιολογείται θετικά. Μένει έγκυος και ενημερώνει τον εργοδότη της σχετικά με την εγκυμοσύνη της. Λίγο αργότερα, ενημερώνεται ότι η σύμβασή της δεν θα ανανεωθεί. Ο εργοδότης αναφέρει ότι ο λόγος είναι το συμφέρον της εταιρείας.

Συνιστά αυτή η ενέργεια διάκριση;

Περιπτωσιολογική μελέτη

Ένα αγόρι με αυτισμό εγγράφεται στο πρόγραμμα εκπαίδευσης ΤΠΕ και Διαχείρισης Μέσων Ενημέρωσης. Η σχολή απορρίπτει το αγόρι για το λόγο ότι δεν μπορεί να παράσχει την καθοδήγηση που χρειάζεται κάποιο άτομο με αυτισμό κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.

Συνιστά αυτή η ενέργεια διάκριση;

Περιπτωσιολογική μελέτη

Υπάλληλος η οποία εργάζεται ως συντονίστρια του τμήματος συλλογής αίματος σε νοσοκομείο θέλει να καλύπτει πλήρως τα χέρια της λόγω της θρησκείας της. Το νοσοκομείο απαιτεί να χέρια της να είναι ακάλυπτα για λόγους υγιεινής.

Συνιστά αυτή η ενέργεια διάκριση;

Από τους συμμετέχοντες ζητείται να φέρουν μια περίπτωση για μελέτη στο εργαστήριο. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ο εκπαιδευτής θα καθοδηγήσει τη συζήτηση ως ακολούθως:

1. **Συζήτηση** των ηθικών διλημάτων εντός των επιμέρους ομάδων
2. **Υπόδειξη** μετακίνησης της εξέτασης από το προσωπικό πλαίσιο σε μια ευρύτερη οπτική γωνία (οργάνωση & κοινωνία)
3. **Δράση:** χαράξτε μια σαφή κατεύθυνση δράσης (και σχετικών ενεργειών)
4. **Παρουσίαση** του αποτελέσματος
5. **Αναστοχασμός** σχετικά με τη διαδικασία

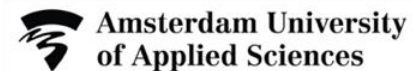
Ερωτήσεις και κλείσιμο

Πώς νιώθετε
φεύγοντας από το
εργαστήρι;

Με μία λέξη 😊

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Εκπαιδευτικό – πρόγραμμα ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΣΥΜΜΑΧΙΩΝ- Εξέταση διλημάτων σχετικών με την εργασία (2,5 ώρες = 150 λεπτά)

Μέρος		Ωρα	Διάρκεια
1. Καλωσόρισμα		13.00 – 13.10	10 λεπτά
2. Ανακεφαλαίωση προηγούμενης εκπαιδευτικής συνάντησης	Διάδραση	13.10 – 13.25	15 λεπτά
3. Συζήτηση συγκεκριμένων περιπτώσεων	Διάδραση	13.25 – 13.50	30 λεπτά
Διάλειμμα			05 λεπτά
4. Εξέταση διλημάτων σχετικών με την εργασία	Διάδραση	14:00 – 15:00	60 λεπτά
5. Αναστοχασμός	Διάδραση	15:00 – 15:15	15 λεπτά
6. Ερωτήσεις, σχόλια & κλείσιμο	Διάδραση	15:15 – 15:25	10 λεπτά

1. Καλωσόρισμα | 10 λεπτά

Καλωσόρισμα από τους εκπαιδευτές

1. Τι θα κάνουμε;
2. Σκοπός της εκπαίδευσης
3. Τι να περιμένετε;

2. Ανακεφαλαίωση της προηγούμενης εκπαιδευτικής συνάντησης | 15 λεπτά

Ανακεφαλαίωση της προηγούμενης εκπαιδευτικής συνάντησης από τους συμμετέχοντες (διαδραστική άσκηση) : 30 δευτερόλεπτα

Ο εκπαιδευτής εξηγεί:

Σε λίγο θα έχετε στη διάθεσή σας από 30 δευτερόλεπτα για να μοιραστείτε με τους υπόλοιπους:

- Τι θυμάστε από την προηγούμενη εκπαιδευτική συνάντηση;
- Τι σας άγγιξε περισσότερο;
- Για παράδειγμα, άλλαξε κάτι στην νοοτροπία σας;

Ισχύει μόνο ΕΝΑΣ κανόνας: δεν μπορείτε να σταματήσετε να μιλάτε κατά τη διάρκεια των 30 δευτερολέπτων.

Ο εκπαιδευτής δίνει στους συμμετέχοντες 1 λεπτό για να προετοιμάσουν την ομιλία τους.

3. Συζήτηση συγκεκριμένων περιπτώσεων | 30 λεπτά

Ομαδική συζήτηση γύρω από μία ή δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες καταδεικνύουν ότι ορισμένες φορές η νομοθεσία έχει θετικό αντίκτυπο. Πότε μια ενέργεια συνιστά διάκριση; Και γιατί ή γιατί όχι; Τι λέει η νομοθεσία επ' αυτού;

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

4. Εξέταση διλημάτων σχετικών με την εργασία | 60 λεπτά |

Εξέταση διλημάτων σχετικών με την εργασία μέσω της μεθόδου της στρουθοκαμήλου Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρότερες ομάδες (3 ή 4 ατόμων). Οδηγίες περιλαμβάνονται στο

συνημμένο!

5. Αναστοχασμός | 15 λεπτά

*Σύντομος αναστοχασμός γύρω από το αποτέλεσμα ανά ομάδα
Το βάθος στο οποίο μπορείτε να συζητήσετε το αποτέλεσμα κάθε επιμέρους ομάδας εξαρτάται από το πόσος χρόνος απομένει. Ο εκπαιδευτής μπορεί επίσης να προσκαλέσει την ομάδα σε κοινό αναστοχασμό γύρω από τη διαδικασία και τα συναισθήματα των συμμετεχόντων.*

6. Ερωτήσεις, σχόλια & κλείσιμο | 10 λεπτά

Ο εκπαιδευτής ρωτά αν υπάρχουν οποιεσδήποτε ερωτήσεις ή εάν κάποιος θέλει να κάνει κάποιο σχόλιο ή παρατήρηση.

Ο εκπαιδευτής ζητά από τους συμμετέχοντες να περιγράψουν με μία λέξη πώς αισθάνονται κατά το κλείσιμο του εργαστηρίου. Κάντε ένα γρήγορο γύρο (όχι ανοικτό για συζήτηση) Ο εκπαιδευτής μπορεί να σημειώσει τις λέξεις ως αξιολόγηση της συνάντησης.

Ευχαριστήστε τους συμμετέχοντες και χαιρετήστε!

Η μέθοδος της στρουθοκαμήλου

(παραπομπή στον δημιουργό: <https://www.kis.nl/tools/struisvogel-sessie-gesprekstool-voor-morele-dilemmas>)

Το εργαλείο αυτό βοηθά να ξεκινήσει η συζήτηση γύρω από δύσκολα ζητήματα ή καταστάσεις που συχνά οδηγούν σε ηθικά διλήμματα. Το αποτέλεσμα είναι μια σαφής κατεύθυνση δράσης.

Πολλοί επαγγελματίες αντιμετωπίζουν μόνοι ηθικά διλήμματα στο πλαίσιο της εργασίας τους. Αυτή η κατάσταση μπορεί να είναι πολύ μοναχική. Και ως αποτέλεσμα, ορισμένες φορές χώνουν το κεφάλι τους στην άμμο.

Στο σημείο αυτό, αναλαμβάνει δράση η μέθοδος της στρουθοκαμήλου!

Πρόκειται για μια μέθοδο μέσω της οποίας οι επαγγελματίες συμμετέχουν σε συζήτηση αναφορικά με ηθικά διλήμματα τα οποία αντιμετωπίζουν στη δουλειά τους.

Εστιάζει συγκεκριμένα σε ηθικά διλήμματα τα οποία προκύπτουν από μια ολοένα και αυξανόμενη πολυμορφία αξιών και προτύπων στην κοινωνία μας.

Στη δραστηριότητα αυτή, οι συμμετέχοντες περνούν μέσα από ορισμένα στάδια τα οποία εξετάζουν τα διλήμματα έναντι του ευρύτερου πλαισίου του οργανισμού και της κοινωνίας.

Το δίλημμα εξετάζεται από όλες του τις πλευρές σε μια ομάδα.

Τι καθιστά το ζήτημα δίλημμα;

Ποιες είναι οι διαφορετικές οπτικές γωνίες, ποιους αφορά;

Τι λένε οι κανονισμοί του οργανισμού και η νομοθεσία σχετικά με αυτό;

Ποιες είναι οι πιθανές αντιδράσεις και ποια είναι η καταλληλότερη απόκριση;

Και τέλος: τι απαιτείται για να τεθεί σε εφαρμογή;

Στάδια

Πριν από τη συνάντηση, οι συμμετέχοντες πρέπει να διεκπεραιώσουν μια εργασία στο σπίτι

Εργασία για το σπίτι: Ηθικό δίλημμα

Με την εργασία για το σπίτι, οι συμμετέχοντες θα αναλογιστούν τις δικές τους εμπειρίες σε σχέση με ηθικά διλήμματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι ίδιοι. Με τον τρόπο αυτό, θα εξοικειωθούν με το θέμα. Επίσης αυτό αυξάνει την προσωπική τους σύνδεση με τη συζήτηση, εφόσον θα μπορέσουν να δουλέψουν στη βάση παραδειγμάτων από τα δικά τους βιώματα.

Προτού ξεκινήσει η ομαδική συζήτηση, ο συντονιστής δημιουργεί έναν ασφαλή χώρο θέτοντας τους κανόνες του διαλόγου.

- Συζήτηση με σεβασμό
- Ακούμε ο ένας τον άλλον
- Δεν κρίνουμε

1) Μιλήστε: σχετικά με τα ηθικά διλήμματα

Στο στάδιο αυτό, οι συμμετέχοντες συζητούν εν συντομία τα ηθικά διλήμματα.

Αναλογίζονται τις αρχές, τις αξίες και τα πρότυπά τους και μοιράζονται την προσωπική τους άποψη σε σχέση με το ηθικό δίλημμα.

Με τον τρόπο αυτό, εμβαθύνεται η κατανόηση του ηθικού διλήμματος καθώς και του γεγονότος ότι ο καθένας μπορεί να ενεργήσει διαφορετικά σε σχέση με το ίδιο δίλημμα λόγω του προσωπικού πλαισίου αναφοράς του.

Στο μέρος αυτό, οι συμμετέχοντες συμπληρώνουν επίσης «τις κάρτες του διλήμματος».

- Περιγράψτε την κατάσταση
- Περιγράψτε το δίλημμα
- Ποια ήταν η αντίδραση στο δίλημμα
- Ποια ήταν τα συναισθήματα

2) Υποδείξτε

Στο στάδιο αυτό, οι συμμετέχοντες υπερβαίνουν το προσωπικό τους πλαίσιο αναφοράς και εξετάζουν τα ηθικά διλήμματα από μια ευρύτερη οπτική γωνία: αυτή του οργανισμού και της κοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό, αποκτούν μεγαλύτερη επίγνωση του πλαισίου των ηθικών διλημάτων και τα χαρτογραφούν. Ενθαρρύνονται επίσης να εξετάσουν το δίλημμα από επαγγελματική άποψη.

3) Δράση

Εδώ οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν τις γνώσεις που απέκτησαν μέχρι στιγμής για να χαράξουν μια σαφή κατεύθυνση δράσης και σχετικών ενεργειών, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το ηθικό δίλημμα το οποίο συζητήθηκε.

4) Παρουσίαση (προαιρετική)

Κλείστε τη συζήτηση με παρουσιάσεις οι οποίες να συνδυάζουν όλους τους τρόπους εργασίας σε ένα ολοκληρωμένο τελικό αποτέλεσμα.

5) Αναστοχασμός

Αναστοχαστείτε σχετικά με τη συνάντηση: πώς πήγε; Ποια είναι η προστιθέμενη αξία; Ποια είναι τα αποτελέσματα της μεθόδου της στρουθοκαμήλου;

- Συζήτηση γύρω από ηθικά διλήμματα από διαφορετικές οπτικές γωνίες
- Διαμόρφωση ενός κοινού οράματος, συγκεκριμένων ενεργειών και συμφωνιών που μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για παρόμοιες καταστάσεις στο μέλλον
- Νιώθουμε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στο μέλλον όταν βρισκόμαστε σε καταστάσεις οι οποίες εμπεριέχουν ηθικά διλήμματα.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

Νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων

Δίκτυα πόρων, πληροφόρηση και ευκαιρίες κατάρτισης

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Μαθησιακοί στόχοι

Ευκαιρίες χρηματοδότησης

Δίκτυα της ΕΕ για την καταπολέμηση
του ρατσισμού

Μαθησιακοί πόροι

Χρηματοδότηση από την ΕΕ, χορηγίες και επιδοτήσεις

Ποια είδη χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα;

- Χορηγίες
- Δάνεια
- Επιδοτήσεις

Ποιοι μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση;

- Ερευνητές
- Δημόσιοι φορείς
- ΜΚΟ
- Νεαρά άτομα
- Άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς

Περισσότερες πληροφορίες: [εδώ](#)
Όλες οι ευκαιρίες της ΕΕ για χρηματοδότηση και υποβολή προτάσεων: [εδώ](#)

Επερχόμενη ευκαιρία από την ΕΕ: Πρόγραμμα CERV

Το **Πρόγραμμα Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες (Citizens, Equality, Rights and Values Programme)** χρηματοδοτεί εθνικά και διεθνή έργα. Προτεραιότητες:

Η καταπολέμηση του **ρατσισμού, της ξενοφοβίας και της μισαλλοδοξίας** (αντισιγγανισμός, ρατσισμός κατά των μαύρων, αντισιμιτισμός, μίσος κατά των Μουσουλμάνων κτλ.).

Η προώθηση της διαχείρισης της ποικιλομορφίας και της ένταξης στον **εργασιακό χώρο**.

Η καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των **ατόμων ΛΟΑΤΚΙ** και η προώθηση της ισότητας των ΛΟΑΤΚΙ.

Κάλεισμα προς τις **δημόσιες αρχές** (εθνικές, περιφερειακές και τοπικές) για βελτίωση των τρόπων αντιμετώπισης των διακρίσεων και της εφαρμογής της **Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα**.

Προθεσμία: 20 Ιουνίου 2023. Πρόσκληση για υποβολή προτάσεων [εδώ](#).

Άλλες ευκαιρίες

[Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας](#)

- Χρηματοδότηση ερευνητών οποιασδήποτε υπηκοότητας και ηλικίας.
- Όλα τα αντικείμενα έρευνας.

[Χορηγίες ΕΟΧ και Νορβηγίας](#)

- Χρηματοδοτήσεις έργων στη Βουλγαρία, την Κροατία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Κύπρο, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία.
- Ποικιλία αντικειμένων (π.χ. ενσωμάτωση και ενδυνάμωση των Ρομά, κοινωνική ένταξη, ανθρώπινα δικαιώματα).

[Ευρωπαϊκό Γραφείο Αναζήτησης Ευκαιριών \(EuroDesk Opportunity Finder\)](#)

- Χορηγίες, χρηματοδοτήσεις, προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων κτλ.
- Ποικιλία αντικειμένων (ρατσισμός, ανθρώπινα δικαιώματα, νεαρά άτομα, πολυπολιτισμικότητα κτλ.).

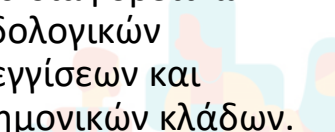

Δίκτυα για την καταπολέμηση του ρατσισμού

- Ανοικτό σε **οργανισμούς** που ασχολούνται με την καταπολέμηση του ρατσισμού στην Ευρώπη.
- Συνδυάζει την υπεράσπιση της φυλετικής ισότητας και τη συνεργασία μεταξύ φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

- Ανοικτή σε **δήμους** που ενδιαφέρονται για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων καθώς και για την ανταλλαγή καλών πρακτικών.
- Με την είσοδό τους στη Συμμαχία, οι δήμοι δεσμεύονται να ακολουθούν ένα Σχέδιο Δράσης Δέκα Σημείων.

- Ανοικτό σε **ερευνητές**, μεταπτυχιακούς φοιτητές, ακτιβιστές και άτομα υπεύθυνα για την υλοποίηση πολιτικών τα οποία εργάζονται στον τομέα της φυλετικής καταγωγής και του ρατσισμού.
 - Υποστηρίζει τον εποικοδομητικό διάλογο μεταξύ διαφορετικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων και επιστημονικών κλάδων.
-

Δίκτυα για την κοινωνική ένταξη και τη συνεργασία

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Καινοτομίας για την Ένταξη

- Ένας ευρωπαϊκός οργανισμός δικτύωσης για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών στην Ευρώπη τους οποίους συνδέει η ενασχόληση με κοινωνικές προκλήσεις.
- Διοργανώνει** διεθνείς συναντήσεις δικτύωσης, σεμινάρια και διαδικτυακά σεμινάρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, επισκέψεις μελέτης, αναζήτηση εταίρων, υλικό ανάπτυξης και εκπαίδευσης

Equinet

- Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων Ισότητας. Επιτρέπει την ανοικτή ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσεων μεταξύ των εθνικών οργανισμών κατά του ρατσισμού καθώς και την ανταλλαγή εμπειρογνωμοσύνης.

Δίκτυα για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους

The No Hate Speech Network (Δίκτυο ενάντια στη Ρητορική Μίσους)

- Ανοικτό σε **ακτιβιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανισμούς** οι οποίοι ενδιαφέρονται για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους εντός και εκτός διαδικτύου.
- Συνεχίζει το έργο του Συμβουλίου της Ευρώπης που αφορά το Κίνημα «Όχι στη Ρητορική Μίσους» (No Hate Speech Movement).

INACH (Διεθνές Δίκτυο κατά του Διαδικτυακού Μίσους)

- Ανοικτό σε **εθνικούς και τοπικούς οργανισμούς** οι οποίοι ασχολούνται με την καταπολέμηση του διαδικτυακού μίσους και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο διαδίκτυο.
- Καταπολεμά το διαδικτυακό μίσος συνδυάζοντας την παρακολούθηση, την αφαίρεση περιεχομένου, εκπαιδευτικές μεθόδους, τη διεθνή συνεργασία, την υποστήριξη και την τεχνολογία.

Δίκτυα για την ισότητα των Ρομά

ERGO (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Οργανώσεων Βάσης των Ρομά)

- Ανοικτό σε **οργανισμούς Ρομά και οργανισμούς οι οποίοι δρουν υπέρ των Ρομά** από όλη την Ευρώπη.
- Συνδέει οργανισμούς βάσης, εθνικούς και διεθνείς, καθώς και άτομα που ασχολούνται με την καταπολέμηση του αντισιγανισμού και της φτώχειας των Ρομά, με την ενδυνάμωση της συμμετοχής των Ρομά στη λήψη αποφάσεων και με τη βελτίωση της κοινωνικής ενσωμάτωσης και των πολιτικών κατά των διακρίσεων.

Δίκτυα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού

NOA (Δίκτυα για την Αντιμετώπιση του Αντισημιτισμού)

- Σύμπραξη των σημαντικότερων **εβραϊκών δικτύων**.
- Υποστηρίζει τα κράτη μέλη προκειμένου να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν εθνικά σχέδια δράσης και παρέχει εκπαιδευτικό υλικό.

ENCATE (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση του Αντισημιτισμού μέσω της Εκπαίδευσης)

- Δίκτυο **εκπαιδευτικών λειτουργών** οι οποίοι μάχονται κατά του αντισημιτισμού και άλλων μορφών διάκρισης.
- Εκπαιδεύει ποικιλία ακροατηρίων σε σχέση με τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση διάφορων εκδηλώσεων του αντισημιτισμού.

Δίκτυα κατά της ισλαμοφοβίας

European Forum of Muslim Women (Ευρωπαϊκό Φόρουμ Μουσουλμάνων Γυναικών)

- Ανοικτό σε **ευρωπαϊκούς οργανισμούς μουσουλμάνων γυναικών.**
- Εργάζεται για την καταπολέμηση της ισλαμοφοβίας και για την ισότητα των φύλων μέσω συνεδρίων, συζητήσεων, προγραμμάτων κατάρτισης, δημοσιεύσεων, εκδηλώσεων δικτύωσης κτλ.

FRA (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)

Τι είναι;

- Ανεξάρτητο κέντρο αναφοράς για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ΕΕ.
- Παρέχει εμπειριστατωμένη ενημέρωση και συμβουλές εμπειρογνομένων σε άτομα τα οποία είναι αρμόδια για τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων.
- Παρέχει πληροφόρηση αναφορικά με την ισότητα, την εξάλειψη των διακρίσεων και τον ρατσισμό.

Τι μπορείτε να βρείτε;

- Εκθέσεις, βάσεις δεδομένων, νομολογία, τελευταίες εξελίξεις, υποσχόμενες πρακτικές κτλ.
- Για παράδειγμα: έκθεση σχετικά με την παράνομη ανάλυση χαρακτηριστικών κατά τη διάρκεια αστυνομικών ελέγχων.

ECRI (Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας)

Τι είναι;

- Εποπτικός φορέας ανθρωπίνων δικαιωμάτων ο οποίος ειδικεύεται στην καταπολέμηση του ρατσισμού, των διακρίσεων, της ξενοφοβίας, του αντισημιτισμού και της μισαλλοδοξίας στην Ευρώπη.
- Οι καταστατικές δραστηριότητες της ECRI καλύπτουν την παρακολούθηση χωρών, την εργασία πάνω σε γενικά αντικείμενα και τις σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών και τους φορείς ισότητας.

Τι μπορείτε να βρείτε;

- Εκθέσεις χωρών, γνωματεύσεις, μελέτες, γλωσσάρια κτλ.

European Equality Law Network (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Νομικών Εμπειρογνομόνων για την Ισότητα)

Τι είναι;

- Δίκτυο νομικών εμπειρογνομόνων του τομέα της ισότητας φύλων και της εξάλειψης των διακρίσεων, το οποίο συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τι μπορείτε να βρείτε;

- Εκθέσεις χωρών, νομικά περιοδικά, θεματικές εκθέσεις, συγκριτικές αναλύσεις κτλ.

Παράδειγμα:

Ετήσια έκθεση χώρας σχετικά με την πολιτική και τα νομικά πλαίσια της Μάλτας για την εξάλειψη των διακρίσεων.

Άλλες πηγές

Εγχειρίδια και εκδόσεις
ENAR

Εγχειρίδιο για το
ευρωπαϊκό νομοθετικό
πλαίσιο κατά των
διακρίσεων

BRIEFING

EU legislation and policies to address racial and ethnic discrimination

SUMMARY

Racial and ethnic minorities face discrimination and its consequences on a daily basis. The exact scale of the problem is hard to gauge due to a lack of data and general under-reporting of racist incidents.

The coronavirus pandemic has seen a major increase in reports of racist and xenophobic incidents, and the crisis it triggered has had a disproportionately large negative effect on racial and ethnic minority groups, in the form of higher death and infection rates.

Ενημέρωση του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου σχετικά με τη νομοθεσία
και τις πολιτικές για την αντιμετώπιση
των φυλετικών και εθνοτικών
διακρίσεων

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preserve-eu-project

WP3.4 - Σενάριο παρουσίασης Powerpoint

Αριθμός διαφάνειας	Οδηγίες περιεχομένου
1	<p>Ξεκινήστε καλωσορίζοντας την ομάδα και παρουσιάζοντας τον εαυτό σας. Μιλήστε εισαγωγικά για τη θεματική ενότητα «Δίκτυα πόρων, πληροφόρηση και ευκαιρίες κατάρτισης» στο πλαίσιο του έργου PRESERVE. Εξηγήστε τη σημασία αυτής της γνώσης για τη διεύρυνση των διασυνδέσεων στον τομέα, την εξασφάλιση ευκαιριών χρηματοδότησης για μελλοντικά έργα και την ενίσχυση της κατανόησης των εννοιών και της νομοθεσίας που αφορούν την καταπολέμηση των διακρίσεων. Προσθέστε ότι οι πληροφορίες αυτές απευθύνονται σε ποικίλους ενδιαφερόμενους φορείς, περιλαμβανομένων των ακαδημαϊκών, των επαγγελματικών του νομικού κλάδου, των ΜΚΟ, των εθνικών φορέων ισότητας, των εκπαιδευτών, των δικαστών κτλ.</p>
2	<p>Παρουσιάστε τους μαθησιακούς στόχους της εκπαίδευσης. Χρησιμοποιήστε φράσεις όπως «Πρώτα απ' όλα», «Στη συνέχεια θα προχωρήσουμε στο...», «Μαζί θα προσπαθήσουμε να...». Αναφερθείτε συνοπτικά στο περιεχόμενο των τριών ενοτήτων. Συμπεριλάβετε το χρονοδιάγραμμα και επισημάνετε ορισμένα σημαντικά σημεία της συνάντησης.</p>
3	<p>Αναφέρετε ότι το πρώτο θέμα αφορά τις ευκαιρίες χρηματοδότησης. Η διαφάνεια αυτή δείχνει ότι υπάρχουν πολλά είδη χρηματοδότησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στα οποία έχουν πρόσβαση διαφορετικοί οργανισμοί και ομάδες για ένα ευρύ φάσμα σκοπών.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Επιχορηγήσεις: δεν χρειάζεται να αποπληρωθούν. Συνήθως χορηγούνται κατόπιν πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων. Οι προτάσεις μπορεί να είναι προγράμματα, ιδέες ή πρωτοβουλίες. Χρηματοδοτούνται εν μέρει από την ΕΕ και εν μέρει από δευτερεύουσες πηγές. - Δάνεια: πρέπει να αποπληρώνονται και το επιτόκιο εξαρτάται από τους όρους της συμφωνίας. Υποστηρίζουν πολιτικές και προγράμματα της ΕΕ. - Επιδοτήσεις: είδος χρηματοδότησης της ΕΕ το οποίο διαχειρίζονται οι εθνικές και/ή οι τοπικές αρχές. <p>Εξηγήστε εν συντομία ποιες ομάδες και φορείς μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση. Αναφερθείτε στους συνδέσμους που βρίσκονται στο τέλος:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ο πρώτος σύνδεσμος παραπέμπει σε πρόσθετες γενικές πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση από την ΕΕ. - Ο δεύτερος σύνδεσμος παραπέμπει σε μια ιστοσελίδα στην οποία αναρτώνται ευκαιρίες χρηματοδότησης και υποβολής προσφορών.
4	<p>Παρουσιάστε το Πρόγραμμα CERV (Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες) ως μια αξιοσημείωτη ευκαιρία χρηματοδότησης από τη ΕΕ, η οποία αναμένεται σύντομα. Υπογραμμίστε ότι αφορά τόσο εθνικά όσο και διεθνή έργα και είναι ανοικτό σε όλα τα κράτη μέλη. Περιγράψτε τους στόχους και εστιάστε στους τομείς που περιλαμβάνονται στους κύκλους. Επισημάνετε ότι ο τέταρτος στόχος αρμόζει ιδιαίτερα στις δημόσιες αρχές οι οποίες ενδιαφέρονται για τη βελτίωση της εφαρμογής της</p>

	<p>Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα. Εξηγήστε ότι τα έργα μπορεί να περιλαμβάνουν δραστηριότητες κατάρτισης, δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, υποστήριξη των κύριων φορέων (όπως ΜΚΟ, μέλη της κυβέρνησης κτλ.), ανάπτυξη αμοιβαίων πρωτοβουλιών μάθησης, δραστηριότητες ανάλυσης και πολλά άλλα. Αναφέρετε την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας και παραπέμψτε στον σύνδεσμο για περαιτέρω λεπτομέρειες.</p>
5	<p>Εισαγάγετε την παρούσα διαφάνεια ως σελίδα η οποία περιλαμβάνει περισσότερες πηγές χρηματοδότησης. Αναφερθείτε εν συντομία σε κάθε ευκαιρία χρηματοδότησης και εξηγήστε ποιοι είναι οι υποψήφιοι αποδέκτες, τα σχετικά αντικείμενα και θεματικές, καθώς και οι συμμετέχουσες πηγές χρηματοδότησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας είναι ο κύριος ευρωπαϊκός οργανισμός χρηματοδότησης ερευνών άριστης ποιότητας. Χρηματοδοτεί ερευνητές οποιασδήποτε υπηκοότητας και ηλικίας για να διαχειρίζονται έργα που αφορούν όλους τους τομείς. Οι Επιχορηγήσεις ΕΟΧ και Νορβηγίας παραχωρούνται από την Ισλανδία, το Λίχτενσταϊν και τη Νορβηγία με αποδέκτες 15 δικαιούχα κράτη της Ευρώπης. Οι Επιχορηγήσεις χρηματοδοτούν έργα που αφορούν μια ποικιλία αντικειμένων. Επισημάνετε ότι υπάρχουν συγκεκριμένες ευκαιρίες σε σχέση με την ενσωμάτωση και ενδυνάμωση των Ρομά, την κοινωνική ένταξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Αναζήτησης Ευκαιριών (EuroDesk Opportunity Finder) αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο, το οποίο συγκεντρώνει επερχόμενες προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων, επιχορηγήσεις, προσκλήσεις για έργα, ανταλλαγές νέων κτλ.</p>
6	<p>Προχωρήστε στο επόμενο θέμα, τα δίκτυα της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού. Επισημάνετε εν συντομία ότι υπάρχουν πολλά δίκτυα για την καταπολέμηση του ρατσισμού, τα οποία επικεντρώνονται σε διαφορετικές μορφές διακρίσεων. Εισαγάγετε τα τρία τα οποία περιλαμβάνονται στην παρούσα διαφάνεια ως οργανισμούς κατά του ρατσισμού γενικής φύσης. Εξηγήστε ότι το ENAR (Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά του Ρατσισμού) είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο το οποίο ασχολείται με τον δομικό ρατσισμό, τη μετανάστευση, τα δεδομένα σχετικά με την ισότητα, την ισλαμοφοβία, την τεχνητή νοημοσύνη κ.ά. Περιγράψτε σε ποιους είναι ανοικτό και τους στόχους του. Η ECCAR (Ευρωπαϊκή Συμμαχία Πόλεων κατά του Ρατσισμού): μια πρωτοβουλία της UNESCO η οποία ξεκίνησε το 2004 για τη δημιουργία ενός δικτύου πόλεων εντός του οποίου ανταλλάζονται γνώσεις, με σκοπό τη βελτίωση των πολιτικών που αφορούν τον ρατσισμό, τις διακρίσεις και τη ξеноφοβία. Εξηγήστε ότι η συμμετοχή είναι ανοικτή στους δήμους κατόπιν υποβολής αίτησης και καταβολής ετήσιας συνδρομής ανάλογης προς τον αριθμό των κατοίκων τους. Καταστήστε σαφές ότι οι δήμοι οι οποίοι είναι μέλη της ECCAR δεσμεύονται να ακολουθούν ένα Σχέδιο Δράσης Δέκα Σημείων. Το Σχέδιο αποτελεί μια δέσμη κατευθυντήριων γραμμών της αποστολής όπως η αφοσίωση στην καταπολέμηση του ρατσισμού και η βελτίωση της υποστήριξης προς τα θύματα. Εξηγήστε ότι η ECCAR προσφέρει επίσης ευκαιρίες χρηματοδότησης, διοργανώνει εκδηλώσεις και συνέδρια και υλοποιεί προγράμματα για την καταπολέμηση του ρατσισμού.</p>

	<p>Εισαγάγετε το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Σπουδών (Council for European Studies) ως ένα εκτεταμένο δίκτυο που αφορά τη φυλετική καταγωγή και τον ρατσισμό στην Ευρώπη. Αναφέρετε ποιες ομάδες και φορείς μπορούν να συμμετάσχουν και τις ακόλουθες πληροφορίες. Συνεχίστε εξηγώντας ότι προσφέρει επιχορηγήσεις και υποτροφίες, ενώ επίσης οργανώνει ενημερωτικά συνέδρια και εκθέσεις.</p>
7	<p>Περιγράψτε αυτούς τους οργανισμούς ως δίκτυα για την κοινωνική ένταξη και συνεργασία.</p> <p>Εξηγήστε ότι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Καινοτομίας για την Ένταξη έχει ως σκοπό τη δημιουργία ευρωπαϊκών συμμαχιών και την υποστήριξη της κοινωνικής καινοτομίας. Ενημερώστε το ακροατήριο ότι το εν λόγω δίκτυο είναι ανοικτό μόνο σε οργανισμούς. Αναφέρετε τη λίστα δραστηριοτήτων του.</p> <p>Παρουσιάστε το δίκτυο Equinet. Προσθέστε ότι η συμμετοχή είναι ανοικτή σε δημόσιους φορείς οι οποίοι ασχολούνται με την καταπολέμηση των διακρίσεων σε εθνικό επίπεδο. Αναφέρετε τον σκοπό τη αύξησης της ικανότητας και της εμπειρίας όλων των μελών καθώς και της δημοσίευση οδηγιών, της διοργάνωσης διαδικτυακών σεμιναρίων, της διεξαγωγής εκπαιδευτικών προγραμμάτων και της παροχής πόρων βοήθειας στα θύματα.</p>
8	<p>Παρουσιάστε τη διαφάνεια αυτή ως δίκτυα κατά του ρατσισμού τα οποία ασχολούνται με το ζήτημα της ρητορικής μίσους. Ορίστε τη ρητορική μίσους ως το είδος επικοινωνίας το οποίο λαμβάνει χώρα με πρόθεση την επίθεση εναντίον ενός ατόμου βάσει της φυλής, της θρησκείας, της εθνικής καταγωγής, του φύλου, του γενετήσιου προσανατολισμού του ή της κατάστασης της υγείας του. Ξεκαθαρίστε ότι η ρητορική μίσους μπορεί επίσης να λάβει οποιαδήποτε μορφή έκφρασης, περιλαμβανομένων λέξεων, εικόνων, χειρονομιών, αναρτήσεων και συμβόλων που δημοσιεύονται εντός ή εκτός διαδικτύου.</p> <p>Παρουσιάστε το δίκτυο No Hate Speech Network (Δίκτυο ενάντια στη Ρητορική Μίσους) ως έναν οργανισμό ο οποίος ιδρύθηκε το 2019 για να συνεχίσει το έργο του Συμβουλίου της Ευρώπης που αφορά το Κίνημα «Όχι στη Ρητορική Μίσους» (No Hate Speech Movement). Περιγράψτε τον σκοπό της αποτροπής και της καταπολέμησης της ρητορικής μίσους μέσω της κινητοποίησης και της ενδυνάμωσης οργανισμών, των νέων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων. Αναφέρετε ότι η συμμετοχή είναι ανοικτή τόσο σε μεμονωμένα άτομα όσο και σε οργανισμούς και επιτρέπει τη συμμετοχή σε εκδηλώσεις, εργαστήρια και συνέδρια προγραμμάτων.</p> <p>INACH (Διεθνές Δίκτυο κατά του Διαδικτυακού Μίσους): ένα δίκτυο για την καταπολέμηση του διαδικτυακού μίσους. Αναφέρετε σε ποιους είναι ανοικτή η συμμετοχή και εξηγήστε τη μεθοδολογία τους, η οποία συνίσταται στην παρακολούθηση, την αφαίρεση περιεχομένου, την εκπαίδευση, την υποστήριξη και τη διεθνή συνεργασία.</p>
9	<p>Παρουσιάστε την παρούσα διαφάνεια ως ένα δίκτυο υπέρ της ισότητας των Ρομά. Αναφέρετε εν συντομία τις ομάδες οι οποίες ορίζονται ως Ρομά.</p> <p>Εισαγάγετε το ERGO (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Οργανώσεων Βάσης των Ρομά) ως ένα δίκτυο ανοικτό σε οργανισμούς οι οποίοι δρουν υπέρ των Ρομά και στη συνέχεια εξηγήστε ότι τα ακόλουθα αποτελούν τον σκοπό του οργανισμού. Καθορίστε τα ζητήματα πολιτικής που αφορούν τους Ρομά στα οποία εστιάζει</p>

	<p>το ERGO, περιλαμβανομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, της τοπικής ανάπτυξης, της συμμετοχής στα κοινά και της καταπολέμησης του αντιτσιγγανισμού. Συμπληρώστε ότι το ERGO υλοποιεί πολλά προγράμματα και εκστρατείες, όπως η «Romani Women Power of Change» (Η Δύναμη της Αλλαγής των Γυναικών Ρομά), η οποία αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των γυναικών Ρομά προκειμένου να συμμετέχουν στις πολιτικές διαδικασίες.</p>
10	<p>Ανακοινώστε το θέμα αυτό ως δίκτυα για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Δώστε έναν σύντομο ορισμό του αντισημιτισμού. Συζητήστε τα NOA (Δίκτυα για την Αντιμετώπιση του Αντισημιτισμού) ως ένα πρόγραμμα το οποίο ξεκίνησε το 2019 με σκοπό τη διασύνδεση των σημαντικότερων ευρωπαϊκών εβραϊκών οργανώσεων. Δημιουργήθηκε κατόπιν της Δήλωσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία καλεί τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τον αντισημιτισμό. Εξηγήστε στο δεύτερο σημείο ότι βοηθά τα κράτη μέλη στην εφαρμογή.</p> <p>Παρουσιάστε το ENCATE (Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Καταπολέμηση του Αντισημιτισμού μέσω της Εκπαίδευσης) και τη μεθοδολογία του αναφορικά με την καταπολέμηση του αντισημιτισμού. Προσθέστε ότι το ENCATE διοργανώνει επισκέψεις μελέτης για την ανταλλαγή πληροφοριών, συναντήσεις μεταξύ ενδιαφερόμενων φορέων και εκδηλώσεις δικτύωσης.</p>
11	<p>Παρουσιάστε την παρούσα διαφάνεια ως δίκτυα κατά της ισλαμοφοβίας. European Forum of Muslim Women (Ευρωπαϊκό Φόρουμ Μουσουλμάνων Γυναικών): αναφέρετε ότι πρόκειται για οργανισμό του οποίου η αποστολή συνίσταται στην αντιμετώπιση των διακρίσεων κατά των Μουσουλμάνων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών. Συζητήστε σε ποιους είναι ανοικτό καθώς και το δεύτερο σημείο</p>
12	<p>Προχωρήστε στο τρίτο μέρος της παρουσίασης, δηλαδή τους μαθησιακούς πόρους. Εξηγήστε ότι το παρόν μέρος είναι αφιερωμένο σε οργανισμούς, ιστότοπους και εκθέσεις που παρέχουν χρήσιμες νομικές και πρακτικές πληροφορίες γύρω από τον αντιρατσισμό.</p> <p>Παρουσιάστε τον FRA (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) ως πηγή πληροφόρησης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στην ΕΕ. Προσθέστε στο δεύτερο σημείο και άλλες δραστηριότητες του FRA, όπως η ανάλυση νόμων και δεδομένων, ο προσδιορισμός των τάσεων και η ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ φορέων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εξηγήστε ότι το τρίτο σημείο είναι σύνδεσμος για περαιτέρω πληροφορίες σε σχέση με διαφορετικά είδη διακρίσεων, περιλαμβανομένων εγχειριδίων και βίντεο.</p> <p>Αναφέρετε τι περιλαμβάνει το δεύτερο μέρος της διαφάνειας. Παρουσιάστε το παράδειγμα ως μια έκθεση στατιστικών δεδομένων βάσει έρευνας του FRA.</p>
13	<p>Παρουσιάστε την ECRI (Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας). Συμπληρώστε ότι θεσπίστηκε από την πρώτη Σύνοδο Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2002. Κατονομάστε τις κύριες δραστηριότητες της ECRI και τα είδη πληροφοριών που βρίσκονται στον ιστότοπό της. Εξηγήστε ότι το πλαίσιο παρακολούθησης χωρών επιτρέπει στην ECRI να εξετάζει περιστατικά ρατσισμού και μισαλλοδοξίας σε επίπεδο χώρας για συγκεκριμένους ερευνητικούς σκοπούς.</p>

14	<p>Παρουσιάστε το European Equality Law Network (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Νομικών Εμπειρογνομώνων για την Ισότητα) αναφέροντας ότι συστάθηκε το 2014 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με σκοπό να συγκεντρώσει νομικούς εμπειρογνώμονες στον τομέα της ισότητας των φύλων και της μη διάκρισης, προκειμένου να μελετηθούν τα αποτελέσματα του νομικού πλαισίου της ΕΕ αναφορικά με την ίση μεταχείριση και τη μη διάκριση.</p> <p>Στη συνέχεια, εξηγήστε τις τέσσερις βασικές δραστηριότητές του: σύνταξη εκθέσεων (δηλαδή εκθέσεις χωρών, θεματικές εκθέσεις και επείγουσες εκθέσεις), το European Equality Law Review (Ευρωπαϊκό Νομικό Περιοδικό για την Ισότητα – εξαμηνιαίο περιοδικό το οποίο συγκεντρώνει τις σημαντικότερες νομικές εξελίξεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όπως η επικαιροποίηση της νομολογίας του ΕΔΑΔ), ειδικά αιτήματα (απαντά σε αιτήματα που υποβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με ζητήματα της ΕΕ ή εθνικά ζητήματα) και σεμινάρια (ετήσιο συνέδριο για τη συζήτηση των σημαντικότερων ευρημάτων του έτους).</p> <p>Ολοκληρώστε την περιγραφή αυτού του μαθησιακού πόρου επισημαίνοντας το παράδειγμα της ετήσιας έκθεσης της Μάλτας σχετικά με τα νομικά πλαίσια κατά των διακρίσεων του 2022. Προσθέστε ότι αποτελεί παράδειγμα του έργου της παρακολούθησης των χωρών του EELN.</p>
15	<p>Εισαγάγετε την παρούσα διαφάνεια λέγοντας ότι ακολουθούν οι τρεις τελευταίοι μαθησιακοί πόροι.</p> <p>Υπενθυμίστε το ακροατήριο ότι έχουμε ήδη μιλήσει για το ENAR ως ένα δίκτυο στο οποίο έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν οι οργανισμοί, ωστόσο στο διαδίκτυο διατίθενται επίσης δέσμες εργαλείων, εκθέσεις, θέσεις πολιτικής, ενημερωτικά δελτία κτλ. Για παράδειγμα, η ENAR δημοσίευσε πρόσφατα μια δέσμη εργαλείων που παρέχουν λύσεις και συστάσεις για την αντιμετώπιση του δομικού ρατσισμού στην αγορά εργασίας.</p> <p>Τέλος, για όσους επιθυμούν να μάθουν περισσότερα σχετικά με την νομοθεσία της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων, υπάρχουν δύο πηγές οι οποίες παρέχουν συνολική επισκόπηση σε κατανοητή γλώσσα: το Handbook on European non-discrimination law (Εγχειρίδιο για το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο κατά των διακρίσεων), το οποίο δημοσιεύθηκε από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και η Ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη νομοθεσία και τις πολιτικές για την αντιμετώπιση των φυλετικών και εθνοτικών διακρίσεων.</p>
16	<p>Ολοκληρώστε την εκπαιδευτική συνάντηση. Ρωτήστε εάν υπάρχουν συμπληρωματικές ερωτήσεις. Ευχαριστήστε τους εκπαιδευόμενους για τη συμμετοχή τους και ενθαρρύνετε τους να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες δικτύωσης και το ενημερωτικό υλικό στη μελλοντική δουλειά τους. Κλείστε τη συνάντηση με ένα θετικό και ελπιδοφόρο σχόλιο.</p>

Μέρος III – Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του εκπαιδευτή

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν εκπαιδευτικό εγχειρίδιο απευθύνεται σε όσους επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν το **Πρόγραμμα εκπαίδευσης του Preservere** για να εκπαιδεύσουν άλλους σε ζητήματα καταπολέμησης των διακρίσεων.

Παρέχει **οδηγίες και πρακτικές πληροφορίες** γύρω από τον τρόπο διεξαγωγής των επιμέρους συναντήσεων του προγράμματος.

Εφόσον το εκπαιδευτικό σχέδιο απευθύνεται σε επαγγελματίες του νομικού κλάδου και εργαζόμενους της πρώτης γραμμής, οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα «Εκπαίδευση του εκπαιδευτή» μπορεί να προέρχονται από επαγγελματικούς τομείς ή από πλαίσια στα οποία προκύπτουν και αντιμετωπίζονται ζητήματα καταπολέμησης των διακρίσεων (ΜΚΟ, οργανώσεις κοινωνίας των πολιτών, δημόσιες αρχές, πανεπιστήμια).

Συνιστάται οι εκπαιδευτές να είναι σε κάποιο βαθμό εξοικειωμένοι με τα θέματα τα οποία εξετάζονται, όπως επίσης να έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες παρουσίασης και συντονισμού, προκειμένου να διαχειριστούν αποτελεσματικά τη συνάντηση και την εκπαίδευση.

Στο παρόν Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του εκπαιδευτή, οι εκπαιδευτές θα βρουν:

- 1- Εισαγωγή στο έργο PRESERVERE
- 2- Εισαγωγή στην εκπαιδευτική προσέγγιση του PRESERVERE
- 3- Επισκόπηση των πακέτων εκπαίδευσης και του αναλυτικού προγράμματος
- 4- Πώς να οργανώσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση του PRESERVERE

Κατά την οργάνωση μιας εκδήλωσης στο πλαίσιο της εκπαίδευσης του εκπαιδευτή, μπορείτε να υπολογίσετε συνολική διάρκεια **μίας εργάσιμης ημέρας**, η οποία χωρίζεται ως εξής:

- Καλωσόρισμα και παρουσίαση > 15 λεπτά
- Εισαγωγή στο έργο > 15 λεπτά
- Περιγραφή της εκπαιδευτικής προσέγγισης > 15 λεπτά
- Ανάλυση του εκπαιδευτικού υλικού > 1 ώρα 15 λεπτά
- Εισηγήσεις σχετικά με τη διοργάνωση της εκπαιδευτικής εκδήλωσης του PRESERVERE > 1 ώρα 30 λεπτά
- Πρακτικές ασκήσεις και δραστηριότητες σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της εκπαίδευσης > 1 ώρα 30 λεπτά
- Ερωτήσεις και τελική συζήτηση > 30 λεπτά
- Αξιολόγηση

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Εισαγωγή στο έργο PRESERVE

Μέρος III

Θέμα 1ο

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση του θέματος

1

Το έργο

2

Διάρκεια

3

Ομάδες-στόχος

4

Κύριες δραστηριότητες

5

Εταίροι

Το έργο

Το **PRESERVERE** ασχολείται με την **καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, του ρατσισμού, της ξеноφοβίας και των διακρίσεων** κατά ευάλωτων εθνοτικών και φυλετικών ομάδων και, συγκεκριμένα, των Ρομά, των Εβραίων, των Μουσουλμάνων και των ατόμων αφρικανικής καταγωγής. Εκκινώντας από την αρχή ότι, οποιοδήποτε σύστημα είναι επιφορτισμένο με την προστασία των ευάλωτων από τις διακρίσεις, πρέπει, πρώτα απ' όλα, να στηρίζεται σε ένα αποτελεσματικό νομικό πλαίσιο, το έργο υλοποιεί δραστηριότητες οι οποίες αποσκοπούν στην **καλύτερη εφαρμογή του νόμου**.

Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα CERV (Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διάρκεια

24 μήνες

Ημερομηνία έναρξης: 1 Φεβρουαρίου 2022

Ημερομηνία λήξης: 31 Ιανουαρίου 2024

Ομάδες-στόχος

+ 210

Επαγγελματίες του νομικού κλάδου

Επαγγελματίες του νομικού κλάδου οι οποίοι ασχολούνται άμεσα με την καταπολέμηση του ρατσισμού, εκπρόσωποι φορέων ισότητας, εκπρόσωποι τμημάτων επιβολής του νόμου επιφορτισμένοι με την προώθηση της φυλετικής ισότητας ή τμημάτων τα οποία ασχολούνται με τη διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη των μελών της δύναμης, και, τέλος, οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών οι οποίοι εργάζονται στον τομέα.

+ 210

Εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή

Αστυνομικοί, εργαζόμενοι σε κέντρα υποδοχής, κοινωνικοί λειτουργοί.

+ 70

Εκπαιδευτές & παιδαγωγοί

Επαγγελματίες εκπαιδευτές και/ή εμπειρογνώμονες ή επαγγελματίες του αντικειμένου οι οποίοι επιθυμούν να υλοποιήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα στον τομέα της εξάλειψης των διακρίσεων.

Κύριες δραστηριότητες (1)

- 1 1 ευρωπαϊκή συγκριτική έρευνα και 6 εθνικές εκθέσεις (σχετικά με την Ιταλία, την Κύπρο, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, τη Μάλτα και τις Κάτω Χώρες) για τον εντοπισμό των δυσκολιών που εμποδίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων στα διαφορετικά εθνικά πλαίσια (περιλαμβανομένων των χαρακτηριστικών της εθνικής νομοθεσίας τα οποία ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο, θετικό ή αρνητικό, στην εφαρμογή του νόμου).

Μπορείτε να κατεβάσετε το ηλεκτρονικό βιβλίο μέσω του συνδέσμου

<https://independent.academia.edu/PreservereEUproject/PRESERVERE-E-book-#1>

Κύριες δραστηριότητες (2)

2

Διαδικτυακό Εγχειρίδιο για την παροχή έγκυρων, αξιόπιστων και προσβάσιμων μαθησιακών πόρων και 6 σειρές συναντήσεων για την Ανάπτυξη Ικανοτήτων στην Ιταλία, την Κύπρο, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, τη Μάλτα και τις Κάτω Χώρες, οι οποίες απευθύνονται σε επαγγελματίες του νομικού κλάδου και εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή και αποσκοπούν στην εκπαίδευση των ομάδων-στόχος, προκειμένου να είναι σε θέση να εντοπίζουν περιστατικά παραβίασης του πλαισίου της ΕΕ, να ενθαρρύνουν πρακτικές υποβολής καταγγελίας και να συμβάλλουν στην καλύτερη εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ.

Κύριες δραστηριότητες (3)

3

Τελική **Λευκή Βίβλος**, η οποία θα περιλαμβάνει τα βασικά διδάγματα που αποκομίστηκαν από το έργο καθώς και συστάσεις οι οποίες θα ενδυναμώσουν τις υφιστάμενες ευρωπαϊκές συμμαχίες που επιδιώκουν την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων κατά συγκεκριμένων εθνοτικών/φυλετικών ομάδων.

Κύριες δραστηριότητες (4)

4

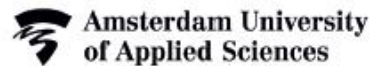
Τελικό Συνέδριο για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχέση με το πώς τα φαινόμενα διακρίσεων, ανεξαρτήτως της μορφής τους (π.χ. αντισιγχανισμός, αντισημιτισμός, μίσος κατά των μουσουλμάνων, αφρικανοφοβία και φοβία κατά των ΛΟΑΤΚΙ) έρχονται σε αντίθεση με το δίκαιο και τις αξίες της ΕΕ και των κρατών μελών.

Εταίροι του έργου

8 οργανισμοί – πανεπιστήμια, συνεταιρισμοί, ΜΚΟ από 6 χώρες της ΕΕ συμμετέχουν στο έργο:

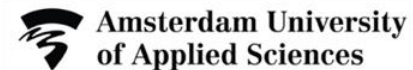
- **Ιταλία** - Cooperativa Sociale San Saturnino Onlus and Lai-Momo Società Cooperativa Sociale
- **Κύπρος** - University of Central Lancashire Cyprus and Center For Social Innovation (CSI)
- **Βουλγαρία** - Multi Kult Collective
- **Ελλάδα** – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου – Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου
- **Μάλτα** - The People for Change Foundation
- **Κάτω Χώρες** - Amsterdam University of Applied Sciences (AUAS)

Το σύνολο του οπτικοακουστικού υλικού αποκτήθηκε ελεύθερα από δωρεάν διαδικτυακές πλατφόρμες εικόνων και/ή από το YouTube και δεσμεύεται από τη νομοθεσία περί δίκαιης χρήσης, χωρίς πρόθεση παραβίασης οποιωνδήποτε δικαιωμάτων δημιουργού. Αν θεωρείτε ότι έχουν παραβιαστεί οποιαδήποτε δικαιώματα δημιουργού, παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας για να επιλύσουμε το ζήτημα στο πλαίσιο των αρχών της αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Μέρος III – Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του εκπαιδευτή

ΘΕΜΑ 1^ο: Επισκόπηση του έργου PRESERVE

Εισαγωγή	<p>PRESERVE – Πρόληψη του Ρατσισμού και των Διακρίσεων - Αποτελεσματική Εφαρμογή του Νομικού Πλαισίου της ΕΕ κατά του Ρατσισμού</p> <p>Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα CERV (Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες) της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>
Το έργο	<p>Το έργο προτείνει δράσεις για την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας μέσω της αποτελεσματικότερης εφαρμογής του ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου το οποίο έχει ήδη μεταφερθεί στα κράτη μέλη.</p> <p>Επικεντρώνεται, συγκεκριμένα, σε επαγγελματίες από τους οποίους αναμένεται η εφαρμογή του εν λόγω πλαισίου και ωστόσο συχνά δεν το γνωρίζουν ή δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτό και, ως εκ τούτου, δεν είναι σε θέση να βασιστούν σε αυτό για την προστασία και την ενδυνάμωση θυματοποιημένων ομάδων.</p> <p>Οι θυματοποιημένες ομάδες τις οποίες επιδιώκει να υποστηρίξει έμμεσα το έργο είναι αυτές που υφίστανται πρακτικές μισαλλοδοξίας και διακρίσεων λόγω της εθνοτικής ή της φυλετικής τους καταγωγής και, συγκεκριμένα, οι Ρομά, οι Εβραίοι, οι Μουσουλμάνοι και τα άτομα αφρικανικής καταγωγής.</p>
Διάρκεια	<p>Η διάρκεια του έργου είναι 24 μήνες: από την 1η Φεβρουαρίου 2022 έως την 31η Ιανουαρίου 2024.</p>
Ομάδες-στόχος	<p>Το έργο αποσκοπεί στην άμεση συμμετοχή τριών ομάδων-στόχος:</p> <ol style="list-style-type: none"> Επαγγελματίες του νομικού κλάδου – μπορεί να είναι επαγγελματίες του νομικού κλάδου οι οποίοι ασχολούνται άμεσα με την καταπολέμηση του ρατσισμού, εκπρόσωποι φορέων ισότητας, εκπρόσωποι τμημάτων επιβολής του νόμου επιφορτισμένοι με την προώθηση της φυλετικής ισότητας ή τμημάτων τα οποία ασχολούνται με τη διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη των μελών της δύναμης, και, τέλος, οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών οι οποίοι εργάζονται στον τομέα. Αριθμός-στόχος: 210 Εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή – μπορεί να είναι αστυνομικοί, εργαζόμενοι σε κέντρα υποδοχής, κοινωνικοί λειτουργοί, διοικητικό προσωπικό, φροντιστές, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα κ.ά. Αριθμός-στόχος: 210. Εκπαιδευτές & παιδαγωγοί – μπορεί να είναι επαγγελματίες εκπαιδευτές και/ή εμπειρογνώμονες ή επαγγελματίες του αντικειμένου οι οποίοι επιθυμούν να υλοποιήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα στον τομέα της εξάλειψης των διακρίσεων. Αριθμός-στόχος: 70.

<p>Κύριες δραστηριότητες</p>	<p>Το πρώτο αποτέλεσμα του έργου υπήρξε η έκδοση του ηλεκτρονικού βιβλίου με τίτλο:</p> <p>«Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΣΕ 6 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΡΑΤΗ: Βουλγαρία, Κύπρο, Ελλάδα, Ιταλία, Μάλτα και Κάτω Χώρες»</p> <p>Διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο https://independent.academia.edu/PreservereEUproject/PRESERVE-E-book-#1</p> <p>Το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι το αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων που αναλήφθηκαν βάσει του «Πακέτου Εργασίας 2», οι οποίες στόχευαν στην παροχή μιας επιστημονικής βάσης για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση των επόμενων πακέτων (Πακέτο Εργασίας 3 και Πακέτο Εργασίας 4). Εντός του πλαισίου του ΠΕ2, μια ερευνητική ομάδα επικεντρώθηκε στο σχετικό νομικό πλαίσιο (διατάξεις Συνθηκών, Οδηγίες και νομολογία) σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και στις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν δημοσιευθεί σε σχέση με την εφαρμογή του εν λόγω πλαισίου από Ευρωπαϊκούς φορείς όπως η Επιτροπή και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Σκοπός ήταν να αξιολογηθεί κατά πόσο το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού ανταποκρίνεται στους δεδηλωμένους στόχους ή κατά πόσο είναι απαραίτητη η τροποποίηση της νομοθεσίας/η θέσπιση νέων οδηγιών.</p> <p>Παράλληλα, η έρευνα ανέλυσε τον τρόπο με τον οποίο μεταφέρθηκε το ευρωπαϊκό πλαίσιο στα αντίστοιχα κράτη μέλη και εστίασε σε χαρακτηριστικά της εθνικής νομοθεσίας τα οποία ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο, θετικό ή αρνητικό, στην εφαρμογή του νόμου. Η εφαρμογή των δύο Οδηγιών εξετάστηκε με μεγαλύτερη λεπτομέρεια: Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής («Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα») και Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας («Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων»).</p> <p>Η έρευνα επικεντρώθηκε, μεταξύ άλλων, στα εξής:</p> <p>(α) Πόσο πιστά μεταφέρθηκαν οι Οδηγίες στις εθνικές νομοθεσίες;</p> <p>(β) Ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθήσει κάποιο άτομο για να υποβάλει καταγγελία ή να κινησει δικαστικές διαδικασίες για διάκριση ή ρητορική/έγκλημα μίσους λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής;</p> <p>(γ) Ποια είναι τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας υπέρ κάποιου προσώπου το</p>

<p>οποίο ενεργεί ως ανωτέρω;</p> <p>(δ) Ποιες καλές πρακτικές υιοθετήθηκαν για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλαισίου; και</p> <p>(ε) Ποια μέτρα λήφθηκαν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κύριοι ενδιαφερόμενοι φορείς είναι εξοικειωμένοι με αυτό και μπορούν να το χρησιμοποιήσουν;</p> <p>Συλλέχθηκαν πληροφορίες μέσω έρευνας τεκμηρίωσης και εμπειρικής έρευνας.</p> <p>Για τους σκοπούς της έρευνας τεκμηρίωσης, οι εθνικές εκθέσεις επικεντρώθηκαν στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της ΕΕ, στις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδόθηκαν από ευρωπαϊκούς φορείς όπως η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στη νομολογία των σχετικών εθνικών δικαστηρίων των αντίστοιχων κρατών μελών, στις αποφάσεις των φορέων ισότητας των αντίστοιχων κρατών μελών και στην πρόσφατη δευτερογενή βιβλιογραφία.</p> <p>Στο πλαίσιο της εμπειρικής έρευνας, δημιουργήθηκαν δύο ομάδες εστίασης σε κάθε χώρα: η μία ομάδα εστίασης περιελάμβανε τουλάχιστον επτά συμμετέχοντες από τους τομείς των νομικών επαγγελμάτων και της επιβολής του νόμου, ενώ η άλλη ομάδα εστίασης περιελάμβανε τουλάχιστον επτά εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή.</p> <p>Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν έξι εις βάθος συνεντεύξεις με επιλεγμένες γυναίκες επαγγελματίες των προαναφερθέντων κλάδων.</p> <p>Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργείται λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της έρευνας:</p> <p>Το Πακέτο Εργασίας 3 επιτυγχάνει:</p> <p>(α) τον διδακτικό σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού πακέτου εμπειριστατωμένου και προσανατολισμένου προς τις ανάγκες των ομάδων-στόχος</p> <p>(β) την ανάπτυξη καινοτόμων μαθησιακών εργαλείων και της διαδικτυακής πλατφόρμας που περιλαμβάνει την ψηφιακή μορφή του εκπαιδευτικού πακέτου, και</p> <p>(γ) τη δημιουργία του Εγχειριδίου Εκπαίδευσης, το οποίο θα λειτουργήσει υποστηρικτικά προς τη χρήση του εκπαιδευτικού πακέτου από την ομάδα εκπαιδευτών της κοινοπραξίας και από εκπαιδευτές άλλων οργανισμών που μπορεί να το χρησιμοποιήσουν.</p> <p>Τα παραδοτέα του ΠΕ3 θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση της εκπαίδευσης σε όλες τις χώρες-εταίρους.</p> <p>Το ΠΕ4 αφορά επαγγελματίες εκπαιδευτές στον τομέα των νομικών επαγγελμάτων</p>

	<p>και των εργαζομένων στην πρώτη γραμμή.</p> <p>Οι εταίροι θα παράσχουν επίσης πρόσβαση στο Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης σε επιλεγμένους εκπαιδευτές/παιδαγωγούς.</p> <p>Τέλος, ένας από τους κύριους στόχους του έργου είναι να συλλεγούν καλά παραδείγματα της χρήσης του εγχειριδίου εκπαίδευσης σε κάθε χώρα-εταίρο και να δοκιμαστεί η προσαρμοστικότητά του στα τοπικά πλαίσια.</p>
<p>Εταίροι</p>	<p>8 οργανισμοί – πανεπιστήμια, συνεταιρισμοί, ΜΚΟ από 6 χώρες της ΕΕ συμμετέχουν στο έργο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ιταλία – Cooperativa Sociale San Saturnino Onlus και Lai-Momo Societa' Cooperativa Sociale • Κύπρος – University of Central Lancashire Cyprus και Center for Social Innovation (CSI) • Βουλγαρία – Multi Kultı Collective • Ελλάδα – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου – Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου • Μάλτα – The People for Change Foundation • Κάτω Χώρες – Amsterdam University of Applied Sciences (AUAS)

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Εισαγωγή στην εκπαιδευτική προσέγγιση του PRESERVE

ΜΕΡΟΣ III

Θέμα 2ο

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Overview of the Topic

- 1 Αξιολόγηση αναγκών
- 2 Ομάδες-στόχος
- 3 Μεθοδολογία
- 4 Δομή θεματικών ενοτήτων
- 5 Μεταβιβασιμότητα, προσαρμοστικότητα & βιωσιμότητα του περιεχομένου

Αξιολόγηση αναγκών

Το έργο PRESERVERE διαπίστωσε τόσο μέσω της εθνικής όσο και της Ευρωπαϊκής έρευνας, η οποία ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2022, ότι **όλες οι χώρες του έργου – Ιταλία, Κύπρος, Βουλγαρία, Ελλάδα, Μάλτα και Κάτω Χώρες – χρειάζονται επιπρόσθετη εκπαίδευση σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων και την εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ στο εθνικό επίπεδο.**

Αξιολόγηση αναγκών

Η Οδηγία 2012/29/ΕΕ επισημαίνει επίσης την ανάγκη για εκπαίδευση:

- «Κάθε υπάλληλος που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία ο οποίος ενδέχεται να έλθει σε προσωπική επαφή με θύματα θα πρέπει να έχει πρόσβαση και να λαμβάνει κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση, σε επίπεδο ανάλογο προς την επαφή τους με τα θύματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τα θύματα και τις ανάγκες τους και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις».
- «Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν παρόμοια εκπαίδευση για το προσωπικό της αστυνομίας και των δικαστηρίων. Θα πρέπει επίσης να προτείνεται η εκπαίδευση για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές και για τους επαγγελματίες του κλάδου παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στα θύματα ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης».
- «Οι δράσεις των κρατών μελών σχετικά με την εκπαίδευση θα πρέπει να συμπληρώνονται με κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σύμφωνα με τον οδικό χάρτη της Βουδαπέστης».

Ομάδες-στόχος

Βασικές ομάδες-στόχος:

- 210 επαγγελματίες του νομικού κλάδου
- 210 εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή (αστυνομικοί, εργαζόμενοι σε κέντρα υποδοχής, κοινωνικοί λειτουργοί, διοικητικό προσωπικό, φροντιστές, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα κ.ά.)
- 70 εκπαιδευτικοί/παιδαγωγοί

Ενδιαφερόμενοι φορείς & άλλοι αποδέκτες όπως:

- Φορείς οι οποίοι ασχολούνται με την καταπολέμηση των διακρίσεων, του ρατσισμού, της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας
- Οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών & ΜΚΟ οι οποίοι μάχονται κατά φαινομένων διάκρισης
- Δημόσιες αρχές (δήμοι, σχετικά τμήματα υπουργείων, υπηρεσίες μετανάστευσης)
- Εθνικοί φορείς ισότητας
- Ακαδημαϊκό προσωπικό στον τομέα της νομικής και/ή της δημόσιας πολιτικής

Μεθοδολογία

- Η μέθοδος της εκπαίδευσης του PRESERVERE στηρίζεται σε μια προσαρμοσμένη εκδοχή του μοντέλου ADDIE, το οποίο περιλαμβάνει **5 στάδια – ανάλυση, σχεδιασμό, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση.**
- Το εργαλείο του PRESERVERE περιλαμβάνει επίσης οριζόντια ή κάθετη **προσέγγιση των διατομεακών διακρίσεων** με συγκεκριμένη εστίαση στο φύλο και τα δικαιώματα και τις προκλήσεις των ΛΟΑΤΚ+.
- Μπορεί επίσης να προσαρμοστεί σε διάφορους σκοπούς όπως η μάθηση, η εκπαίδευση, η εκτίμηση, η δράση και η αξιολόγηση.

Δομή θεματικών ενοτήτων

40%

θεωρία

Επεξηγηματικό κείμενο, βίντεο και άλλα πολυμέσα, σύντομες εισαγωγικές συζητήσεις, ανακεφαλαίωση κάθε σημαντικού ορόσημου

40%

δραστηριότητες

Περιπτωσιολογικές μελέτες, κουίζ, σύντομες ερευνητικές ασκήσεις, αναγνώσεις κτλ. (ομαδικές ή ατομικές)

20%

συζήτηση

Θέματα δομημένης συζήτησης (ομαδική δουλειά)

Μεταβιβασιμότητα, προσαρμοστικότητα & βιωσιμότητα του περιεχομένου

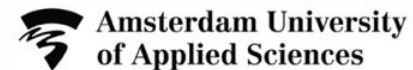
- Η εκπαιδευτική μέθοδος του PRESERVERE έχει σχεδιαστεί με πρόθεση να προσφέρει σε όλες τις ενδιαφερόμενες ομάδες-στόχος και τους αποδέκτες **βιώσιμα, δυναμικά και προσαρμόσιμα εκπαιδευτικά εργαλεία**, τα οποία είναι ανθεκτικά στις περιστασιακές πολιτικές, νομικές και πρακτικές μεταβολές στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ.
- Οι θεματικές ενότητες σχεδιάστηκαν για να είναι μεταβιβάσιμες. Μπορούν να απευθύνονται στις κύριες ομάδες-στόχος (επαγγελματίες του νομικού κλάδου, εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή και εκπαιδευτές/παιδαγωγοί), ωστόσο μπορούν να προσαρμόζονται εύκολα για την εκπαίδευση άλλων ενδιαφερόμενων/ομάδων-στόχος.
- Το εκπαιδευτικό εργαλείο του PRESERVERE έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε **σε διαζώσης** συναντήσεις είτε **διαδικτυακά** μέσω μιας μαθησιακής πλατφόρμας.
- Η εκπαιδευτική μέθοδος του PRESERVERE επιτρέπει σε οποιονδήποτε εξωτερικό εκπαιδευτή να την κατανοεί εύκολα και να την προσαρμόζει σύμφωνα με της ανάγκες του **για χρόνο μικρότερο της μιας μέρας**.

Το σύνολο του οπτικοακουστικού υλικού αποκτήθηκε ελεύθερα από δωρεάν διαδικτυακές πλατφόρμες εικόνων και/ή από το YouTube και δεσμεύεται από τη νομοθεσία περί δίκαιης χρήσης, χωρίς πρόθεση παραβίασης οποιωνδήποτε δικαιωμάτων δημιουργού. Αν θεωρείτε ότι έχουν παραβιαστεί οποιαδήποτε δικαιώματα δημιουργού, παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας για να επιλύσουμε το ζήτημα στο πλαίσιο των αρχών της αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Μέρος III – Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του εκπαιδευτή

ΘΕΜΑ 2^ο: Εισαγωγή στην εκπαιδευτική προσέγγιση του PRESERVE

Αξιολόγηση αναγκών	<p>Το έργο PRESERVE ξεκίνησε με περιεκτική ερευνητική δραστηριότητα σε όλες τις χώρες-εταίρους – την Ιταλία, την Κύπρο, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα, τη Μάλτα και τις Κάτω Χώρες.</p> <p>Με τη χρήση της ίδιας μεθοδολογίας, στόχος του ήταν να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό εφαρμόζεται το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού στο εθνικό επίπεδο, καθώς και να εντοπιστούν συγκεκριμένα κενά, προκλήσεις και βέλτιστες πρακτικές.</p> <p>Η μελέτη επικεντρώθηκε σε δύο ευρωπαϊκές οδηγίες – την Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (εφεξής η Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα) και την Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012</p> <p>για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας (εφεξής η Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων).</p> <p>Συγκεκριμένα, οι εθνικές εκθέσεις αφορούσαν το πόσο πιστά μεταφέρθηκαν οι δύο αυτές ευρωπαϊκές οδηγίες στην εθνική νομοθεσία, το βαθμό και την ποιότητα της προστασίας που παρέχεται στις ευάλωτες ομάδες καθώς και τα σημαντικότερα κενά και τις καλές πρακτικές που παρατηρούνται από διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς.</p> <p>Κατ' ακρίβεια, υπάρχουν έξι ερευνητικά ερωτήματα τα οποία αποτυπώνουν την ουσία της έρευνας:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Πόσο πιστά μεταφέρθηκε η Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα και η Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων στην εθνική νομοθεσία; (ii) Παραμένει το νομικό πλαίσιο, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, κατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ή υπάρχουν κενά τα οποία πρέπει να καλυφθούν; Εν ολίγοις, είναι χρήσιμο στην πράξη το νομικό πλαίσιο για τα πιθανά θύματα; Εάν όχι, με ποιο τρόπο αποτυγχάνει και γιατί; (iii) Ποια είναι τα κενά (και οι λόγοι για τους οποίους υπάρχουν) στην εφαρμογή του νόμου σε κάθε κράτος μέλος;
---------------------------	--

- (iv) Μέσω ποιων διαδικασιών μπορεί κάποιος να υποβάλει καταγγελία ή να κινήσει δικαστικές διαδικασίες για διάκριση ή ρητορική/έγκλημα μίσους λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής σε κάθε κράτος μέλος;
- (v) Ποια είναι τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας υπέρ κάποιου προσώπου το οποίο ενεργεί με τον τρόπο που αναφέρεται στο σημείο (iv) ανωτέρω;
- (vi) Ποιες καλές πρακτικές υιοθετήθηκαν για την εφαρμογή του νομικού πλαισίου της ΕΕ σε κάθε κράτος μέλος;
- (vii) Ποια μέτρα λήφθηκαν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κύριοι ενδιαφερόμενοι φορείς σε κάθε κράτος μέλος είναι εξοικειωμένοι με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ και μπορούν να το χρησιμοποιήσουν;

Η ερευνητική μέθοδος περιελάμβανε έρευνα τεκμηρίωσης και εμπειρική έρευνα. Στην πορεία των επιτόπιων εργασιών, καθορίστηκαν δύο κύριες ομάδες-στόχος: «Επαγγελματίες του νομικού κλάδου» (η εν λόγω ομάδα περιλαμβάνει μάχιμους δικηγόρους, νομικούς συμβούλους, λειτουργούς νομικής υποστήριξης, δικαστές, αστυνομικούς με νομικά καθήκοντα και ευθύνες, εγκληματολόγους νομικούς κ.ά.) και «εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή» (κοινωνικοί λειτουργοί, διοικητικό προσωπικό, φροντιστές, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα κ.ά.).

Η έρευνα στο σύνολο των έξι χωρών κατέδειξε ότι οι επαγγελματίες από τους οποίους αναμένεται να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τις δύο ευρωπαϊκές οδηγίες δεν είναι αρκούντως εξοικειωμένοι με τις διατάξεις τους. Ως εκ τούτου, κατέστη σαφές ότι, στο εθνικό επίπεδο, τόσο οι επαγγελματίες του νομικού κλάδου όσο και οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή χρειάζεται να λάβουν περαιτέρω εκπαίδευση.

Ορισμένες από τις εθνικές εκθέσεις καταλήγουν ως εξής:

- «[...] Η έρευνα που διεξαγάγαμε κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα: Πρώτο, οι δικηγορικοί σύλλογοι και άλλοι σχετικοί επαγγελματικοί φορείς πρέπει να αξιοποιηθούν για σκοπούς ενημέρωσης των μελών τους σχετικά με τις εκπαιδευτικές συναντήσεις που θα διεξαχθούν. Αυτό όχι μόνο θα συμβάλει στην προβολή και τη δημοσιοποίηση των εκπαιδεύσεων, αλλά επίσης η έγκρισή τους από τους εν λόγω οργανισμούς θα προσφέρει μεγαλύτερο κύρος σε αυτές. Εάν υπάρχει η δυνατότητα σε κάθε χώρα παροχής κάποιου είδους επαγγελματικής βεβαίωσης προς τους συμμετέχοντες στην εκπαίδευση (για παράδειγμα με τη μορφή πιστοποιητικού δια βίου επαγγελματικής ανάπτυξης), οι εταίροι θα πρέπει να το επιδιώξουν.

- [...] Δεύτερο, ενώ οι μεμονωμένες εκπαιδευτικές συναντήσεις είναι πολύτιμες, η βιωσιμότητα του έργου και ο αντίκτυπος της εκπαίδευσης θα ενισχυθούν ακόμη περισσότερο εάν ενσωματωθούν σε υφιστάμενα εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία παρέχονται από καθιερωμένους φορείς.
- [...] Σε όλες σχεδόν τις χώρες στις οποίες διεξήχθη έρευνα, το κοινό προς το οποίο απευθύνεται η εκπαίδευση και, ειδικά, οι δικηγόροι, δήλωσαν ότι ήταν υπερβολικά απασχολημένοι για να μπορέσουν να συμμετάσχουν στην ομάδα εστίασης και τις συνεντεύξεις. Αυτό είναι ένα εμπόδιο το οποίο μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσουμε επίσης κατά τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών συναντήσεων. Ενώ το κοινό στο οποίο απευθύνεται η εκπαίδευση μπορεί να ενδιαφέρεται κατ' αρχήν να ενημερωθεί περαιτέρω σε σχέση με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού, στην πράξη μπορεί να είναι απρόθυμο να συμμετάσχει λόγω υπερβολικού φόρτου εργασίας. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον προγραμματισμό της εκπαίδευσης. Πιθανές λύσεις περιλαμβάνουν την παρακολούθηση μόνο ορισμένων τμημάτων της εκπαίδευσης ή της συμπλήρωσης της ίδιας της εκπαίδευσης μέσω διαρκούς ψηφιακής πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο θα είναι προσβάσιμο σε χρόνο πιο βολικό για τον κάθε εκπαιδευόμενο.
- [...] Η εκπαίδευση πρέπει να προσαρμόζεται στους αποδέκτες της.
- Οι δικηγόροι και οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή μπορεί να ασχολούνται με παρόμοια ζητήματα, ωστόσο είναι πιθανό να αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις, και η αντίστοιχη εκπαίδευσή τους πρέπει να αντανακλά το γεγονός αυτό. Ενώ, για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή θα ήθελαν να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη γνώση των δικαιωμάτων τα οποία προστατεύονται από τις οδηγίες, οι δικηγόροι θα ενδιαφέρονταν περισσότερο για την εις βάθος ανάλυση της νομολογίας και άλλων εγγράφων τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν στο δικαστήριο.
- [...] Οι συνεντευξιζόμενοι και οι συμμετέχοντες στις ομάδες εστίασης όλων των χωρών ζήτησαν ομόφωνα η εκπαίδευση να περιλαμβάνει συγκεκριμένη, πρακτική βοήθεια στη μορφή πραγματικών σεναρίων. Η γενική εκπαίδευση στη νομοθεσία είναι ευπρόσδεκτη, όπως δήλωσαν πολλοί, ωστόσο πρέπει πάντοτε να συμπληρώνεται με περιπτωσιολογικές μελέτες.»

	<p>Επιπρόσθετα, αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων τονίζει ειδικά την ανάγκη για εκπαίδευση:</p> <p>«Κάθε υπάλληλος που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία ο οποίος ενδέχεται να έλθει σε προσωπική επαφή με θύματα θα πρέπει να έχει πρόσβαση και να λαμβάνει κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση, σε επίπεδο ανάλογο προς την επαφή τους με τα θύματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τα θύματα και τις ανάγκες τους και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις. Τα πρόσωπα που ενδέχεται να συμμετέχουν στην ατομική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων αναγκών προστασίας του θύματος και να αξιολογούν την ανάγκη για ειδικά μέτρα προστασίας θα πρέπει να λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση για τη διενέργεια της αξιολόγησης αυτής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν παρόμοια εκπαίδευση για το προσωπικό της αστυνομίας και των δικαστηρίων. Θα πρέπει επίσης να προτείνεται η εκπαίδευση για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές και για τους επαγγελματίες του κλάδου παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στα θύματα ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Η εν λόγω απαίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης εκπαίδευση σχετικά με τις ειδικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων στις οποίες θα πρέπει να παραπέμπονται τα θύματα ή εξειδικευμένη κατάρτιση, όταν η εργασία τους έχει ως επίκεντρο θύματα με ειδικές ανάγκες, και ειδική ψυχολογική εκπαίδευση ανάλογα με την περίπτωση. Όπου απαιτείται, η εκπαίδευση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Οι δράσεις των κρατών μελών σχετικά με την εκπαίδευση θα πρέπει να συμπληρώνονται με κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σύμφωνα με τον οδικό χάρτη της Βουδαπέστης». (Παράγραφος 61 του Προοιμίου της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)</p>
<p>Ομάδες-στόχος</p>	<p>Το έργο PRESERVE στοχεύει στην άμεση κινητοποίηση τριών βασικών ομάδων-στόχων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 210 επαγγελματιών του νομικού κλάδου (επαγγελματίες του νομικού κλάδου οι οποίοι ασχολούνται άμεσα με την καταπολέμηση του ρατσισμού, εκπρόσωποι φορέων ισότητας, εκπρόσωποι τμημάτων επιβολής του νόμου επιφορτισμένοι με την προώθηση της φυλετικής ισότητας ή τμημάτων τα οποία ασχολούνται με τη διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη των μελών της δύναμης, και, τέλος, οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών οι οποίοι εργάζονται στον τομέα) • 210 εργαζομένων στην πρώτη γραμμή (αστυνομικοί, εργαζόμενοι σε κέντρα υποδοχής, κοινωνικοί λειτουργοί, διοικητικό προσωπικό, φροντιστές, ψυχολόγοι, παιδαγωγοί, ιατρικά και παραϊατρικά

	<p>επαγγέλματα κ.ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • 70 εκπαιδευτών/παιδαγωγών (επαγγελματίες εκπαιδευτές και/ή εμπειρογνώμονες ή επαγγελματίες του αντικειμένου οι οποίοι επιθυμούν να υλοποιήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα στον τομέα της εξάλειψης των διακρίσεων). <p>Επιπρόσθετα, το έργο PRESERVE λαμβάνει υπόψη άλλους ενδιαφερόμενους φορείς & και άλλους αποδέκτες, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φορείς οι οποίοι ασχολούνται με την καταπολέμηση των διακρίσεων, του ρατσισμού, της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας • Οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών & ΜΚΟ οι οποίοι μάχονται κατά φαινομένων διάκρισης • Δημόσιες αρχές (δήμοι, σχετικά τμήματα υπουργείων, υπηρεσίες μετανάστευσης) • Εθνικοί φορείς ισότητας • Ακαδημαϊκό προσωπικό στον τομέα της νομικής και/ή της δημόσιας πολιτικής.
<p>Μεθοδολογία</p>	<p>Το έργο PRESERVE χρησιμοποιεί μια περιεκτική μέθοδο εκπαίδευσης. Στηρίζεται σε μια προσαρμοσμένη εκδοχή του μοντέλου ADDIE, το οποίο περιλαμβάνει 5 στάδια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάλυση • Σχεδιασμό • Ανάπτυξη • Εφαρμογή • Αξιολόγηση. <p>Άλλο βασικό χαρακτηριστικό είναι η οριζόντια ή κάθετη προσέγγιση των διατομεακών διακρίσεων με συγκεκριμένη εστίαση στο φύλο και τα δικαιώματα και τις προκλήσεις των ΛΟΑΤΚ+.</p> <p>Η μέθοδος σχεδιάστηκε με τρόπο που να μπορεί να εξυπηρετήσει διάφορους σκοπούς όπως οι παρακάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μάθηση • Εκπαίδευση • Εκτίμηση • Δράση • Αξιολόγηση

<p>Δομή Θεματικών ενότητων</p>	<p>Το εκπαιδευτικό εργαλείο του PRESERVERE χωρίζεται σε διάφορες θεματικές ενότητες, το σύνολο των οποίων είναι δομημένο με τον ίδιο τρόπο.</p> <p>Σκοπός είναι η παροχή μιας ισορροπημένης, σύγχρονης προσέγγισης που να προσφέρει:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) 40% <ul style="list-style-type: none"> • 25% επεξηγηματικές διαφάνειες (κείμενο) • 25% βίντεο και άλλα πολυμέσα • 25% σύντομες εισαγωγικές συζητήσεις (π.χ. Γνωρίζετε ότι...; Τι θα γινόταν εάν...;) • 25% ανακεφαλαίωση κάθε σημαντικού ορόσημου και ερωταπαντήσεις (ii) 40% δραστηριότητες – ατομική ή ομαδική δουλειά <ul style="list-style-type: none"> • Περιπτωσιολογικές μελέτες • Κουίζ • Σύντομες ερευνητικές εργασίες • Αναγνώσεις (iii) 20% θέματα δομημένης συζήτησης – ομαδική δουλειά
<p>Μεταβιβασιμότητα περιεχομένου, προσαρμοστικότητα & βιωσιμότητα</p>	<p>Το εκπαιδευτικό εργαλείο του PRESERVERE έχει σχεδιαστεί με πρόθεση να προσφέρει στους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτές και τις ομάδες-στόχος βιώσιμα, δυναμικά και προσαρμόσιμα εκπαιδευτικά εργαλεία, τα οποία μπορούν να προσαρμόζονται βάσει του εθνικού πλαισίου του κράτους μέλους της ΕΕ.</p> <p>Η μεταβιβασιμότητα είναι άλλο ένα βασικό στοιχείο του εργαλείου, εφόσον επιτρέπει στους εκπαιδευτές να το χρησιμοποιούν ελεύθερα σε διάφορες επαγγελματικές περιστάσεις. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις κύριες ομάδες-στόχος (επαγγελματίες του νομικού κλάδου, εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή και εκπαιδευτές/παιδαγωγοί) και, παράλληλα, μπορεί να προσαρμοστεί εύκολα για την εκπαίδευση άλλων ενδιαφερόμενων φορέων και ομάδων-στόχος (φορείς οι οποίοι ασχολούνται με την καταπολέμηση των διακρίσεων, του ρατσισμού, της</p>

μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας, οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών & ΜΚΟ οι οποίοι μάχονται κατά φαινομένων διάκρισης, δημόσιες αρχές [δήμοι, σχετικά τμήματα υπουργείων, υπηρεσίες μετανάστευσης], εθνικοί φορείς ισότητας, ακαδημαϊκό προσωπικό στον τομέα της νομικής και/ή της δημόσιας πολιτικής).

Δεδομένου του αυξημένου ενδιαφέροντος για διαδικτυακή και μεικτή μάθηση (ειδικά μετά την πανδημία του κορωνοϊού), το εργαλείο έχει δομηθεί με τρόπο που να μπορεί να ικανοποιήσει δύο είδη μάθησης:

- Τη δια ζώσης μάθηση
- Τη διαδικτυακή μάθηση

Τελευταίο, αλλά εξίσου σημαντικό, είναι το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό εργαλείο του PRESERVE έχει σχεδιαστεί με τρόπο που να επιτρέπει σε οποιονδήποτε επαγγελματία εκπαιδευτή να το κατανοεί με ευκολία και να το τροποποιεί ανάλογα με τις ανάγκες του για χρόνο μικρότερο της μίας ημέρας. Με τον τρόπο αυτό, το εργαλείο επιδιώκει να είναι ξεκάθαρο στη χρήση του και ταυτόχρονα να παρέχει γνώση σε αρκετά μεγάλο βάθος.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Επισκόπηση των εκπαιδευτικών πακέτων και του υλικού

Μέρος III
Θέμα 3ο

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση του θέματος

1

Δομή του προγράμματος

2

Δομή αναλυτικών προγραμμάτων

3

Εκπαιδευτικό υλικό

Δομή του προγράμματος

Αναλυτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του νομικού κλάδου

Αναλυτικό πρόγραμμα για εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή

Ειδικά θέματα για ενδιαφερόμενους φορείς & άλλες έμμεσες ομάδες

Αναλυτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του νομικού κλάδου (1)

1. Επίκληση του δικαίου της ΕΕ στα εθνικά δικαστήρια, τα θεσμικά όργανα και την καθημερινή πρακτική

- α. Επισκόπηση των υφιστάμενων τάσεων σε σχέση με την υπεροχή του δικαίου της ΕΕ (θεωρία και πρόσφατη νομολογία)
- β. Επισκόπηση συμβάσεων, νομοθεσίας, κανονισμών και ήπιου δικαίου (θεωρία και πρόσφατη νομολογία) της ΕΕ που σχετίζονται με την καταπολέμηση του ρατσισμού και την προστασία των θυμάτων
- γ. Περιπτωσιολογική μελέτη: Εν απουσία εναρμόνισης/ ευρωπαϊκό δίκαιο

Αναλυτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του νομικού κλάδου (2)

2. Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα

- α. Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας
- β. Εφαρμογή της Οδηγίας στην ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία)
- γ. Περιπτώσιολογική μελέτη: Εν απουσία εναρμόνισης/ Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα

Αναλυτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του νομικού κλάδου (3)

3. Οι διατάξεις της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

- α. Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας
- β. Εφαρμογή της Οδηγίας στην ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία)
- γ. Περιπτωσιολογική μελέτη: Εν απουσία εναρμόνισης/ Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

Αναλυτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του νομικού κλάδου (4)

4. Συνδυασμός του διδαχθέντος υλικού & πρακτικών σεναρίων

- α. Πρακτικό σενάριο 1
- β. Πρακτικό σενάριο 2
- γ. Πρακτικό σενάριο 3

Πρακτικά σενάρια

Τα πρακτικά σενάρια παρουσιάζουν συνθετικά τις γνώσεις που αποκτήθηκαν από τα δύο βασικά αναλυτικά προγράμματα μέσω πρακτικών ασκήσεων. Τα σενάρια μπορούν να αντληθούν είτε από ένα πραγματικό περιστατικό είτε από μια δικαστική υπόθεση, μπορούν όμως και να επινοηθούν. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να αναλύσουν την υπόθεση που τους παρουσιάζεται και να προσπαθήσουν να απαντήσουν σε ερωτήματα όπως: **«Τι θα κάνατε βάσει της γνώσης του δικαίου της ΕΕ την οποία αποκτήσατε;»**

Αναλυτικό πρόγραμμα για εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή (1)

1. Δίκαιο της ΕΕ και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- α. Ο αντίκτυπος του δικαίου της ΕΕ στη δουλειά ενός εργαζόμενου στην πρώτη γραμμή
- β. Οι διαφορετικές πηγές του δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές) & υπεροχή του δικαίου της ΕΕ επί της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών
- γ. Επισκόπηση των σημαντικότερων νομικών μέσων της ΕΕ (συνθήκες και νομοθεσία) που αφορούν τον ρατσισμό και την προστασία των θυμάτων

Αναλυτικό πρόγραμμα για εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή (2)

2. Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα

- α. Συνήθεις ορισμοί του ρατσισμού σε αντιπαράβολή με τον ορισμό του ρατσισμού στην Οδηγία
- β. Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας
- γ. Πώς μπορώ να βοηθήσω τα άτομα τα οποία στηρίζω να επωφεληθούν από την Οδηγία

Αναλυτικό πρόγραμμα για εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή (3)

3. Οι διατάξεις της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

- α. Συνήθεις ορισμοί του θύματος σε αντιπαραβολή με τον ορισμό του θύματος στην Οδηγία
- β. Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας
- γ. Πώς μπορώ να βοηθήσω τα άτομα τα οποία στηρίζω να επωφεληθούν από την Οδηγία

Αναλυτικό πρόγραμμα για εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή (4)

4. Συνδυασμός του διδαχθέντος υλικού & πρακτικών σεναρίων

- α. Πρακτικό σενάριο 1
- β. Πρακτικό σενάριο 2
- γ. Πρακτικό σενάριο 3

Πρακτικά σενάρια

Τα πρακτικά σενάρια παρουσιάζουν συνθετικά τις γνώσεις που αποκτήθηκαν από τα δύο βασικά αναλυτικά προγράμματα μέσω πρακτικών ασκήσεων. Τα σενάρια μπορούν να αντληθούν είτε από ένα πραγματικό περιστατικό είτε από μια δικαστική υπόθεση, μπορούν όμως και να επινοηθούν. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να αναλύσουν την υπόθεση που τους παρουσιάζεται και να προσπαθήσουν να απαντήσουν σε ερωτήματα όπως: **«Τι θα κάνατε βάσει της γνώσης του δικαίου της ΕΕ την οποία αποκτήσατε;»**

Ειδικά θέματα για ενδιαφερόμενους φορείς & άλλους

αποδέκτες:

1. Υποστήριξη για την καλύτερη εφαρμογή των Οδηγιών
2. Αποτελεσματική ευαισθητοποίηση επαγγελματιών και του ευρύτερου κοινού
3. Υποστήριξη επαγγελματιών – δημιουργία βιώσιμων συμμαχιών
4. Πόροι δικτύωσης, προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων και ευκαιρίες

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Οι παρουσιάσεις σε διαφάνειες (PPT) θα χρησιμοποιούνται στις δια ζώσης συναντήσεις

Κάθε παρουσίαση περιλαμβάνει:

- Εισαγωγή με αναφορά στους επιδιωκόμενους μαθησιακούς στόχους
- Επισκόπηση των θεμάτων που θα καλυφθούν
- Επεξηγήσεις, διαγράμματα και υλικό πολυμέσων
- Εισηγήσεις για προβληματισμό και συζήτηση στην τάξη
- Δραστηριότητες για πραγματοποίηση στην τάξη και/ή εκτός τάξης
- Αναφορές σε υλικό το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για περαιτέρω μελέτη

Εκπαιδευτικό υλικό

Σενάριο (PDF) το οποίο περιλαμβάνει:

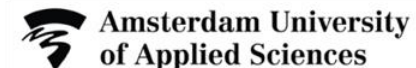
- Επεξηγηματικές λεπτομέρειες για κάθε διαφάνεια
- Χρήσιμες συμβουλές
- Λεπτομερέστερα στοιχεία
- Περαιτέρω πληροφορίες

Το σύνολο του οπτικοακουστικού υλικού αποκτήθηκε ελεύθερα από δωρεάν διαδικτυακές πλατφόρμες εικόνων και/ή από το YouTube και δεσμεύεται από τη νομοθεσία περί δίκαιης χρήσης, χωρίς πρόθεση παραβίασης οποιωνδήποτε δικαιωμάτων δημιουργού. Αν θεωρείτε ότι έχουν παραβιαστεί οποιαδήποτε δικαιώματα δημιουργού, παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας για να επιλύσουμε το ζήτημα στο πλαίσιο των αρχών της αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Μέρος III – Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του εκπαιδευτή

ΘΕΜΑ 3^ο: Επισκόπηση των εκπαιδευτικών πακέτων και του υλικού

Εισαγωγή	<p>Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης αναπτύχθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες που διαπιστώθηκαν μέσω της εμπειρικής έρευνας και της έρευνας τεκμηρίωσης που διεξήχθησαν στην αρχική φάση του έργου.</p> <p>Όπως εκτιμήθηκε κατά τη διάρκεια της εμπειρικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε στην πρώτη φάση του έργου:</p> <p><i>Η εκπαίδευση πρέπει να προσαρμόζεται στους αποδέκτες της. Οι δικηγόροι και οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή μπορεί να ασχολούνται με παρόμοια ζητήματα, ωστόσο είναι πιθανό να αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις, και η αντίστοιχη εκπαίδευσή τους πρέπει να αντανακλά το γεγονός αυτό. Ενώ, για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή θα ήθελαν να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη γνώση των δικαιωμάτων τα οποία προστατεύονται από τις οδηγίες, οι δικηγόροι θα ενδιαφέρονταν περισσότερο για την εις βάθος ανάλυση της νομολογίας και άλλων εγγράφων τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν στο δικαστήριο. [Δείτε το ηλεκτρονικό βιβλίο, σ. 43]</i></p> <p>Για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες τους στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, δημιουργήθηκαν διαφορετικά αναλυτικά προγράμματα για τις βασικές ομάδες-στόχος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματίες του νομικού κλάδου • Αναλυτικό πρόγραμμα για εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή • Ενδιαφερόμενοι φορείς & άλλες έμμεσες ομάδες
Δομή αναλυτικών προγραμμάτων	<p>Στους επαγγελματίες του νομικού κλάδου και τους εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή προσφέρονται αντίστοιχα ολοκληρωμένα αναλυτικά προγράμματα, εφόσον αποτελούν τους κύριους αποδέκτες της γνώσης και των δεξιοτήτων του έργου PRESERVE.</p> <p>Για τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου περιλαμβάνει:</p> <p>1. Επίκληση του δικαίου της ΕΕ στα εθνικά δικαστήρια, τα θεσμικά όργανα και την καθημερινή πρακτική</p> <p>α) Επισκόπηση των υφιστάμενων τάσεων σε σχέση με την υπεροχή του δικαίου της ΕΕ (θεωρία και πρόσφατη νομολογία)</p>

β) Επισκόπηση συμβάσεων, νομοθεσίας, κανονισμών και ήπιου δικαίου (θεωρία και πρόσφατη νομολογία) της ΕΕ που σχετίζονται με την καταπολέμηση του ρατσισμού και την προστασία των θυμάτων

γ) Περιπτωσιολογική μελέτη: Εν απουσία εναρμόνισης/ ευρωπαϊκό δίκαιο

2. Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα

α) Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας

β) Εφαρμογή της Οδηγίας στην ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία)

γ) Περιπτωσιολογική μελέτη: Εν απουσία εναρμόνισης/ Οδηγία για τη Φυλετική Ισότητα

3. Οι διατάξεις της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

α) Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας

β) Εφαρμογή της Οδηγίας στην ΕΕ (εναρμόνιση και πρόσφατη εθνική νομολογία)

γ) Περιπτωσιολογική μελέτη: Εν απουσία εναρμόνισης/ Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων

4. Συνδυασμός του διδαχθέντος υλικού & πρακτικών σεναρίων

α) Πρακτικό σενάριο 1: [ΤΙΤΛΟΣ]

β) Πρακτικό σενάριο 2: [ΤΙΤΛΟΣ]

γ) Πρακτικό σενάριο 3: [ΤΙΤΛΟΣ]

Για τους εργαζόμενους στην πρώτη γραμμή περιλαμβάνει:

1. Δίκαιο της ΕΕ και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

α) Ο αντίκτυπος του δικαίου της ΕΕ στη δουλειά ενός εργαζόμενου στην πρώτη γραμμή

β) Οι διαφορετικές πηγές του δικαίου της ΕΕ (συνθήκες, κανονισμοί, οδηγίες, κατευθυντήριες γραμμές) & υπεροχή του δικαίου της ΕΕ επί της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών

γ) Επισκόπηση των σημαντικότερων νομικών μέσων της ΕΕ (συνθήκες και νομοθεσία) που αφορούν τον ρατσισμό και την προστασία των θυμάτων

2. Οι διατάξεις της Οδηγίας για τη Φυλετική Ισότητα

α) Συνήθεις ορισμοί του ρατσισμού σε αντιπαράβολή με τον ορισμό του ρατσισμού στην Οδηγία

β) Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας

	<p>γ) Πώς μπορώ να βοηθήσω τα άτομα τα οποία στηρίζω να επωφεληθούν από την Οδηγία</p> <p>3. Οι διατάξεις της Οδηγίας για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων</p> <p>α) Συνήθεις ορισμοί του θύματος σε αντιπαραβολή με τον ορισμό του θύματος στην Οδηγία</p> <p>β) Επισκόπηση των βασικών πτυχών και διατάξεων της Οδηγίας</p> <p>γ) Πώς μπορώ να βοηθήσω τα άτομα τα οποία στηρίζω προκειμένου να επωφεληθούν από την Οδηγία</p> <p>4. Συνδυασμός του διδαχθέντος υλικού & πρακτικών σεναρίων</p> <p>α) Πρακτικό σενάριο 1: [ΤΙΤΛΟΣ]</p> <p>β) Πρακτικό σενάριο 2: [ΤΙΤΛΟΣ]</p> <p>γ) Πρακτικό σενάριο 3: [ΤΙΤΛΟΣ]</p> <p>Στους ενδιαφερόμενους φορείς και τους άλλους αποδέκτες προσφέρονται ειδικά θέματα, τα οποία επικεντρώνονται περισσότερο στη δικτύωση, την ευαισθητοποίηση και την υποστήριξη της προσπάθειας των βασικών ομάδων-στόχος να εφαρμόσουν πιο αποτελεσματικά τη νομοθεσία της ΕΕ που αφορά την καταπολέμηση του ρατσισμού και την προστασία των θυμάτων.</p> <p>Ειδικά θέματα για ενδιαφερόμενους & άλλους αποδέκτες:</p> <p>α) Υποστήριξη για την καλύτερη εφαρμογή των Οδηγιών</p> <p>β) Αποτελεσματική ευαισθητοποίηση επαγγελματιών και του ευρύτερου κοινού</p> <p>γ) Υποστήριξη επαγγελματιών – δημιουργία βιώσιμων συμμαχιών</p> <p>δ) Πόροι δικτύωσης, προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων και ευκαιρίες</p>
<p>Εκπαιδευτικό υλικό</p>	<p>Οι εκπαιδευτές θα λάβουν έτοιμα για χρήση, αλλά επίσης προσαρμοσίμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάσεις σε διαφάνειες σε 7 γλώσσες για χρήση στις δια ζώσης συναντήσεις • Έγγραφα PDF τα οποία περιλαμβάνουν επεξηγηματικές λεπτομέρειες για κάθε διαφάνεια, εισηγήσεις, συμβουλές, λεπτομερέστερα στοιχεία κτλ.

PRESERVE

Preventing Racism and Discrimination -
Enabling the Effective Implementation of the
EU Anti-Racist Legal Framework

PROJECT 101049763 - CERV-2021-EQUAL

Πώς να οργανώσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση στο πλαίσιο του PRESERVE

Μέρος III

Θέμα 4ο

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι θέσεις που εκφράζονται ανήκουν στον/στους συγγραφέα/-είς και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χρηματοδοτούσα αρχή μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για αυτές.

Co-funded by the
European Union

Επισκόπηση του θέματος

- 1 Πώς να σχεδιάσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση
- 2 Διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος
- 3 Τρόπος διεξαγωγής της εκπαίδευσης
- 4 Εκπαιδευτική συνάντηση σε τάξη
- 5 Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη

Πώς να σχεδιάσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση (1)

Η αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής εμπειρίας προϋποθέτει ορισμένα **βασικά βήματα**:

1

Προκαταρκτική ανάλυση των αποδεκτών της εκπαίδευσης

Είναι σημαντικό να γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων και τις **εκπαιδευτικές τους ανάγκες**. Το υλικό του εγχειριδίου χωρίζεται σε υποσύνολα σύμφωνα με το προφίλ της κάθε ομάδας-στόχος, ωστόσο εντός της κάθε κατηγορίας οι ανάγκες μπορεί να διαφέρουν, και είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτές να γνωρίζουν σε ποιους απευθύνονται.

2

Καθορισμός μαθησιακών στόχων

Το να γνωρίζετε τους συμμετέχοντες σας επιτρέπει να επιλέξετε και να καθορίσετε ποιους συγκεκριμένους στόχους επιδιώκει κάποιος να επιτύχει μέσω της εκπαίδευσης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη και τις ανάγκες του διοργανωτή.

Πώς να σχεδιάσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση (2)

3

Σχεδιασμός του περιεχομένου της εκπαίδευσης

Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης θα επιλεγεί και θα καθοριστεί μέσω της πραγματοποιηθείσας ανάλυσης.

4

Οργάνωση της εκπαίδευσης – εντός και εκτός δικτύου

Το χρονοδιάγραμμα, ο τρόπος και ο τόπος ή ο διαδικτυακός χώρος θα διευθετηθούν σύμφωνα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων και του διοργανωτή και αναλόγως των υλικοτεχνικών και οργανωτικών δυνατοτήτων.

Πώς να σχεδιάσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση (3)

5

Διεξαγωγή της εκπαίδευσης

Υλοποίηση της εκπαίδευσης σύμφωνα με το πλάνο, με τρόπο όμως που να επιτρέπει την ευελιξία για αλλαγές της τελευταίας στιγμής σύμφωνα με τις ανάγκες της ομάδας.

6

Αξιολόγηση της εκπαίδευσης

Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής παρέμβασης επιτρέπει στον εκπαιδευτή και τον πάροχο της εκπαίδευσης να αντιληφθούν τα αδύναμα και τα ισχυρά σημεία της και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωσή της.

Διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος

Η συνολική διάρκεια του προγράμματος για κάθε βασική ομάδα-στόχος πρέπει να είναι περίπου

16 ώρες

6 ώρες διάλεξη δια ζώσης

10 ώρες ατομικής μελέτης μέσω διαδικτύου

Τρόπος διεξαγωγής της εκπαίδευσης (1)

Προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες της ελαστικότητας και της προσαρμοστικότητας του εγχειριδίου, η εκπαίδευση μπορεί να διεξαχθεί με **διάφορους τρόπους**:

- **Εκπαίδευση σε τάξη**, μάθηση καθοδηγούμενη από τον εκπαιδευτή σε πραγματικό χρόνο
- **Διαδικτυακή εκπαίδευση**, στην οποία οι χρήστες μπορούν να διεκπεραιώσουν τη διαδικασία της εκπαίδευσης ανεξάρτητα, στον δικό τους χρόνο
- **Μεικτή εκπαίδευση**, με συνδυασμό παραδοσιακών μεθόδων στην τάξη και αυτόνομης εκπαίδευσης

Τρόπος διεξαγωγής της εκπαίδευσης (2)

Κάθε τρόπος διεξαγωγής έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία της υλοποίησης της εκπαίδευσης.

Εκπαίδευση σε τάξη

- Επιτρέπει την αλληλεπίδραση και τη συζήτηση με την ομάδα καθώς και την υποβολή ερωτήσεων στον εκπαιδευτή.
- Είναι δεσμευτική από πλευράς του περιεχομένου που προτείνεται από τον εκπαιδευτή, καθώς και του χρόνου και των διαθέσιμων θέσεων.
- Έχει έξοδα διαχείρισης.

Διαδικτυακή εκπαίδευση

- Επιτρέπει στους συμμετέχοντες να διαχειρίζονται τη μαθησιακή τους διαδικασία σύμφωνα με τις ανάγκες και τη διαθεσιμότητά τους.
- Έχει χαμηλότερο κόστος.
- Επιτρέπει στον εκπαιδευτή να απευθυνθεί σε μεγάλο αριθμό ατόμων.
- Επιτρέπει μόνο περιορισμένη αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων και του εκπαιδευτή.

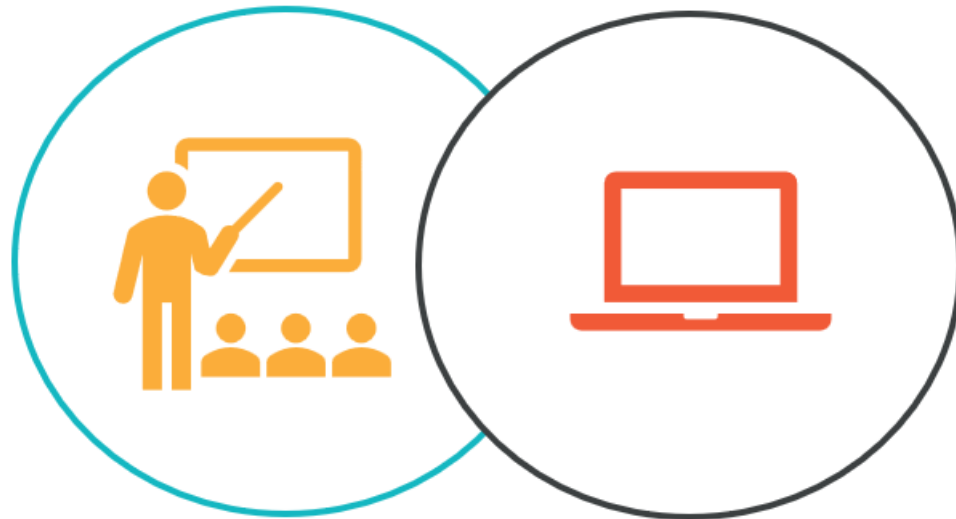
Μεικτή εκπαίδευση

- Επιτρέπει στους συμμετέχοντες να επωφεληθούν από την υποστήριξη του εκπαιδευτή κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης στην τάξη.
- Επιτρέπει την πρόσβαση σε αναλυτικότερο περιεχόμενο και ασκήσεις μέσω της διαδικτυακής εκπαίδευσης.
- Έχει χαμηλότερο κόστος και η διαχείρισή της είναι ευκολότερη.

Τρόπος διεξαγωγής της εκπαίδευσης (3)

Ο τρόπος που προτείνουμε είναι η **μεικτή εκπαίδευση**, στην οποία η **διδασκαλία στην τάξη** αποσκοπεί στην παροχή του γενικού πλαισίου του προγράμματος και των βασικών εννοιών που σχετίζονται με τα θέματα, τα οποία στη συνέχεια θα μελετηθούν εις βάθος ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες, μέσω της **διαδικτυακής πλατφόρμας**.

Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (1)

Η δια ζώσης εκπαίδευση προϋποθέτει τη **διαθεσιμότητα ενός φυσικού χώρου για τη φιλοξενία των συμμετεχόντων.**

Η **επιλογή του χώρου** και της **διάταξης των θέσεων** δεν εξαρτάται μόνο από τον **αριθμό των ατόμων** των οποίων τη συμμετοχή στην εκδήλωση επιδιώκει ο εκπαιδευτής, αλλά επίσης και από το **είδος της δραστηριότητας** που επιθυμεί να διεξαγάγει καθώς και από το **βαθμό αλληλεπίδρασης** τον οποίο θέλει να διασφαλίσει.

Χώρος μάθησης σχηματισμοί μαθησιακή και διδακτική συμπεριφορά

Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (2)

Μπορούμε να εξετάσουμε τρεις βασικούς τρόπους διάταξης των θέσεων στην τάξη:

- Παραδοσιακή τάξη
- Ημικυκλική διάταξη
- Κυκλική διάταξη

Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (3)

Η παραδοσιακή τάξη

Στη διάταξη αυτή, όλα τα θρανία και οι καρέκλες αντικρίζουν τον εκπαιδευτή και τον πίνακα της παρουσίασης. Είναι η πιο συνήθης διάταξη σε σχολεία και πανεπιστήμια.

- + Οι συμμετέχοντες συγκεντρώνονται στην παρουσίαση
- Είναι δύσκολο να συνεργαστούν οι συμμετέχοντες, εφόσον κοιτάζουν ο ένας την πλάτη του άλλου

Είναι η καλύτερη επιλογή για την παρακολούθηση διαλέξεων και παρουσιάσεων σε διαφάνειες. Αυτού του είδους η διαρρύθμιση είναι κατάλληλη για μεγάλες ομάδες.

Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (4)

Η ημικυκλική διάταξη

Στη διάταξη αυτή, τα θρανία και οι καρέκλες τοποθετούνται ημικυκλικά, με τρόπο που οι συμμετέχοντες να μπορούν να δουν ο ένας τον άλλον καθώς και την παρουσίαση του εκπαιδευτή.

- + Διευκολύνει την ομαδική συζήτηση και αλληλεπίδραση
- Απαιτεί περισσότερο χώρο

Αυτού του είδους η διαρρύθμιση είναι **ακατάλληλη για μεγάλες ομάδες**, επειδή απαιτεί **μεγάλο χώρο** και, εάν οι συμμετέχοντες είναι πολλοί, θα κάθονται **σε μεγάλη απόσταση** ο ένας από τον άλλον.

Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (5)

Η κυκλική διάταξη

Οι συμμετέχοντες κάθονται **απέναντι ο ένας από τον άλλον** και ο εκπαιδευτής δεν κατέχει συγκεκριμένη θέση μέσα στον κύκλο.

- + Βολική για ομαδική συζήτηση και αλληλεπίδραση
- Δεν επιτρέπει τη χρήση πίνακα ή διαφανειών

Αυτού του είδους η διαρρύθμιση απαιτεί επίσης **μικρό ακροατήριο**. Είναι ο τρόπος ο οποίος επιτρέπει τη διεξαγωγή **ομαδικών δραστηριοτήτων** μετά την ολοκλήρωση της διάλεξης του εκπαιδευτή.

Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (6)

Εξοπλισμός και υλικό

Για να χρησιμοποιήσετε το εγχειρίδιο, θα χρειαστείτε **συσκευή προβολής και οθόνη**, και συστήνουμε να έχετε **ασύρματη σύνδεση στο διαδίκτυο** στην τάξη, προκειμένου να έχετε πρόσβαση στο διαδίκτυο και να μπορέσετε να χρησιμοποιήσετε το υλικό που βρίσκεται στη διαδικτυακή πλατφόρμα.

Παρόλο που δεν προβλέπεται η διανομή **εκτυπωμένου υλικού**, ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να εκτυπώσει κάποιες διαφάνειες ή να διανείμει άλλο συμπληρωματικό υλικό το οποίο θα είναι χρήσιμο για τη διεξαγωγή της εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση σε πραγματικό χρόνο μπορεί επίσης να γίνει διαδικτυακά

Τα βήματα για την οργάνωση της τάξης περιλαμβάνουν την παροχή του τεχνικού εξοπλισμού για τη διεξαγωγή των διαλέξεων με βίντεο και τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων.

Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (1)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Κατά τη διοργάνωση της εκπαίδευσης, βεβαιωθείτε ότι όλοι έχουν ενημερωθεί σχετικά με **το μέρος και την ώρα**.
- Συστήνεται να καλείτε τους συμμετέχοντες να προσέλθουν στον χώρο διεξαγωγής τουλάχιστον 15 λεπτά πριν από την έναρξη της συνάντησης, προκειμένου να διασφαλίσετε ότι η εκδήλωση **θα ξεκινήσει την προγραμματισμένη ώρα**.
- **Ετοιμάστε την αίθουσα και το υλικό** που θα χρησιμοποιηθεί (έντυπα προς υπογραφή, στυλό, εκτυπωμένο υλικό, παρουσιάσεις κτλ.) εκ των προτέρων.
- Ελέγξτε ότι ο τεχνικός εξοπλισμός λειτουργεί (οπτικοακουστικά μέσα κτλ.) και βεβαιωθείτε ότι έχετε στη διάθεσή σας εφεδρικές συσκευές.

Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (2)

Καλωσόρισμα και εισαγωγή

Το πρώτο μέρος της συνάντησης θα είναι αφιερωμένο στο καλωσόρισμα και την παρουσίαση της ημερήσιας διάταξης. Μπορεί επίσης να δοθούν πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τον χώρο διεξαγωγής της εκπαίδευσης και το χρονοδιάγραμμα.

Εκτίμηση προσδοκιών

Για να ενθαρρύνετε τη συμμετοχή και να δημιουργήσετε ένα θετικό κλίμα στην τάξη, εισηγούμαστε να πραγματοποιηθεί κάποια **δραστηριότητα για το σπάσιμο του πάγου**. Σκοπός της είναι τόσο η παρουσίαση των συμμετεχόντων όσο και η διατύπωση του τι προσδοκούν από την εκπαίδευση.

Οι δραστηριότητες ιδεοκαταιγισμού είναι ιδανικές για την επίτευξη των παραπάνω και μπορούν επίσης να πραγματοποιηθούν μέσω της δημιουργίας συννέφων λέξεων ή της διεξαγωγής γκάλοπ σε πραγματικό χρόνο.

Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (3)

Παρουσίαση του εκπαιδευτικού προγράμματος

Είναι σημαντικό να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες τη **δομή του προγράμματος** και τον τρόπο χρήσης της **διαδικτυακής πλατφόρμας**.

→ Η **παρουσίαση PowerPoint** του πίνακα περιεχομένων θα μπορούσε να αποτελεί τον καλύτερο τρόπο απεικόνισης του προγράμματος.

Εκπαιδευτική δραστηριότητα

Έφθασε η στιγμή να ασχοληθείτε συγκεκριμένα με το **περιεχόμενο της εκπαίδευσης**. Εντός του προγραμματισμένου χρόνου, θα μπορέσετε να εξετάσετε τα επιμέρους θέματα της ενότητας χρησιμοποιώντας τις διαφάνειες που περιλαμβάνονται στο εγχειρίδιο καθώς και συμπληρωματικό υλικό.

Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (4)

Δραστηριότητες εργαστηρίου

Η πρόσκληση της τάξης σε μια **πρακτική δραστηριότητα** είναι ο καλύτερος τρόπος για να διασφαλίσετε τη συμμετοχή και να ελέγξετε κατά πόσο τα θέματα έχουν πράγματι γίνει κατανοητά. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα από τα «Πρακτικά σενάρια» τα οποία παρουσιάζονται στις θεματικές ενότητες, προκειμένου να ελέγξετε τους συμμετέχοντες μέσω **ομαδικής δουλειάς**. Οι **ασκήσεις** που περιλαμβάνονται στην ψηφιακή πλατφόρμα αποτελούν επίσης ιδανικό τρόπο επισήμανσης των κυριότερων σημείων του μαθήματος και αποτελεσματικής παρουσίασης της λειτουργίας τους στην πράξη.

Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη (5)

Ολοκληρώστε τη συνάντηση

Κρατήστε κάποιο χρόνο για ερωτήσεις και μια τελική συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων.

Αξιολόγηση της εμπειρίας

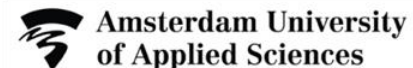
Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και των γνώσεων που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες, ετοιμάστε ένα ανώνυμο **ερωτηματολόγιο ικανοποίησης**, το οποίο πρέπει να υποβληθεί κατά τη λήξη της εκπαίδευσης ή αργότερα (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή).

Το σύνολο του οπτικοακουστικού υλικού αποκτήθηκε ελεύθερα από δωρεάν διαδικτυακές πλατφόρμες εικόνων και/ή από το YouTube και δεσμεύεται από τη νομοθεσία περί δίκαιης χρήσης, χωρίς πρόθεση παραβίασης οποιωνδήποτε δικαιωμάτων δημιουργού. Αν θεωρείτε ότι έχουν παραβιαστεί οποιαδήποτε δικαιώματα δημιουργού, παρακαλούμε επικοινωνήστε μαζί μας για να επιλύσουμε το ζήτημα στο πλαίσιο των αρχών της αποκαταστατικής δικαιοσύνης.

Εταίροι του έργου PRESERVERE:

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

preservere-eu-project

Μέρος III – Εγχειρίδιο εκπαίδευσης του εκπαιδευτή
Πώς να οργανώσετε μια εκπαιδευτική εκδήλωση στο πλαίσιο του PRESERVE

Εισαγωγή	<p>Το περιεχόμενο του πακέτου εκπαίδευσης έχει σχεδιαστεί και δομηθεί με ευέλικτο τρόπο, προκειμένου να καλύπτει τις εκπαιδευτικές και οργανωτικές ανάγκες οι οποίες συναντώνται σε διαφορετικές πραγματικότητες.</p> <p>Κάθε θεματική ενότητα απευθύνεται σε συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών και η αλληλουχία των θεμάτων έχει σχεδιαστεί ώστε να καλύπτει τα προτεινόμενα θέματα με λογικό και ολοκληρωμένο τρόπο [δείτε το 3ο θέμα της παρούσας ενότητας].</p> <p>Ωστόσο, η δομή του προγράμματος και η οργάνωση των θεμάτων επιτρέπει την ελεύθερη χρήση τους από τους αποδέκτες και τους εκπαιδευτές.</p> <p>Οι εκπαιδευτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν διαφόρων επιπέδων υλικό, αναλόγως των δεξιοτήτων του ακροατηρίου, καθώς και να συμπεριλάβουν θέματα εντός των διαφορετικών ενοτήτων χωρίς να επηρεάζεται η επιτυχία της εκπαίδευσης.</p>
Πώς να σχεδιάσετε μια εκπαιδευτική συνάντηση	<p>Για να είναι αποτελεσματική η εκπαιδευτική εμπειρία, απαιτεί ανάλυση και σχεδιασμό</p> <p>Αντλώντας έμπνευση από το μοντέλο ADDIE*, μπορούμε να καθορίσουμε 5 σημαντικά στάδια για την πραγματοποίηση μιας χρήσιμης εκπαιδευτικής εκδήλωσης η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες των συμμετεχόντων.</p> <p>*Το ADDIE είναι μαθησιακό μοντέλο το οποίο χρησιμοποιείται από σχεδιαστές εκπαιδευτικών προγραμμάτων και άτομα τα οποία αναπτύσσουν σχέδια κατάρτισης, προκειμένου να δημιουργούνται αποτελεσματικές μαθησιακές εμπειρίες.</p> <p>Το ακρωνύμιο σημαίνει: Ανάλυση, σχεδιασμός, ανάπτυξη, εφαρμογή, αξιολόγηση</p> <p>1. Προκαταρκτική ανάλυση των αποδεκτών της εκπαίδευσης</p> <p>Είναι σημαντικό να γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων και τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες.</p> <p>Το υλικό του εγχειριδίου χωρίζεται σε υποσύνολα σύμφωνα με το προφίλ της κάθε ομάδας-στόχος, ωστόσο εντός της κάθε κατηγορίας οι ανάγκες μπορεί να διαφέρουν, και είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτές να γνωρίζουν σε ποιους</p>

	<p>απευθύνονται.</p> <p>Οι ακόλουθες είναι ερωτήσεις τις οποίες μπορείτε να υποβάλετε στον εαυτό σας και στους αποδέκτες κατά το στάδιο της ανάλυσης:</p> <p>Ποιοι αποτελούν το ακροατήριό μου και ποια τα χαρακτηριστικά τους; Γιατί συμμετέχουν στην εκπαίδευση; Τι επιδιώκουν να αποκομίσουν από αυτή τη μαθησιακή εμπειρία; Τι γνωρίζει ήδη το ακροατήριό μου;</p> <p>2. Ανάλυση και σχεδιασμός για τον καθορισμό των μαθησιακών στόχων</p> <p>Το να γνωρίζετε τους συμμετέχοντες σας επιτρέπει να επιλέξετε και να καθορίσετε ποιους συγκεκριμένους στόχους επιδιώκει κάποιος να επιτύχει μέσω της εκπαίδευσης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη και τις ανάγκες του διοργανωτή</p> <p>Ερώτηση για προβληματισμό: Υπάρχουν προβλήματα τα οποία μπορούμε να επιλύσουμε;</p> <p>3. Σχεδιασμός του περιεχομένου της εκπαίδευσης</p> <p>Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης θα επιλεγεί και θα καθοριστεί μέσω της πραγματοποιηθείσας ανάλυσης</p> <p>Ερώτηση για προβληματισμό: Ποια είναι τα βέλτιστα εργαλεία για τη μετάδοση των πληροφοριών που ζητά το ακροατήριό μου;</p> <p>4. Οργάνωση της εκπαίδευσης – εντός και εκτός δικτύου</p> <p>Το χρονοδιάγραμμα, ο τρόπος και ο τόπος ή ο διαδικτυακός χώρος θα διευθετηθούν σύμφωνα με τις ανάγκες των συμμετεχόντων και του διοργανωτή και αναλόγως των υλικοτεχνικών και οργανωτικών δυνατοτήτων.</p> <p>5. Διεξαγωγή της εκπαίδευσης</p> <p>Υλοποίηση της εκπαίδευσης σύμφωνα με το πλάνο, με τρόπο όμως που να επιτρέπει την ευελιξία για αλλαγές της τελευταίας στιγμής σύμφωνα με τις ανάγκες της ομάδας.</p> <p>6. Αξιολόγηση της εκπαίδευσης</p> <p>Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εκπαιδευτικής παρέμβασης επιτρέπει στον εκπαιδευτή και τον πάροχο της εκπαίδευσης να αντιληφθούν τα αδύναμα και τα ισχυρά σημεία της και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωσή της.</p> <p>Θα εξετάσουμε λεπτομερώς σε τι μπορεί να συνίσταται κάθε ένα από τα στάδια αυτά στο τελευταίο μέρος της παρουσίασης.</p>
--	---

<p>Διάρκεια του προγράμματος</p>	<p>Η συνολική διάρκεια του προγράμματος για κάθε βασική ομάδα-στόχος (επαγγελματίες νομικού κλάδου, εργαζόμενοι στην πρώτη γραμμή και ενδιαφερόμενοι φορείς) είναι περίπου 16 ώρες, οι οποίες περιλαμβάνουν διάλεξη και ατομική μελέτη.</p> <p>Προγραμματίζονται περίπου 6 ώρες δια ζώσης επαφής και 10 ώρες ατομικής προετοιμασίας και συμπληρωματικών δραστηριοτήτων.</p> <p>Το εν λόγω χρονοδιάγραμμα καθορίστηκε βάσει των αναγκών που διατυπώθηκαν κατά τη φάση της εκτίμησης.</p> <p>Παρόλο που οι ομάδες-στόχος εξέφρασαν ευρέως την επιθυμία για κατάρτιση και περαιτέρω εκπαίδευση, ταυτόχρονα παρατηρήθηκε δυσκολία στην εξεύρεση του χρόνου που απαιτείται για την εκπαίδευση.</p> <p>Ως εκ τούτου, το προτεινόμενο περιεχόμενο επιλέχθηκε και δομήθηκε με τέτοιο τρόπο που να παρέχει ολοκληρωμένη κάλυψη των θεμάτων, χωρίς, ωστόσο, να απαιτεί μεγάλη δέσμευση χρόνου.</p>
<p>Τρόπος διεξαγωγής της εκπαίδευσης</p>	<p>Προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες της ελαστικότητας και της προσαρμοστικότητας του εγχειριδίου, η εκπαίδευση μπορεί να διεξαχθεί με διάφορους τρόπους:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκπαίδευση σε τάξη, μάθηση καθοδηγούμενη από τον εκπαιδευτή σε πραγματικό χρόνο ▪ Διαδικτυακή εκπαίδευση, στην οποία οι χρήστες μπορούν να διεκπεραιώσουν τη διαδικασία της εκπαίδευσης ανεξάρτητα, στον δικό τους χρόνο ▪ Μεικτή εκπαίδευση, με συνδυασμό παραδοσιακών μεθόδων στην τάξη και αυτόνομης εκπαίδευσης. <p>Κάθε τρόπος διεξαγωγής έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία της υλοποίησης της εκπαίδευσης.</p> <p>Ο τρόπος που προτείνουμε είναι η μεικτή εκπαίδευση, στην οποία η διδασκαλία στην τάξη αποσκοπεί στην παροχή του γενικού πλαισίου του προγράμματος και των βασικών εννοιών που σχετίζονται με τα θέματα, τα οποία στη συνέχεια θα μελετηθούν εις βάθος ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες, μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας.</p> <p>Όπως επισημαίνεται στο κεφάλαιο 3.5 του ηλεκτρονικού βιβλίου [βλ. Μέρος III Θέμα 1ο — Κύριες δραστηριότητες]</p> <p><i>«Σε όλες σχεδόν τις χώρες στις οποίες διεξήχθη έρευνα, το κοινό προς το οποίο απευθύνεται η εκπαίδευση και, ειδικά, οι δικηγόροι, δήλωσαν ότι ήταν</i></p>

	<p><i>υπερβολικά απασχολημένοι [...]. Ενώ το κοινό στο οποίο απευθύνεται η εκπαίδευση μπορεί να ενδιαφέρεται κατ' αρχήν να ενημερωθεί περαιτέρω σε σχέση με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού, στην πράξη μπορεί να είναι απρόθυμο να συμμετάσχει λόγω υπερβολικού φόρτου εργασίας. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τον προγραμματισμό της εκπαίδευσης. Πιθανές λύσεις περιλαμβάνουν την παρακολούθηση μόνο ορισμένων τμημάτων της εκπαίδευσης ή της συμπλήρωσης της ίδιας της εκπαίδευσης μέσω διαρκούς ψηφιακής πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο θα είναι προσβάσιμο σε χρόνο πιο βολικό για τον κάθε εκπαιδευόμενο»</i></p> <p>Για όλους τους παραπάνω λόγους, επιλέγουμε τη μεικτή εκδοχή της εκπαίδευσης.</p>
<p>Δια ζώσης εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη</p>	<p>Η επιλογή του κατάλληλου χώρου και διάταξης των θέσεων στην τάξη είναι σημαντικοί παράγοντες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και πρέπει να αντανακλούν την εφαρμοζόμενη τεχνική διδασκαλία.</p> <p>Όλες αυτές οι διατάξεις των θέσεων μέσα στην τάξη έχουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους.</p> <p>Η ιδανική λύση θα ήταν να υπάρχει ένας μεγάλος χώρος στον οποίο να μπορούν να μετακινούνται εύκολα τα έπιπλα και οι καρέκλες, προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές διαρρυθμίσεις σε διαφορετικές στιγμές της συνάντησης.</p> <p>Για την αρχική φάση της διάλεξης θα ήταν χρήσιμη η κλασική διάταξη των θέσεων, για τη συζήτηση η ημικυκλική διάταξη και για την ομαδική δουλειά ο κύκλος.</p> <p>* Η εκπαίδευση σε πραγματικό χρόνο μπορεί επίσης να γίνει διαδικτυακά, και στην προκειμένη τα βήματα για την οργάνωση της τάξης περιλαμβάνουν την εξασφάλιση του τεχνικού εξοπλισμού για τη διεξαγωγή των διαλέξεων με βίντεο και τη συμμετοχή των εκπαιδευομένων.</p> <p>Αν θέλετε η διαδικτυακή εκπαιδευτική εμπειρία να είναι παρόμοια με τη δια ζώσης, πρέπει να βεβαιωθείτε ότι υπάρχει επαρκές επίπεδο συμμετοχής και αλληλεπίδρασης των εκπαιδευομένων. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να επιλέξετε λογισμικό τηλεικονοδιάσκεψης το οποίο να επιτρέπει υψηλό επίπεδο αλληλεπίδρασης, όπου οι συμμετέχοντες θα μπορούν να μιλούν, να μοιράζονται την οθόνη τους, να δακτυλογραφούν ερωτήσεις, να δηλώνουν ότι έχουν απορίες, να ψηφίζουν σε γκάλοπ κτλ.</p> <p>Το πλεονέκτημα της διαδικτυακής εκπαίδευσης είναι ότι επιτρέπει τη συμμετοχή ατόμων που βρίσκονται μακριά, και ως εκ τούτου παρέχει τη</p>

	<p>δυνατότητα δημιουργίας μεγάλων ομάδων. Ωστόσο, η παρουσία πολλών ατόμων μπορεί να καταστήσει δύσκολη τη διαχείριση του μαθήματος και να δυσχεράνει την επαρκή αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων.</p>
<p>Πώς να συντονίσετε την εκπαιδευτική συνάντηση στην τάξη</p>	<p>Η συνάντηση θα είναι εισαγωγική και θα καλύπτει ορισμένα θέματα τα οποία θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικά, ενώ θα δίνονται οδηγίες σχετικά με το εγχειρίδιο και τη χρήση του.</p> <p>Προτείνουμε την πιθανότητα διαίρεσης της συνάντησης σε 7 διαφορετικά μέρη:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καλωσόρισμα και εισαγωγή [15 λεπτά] 2. Εκτίμηση προσδοκιών [30 λεπτά] <p>Εδώ θα βρείτε ορισμένες δωρεάν εφαρμογές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τις δραστηριότητες για το σπάσιμο του πάγου: https://wordart.com/; https://www.mentimeter.com/</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Παρουσίαση του εκπαιδευτικού προγράμματος [30 λεπτά] 4. Εκπαιδευτική δραστηριότητα [3 ώρες] 5. Δραστηριότητες εργαστηρίου [1 ώρα] 6. Ερωτήσεις και τελική συζήτηση [15 λεπτά] 7. Αξιολόγηση [15 λεπτά] <p>Για τη δημιουργία του ερωτηματολογίου αξιολόγησης, εισηγούμαστε να χρησιμοποιήσετε μια φόρμα Google https://docs.google.com/forms</p>

<p>Παραπομπές και περαιτέρω ανάγνωση</p>	<p>Reece, I., and Walker, S. (2007). <i>Teaching, Training & Learning: A practical guide</i>. 6th ed. Sunderland: Business Education Publishers.</p> <p>Banyard, P. & Underwood, J. (2008). Understanding the learning space. <i>eLearning Papers</i>, N°. 9, 2008.</p> <p>Thai et al. (2020). Face-to-face, blended, flipped, or online learning environment? Impact on learning performance and student cognitions. <i>Journal of Computer Assisted Learning</i>, volume 36, issue 3, 397-411.</p> <p>Cserti, R. (2018, November 12). <i>Train The Trainer Course – A complete design guide (With Examples)</i>. https://www.sessionlab.com/blog/train-the-trainer/#how-to-design-a-learning-experience-day-2</p> <p>20 Bedford way. (n.d.). <i>How to Organise Training Events & Increase</i></p>
---	--

	<p><i>Engagement.</i> https://20bedfordway.com/news/organising-training-events/</p> <p>Jordan, A. (n.d.). <i>Formazione blended: Cos'è e come implementarla in azienda.</i> https://www.docebo.com/learning-network/blog/cose-la-formazione-blended-e-come-implementarla-in-azienda-2/</p> <p>Parrish, C. (2019, July 26). <i>6 Steps for Planning an Effective Team Training Event.</i> https://learn.g2.com/planning-a-team-training-event</p> <p>Morse, G. (n.d.), <i>Train the trainer.</i> https://www.academia.edu/32723274/Train_the_Trainer</p>
--	--

<p>Ερωτήσεις για το ακροατήριο</p>	<p>Ο ορθός σχεδιασμός της εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της εκδήλωσης. Σκεφτείτε ποιο μπορεί να είναι το πιθανό ακροατήριό σας και προσπαθήστε να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ποιοι είναι οι στόχοι της εκπαίδευσης; • Σε ποια θέματα πρέπει να επικεντρωθώ; • Ποιοι είναι οι συμμετέχοντες; • Πόσα άτομα θα συμμετάσχουν; • Ποιο είναι το επίπεδο εμπειρίας/γνώσης τους γύρω από κάθε θέμα; • Τι διάρκεια θα έχει η εκπαιδευτική εκδήλωση; • Πότε και πού θα λάβει χώρα η συνάντηση; • Έχω στη διάθεσή μου τα κατάλληλα υλικοτεχνικά μέσα (αίθουσα, εξοπλισμός, οπτικό υλικό);
---	---